

การสื่อสารและความรู้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มี
การไหลเวียนอย่างเสรี

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานิติศาสตร์
คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2558
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

COMMUNICATION AND KNOWLEDGE RELATING TO AEC IMPLEMENTATION OF
FREE FLOW OF SKILLED LABOR

Miss Ratikorn Panupaiboon

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts (Communication Arts) Program in Communication

Arts

Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2015

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การสื่อสารและความรู้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเปิด
ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการ
ไหลเวียนอย่างเสรี

โดย

นางสาวรติกร ภาณุไพบูลย์

สาขาวิชา

นิเทศศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

รองศาสตราจารย์ รุ่งนภา พิตรปรีชา

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

..... คณบดีคณะนิเทศศาสตร์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ดวงกมล ขาดิประเสริฐ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(อาจารย์ ดร. จิรยุทธ์ สิ้นธุพันธ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(รองศาสตราจารย์ รุ่งนภา พิตรปรีชา)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พนม คลีฉายา)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ธีรารักษ์ โพธิ์สุวรรณ)

รติกร ภาณุไพบูลย์ : การสื่อสารและความรู้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรี (COMMUNICATION AND KNOWLEDGE RELATING TO AEC IMPLEMENTATION OF FREE FLOW OF SKILLED LABOR) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: รศ. รุ่งนภา พิตรปรีชา, 202 หน้า.

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การสื่อสารและความรู้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรี” มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการสื่อสารประชาสัมพันธ์ที่ภาครัฐใช้ในการสร้างความรู้เกี่ยวกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน 2) ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรี 3) สำรวจความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรี และ 4) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร และระดับความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีโดยใช้วิธีการวิจัย 2 วิธี คือ 1) การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้การวิเคราะห์เอกสารที่รวบรวมจากเว็บไซต์ทางการของสำนักการประชาสัมพันธ์ต่างประเทศ กรมประชาสัมพันธ์ และสภาวิชาชีพ 7 สภา ร่วมกับการสัมภาษณ์เชิงลึกของนักประชาสัมพันธ์ปฏิบัติการ 2) การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัยใช้แบบสำรวจ เพื่อวัดระดับความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรี จำนวน 4 กลุ่ม กลุ่มละ 100 คน โดยต้องประกอบอาชีพแพทย์ ทันตแพทย์ พยาบาล วิศวกร สถาปนิก และนักบริการด้านการท่องเที่ยว

ผลการวิจัย พบว่า 1) การสื่อสารประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน แบ่งออกเป็น 2 รูปแบบตามบทบาทของหน่วยงานที่รับผิดชอบ คือ สำนักการประชาสัมพันธ์ต่างประเทศ กรมประชาสัมพันธ์ ทำหน้าที่สื่อสารเรื่องความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนและข่าวสารความเคลื่อนไหวของอาเซียน ส่วนสภาวิชาชีพทำหน้าที่สื่อสารเรื่องความรู้ที่เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติงานในอาเซียน การเตรียมความพร้อมและขั้นตอนการขึ้นทะเบียนเป็นนักวิชาชีพอาเซียน 2) พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีขึ้นอยู่กับอาชีพ โดยเฉพาะช่องทางในการเปิดรับข่าวสารและประเภทของข่าวสาร ยกเว้นความถี่และวัตถุประสงค์ในการเปิดรับที่ไม่ขึ้นอยู่กับอาชีพ 3) กลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนอยู่ในระดับปานกลาง 4) ความถี่ในการเปิดรับข่าวสารไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรี

สาขาวิชา นิเทศศาสตร์

ลายมือชื่อนิสิต .....

ปีการศึกษา 2558

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก .....

5784869028 : MAJOR COMMUNICATION ARTS

KEYWORDS: KNOWLEDGE / AEC IMPLEMENTATION / FREE FLOW OF SKILLED LABOR

RATIKORN PANUPAIBOON: COMMUNICATION AND KNOWLEDGE RELATING TO AEC IMPLEMENTATION OF FREE FLOW OF SKILLED LABOR. ADVISOR: ASSOC. PROF. RUNGNAPAR PITPREECHA, 202 pp.

The purposes of this research were: 1) to study government communication that apply to educate about AEC implementation. 2) to study media exposure behaviors about AEC implementation of free flow of skilled labor. 3) to survey knowledge about AEC implementation of free flow of skilled labor. And 4) to study relationship between media exposure behaviors and knowledge level of AEC implementation of free flow of skilled labor. This study had 2 instruments: 1) Qualitative research: a documentary analysis from Foreign office, The Government Public Relations Department (PRD) and Federation of Professions website and in-depth interview with Public Relations Practitioners 2) Quantitative research: a survey research using questionnaires to collect data from 400 respondents who were Doctor, Dentist, Nurse, Engineer, Architect or Tourist Services Provider.

The results of this study were: 1) government communication of AEC implementation was divided into 2 formats based on department role. Foreign office, PRD which were communication about general knowledge and updated news of AEC implementation. Federation of Professions which were communication about preparation knowledge for working in ASEAN and preparation for registration process of free flow of skilled labor 2) media exposure behaviors about AEC implementation depend on career in terms of media and news types, except frequency and media exposure objectives. 3) knowledge about AEC Implementation found that most of the respondents had AEC knowledge at moderate level. 4) There was no relationship between media exposure behaviors and knowledge level about AEC Implementation of free flow of skilled labor.

Field of Study: Communication Arts

Student's Signature .....

Academic Year: 2015

Advisor's Signature .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เนื่องจากการให้ความช่วยเหลือและให้ความร่วมมือของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยการทำงานย่อมมีอุปสรรคเป็นธรรมดา จะมากน้อยต่างกัน แต่ก็สามารถผ่านมาได้ ในฐานะผู้วิจัยจึงขอขอบคุณทุกท่านที่ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มา ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ รุ่งนภา พิตรปรีชา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่สละเวลาในการให้คำปรึกษาและคำชี้แนะที่เป็นประโยชน์ในการวิจัยมาโดยตลอด รวมทั้งขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร.จิรยุทธ สินธุพันธุ์ ประธานกรรมการ รองศาสตราจารย์ อีรารักษ์ โพธิสุวรรณ กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัยและผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พนม คลีฉายา กรรมการ ที่กรุณาให้คำแนะนำสำหรับปรับปรุงวิทยานิพนธ์นี้ให้มีข้อผิดพลาดน้อยที่สุด

ขอขอบพระคุณคุณอาจารย์ และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องของคณะนิเทศศาสตร์ทุกท่าน ที่ให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการติดต่อ ตลอดการเรียน 2 ปี และขอขอบคุณพ่อแม่ที่เชื่อมั่นในการตัดสินใจและให้โอกาสได้เรียนในสิ่งที่ต้องการ

ขอขอบคุณทุกคนที่มีส่วนร่วม ไม่ว่าจะป็นญาติ พี่น้อง รุ่นพี่ และรุ่นน้องสิ่งดีตรงทุกคน ที่ช่วยยื่นมือเข้ามาช่วยเหลือ ทั้งเรื่องแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ทั้งหมด ขอขอบคุณทุกคนอีกครั้งนะคะ ขอขอบคุณจอยที่ให้ทั้งกำลังใจและการสนับสนุนทุกอย่าง ที่สำคัญขอขอบคุณเพื่อนๆ ICM รุ่น 5 โดยเฉพาะพินัท ที่คอยกระตุ้นและบุกเบิกการทำธีสิสให้ห้องในหลายๆ ขั้นตอน และเมอร์เมตจือปากที่ทำให้รู้สึกว่าการทำวิทยานิพนธ์นี้ไม่ได้โดดเดี่ยวอย่างที่คิด ทุกคนคอยให้ความช่วยเหลือและกำลังใจมาตลอด ประหนึ่งเป็นวิทยานิพนธ์ของทุกคน แล้วเราจะจบไปด้วยกัน

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยหวังว่า วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จะสร้างประโยชน์ให้กับผู้ที่ต้องการข้อมูลเพื่อนำไปใช้วางแผนหรือนำไปต่อยอดทางการสื่อสาร เพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนให้แก่แรงงานฝีมือเสรีและสาธารณชนต่อไป

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ	ฐ
บทที่ 1 บทนำ	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ปัญหานำวิจัย.....	17
วัตถุประสงค์	17
สมมติฐาน.....	17
ขอบเขตการวิจัย.....	18
นิยามศัพท์.....	18
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	20
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	21
1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการสื่อสารประชาสัมพันธ์	21
2. ทฤษฎีการเปิดรับข่าวสาร (Media Exposure Theory)	33
3. แนวคิดเกี่ยวกับความรู้.....	37
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	40
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	45
ส่วนที่ 1 การวิจัยเชิงคุณภาพ.....	45
กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก.....	45

แหล่งข้อมูล	46
การเก็บรวบรวมข้อมูล	46
เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย	48
การนำเสนอผลการวิจัย	48
ส่วนที่ 2 การวิจัยเชิงปริมาณ	49
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	49
กลุ่มตัวอย่าง	49
วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง	50
วิธีการเก็บข้อมูล	50
ตัวแปรที่ใช้ในงานวิจัย	50
กรอบการวิจัย	52
เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย	52
การวัดค่าตัวแปรและเกณฑ์การให้คะแนน	54
การทดสอบความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ	56
การวิเคราะห์ ประมวลผล และนำเสนอข้อมูล	57
บทที่ 4 ผลการวิจัย	58
ส่วนที่ 1 การศึกษาการสื่อสารประชาสัมพันธ์การเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	58
ส่วนที่ 2 การศึกษาความรู้เกี่ยวกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มี การไหลเวียนอย่างเสรี	110
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์เชิงพรรณนา	112
ตอนที่ 2 การทดสอบสมมติฐาน	131
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	143
สรุปผลการวิจัย	144

อภิปรายผล.....	155
ข้อจำกัดในการวิจัย.....	163
ข้อเสนอแนะ.....	163
รายการอ้างอิง.....	165
ภาคผนวก.....	170
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	202

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1.1	แสดงจุดแข็งของแต่ละประเทศในอาเซียน	5
ตารางที่ 4.1	แสดงจำนวนวิศวกรวิชาชีพอาเซียนรายประเทศ	81
ตารางที่ 4.2	ตารางแสดงจำนวนเอกสารและประเภทของข้อมูลที่พบบนเว็บไซต์ทางการของกลุ่มตัวอย่าง.....	102
ตารางที่ 4.3	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ.....	112
ตารางที่ 4.4	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ.....	112
ตารางที่ 4.5	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการศึกษา.....	113
ตารางที่ 4.6	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ	113
ตารางที่ 4.7	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับรายได้เฉลี่ยต่อเดือน.....	113
ตารางที่ 4.8	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามช่องทางที่เลือกใช้ในการเปิดรับข่าวสาร	114
ตารางที่ 4.9	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประเภทข่าวสารที่เลือกเปิดอ่าน ฟัง หรือดู	115
ตารางที่ 4.10	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความถี่ต่อวันในการเปิดอ่าน ฟัง หรือดูเพื่อรับข่าวสาร	116
ตารางที่ 4.11	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระยะเวลาเฉลี่ยต่อครั้งที่ใช้ในการเปิดรับข่าวสาร	116
ตารางที่ 4.12	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามช่วงเวลาที่เปิดรับข่าวสารผ่านสื่อ	117
ตารางที่ 4.13	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการเปิดรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	117
ตารางที่ 4.14	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามช่องทางที่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน.....	118

ตารางที่ 4.15 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามช่องทางที่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมากที่สุด	119
ตารางที่ 4.16 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามวัตถุประสงค์ที่ทำให้เลือกเปิดรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน.....	120
ตารางที่ 4.17 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	121
ตารางที่ 4.18 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามคะแนนรวมความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน.....	125
ตารางที่ 4.19 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความสามารถในการประยุกต์ใช้ข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเพื่อเตรียมความพร้อมในการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรี.....	126
ตารางที่ 4.20 แสดงจำนวน ร้อยละ และค่า Chi-Square แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีกับช่องทางที่เลือกใช้ในการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	132
ตารางที่ 4.21 แสดงจำนวน ร้อยละ และค่า Chi-Square แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีกับประเภทข่าวสารที่เลือกเปิดอ่าน ฟัง หรือดูข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน.....	133
ตารางที่ 4.22 แสดงจำนวน ร้อยละ และค่า Chi-Square แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีกับความถี่ต่อวันในการเปิดอ่าน ฟัง หรือดูเพื่อรับข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน.....	134
ตารางที่ 4.23 แสดงจำนวน ร้อยละ และค่า Chi-Square แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีกับวัตถุประสงค์ที่ทำให้เลือกเปิดรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	135
ตารางที่ 4.24 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความสามารถในการจดจำข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีจำแนกตามอาชีพ	136

ตารางที่ 4.25 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความสามารถในการแยกแยะข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีจำแนกตามอาชีพ 137

ตารางที่ 4.26 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความสามารถในการอธิบายข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรีของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีจำแนกตามอาชีพ..... 138

ตารางที่ 4.27 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความสามารถในการประยุกต์ใช้ข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเพื่อเตรียมความพร้อมในการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรีของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีจำแนกตามอาชีพ..... 139

ตารางที่ 4.28 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีจำแนกตามอาชีพ 140

ตารางที่ 4.29 แสดงสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างความถี่ในการเปิดรับข่าวสารของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีกับระดับความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน 142

สารบัญภาพ

ภาพที่ 1.1 แสดงลำดับการเข้าเป็นสมาชิกของประเทศต่างๆ ในอาเซียน	4
ภาพที่ 1.2 แสดงเป้าหมายการลดภาษีภายใต้ AFTA	7
ภาพที่ 4.1 แสดงจำนวนวิศวกรที่ขึ้นทะเบียนเป็นวิศวกรวิชาชีพอาเซียน (จำแนกตามรายประเทศ).....	69
ภาพที่ 4.2 แสดงขั้นตอนการขึ้นทะเบียนวิศวกรวิชาชีพอาเซียนและวิศวกรต่างด้าว	82
ภาพที่ 4.3 แสดงขั้นตอนการขึ้นทะเบียนเป็นวิศวกรวิชาชีพอาเซียน	84
ภาพที่ 4.4 แสดงขั้นตอนการขึ้นทะเบียนเป็นนักบัญชีวิชาชีพอาเซียนและนักบัญชีต่างด้าว.....	97
ภาพที่ 4.5 แสดงการเคลื่อนย้ายนักบัญชีวิชาชีพอาเซียน	98

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

หากพูดถึง “โลกาภิวัตน์” (Globalization) คงไม่ใช่ปรากฏการณ์ใหม่ที่เกิดขึ้นในโลกหากแต่เป็นเพียงคำใหม่ที่ถูกนำมาใช้ในลักษณะการเมืองโลกที่เกิดขึ้นมานานแล้วเท่านั้น (สมพงษ์ ชูมาก, 2552) โดยสามารถสืบค้นหลักฐานได้จากแนวคิดที่ใกล้เคียงกันนี้ตัวอย่างเช่น แนวคิดเกี่ยวกับ “หมู่บ้านโลก” (Global Village) จากงานเขียนของ Marshall McLuhan ในปี 1964 ที่ระบุว่าความก้าวหน้าของเทคโนโลยีการสื่อสาร จะช่วยทำให้เรามองเห็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสถานที่ที่เกิดไกลออกไป รวมทั้งเวลาที่เกิด ได้ใกล้เคียงกับเหตุการณ์จริงมากขึ้น หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือเทคโนโลยีการสื่อสารจะช่วยขจัดอุปสรรคในเรื่องของระยะทาง (Space) และเวลา (Times) ออกไป ทำให้สิ่งต่างๆสูญเสียเอกลักษณ์ดั้งเดิม (Traditional Identity) จนเกิดเป็นการบูรณาการในลักษณะของการจัดกลุ่มองค์กรทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมในรูปแบบใหม่ขึ้นมา เพื่อให้เหมาะสมกับรูปแบบของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งแนวคิดนี้แม้จะเน้นไปที่การปฏิวัติการคมนาคมสื่อสารมากกว่า แต่สาระสำคัญของแนวคิดนี้ก็สอดคล้องกับหลักการของโลกาภิวัตน์เป็นอย่างมาก โดยเฉพาะในเรื่องของการย่อระยะทางและเวลา หรืออีกแนวคิดหนึ่งที่ถูกนำเสนอโดย ฟรานซิส ฟูกูยามา ปี 1992 ได้กล่าวถึง “การสิ้นสุดของประวัติศาสตร์ (End of History) ซึ่งหัวใจของแนวคิดนี้อ้างถึง อำนาจของตลาดเศรษฐกิจ (Economic Market) ที่ช่วยส่งเสริมการปกครองระบอบเสรีประชาธิปไตย (Liberal Democracy) ให้เข้ามาแทนที่การปกครองในระบบอื่น และถึงแม้ว่าการปกครองในรูปแบบอื่นจะเข้ามามีอิทธิพลบ้างในบางช่วง แต่เขาก็เชื่อว่ายังไม่มีระบบไหนที่จะสามารถจัดการกับสินค้าทางเศรษฐกิจได้ดีเท่าระบบเสรีประชาธิปไตย อันจะก่อให้เกิดการขยายตลาดทางเศรษฐกิจโลกต่อไป

จากตัวอย่างแนวคิดข้างต้น สามารถสังเกตได้ว่า โลกาภิวัตน์มักแฝงอยู่ในศาสตร์ทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจและการเมือง โดยผลของโลกาภิวัตน์เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ทุกภาคส่วนต้องตระหนักและหันมาให้ความสนใจอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ไม่ว่าจะเป็นผู้นำประเทศ ผู้กำหนดนโยบาย นักธุรกิจหรือประชาชนทั่วไป ทั้งนี้เนื่องจากโลกาภิวัตน์นั้นเป็นกระบวนการที่เพิ่มการติดต่อปฏิสัมพันธ์และบูรณาการระหว่างกันในสังคม ซึ่งโลกของโลกาภิวัตน์เป็นโลกที่เหตุการณ์ทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมมีความเชื่อมโยงถึงกัน และส่งผลกระทบต่อถึงกันในวงกว้างและรุนแรงมากยิ่งขึ้น (สมพงษ์ ชูมาก, 2552, as cited in John & Steve, 1999) กล่าวคือ เมื่อเกิดเหตุการณ์ใด

เหตุการณ์หนึ่งขึ้นในไม่ว่าจะส่วนใดของโลก ย่อมมีผลกระทบต่อประชาชาติและสังคมที่อยู่ไกลออกไป เช่นกัน ดังคำกล่าวของเอ็ดเวิร์ด เอ็น ลอเรนซ์ นักคณิตศาสตร์และอุตุนิยมชาวอเมริกัน ที่ว่า “เมื่อผีเสื้อขยับปีกที่บราซิล ทำให้เกิดทอร์นาโดที่เท็กซัส” หรือเรียกว่า “บัทเทอร์ฟลายเอฟเฟค” อันเป็นผลมาจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่ถูกเชื่อมโยงกันอย่างเป็นพลวัต ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Kotler, Kartajama และ Huan (2006) ที่กล่าวว่า วิวัฒนาการของมนุษย์ในการค้นพบสิ่งใหม่ๆ และประสบการณ์ใหม่ๆ ทำให้มนุษย์บรรลุความสำเร็จในการแสวงหาและปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น เริ่มต้นตั้งแต่การคิดค้นและใช้งานล้อสำหรับยานพาหนะ เครื่องจักรไอน้ำ หรือคอมพิวเตอร์ การพัฒนาเทคโนโลยีที่สำคัญเหล่านี้ล้วนเป็นส่วนสำคัญที่ผลักดันให้มนุษย์มีความมั่งคั่ง อานาจ และความรู้ ดังเป็นที่ประจักษ์แล้วว่า “เทคโนโลยีเป็นพลังขับเคลื่อนหลัก และโลกาภิวัตน์เป็นตัวสนับสนุนหลัก ที่ทำให้เกิดการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว” ตลอดทั้งยุคสมัยของการปฏิวัติทางการเกษตร อุตสาหกรรม และดิจิทัล โดยบทบาทของโลกาภิวัตน์ในปัจจุบัน เปรียบเสมือนเป็นกระบวนการพื้นฐานหลักในระบบการค้าของโลก เทคโนโลยี ซึ่งผู้ใดหรือประเทศก็ตามที่สามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของปรากฏการณ์นี้ได้ ผู้นั้นหรือประเทศนั้นก็จะเป็นผู้ที่ได้รับประโยชน์ และไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะในประเทศที่พัฒนาแล้วเท่านั้น แต่ยังรวมถึงประเทศที่ใช้ระบบตลาดแบบเปิดด้วย

หากลองพิจารณาถึงบทบาทของโลกาภิวัตน์เฉพาะทางด้านเศรษฐกิจ จะเห็นว่า ประโยชน์ของโลกาภิวัตน์สนับสนุนให้มีการเคลื่อนย้ายเงินทุน การถ่ายทอดเทคโนโลยี และการบูรณาการระบบโลกให้เป็นหนึ่งเดียว อันจะนำมาซึ่งการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจให้สูงขึ้น ตัวอย่างเช่น ประเทศอินเดียและจีน เป็นสองประเทศที่ได้รับประโยชน์จากปรากฏการณ์นี้ ทำให้เกิดการพัฒนาและการเติบโตของเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว จนกลายเป็นขั้วอำนาจใหม่ทางเศรษฐกิจของโลกที่น่าจับตามองและทรงอิทธิพลยิ่งในปัจจุบัน แต่อย่างไรก็ตามโลกาภิวัตน์ไม่ใช่กระบวนการที่สามารถนำมาปรับใช้ได้กับทุกประเทศทั่วโลก ดังจะเห็นได้จากกรณีความล้มเหลวขององค์การการค้าโลก (World Trade Organization) ในการประชุมระดับรัฐมนตรีที่ Seattle สหรัฐอเมริกา ปี 1999 เนื่องจากการชุมนุมของผู้ประท้วงที่กังวลว่าผลประโยชน์ในการเจรจาข้อตกลงทางการค้า จะตกอยู่ที่ประเทศมหาอำนาจและบริษัทข้ามชาติ ดังนั้นประเทศสมาชิกขององค์การการค้าโลก จึงหาทางออกโดยการเสนอการบูรณาการทางเศรษฐกิจในระดับภูมิภาค หรือภูมิภาคาภิวัตน์ แทนการเจรจาบนเวทีขององค์การการค้าโลก

ข้อดีหรือแรงจูงใจของกลไกการบูรณาการทางเศรษฐกิจในระดับภูมิภาค คือ ประเทศเล็กๆ มีแนวโน้มที่จะมีอำนาจต่อรองมากขึ้น ได้ประโยชน์มากขึ้น และเสียเปรียบน้อยลง อีกทั้งยังได้รับการสนับสนุนซึ่งกันและกัน ส่งผลถึงความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศต่างๆ ในภูมิภาค ในขณะที่ยังคง

เชื่อมโยงกับระบบโลกอยู่ซึ่งตรงกับหลักการของโลกาภิวัตน์ที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับเรื่องของที่ตั้งทางภูมิศาสตร์แต่อย่างใด หากแต่เกี่ยวกับวิธีการที่ประเทศจะเชื่อมโยงเข้ากับเศรษฐกิจโลกมากกว่าจึงไม่เป็นที่น่าแปลกใจหากประเทศต่างๆ จะหันมาให้ความสนใจและตอบสนองในทางบวกต่อการบูรณาการเศรษฐกิจในภูมิภาคมากขึ้น เพราะพวกเขาเชื่อว่าจะจะเป็นหนทางหนึ่งที่น่าความก้าวหน้าและมั่งคั่งมาสู่ประเทศของตน (Kotler et al., 2006)

รูปแบบของการรวมกลุ่มประเทศในระดับภูมิภาคส่วนใหญ่ จะอยู่ในลักษณะของการเป็น “องค์การระหว่างประเทศ” (International Organization) หรือองค์การระหว่างรัฐบาล (Inter-Government Organization) หมายถึง องค์การที่รัฐตั้งแต่สองรัฐขึ้นไปร่วมกันตั้งขึ้น (สมพงษ์ ชูมาก, 2533) โดยองค์การต้องมีการจัดการประชุมเป็นประจำ มีพนักงานทำงานเต็มเวลายินนโยบายองค์กร ทั้งนี้การทำงานต้องเป็นไปเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวมของรัฐสมาชิก และการสมัครเข้าเป็นสมาชิกก็ต้องเป็นไปโดยความสมัครใจของรัฐสมาชิกเช่นกัน

การจัดตั้งองค์การระหว่างประเทศ สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. องค์การระหว่างประเทศที่จัดตั้งขึ้นโดยแบ่งตามจำนวนสมาชิก ตามหลักการแล้วสมาชิกขององค์การต้องเป็นรัฐ (State) ซึ่งแต่ละองค์การอาจกำหนดรูปแบบของการเปิดรับสมาชิกได้ บางองค์การอาจเปิดรับสมาชิกเฉพาะรัฐในภูมิภาค เช่น สหภาพยุโรป (European Unions) องค์การรัฐอเมริกัน (Organization of American State) สหภาพแอฟริกา (Africa Unions) หรือสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN) เป็นต้น และบางองค์การอาจเปิดรับสมาชิกจากทุกรัฐทั่วโลกก็ได้ ตัวอย่างเช่น องค์การสหประชาชาติ (United Nations) เป็นต้น
2. องค์การระหว่างประเทศที่จัดตั้งขึ้นโดยแบ่งตามวัตถุประสงค์ขององค์การนั้นๆ เช่น จัดตั้งขึ้นเพื่อความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง ความมั่นคง เทคโนโลยี การศึกษา สังคมและวัฒนธรรม เป็นต้น ทั้งนี้องค์การระหว่างประเทศอาจจะจัดตั้งขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ที่จำกัดเพียงวัตถุประสงค์เดียวก็ได้ เช่น องค์การอนามัยโลก (World Health Organization) หรือองค์การการค้าโลก (World Trade Organization) เป็นต้น หรืออาจจะครอบคลุมวัตถุประสงค์หลายประการ อย่างเช่น องค์การสหประชาชาติหรืออาเซียนก็ได้เช่นกัน

ทั้งนี้แนวคิดการรวมกลุ่มของรัฐสมาชิกแต่ละประเทศ นอกจากเป็นผลมาจากปรากฏการณ์โลกาภิวัตน์ดังที่กล่าวมาแล้ว ยังได้รับผลจากระบบระหว่างประเทศที่เปลี่ยนแปลงหลังจากการสิ้นสุดยุคสงครามเย็นอีกด้วย กล่าวคือ ในช่วงสงครามเย็น ระบบระหว่างประเทศถูกแบ่งออกเป็นสองขั้วอำนาจมาตลอดทั้งยุค แต่หลังจากที่สหภาพโซเวียตล่มสลาย ทำให้เหลือเพียงสหรัฐอเมริกาเป็นขั้ว

อำนาจเดียว ซึ่งส่งผลให้ความสำคัญทางการทหารในกิจการระหว่างประเทศลดลง และความสำคัญทางเศรษฐกิจเข้ามาแทนที่ จนเกิดระบบระหว่างประเทศระบบใหม่ขึ้น เรียกว่า ระบบภูมิภาคนิยม หรือภูมิภาคภิวัตน์ ซึ่งระบบนี้ได้รับความนิยมอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะเมื่อมีการก่อตั้งประชาคมยุโรปและเขตการค้าเสรีอเมริกาเหนือ (North American Free Trade Area) (Payne and Gamble, 1996) โดยอิทธิพลจากแนวคิดเดียวกันนี้ได้ก่อให้เกิดความร่วมมือระดับภูมิภาคขึ้นในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือที่เรารู้จักกันดีในนาม “สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN)”

สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรืออาเซียน (ASEAN) เป็นทั้งองค์กรและประชาคมของประเทศ ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 1967 ประกอบด้วยสังคมนุฑูตเชื้อชาติ พหุภาษา และพหุศาสนา เชื่อมโยงกันด้วยความเป็นมาทางประวัติศาสตร์และความใกล้เคียงกันทางภูมิประเทศ ครอบคลุมพื้นที่กว่า 4,480,000 ตารางกิโลเมตร ด้วยประชากรกว่า 600 ล้านคน ทั้งคนพื้นเมืองเดิม ผู้อพยพตั้งถิ่นฐาน และการสมรสข้ามชาติพันธุ์ ทั้งนี้อาเซียนได้ก่อตั้งขึ้นตามปฏิญญากรุงเทพฯ ประกอบด้วยสมาชิกรวม 10 ประเทศ แบ่งเป็นสมาชิกดั้งเดิม 6 ประเทศ และสมาชิกใหม่ 4 ประเทศ ดังนี้

ภาพที่ 1.1 แสดงลำดับการเข้าเป็นสมาชิกของประเทศต่างๆ ในอาเซียน

Association of Southeast Asian Nations (ASEAN)		
	ASEAN-6	ปีเข้าเป็นสมาชิก
	1) ไทย	2510
	2) มาเลเซีย	2510
	3) สิงคโปร์	2510
	4) ฟิลิปปินส์	2510
	5) อินโดนีเซีย	2510
6) บรูไน ดารุสซาลาม	2527	
	CLMV	ปีเข้าเป็นสมาชิก
	7) กัมพูชา	2542
	8) ลาว	2540
	9) พม่า	2540
10) เวียดนาม	2538	

ที่มา: กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ <http://www.dtn.go.th/index.php> เข้าถึงข้อมูล ณ วันที่ 16 มกราคม 2559

วัตถุประสงค์เริ่มแรกในการจัดตั้งอาเซียน คือ เพื่อสร้างสันติภาพให้เกิดขึ้นในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อันนำมาซึ่งเสถียรภาพทางการเมือง ความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม และเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการแพร่ระบาดของลัทธิคอมมิวนิสต์ที่แผ่ขยายเข้ามาจากสงครามเวียดนามโดยในปฏิญญากรุงเทพฯ ได้ระบุวัตถุประสงค์หลักไว้ 3 ประการ ได้แก่ (กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ, 2551)

1. เพื่อส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม
2. เพื่อรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและความมั่นคงในภูมิภาค
3. เพื่อใช้เป็นเวทีแก้ไขปัญหาความขัดแย้งภายในภูมิภาค

จากวัตถุประสงค์ดังกล่าวจะเห็นได้ว่าอาเซียนใช้เหตุผลทางด้านความมั่นคงในการจัดตั้งองค์การ แต่ยังคงเหตุผลทางด้านเศรษฐกิจไว้เบื้องหลังเสมอ (Tarling & Chen, 2012) ดังจะเห็นได้ชัดหลังจากช่วงกลางทศวรรษ 1980 เป็นต้นมา อาเซียนเพิ่มการบูรณาการทางเศรษฐกิจให้เข้มข้นมากยิ่งขึ้น นอกเหนือจากเหตุผลทางด้านผลกระทบของปรากฏการณ์โลกาภิวัตน์ และภูมิภาคาภิวัตน์ที่กล่าวมาแล้ว ยังมีอีกหนึ่งสาเหตุที่สำคัญในการเพิ่มความใกล้ชิดระหว่างประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ คือ เพื่อเพิ่มอำนาจในการต่อรองและศักยภาพในการแข่งขันทั้งบนเวทีระดับโลกและภูมิภาค การรวมกลุ่มที่เข้มแข็งของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จะช่วยถ่วงดุลอำนาจกับจีนที่กำลังก้าวขึ้นมาเป็นผู้นำทางเศรษฐกิจในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งทางความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เรียกปรากฏการณ์นี้ว่า “The rise of China” โดยบทบาทสำคัญของอาเซียนนอกจากจะช่วยถ่วงดุลอำนาจกับจีนแล้ว ยังช่วยเพิ่มความสัมพันธ์ที่ดีกับสหรัฐฯ ด้วย เนื่องจากสหรัฐฯ เป็นอีกหนึ่งขั้วที่ต้องการต่อรองอำนาจกับจีนในภูมิภาคนี้เช่นกัน ไม่ใช่เพียงแต่การทะยานขึ้นของจีนเท่านั้น (The rise of China) การพัฒนาอย่างรวดเร็วของอินเดีย ก็ทำให้เกิดปรากฏการณ์ India’s emergence ที่โลกต้องหันมาให้ความสนใจในฐานะการเป็นอีกตัวแสดงหนึ่งที่มีอิทธิพลในเอเชีย ยิ่งไปกว่านั้นการกลับมาของญี่ปุ่น (Japan’s recovery) หลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 ก็เข้ามาเป็นปัจจัยที่สำคัญที่เร่งให้อาเซียนต้องสร้างตัวตนบนเวทีระหว่างประเทศให้มากและเร็วยิ่งขึ้น

จุดแข็งของอาเซียนในการบูรณาการทางเศรษฐกิจร่วมกัน คือ การนำเสนอความอุดมสมบูรณ์ทางด้านทรัพยากร ความถนัดและโอกาสที่หลากหลาย ซึ่งเมื่อเกิดการรวมกลุ่มกันแล้ว ประเทศเหล่านี้จะสามารถสร้างความแตกต่างในสิ่งที่จะนำเสนอสู่ตลาดโลก และนำเสนอร่วมกันในนามของกลุ่มประเทศอาเซียนได้

ตารางที่ 1.1 แสดงจุดแข็งของแต่ละประเทศในอาเซียน

ประเทศ	จุดแข็ง
บรูไน	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นผู้ส่งออกน้ำมัน และมีปริมาณการสำรองน้ำมันเป็นอันดับ 4 ของอาเซียน - ประชากรมีรายได้เฉลี่ยต่อปี/ต่อคน อยู่ในอันดับ 2 ของอาเซียน และอันดับที่ 26 ของโลก

กัมพูชา	<ul style="list-style-type: none"> - มีทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลายและอุดมสมบูรณ์ โดยเฉพาะน้ำ ป่าไม้และแร่ต่างๆ
อินโดนีเซีย	<ul style="list-style-type: none"> - มีประชากรมากเป็นอันดับ 4 ของโลก - มีชาวมุสลิมมากที่สุดในโลก - มีทรัพยากรที่สำคัญ ได้แก่ ถ่านหิน น้ำมัน ก๊าซธรรมชาติและโลหะ
มาเลเซีย	<ul style="list-style-type: none"> - มีก๊าซธรรมชาติมากเป็นอันดับ 2 ของเอเชียแปซิฟิก - มีความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานที่ครบวงจรและแรงงานมีทักษะ
พม่า	<ul style="list-style-type: none"> - มีน้ำมันและก๊าซธรรมชาติจำนวนมาก - มีพรมแดนติดต่อกับจีนและอินเดีย
ลาว	<ul style="list-style-type: none"> - การเมืองมีเสถียรภาพ - มีทรัพยากรที่อุดมสมบูรณ์ โดยเฉพาะน้ำและธาตุ
ฟิลิปปินส์	<ul style="list-style-type: none"> - มีประชากรมากเป็นอันดับ 12 ของโลก - แรงงานทั่วไป มีความรู้ และสามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้
สิงคโปร์	<ul style="list-style-type: none"> - รายได้เฉลี่ยของประชากรต่อคน/ต่อปี สูงที่สุดในอาเซียน และเป็นอันดับที่ 15 ของโลก - เป็นศูนย์กลางทางการเงินระหว่างประเทศ และศูนย์กลางการเดินเรือ
ไทย	<ul style="list-style-type: none"> - มีแรงงานจำนวนมาก - เป็นศูนย์กลางโครงการเชื่อมโยงการคมนาคมด้านต่างๆ - เป็นฐานการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมและเกษตรกรรมรายใหญ่ของโลก
เวียดนาม	<ul style="list-style-type: none"> - มีประชากรมากเป็นอันดับ 14 ของโลก - มีแนวชายฝั่งทะเลยาวกว่า 3,200 กิโลเมตร

ที่มา: ศูนย์ข้อมูลความรู้ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน <http://www.thai-aec.com/969> เข้าถึงข้อมูล ณ วันที่ 16 มกราคม 2559

จากการประเมินจุดแข็งของแต่ละประเทศในอาเซียน ทำให้สมาชิกในกลุ่มเห็นโอกาสในการสร้างศักยภาพในฐานะเป็นตัวแสดงหนึ่งที่สำคัญบนเวทีโลกและภูมิภาค จึงเป็นที่มาของการบูรณาการ

ทางเศรษฐกิจในรูปแบบต่างๆ ที่ผ่านมา ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบของทวิภาคีหรือพหุภาคี ซึ่งในที่นี้จะขอ ยกตัวอย่างการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจที่สำคัญที่อาเซียนประสบความสำเร็จ ดังนี้

1. เขตการค้าเสรีอาเซียน (ASEAN Free Trade Area: AFTA)

เขตการค้าเสรีอาเซียน หรืออาฟต้า (AFTA) ตั้งแต่ปี 1992 เป็นต้นมานับเป็นจุดเริ่มต้นของ การประกาศจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน ครอบคลุมสินค้าอุตสาหกรรม สินค้าเกษตรแปรรูป และ ไม่แปรรูป (กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ, 2551) วัตถุประสงค์ในการก่อตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้อาเซียนกลายเป็นฐานการผลิตของตลาดโลก โดยการกำจัด อุปสรรคภาษีทางการค้าภายในภูมิภาคให้เหลือ 0 -5% ภายในระยะเวลา 15 ปี ผ่านกรอบความตกลง CEPT- AFTA (Austria, 2012) พร้อมทั้งยกเลิกอุปสรรคทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษีด้วย แต่ในทางปฏิบัติ อาเซียนได้ใช้มาตรการผ่อนปรนให้กับประเทศสมาชิกใหม่ 4 ประเทศ หรือกลุ่ม CLMV ให้สามารถยึด ระยะเวลาการขจัดภาษีออกไปได้ กล่าวคือ

- สมาชิกเดิม ขจัดภาษีสินค้า ภายในปี 2010 (ยกเว้นสินค้าอ่อนไหว และอ่อนไหวสูง)
- สมาชิกใหม่ CLMV ขจัดภาษีสินค้าภายในปี 2015 (ยกเว้นสินค้าอ่อนไหว และอ่อนไหวสูง)

ภาพที่ 1.2 แสดงเป้าหมายการลดภาษีภายใต้ AFTA

สมาชิกอาเซียนเดิม 6 ประเทศ :

ปี 2546 (ค.ศ. 2003)	ปี 2550 (ค.ศ. 2007)	ปี 2553 (ค.ศ. 2010)
ลดภาษีเหลือ 0% ร้อยละ: 60 ของ IL	ลดภาษีเหลือ 0% ร้อยละ: 80 ของ IL	ลดภาษีเหลือ 0% ร้อยละ: 100 ของ IL

IL: Inclusion List (บัญชีการค้า)

สมาชิกใหม่ CLMV :

ปี 2546 (ค.ศ. 2003)	ปี 2548 (ค.ศ. 2005)	ปี 2550 (ค.ศ. 2007)	ปี 2558 (ค.ศ. 2015)
ให้เวียดนามลดภาษี เหลือ 0-5% ให้มากที่สุด	ให้ลาวและเมืมาลดภาษี เหลือ 0-5% ให้มากที่สุด	ให้กับพม่าลดภาษี เหลือ 0-5% ให้มากที่สุด	ลดภาษีเหลือ 0% ร้อยละ: 100 ของ IL

ที่มา: กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ <http://www.dtn.go.th/index.php> เข้าถึงข้อมูล ณ วันที่ 16 มกราคม 2559

ต่อมาในปี 2010 ผู้นำอาเซียนได้ปรับปรุงความตกลงว่าด้วยการใช้อัตราภาษีพิเศษที่เท่ากัน สำหรับเขตการค้าเสรีอาเซียน (Agreement on the Common Effective Preferential Tariff Scheme for the ASEAN Free Trade Area : CEPT – AFTA) และเรียกว่า “ความตกลงการค้า

สินค้าของอาเซียน” (ASEAN Trade in Goods Agreement : ATIGA) ซึ่ง ATIGA เกิดจากการปรับปรุง CEPT – AFTA ให้ทันสมัย รัดกุม และโปร่งใสมากยิ่งขึ้น โดยนำกฎเกณฑ์ทางการค้าระดับสากลมาปรับใช้เพื่อให้สอดคล้องกับความตกลงทางการค้าสินค้าของอาเซียนกับประเทศคู่ค้าอื่นๆ (<http://www.dft.go.th>, เข้าถึงเมื่อ 23 มกราคม 2559) ทั้งนี้ประเทศสมาชิกได้ดำเนินมาตรการขจัดอุปสรรคทางการค้าที่เป็นภาษีตามกรอบความตกลงที่กำหนดไว้ ยกเว้นสินค้าอ่อนไหวบางประเภทที่อยู่ในระหว่างการดำเนินการ และอุปสรรคทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษีที่ยังไม่สามารถบรรลุข้อตกลงได้สำเร็จ

2. ความตกลงด้านการค้าบริการของอาเซียน (ASEAN Framework Agreement on Services : AFAS)

เริ่มต้นขึ้นในปี 1995 สืบเนื่องจากประเทศสมาชิกเห็นความสำคัญของภาคบริการที่เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อภาคธุรกิจ จึงขยายความร่วมมือจากภาคการค้าสินค้า มาถึงการค้าบริการ โดยวัตถุประสงค์ของกรอบความตกลงว่าด้วยการค้าบริการของอาเซียนนี้ ได้ระบุวัตถุประสงค์ที่สำคัญของการบูรณาการไว้ 3 ประการ ได้แก่

- 1) ขยายความร่วมมือการค้าบริการบางสาขา เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของสมาชิกอาเซียน
- 2) ลดอุปสรรคการค้าภายในระหว่างประเทศสมาชิก
- 3) เปิดตลาดการค้าเสรีให้มากขึ้น โดยมีเป้าหมายจะเปิดเสรีอย่างเต็มรูปแบบในปี 2015

การเปิดเสรีด้านการค้าบริการนี้ กลุ่มประเทศสมาชิกมุ่งเป้าไปที่ 7 สาขาหลัก คือ สาขาการเงิน การขนส่งทางทะเล การขนส่งทางอากาศ การโทรคมนาคม การท่องเที่ยว ก่อสร้างและการบริการธุรกิจ โดยการเจรจาจะแบ่งออกเป็นรอบ แต่ละรอบใช้ระยะเวลา 2 ปี และจะนำหลักการ ASEAN-X มาใช้ในการเจรจาดังกล่าวด้วย กล่าวคือ ประเทศสมาชิกตั้งแต่ 2 ประเทศขึ้นไปที่มีความพร้อมจะเปิดเสรีสาขาบริการใดให้แก่กันมากขึ้นก็สามารถกระทำได้ก่อน และเมื่อประเทศอื่นๆ มีความพร้อมก็สามารถเข้าร่วมได้ในภายหลัง ทั้งนี้หลักการ ASEAN-X จะช่วยให้การดำเนินการรวดเร็ว และเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

3. เขตการลงทุนอาเซียน (ASEAN Investment Area)

ภายใต้กรอบความตกลงว่าด้วยเขตการลงทุนอาเซียน (Framework Agreement on the ASEAN Investment Area) ที่ถูกลงนามในปี 1998 มีผลผูกพันให้ประเทศสมาชิกต้องเปิดเสรีการลงทุนให้แก่นักลงทุนอาเซียน และต้องปฏิบัติตามหลักการที่สำคัญ 2 ประการ คือ

- 1) หลักการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ (National Treatment) หมายถึง ประเทศสมาชิกต้องให้การปฏิบัติต่อนักลงทุนอาเซียนเท่าเทียมกับนักลงทุนในประเทศตน

2) หลักการเปิดตลาด (Opening-up of Industries) หมายถึง ประเทศสมาชิกจะต้องเปิดเสรีอุตสาหกรรมให้แก่กลุ่มทุนอาเซียน แต่ทั้งนี้ก็มีข้อยกเว้นได้

สำหรับการดำเนินการในระยะแรกนั้น ประเทศสมาชิกเดิม จะต้องเปิดเสรีและประติบัติเยี่ยงคนชาติแก่นักลงทุนอาเซียน ภายในปี 2010 และในระยะต่อมาสำหรับประเทศสมาชิกใหม่ CLMV สามารถยืดหยุ่นได้ถึงปี 2015 ซึ่งการเปิดเสรีด้านการลงทุนในที่นี้จะครอบคลุมทั้งหมด 5 สาขา ได้แก่ สาขาการผลิต การเกษตร การประมง การป่าไม้ เหมืองแร่และการบริการทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับ 5 สาขาดังกล่าว ทั้งนี้วัตถุประสงค์ของความร่วมมือในการจัดตั้งเขตการลงทุนอาเซียน คือ เพื่อสนับสนุนให้อาเซียนเป็นภูมิภาคที่เป็นจุดมุ่งหมายหรือแหล่งดึงดูดนักลงทุนทั้งภายในและภายนอกภูมิภาค และทำให้อาเซียนเป็นภูมิภาคที่มีบรรยากาศการลงทุนที่เสรี และโปร่งใส นอกจากนี้ความร่วมมือในการบูรณาการทางเศรษฐกิจทั้ง 3 ประเภทที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว ยังมีความร่วมมืออื่น ๆ อีกมากมายที่เป็นเสมือนแรงผลักดันให้อาเซียนเพิ่มและเร่งระดับการบูรณาการในเชิงลึกมากยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นที่มาของการจัดตั้งประชาคมอาเซียน

แนวคิดการจัดตั้งประชาคมอาเซียนเกิดจากความต้องการเปลี่ยนแปลงให้อาเซียนเป็นภูมิภาคที่มั่นคง มั่งคั่ง และมีขีดความสามารถในการแข่งขัน พร้อมพัฒนาเศรษฐกิจที่เท่าเทียมกัน ลดความยากจน และความแตกต่างทางด้านสังคมและเศรษฐกิจ ตามวิสัยทัศน์ที่ผู้นำอาเซียนได้ประกาศไว้ในการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน เมื่อปี 1997 ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ ซึ่งแนวคิดนี้ได้ถูกสานต่อในการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียนครั้งที่ 9 ณ เกาะบาหลี ปี 2003 โดยผู้นำประเทศสมาชิกเห็นพ้องกันในการจัดตั้งประชาคมอาเซียน จึงร่วมลงนามในแถลงการณ์บาหลี 2 (Bali Concord II) ประกาศเป้าหมายการดำเนินการไปสู่การเป็นประชาคมในปี 2020 ซึ่งประกอบด้วย 3 เสาหลัก ได้แก่ ประชาคมการเมืองและความมั่นคง ประชาคมเศรษฐกิจ และประชาคมสังคมและวัฒนธรรม

ต่อมาในปี 2007 ถือเป็นปีที่สำคัญอีกปีหนึ่งของการจัดตั้งประชาคมอาเซียน เนื่องจากผู้นำอาเซียนได้เลื่อนกำหนดการจากเดิมที่กำหนดไว้ในปี 2020 เป็นปี 2015 เร่งการจัดตั้งประชาคมให้เร็วยิ่งขึ้นตามแถลงการณ์เซบู (Cebu Declaration) เพื่อรองรับกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดเวลา พร้อมทั้งให้การรับรองกฎบัตรอาเซียน (ASEAN Charter) ด้วยในเวลาเดียวกัน ทั้งนี้เพื่อให้อาเซียนมีฐานะเป็นนิติบุคคล มีธรรมนูญเป็นกรอบของการดำเนินการทางกฎหมาย และการวางโครงสร้างขององค์กร อีกทั้งยังมีการแก้ไข ปรับปรุงกลไกการตัดสินใจและการระงับข้อพิพาทขึ้นมาใหม่ เพื่อให้ประเทศสมาชิกลงไปปฏิบัติเป็นแนวทางระหว่างกัน (กรมอาเซียน, 2556) นอกจากนี้ยังมีการจัดทำ ASEAN Economic Community Blueprint ซึ่งถือเป็น Road Map สำหรับการดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน โดยสาระสำคัญใน ASEAN Economic Community Blueprint ได้ระบุถึงแผนการดำเนินงาน (Actions Plan), กลุ่มเป้าหมาย และตารางเวลาการดำเนินงานซึ่งรายละเอียดมีดังนี้

ASEAN Economic Community Blueprint (2008) ได้กำหนดคุณลักษณะที่สำคัญของการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนไว้ 4 ประการ ได้แก่

1. การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน

ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ คือ การเคลื่อนย้ายสินค้าอย่างเสรี การเคลื่อนย้ายบริการอย่างเสรี การเคลื่อนย้ายการลงทุนอย่างเสรี การเคลื่อนย้ายเงินทุนอย่างเสรี และการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมืออย่างเสรี ทั้งนี้การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน จะช่วยส่งเสริมการพัฒนาเครือข่ายการผลิตในภูมิภาค และส่งเสริมขีดความสามารถของอาเซียนในการเป็นศูนย์กลางการผลิตของโลกหรือเป็นส่วนหนึ่งของห่วงโซ่อุปทานของโลก

2. การไปสู่ภูมิภาคที่มีความสามารถสูงในการแข่งขัน

การส่งเสริมให้อาเซียนเป็นภูมิภาคที่มีความสามารถในการแข่งขันสูงนั้น ควรเริ่มต้นจากการสร้างให้มีวัฒนธรรมการแข่งขันอย่างเป็นธรรม โดยการผลักดันให้ทุกประเทศสมาชิกมีนโยบายด้านการแข่งขันทางการค้าภายในปี 2015 มีการจัดตั้งเครือข่ายหน่วยงานกำกับดูแลและประสานงานทางด้านนโยบายการแข่งขันโดยเฉพาะ สำหรับในส่วนของการรวมกลุ่มของประเทศในภูมิภาคนี้ หัวใจสำคัญในการดำเนินการอีกประการหนึ่งคือ การยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง ดังนั้นเพื่อศักยภาพของภูมิภาคในการแข่งขัน ต้องไม่ละเลยข้อปฏิบัตินี้ ซึ่งอาเซียนจะใช้มาตรการการคุ้มครองผู้บริโภคไปพร้อมกับมาตรการทางเศรษฐกิจ ผ่านการจัดตั้งเครือข่ายและจัดหลักสูตรอบรมให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และร่วมกันส่งเสริมการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและพลังงานร่วมกันอย่างต่อเนื่อง

3. การพัฒนาเศรษฐกิจที่เท่าเทียมกัน

ยุทธศาสตร์ที่ใช้เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจให้เท่าเทียม คือ การลดช่องว่างการพัฒนาของประเทศสมาชิก โดยการให้ความช่วยเหลือผ่านโครงการความร่วมมือในแต่ละสาขาภายใต้กรอบการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างเสมอภาค (ASEAN Framework for Equitable Economic Development) โดยคำนึงถึงความต้องการของประเทศสมาชิกใหม่ CLMV เป็นหลัก และจะเน้นกิจกรรมที่จำเป็นต่อการเร่งรัดการรวมกลุ่มเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

4. การบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลก

อาเซียนจะเพิ่มปฏิสัมพันธ์กับโลกภายนอกมากยิ่งขึ้น ซึ่งลักษณะการปฏิสัมพันธ์ดังกล่าวนี้ คือ การพึ่งพาสหประชาชาติและอุตสาหกรรมโลก เพื่อส่งเสริมความสามารถของนักธุรกิจอาเซียน และสร้างพลวัตให้อาเซียนเป็นส่วนหนึ่งของห่วงโซ่อุปทานโลก แต่ในขณะเดียวกัน อาเซียนก็ต้องสร้างความน่าสนใจให้ตลาดภายในอาเซียนยังคงดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างชาติได้ ส่วนแนวทางในการบูรณาการที่นำมาใช้ ได้แก่ การทำข้อตกลงทางการค้าในรูปแบบของเขตการค้าเสรี (FTAs) และความตกลงว่าด้วยหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจ (CEPTs)

ในแต่ละคุณลักษณะที่กล่าวมาจะมีการกำหนดแผนงานที่สำคัญของแต่ละด้านไว้อย่างครอบคลุม เพื่อให้การดำเนินงานมีความชัดเจน และเป็นที่เข้าใจร่วมกันระหว่างประเทศสมาชิกแต่ในที่นี่ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างเฉพาะคุณลักษณะที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับงานวิจัยมาอธิบายในรายละเอียดเพิ่มเติม ซึ่งคุณลักษณะที่กล่าวถึง นั้นคือ “การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน”

การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน (Single Market and Production Base)

การที่จะสร้างอาเซียนให้กลายเป็นภูมิภาคที่เป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกันได้นั้น ต้องประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ประการ ดังที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น คือ

1) การเคลื่อนย้ายสินค้าอย่างเสรี (Free Flow of Goods)

การดำเนินการการเคลื่อนย้ายสินค้าอย่างเสรี ประเทศสมาชิกแต่ละประเทศจะต้องดำเนินการไปในทิศทางเดียวกัน โดยการทบทวนและส่งเสริมความตกลงว่าด้วยการใช้อัตราภาษีพิเศษที่เท่ากันสำหรับเขตการค้าเสรีอาเซียน (ความตกลง CEPT) ให้ครอบคลุมและสอดคล้องกับความประสงค์ของอาเซียนในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ปี 2015 และยกเลิกภาษีศุลกากรสำหรับสินค้าภายในอาเซียน และมาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี (NTBs) อย่างสมบูรณ์ นอกจากนี้ยังต้องคำนึงถึงมาตรการอำนวยความสะดวกทางการค้า เช่น การบูรณาการทางศุลกากร การจัดตั้งระบบบริการแบบเบ็ดเสร็จ และการส่งเสริมกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า (Rule of Origin) ให้มีความต่อเนื่องและสะดวกต่อการปฏิบัติ

2) การเคลื่อนย้ายบริการอย่างเสรี (Free Flow of Services)

ประเทศสมาชิกต้องร่วมกันดำเนินการเพื่อลดข้อจำกัดต่อผู้ให้บริการของอาเซียนในการให้บริการและเข้ามาจัดตั้งกิจการภายในประเทศ โดยการเปิดเสรีด้านการบริการจะใช้กระบวนการเจรจาเป็นรอบ รอบละ 2 ปี การเจรจาทั้งหมดจะเสร็จสิ้นภายในปี 2015 ทั้งนี้ให้นำหลักการ ASEAN-X เข้ามาใช้ในการดำเนินการด้วย

3) การเคลื่อนย้ายการลงทุนอย่างเสรี (Free Flow of Investment)

เพื่อความร่วมมือในภูมิภาคและการส่งเสริมให้อาเซียนเป็นเขตการลงทุนที่แข่งขันได้ กลุ่มประเทศสมาชิกจะต้องทบทวนกรอบความตกลงเขตการลงทุนอาเซียนและความตกลงด้านการส่งเสริมและการคุ้มครองการลงทุนของอาเซียน พร้อมกับการปรับปรุงคุณลักษณะ บทบัญญัติและข้อผูกพันโดยยึดหลักการปฏิบัติที่ีระหว่างประเทศ ซึ่งจะช่วยเพิ่มความมั่นใจให้กับนักลงทุน โดยในส่วนของ การเปิดเสรีด้านการลงทุนนั้น นอกจากการขยายมาตรการไม่เลือกปฏิบัติการประติบัติเยี่ยงคนชาติและการประติบัติเยี่ยงคนชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยั้งแล้ว ประเทศสมาชิกจะต้องช่วยกันส่งเสริมและสร้างสภาพแวดล้อมที่จำเป็นต่อการเติบโตของการลงทุนในสาขาเดิมและการเข้ามาของการลงทุนในสาขาใหม่ด้วย

4) การเคลื่อนย้ายเงินทุนอย่างเสรี (Freer Flow of Capital)

เพื่อการรวมตัวของตลาดทุนในอาเซียน สมาชิกประเทศได้จัดทำข้อตกลงยอมรับซึ่งกันและกันในด้านคุณสมบัติ คุณวุฒิทางการศึกษาและประสบการณ์ของผู้ประกอบวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน อีกทั้งให้การยินยอมให้มีการเคลื่อนย้ายเงินทุนที่เสรีมากขึ้น และยกเลิกหรือผ่อนคลायข้อจำกัดบางประการ เพื่ออำนวยความสะดวกในการทำธุรกรรม

5) การเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมืออย่างเสรี (Free Flow of Skilled Labor)

ลักษณะของการบริหารจัดการการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรี ประเทศสมาชิกทั้งหมดจะร่วมกันอำนวยความสะดวกในการเคลื่อนย้ายบุคลากรในภูมิภาค โดยการพัฒนากรอบแผนงานมาตรฐานความสามารถและคุณสมบัติของงาน เพื่อรองรับการเปิดเสรีด้านแรงงานรวมทั้งการยกเลิกกฎระเบียบที่เป็นอุปสรรคสำหรับนักวิชาชีพอาเซียน โดยการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือโดยเสรีนี้จะแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

5.1) การเคลื่อนย้ายแรงงานภายใต้กรอบความตกลงการค้าบริการอาเซียน (ASEAN Framework Agreement on Services: AFAS) และการเคลื่อนย้ายตามธรรมชาติของการค้าและการลงทุน หมายถึง การเคลื่อนย้ายแรงงานที่อยู่ภายใต้สาขาบริการที่ตกลงกันเท่านั้น ซึ่งปัจจุบันสาขาที่อยู่ภายใต้การรับรองของกรอบ AFAS มีอยู่ทั้งหมด 65 สาขา (อรนุช แสงจารีก, 2557)

5.2) การเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือโดยเสรีภายใต้ข้อตกลงยอมรับร่วมกันด้านคุณสมบัติในสาขาวิชาชีพ (Mutual Recognition Arrangement: MRA) เงื่อนไขภายใต้ข้อกำหนดนี้ จะนำมาใช้เฉพาะการเคลื่อนย้ายของแรงงานฝีมือเท่านั้น และจะต้องมีคุณสมบัติในสาขาวิชาชีพที่ได้ตกลงเป็นที่ยอมรับร่วมกันระหว่างประเทศสมาชิกแล้ว เช่น คุณสมบัติด้านการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน หรือมาตรฐานวิชาชีพ เป็นต้น ซึ่งในปัจจุบันประเทศสมาชิกได้ลงนามในข้อตกลงดังกล่าวเป็นที่เรียบร้อยแล้วทั้งหมด 8 สาขาอาชีพ ได้แก่ แพทย์พยาบาล ทันตแพทย์ วิศวกร สถาปนิก นักสำรวจ นักบัญชี และนักบริการการท่องเที่ยว โดยกลุ่มของสาขาวิชาชีพ แพทย์ พยาบาล ทันตแพทย์ วิศวกร สถาปนิกนั้น ได้มีการจัดทำมาตรฐานคุณสมบัติวิชาชีพไว้อย่างชัดเจนแล้ว ยกเว้นสาขาการสำรวจและบัญชี ยังไม่มีการกำหนดคุณสมบัติของนักวิชาชีพของแต่ละประเทศอย่างชัดเจน เนื่องจากรูปแบบการศึกษาและวิธีการปฏิบัติของแต่ละประเทศแตกต่างกัน แต่ทั้งนี้ก็มีเพียงการวางแนวทางในการอำนวยความสะดวกในการเคลื่อนย้ายไปทำงานในภูมิภาคไว้เท่านั้นและในส่วนสาขาของการท่องเที่ยว นั้นข้อตกลงยอมรับร่วมกันในคุณสมบัติจะกำหนดหรือพิจารณาสมรรถนะเป็นหลัก ซึ่งผู้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการวิชาชีพรับรองคุณวุฒิวิชาชีพการท่องเที่ยวแห่งชาติเท่านั้น ที่จะมีสิทธิเคลื่อนย้ายไปทำงานในภูมิภาคอย่างเสรี

จากองค์ประกอบทั้ง 5 ประการในการนำไปสู่การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน จะเห็นได้ว่า องค์ประกอบ 4 ประการแรกมีการดำเนินการไปบางส่วนแล้ว นับตั้งแต่เปิดเขตการค้าเสรี

อาเซียน หรือมีการร่วมมือทางเศรษฐกิจของภูมิภาคอย่างเป็นทางการ ตั้งแต่ปี 1992 เป็นต้นมา ยกเว้นองค์ประกอบสุดท้าย คือ การเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมืออย่างเสรี ที่ยังไม่มี การเคลื่อนย้ายอย่างเป็นทางการ เพียงแต่มีกรอบความตกลงเป็นแนวทางในการดำเนินการเท่านั้น และในระหว่างนี้กำลังดำเนินการเพื่อให้ข้อตกลงดังกล่าวมีผลบังคับใช้ (www.thailand.prd.go.th, เข้าถึงเมื่อ 29 มกราคม 2559) ซึ่งในปัจจุบันกระบวนการที่จำเป็นสำหรับประเทศสมาชิก คือ การเตรียมความพร้อมของแรงงานในประเทศตนให้มีคุณสมบัติตรงตาม MRA ที่ได้ลงนามไว้ อีกทั้งยังต้องเพิ่มขีดความสามารถของแรงงานให้สามารถแข่งขันกับประเทศสมาชิกอื่นๆได้ โดยบทความวิชาการ เรื่อง การเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมืออย่างเสรีในอาเซียน : วิฤต หรือ โอกาส (2557) ได้วิเคราะห์ศักยภาพของแรงงานไทยไว้ อย่างน่าสนใจ กล่าวคือ เมื่อเปรียบเทียบกำลังแรงงานและปัจจัยชี้วัดด้านแรงงานของไทยกับกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนแล้ว จะเห็นได้ว่า ในด้านจำนวนแรงงาน คุณภาพการศึกษา ทักษะภาษาอังกฤษ ผลผลิตและอัตราค่าจ้างแรงงาน พบว่า ภาพรวมของแรงงานไทยอยู่ในระดับกลาง มีจุดเด่นอยู่ที่การทำงานที่ต้องอาศัยความละเอียด และความคิดสร้างสรรค์ ด้อยกว่าอินโดนีเซีย และกลุ่ม CLMV ในด้านของจำนวนแรงงาน และต้นทุนค่าแรง รวมถึงฟิลิปปินส์ในด้านของภาษา ตามหลัง สิงคโปร์และมาเลเซียในด้านของคุณภาพและผลผลิตภาพแรงงาน

จากสถานการณ์ดังกล่าว ทำให้ไทยต้องเร่งปรับตัวเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่กำลังจะมาถึง ทั้งในด้านคุณภาพแรงงาน และทักษะภาษาอังกฤษ เพื่อลดการสูญเสียผลประโยชน์และผลกระทบด้านลบ จึงจำเป็นที่ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องจะต้องมีความเข้าใจและเตรียมพร้อมสำหรับการแข่งขันในภูมิภาค โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคลากรที่อยู่ใน 8 สาขาอาชีพ ซึ่งในบทความวิชาการดังกล่าว ได้จัดทำข้อเสนอแนะที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาและรองรับการเปิดเสรีด้านแรงงานฝีมือไว้ ดังนี้

1. ควรกำหนดให้ประเด็นการเคลื่อนย้ายแรงงานข้ามชาติเป็นวาระแห่งชาติ
2. ดำเนินการปรับปรุงกฎหมายและระเบียบที่จะเป็นอุปสรรค หรือข้อจำกัดต่อการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรี
3. ควรมีการจัดตั้งศูนย์ผลิตภาพและมาตรฐานกำลังแรงงาน
4. ควรพัฒนาฐานข้อมูลกลางด้านตลาดแรงงานในประเทศและภูมิภาค
5. ควรให้ความสำคัญกับการทดสอบมาตรฐานความสามารถแรงงาน
6. ควรปรับปรุงสวัสดิการ และกระบวนการคุ้มครองแรงงานข้ามชาติ
7. ควรมีการร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน เพื่อจัดทำแผนพัฒนากำลังคนทั้งในระดับประเทศและระดับรายวิชาชีพ
8. ควรมีการประชาสัมพันธ์ สร้างความรู้ความเข้าใจในการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรีตามแผนการดำเนินงานอาเซียน ว่าหมายถึงอะไร ซึ่งข้อตกลงได้ระบุไว้ว่า การเคลื่อนย้าย

แรงงานฝีมือเสรี แท้จริงแล้ว คือ การอำนวยความสะดวกให้มีการเคลื่อนย้ายได้ง่ายขึ้นเท่านั้น

ในข้อเสนอแนะทั้งหมด จะเห็นได้ว่าส่วนใหญ่เป็นสิ่งที่รัฐต้องกระทำ หรือพึงกระทำเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะเรื่องของการประชาสัมพันธ์เนื่องจากจะมีผลกระทบในวงกว้างต่อทุกภาคส่วนซึ่งข้อเสนอแนะในเรื่องนี้สอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานตามแผนที่กำหนดไว้ใน ASEAN Economic Community Blueprint ด้วยกล่าวคือ การสื่อสารเป็นหลักการหนึ่งที่สำคัญทุกประเทศต้องปฏิบัติตาม อาจกล่าวได้ว่า ความสำเร็จของการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน นอกจากต้องอาศัยความร่วมมือของทุกภาคส่วนในการปฏิบัติการแล้ว ยังต้องมีการสื่อสารที่ดี เพื่อสร้างการรับรู้ต่อสาธารณชนเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และเผยแพร่ความคืบหน้าของการจัดตั้งประชาคมต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมดให้ได้รับทราบ ซึ่งการดำเนินการสื่อสารดังกล่าวต้องครอบคลุมรอบด้าน เพื่ออธิบายให้หน่วยงานราชการ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและสาธารณชนได้รับทราบถึงวัตถุประสงค์ ประโยชน์ และโอกาสที่ท้าทายของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน รวมถึงการพัฒนาเว็บไซต์ เพื่อใช้เป็นช่องทางการสื่อสารในการเข้าถึงประชาชนและการจัดตั้งกลไกระดับชาติเพื่อติดตามความคืบหน้าและรายงานผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ

โดยส่วนของการดำเนินการในประเทศไทยนั้น รัฐบาลได้เล็งเห็นความสำคัญของการเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมอาเซียน จึงผลักดันให้การเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนเป็นวาระแห่งชาติ โดยการบูรณาการยุทธศาสตร์ การทำงาน และแผนการเตรียมความพร้อมก่อนการก้าวเข้าสู่ประชาคมในทุกๆ ส่วนราชการ (กรมอาเซียน, 2556) นอกจากนี้ไทยยังได้จัดตั้งกลไกการทำงานระดับชาติ เพื่อรองรับการดำเนินงานดังกล่าวไว้ด้วย ซึ่งกลไกที่ได้กล่าวถึงนั้นคือ คณะกรรมการอาเซียนแห่งชาติ ประกอบด้วยรัฐมนตรีกระทรวงการต่างประเทศ เป็นประธานคณะกรรมการฯ มีหน้าที่ตัดสินใจและประสานงานระดับนโยบาย อันจะนำไปสู่การบูรณาการการดำเนินงานของหน่วยงานไทยให้มีความพร้อมเพื่อก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยคณะกรรมการอาเซียนแห่งชาติได้จัดตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อมาดำเนินการติดตามงานเฉพาะด้านอีก 3 ชุดด้วยกัน และหนึ่งในคณะอนุกรรมการที่จัดตั้งขึ้นนั้นมีคณะอนุกรรมการด้านการประชาสัมพันธ์ประชาคมอาเซียนเป็นหนึ่งในคณะอนุกรรมการที่ดำเนินงานด้านการสื่อสารโดยเฉพาะ ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร และสร้างการตระหนักรู้เกี่ยวกับอาเซียนให้แก่ประชาชนทุกระดับ เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วม และสามารถใช้ออกจากประชาคมอาเซียนได้อย่างเต็มที่ (<http://www.asean thai.net>, เข้าถึงเมื่อ 30 มกราคม 2559) ซึ่งอธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ได้รับการแต่งตั้งเป็นประธานคณะอนุกรรมการฯ

ดังนั้นเพื่อการเตรียมความพร้อมและการดำเนินงานของกรมประชาสัมพันธ์ กรมประชาสัมพันธ์จึงสนับสนุนการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนด้วยความเป็นมืออาชีพ โดยเริ่มต้นจากการ

ปรับวิสัยทัศน์องค์กรให้สอดคล้องกับการทำงาน จัดทำแผนยุทธศาสตร์และงบประมาณที่นำไปสู่การปฏิบัติ และที่สำคัญ คือ การจัดตั้ง ส่วนอาเซียน ภายใต้สำนักงานการประชาสัมพันธ์ต่างประเทศ กรมประชาสัมพันธ์ขึ้นมาในปี 2555 เพื่อทำหน้าที่ดูแลการประชาสัมพันธ์ประชาคมอาเซียนโดยตรง ทั้งในส่วนของงานด้านการสื่อสารและกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจ และสร้าง การตระหนักรู้ในเรื่องอาเซียน ให้เกิดประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมาย

สำหรับการดำเนินงานที่ผ่านมาของส่วนอาเซียนนั้น ได้ดำเนินการการสื่อสารประชาสัมพันธ์ ในรูปแบบต่างๆ เพื่อพัฒนาระดับความรู้เกี่ยวกับอาเซียนของประชาชน และให้บริการข้อมูลข่าวสาร นโยบายและการดำเนินการของรัฐที่สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายผ่านสื่อต่างๆ ทั้งสื่อ วิทยุกระจายเสียง สื่อวิทยุโทรทัศน์ สื่อกิจกรรม สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อออนไลน์ <http://www.aseanhai.net/> โดยกรอบการดำเนินงานทั้งหมด เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับ ASEAN Communication Master Plan (ACMP) ที่จัดทำขึ้นโดยสำนักเลขาธิการอาเซียน เพื่อนำมาใช้เป็น กรอบในการสื่อสารข้อความเกี่ยวกับคุณลักษณะ โครงสร้าง วิสัยทัศน์และภาพรวมทั้งหมดของ ประชาคมอาเซียนให้กับกลุ่มเป้าหมายหลักได้รับทราบ

เนื้อหาหลักของ ACMP ประกอบไปด้วย วิสัยทัศน์ กลุ่มผู้รับสารเป้าหมาย ข้อความหลัก กลยุทธ์ กลวิธี ตารางการดำเนินงาน และการประเมินผลการสื่อสาร ซึ่งกรมประชาสัมพันธ์ได้นำ หลักการดังกล่าวมาปรับใช้ในการสื่อสารกับกลุ่มผู้รับสารในประเทศ โดยการกำหนดแนวทางในการ สื่อสารตั้งแต่ปี 2559 – 2563 ภายใต้แนวคิด “อาเซียน ประชาคมแห่งโอกาส” (ASEAN : Community of opportunities) และเลือกเนื้อหาที่นำมาเสนอให้สอดคล้องกับความสนใจของสังคม และประชาชน เช่น ประชาชนจะได้ประโยชน์อะไรจากการเปิดประชาคมอาเซียน ผลกระทบต่างๆที่ จะเกิดขึ้นหลังจากการรวมตัว และโอกาสต่างๆที่ประชาชนจะได้รับ เป็นต้น วิธีการนำเสนอจะเน้นการ ใช้วิธีที่เข้าใจง่ายและประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นๆของรัฐ เพื่อให้เกิดการรับรู้ในวงกว้างมาก ขึ้น

นอกจากนี้การประชาสัมพันธ์ในระดับประเทศแล้ว การประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานที่มีส่วน เกี่ยวข้องโดยตรงกับการเคลื่อนย้ายเสรีของแรงงานฝีมือ ก็เป็นอีกมิติที่ควรให้ความสำคัญและ การศึกษาเช่นเดียวกัน โดยหน่วยงานที่กล่าวถึงนี้ ได้แก่ แพทยสภา สภาการพยาบาล ทันตแพทยสภา สภาวิศวกร สภาสถาปนิก สภาวิชาชีพบัญชี และสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็น กลไกหลักในการดำเนินงานด้านการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรี กล่าวคือ หากแรงงานฝีมือทั้ง 8 สาขาอาชีพต้องการที่จะเดินทางไปทำงานยังประเทศสมาชิกอาเซียน หน่วยงานทั้ง 7 นี้ จะเป็นกลไก ในการออกหนังสือรับรองคุณสมบัติทางด้านวิชาชีพให้แก่แรงงานที่ประสงค์จะขึ้นทะเบียนเป็น นักวิชาชีพอาเซียน ซึ่งต้องมีคุณสมบัติตรงตามข้อตกลงร่วมกันในเรื่องคุณสมบัติของนักวิชาชีพ อาเซียน (Mutual Recognition Arrangements: MRAs) ดังนั้นการให้ข้อมูลหรือความรู้เกี่ยวกับการ

เปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของสภาวิชาชีพ จึงมีส่วนสำคัญที่ทำให้แรงงานฝีมือมีความพร้อมทางด้านความรู้เพิ่มมากยิ่งขึ้น

ด้วยเหตุนี้จึงเป็นที่มาของการศึกษา “การสื่อสารและความรู้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรี” (COMMUNICATION AND KNOWLEDGE RELATING TO AEC IMPLEMENTATION OF FREE FLOW OF SKILLED LABOR) ซึ่งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้มีการเปิดอย่างเป็นทางการไปแล้ว เมื่อวันที่ 31 ธันวาคม 2558 ที่ผ่านมา โดยผู้นำประเทศสมาชิกได้ลงนามในปฏิญญาควาลาลัมเปอร์ว่าด้วยการก่อตั้งประชาคมอาเซียน (Kuala Lumpur Declaration on the Establishment of the ASEAN Community) ในการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียนครั้งที่ 27 ณ ประเทศมาเลเซีย (www.aseanwatch.org, เข้าถึงเมื่อวันที่ 31 มกราคม 2559) จึงทำให้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่เป็นเสาหลักเสาหนึ่งในประชาคม มีผลบังคับทางกฎหมาย ดังนั้นเพื่อสนับสนุนการก้าวเข้าสู่ประชาคมอย่างมีประสิทธิภาพการเตรียมความพร้อมด้านความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนให้แก่สาธารณชนถือเป็นการปฏิบัติขั้นพื้นฐานที่ทุกประเทศสมาชิกต้องให้ความสนใจในการจัดการบริการและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องให้ทุกฝ่ายได้รับทราบตามแนวทางที่กำหนดใน ASEAN Economic Community Blueprint และ ACMP ทั้งนี้เพื่อประโยชน์และโอกาสของประชาชนในประเทศตน และโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเคลื่อนย้ายเสรี อย่างเช่นแรงงานฝีมือ ที่จำเป็นจะต้องมีความรู้ที่ดีเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เนื่องจากบุคลากรที่ประกอบอาชีพทั้ง 8 สาขานี้ จะเป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงกับการเปิดประชาคมจึงทำให้ความรู้ของแรงงานฝีมือที่เปิดเสรีเป็นสิ่งที่ควรให้ความสำคัญและการศึกษาในเชิงลึกมากขึ้นโดยเฉพาะในแง่ของผลที่ได้รับจากการสื่อสารประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่รับผิดชอบการดำเนินงานดังกล่าว และผลนั้นจะสามารถบ่งบอกถึงประสิทธิผลของการสื่อสารได้ด้วย ซึ่งตรงกับวัตถุประสงค์หลักของการศึกษานี้ ที่จะมุ่งเน้นไปที่การศึกษาการสื่อสารประชาสัมพันธ์ของภาครัฐ และการวัดประสิทธิผลของการสื่อสาร ผ่านความรู้ของแรงงานฝีมือเสรีที่มีต่อการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ปัญหานำวิจัย

1. การสื่อสารประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความรู้เกี่ยวกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของภาครัฐเป็นอย่างไร
2. พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีเป็นอย่างไร
3. ความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีเป็นอย่างไร
4. พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารมีความสัมพันธ์กับระดับความรู้ของแรงงานฝีมือเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนหรือไม่ อย่างไร

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการสื่อสารประชาสัมพันธ์ที่ภาครัฐใช้ในการสร้างความรู้เกี่ยวกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
2. เพื่อสำรวจพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรี
3. เพื่อสำรวจความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรี
4. เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร และระดับความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรี

สมมติฐาน

1. พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีขึ้นอยู่กับอาชีพ
2. ระดับความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีแต่ละอาชีพแตกต่างกัน
3. ความถี่ในการเปิดรับข่าวสารมีความสัมพันธ์กับระดับความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรี

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษา “การสื่อสารและความรู้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรี” (COMMUNICATION AND KNOWLEDGE RELATING TO AEC IMPLEMENTATION OF FREE FLOW OF SKILLED LABOR) มีวัตถุประสงค์หลักในการวิจัย เพื่อศึกษาการสื่อสารประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของภาครัฐผ่านการสำรวจความรู้ของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรี โดยกลุ่มเป้าหมายหลักในการวิจัยครั้งนี้จะแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้ส่งสาร ได้แก่ ส่วนอาเซียน สำนักกรมประชาสัมพันธ์ต่างประเทศ กรมประชาสัมพันธ์เป็นหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการสื่อสารประชาสัมพันธ์การเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนและสภาวิชาชีพทั้ง 7 แห่ง ได้แก่ แพทยสภา สภาการพยาบาล ทันตแพทยสภา สภาวิศวกร สถาปนิก สภาวิชาชีพบัญชี และสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และกลุ่มผู้รับสาร ได้แก่ บุคลากรที่ประกอบอาชีพ วิศวกร นักสำรวจสถาปนิก แพทย์ ทันตแพทย์ พยาบาล นักบัญชี และนักบริการการท่องเที่ยว แต่สำหรับงานวิจัยนี้ จะแบ่งกลุ่มผู้รับสารออกเป็น 4 กลุ่มใหญ่ด้วยกัน กล่าวคือ กลุ่มบุคลากรทางการแพทย์ ประกอบด้วย แพทย์ พยาบาล และทันตแพทย์ กลุ่มวิศวกร กลุ่มสถาปนิก และกลุ่มนักบริการการท่องเที่ยว ยกเว้นกลุ่มนักบัญชี และกลุ่มนักสำรวจ จะไม่ถูกรวมมาเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เนื่องจากยังไม่มีกำหนดคุณสมบัติ เพื่อรองรับการเคลื่อนย้ายอย่างชัดเจนทั้งนี้วิธีการวิจัยที่จะนำมาใช้ในการศึกษา จะใช้การวิจัยทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ โดยการวิจัยเชิงคุณภาพจะถูกนำมาใช้กับกลุ่มผู้ส่งสาร โดยการวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Analysis) ที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารประชาสัมพันธ์ หรือการให้ความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของสภาวิชาชีพทั้ง 7 แห่ง และสำนักงานประชาสัมพันธ์ต่างประเทศ กรมประชาสัมพันธ์ ร่วมกับการสัมภาษณ์นักประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ได้ถึงที่มาของการสื่อสารประชาสัมพันธ์ที่รัฐวางแผนและดำเนินการ หลังจากนั้นผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้รับ มาวิเคราะห์และจัดทำเป็นแบบสำรวจเพื่อวัดระดับความรู้ของกลุ่มผู้รับสารเป้าหมายผ่านวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ ทั้งนี้เพื่อให้ได้รับข้อมูลทั้งผู้รับสารและผู้ส่งสารอย่างเสมอภาคกัน

นิยามศัพท์

การสื่อสารประชาสัมพันธ์ หมายถึง กระบวนการจัดการให้เกิดการสื่อสารไปยังสาธารณชน เพื่อให้สร้างความรู้ ความเข้าใจ ทศนคติ พฤติกรรมหรือการยอมรับในประเด็นต่างๆ ที่ต้องการนำเสนอ เป็นการเผยแพร่ข่าวสารไปยังกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการ และมุ่งผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งในงานวิจัยนี้ จะหมายเฉพาะการสื่อสารประชาสัมพันธ์จากทางภาครัฐ 8 หน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานประชาสัมพันธ์ต่างประเทศ กรมประชาสัมพันธ์ แพทยสภา สภาการพยาบาล

ทันตแพทยสภา สภาวิศวกร สภาสถาปนิก สภาวิชาชีพบัญชี และสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยเท่านั้น

ความรู้ หมายถึง ข้อเท็จจริงที่เกิดจากการเรียนรู้ และการสั่งสมประสบการณ์ของผู้เรียน ซึ่งการนำข้อเท็จจริงมาใช้นั้น สามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ด้าน ได้แก่ การจดจำ การแยกแยะ การอธิบาย และการประยุกต์ใช้ โดยความรู้ที่ใช้ในการวิจัยนี้ แบ่งออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรี ความรู้เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมการปฏิบัติงานของแรงงานฝีมือ และความรู้เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมในการขึ้นทะเบียนเป็นนักวิชาชีพอาเซียน

การเปิดรับข่าวสาร หมายถึง ช่องทางการเปิดรับข่าวสาร ประเภทของข่าวสาร ความถี่และวัตถุประสงค์ในการเปิดรับข่าวสาร โดยปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การเปิดรับข่าวสารมาจากความต้องการของบุคคลที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับสภาพส่วนบุคคล หรือสภาพจิตวิทยา ซึ่งทำให้มีกระบวนการเลือกสรร (Selective Process) ที่แตกต่างกัน และการเปิดรับข่าวสารในที่นี้ จะเน้นไปที่การเปิดรับข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีเท่านั้น

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community) หมายถึง การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของสมาชิก 10 ประเทศที่อยู่ภายใต้สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรืออาเซียน เพื่อส่งเสริมการบูรณาการทางเศรษฐกิจของภูมิภาคในเชิงลึก โดยประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน คือ หนึ่งในสามเสาหลักของการจัดตั้งประชาคมอาเซียน ซึ่งมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงให้อาเซียนเป็นภูมิภาคที่มั่นคง มั่งคั่ง มีขีดความสามารถในการแข่งขัน พร้อมพัฒนาเศรษฐกิจให้เท่าเทียมกัน ลดความยากจนและลดช่องว่างทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ตามวิสัยทัศน์อาเซียน 2020 โดยการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในครั้งนี้ มีเป้าหมายที่สำคัญ 4 ประการ ได้แก่

1. เพื่อให้อาเซียนเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน
2. เพื่อให้อาเซียนเป็นภูมิภาคที่มีความสามารถในการแข่งขันสูง
3. เพื่อสร้างความเท่าเทียมในการพัฒนาเศรษฐกิจระหว่างประเทศสมาชิก
4. เพื่อส่งเสริมการรวมกลุ่มของอาเซียนเข้ากับประชาคมโลก

ทั้งนี้ในการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียนครั้งที่ 27 ณ ประเทศมาเลเซีย ผู้นำทั้ง 10 ประเทศได้ลงนามในปฏิญญาควาลาลัมเปอร์ (Kuala Lumpur Declaration) เพื่อยืนยันเจตนารมณ์การจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนอย่างเป็นทางการในวันที่ 31 ธันวาคม 2558 ที่ผ่านมา

แรงงานฝีมือ หมายถึง ผู้ที่มีความรู้ทั้งทางทฤษฎีและทางปฏิบัติ มีความชำนาญในอาชีพ สามารถตัดสินใจและแก้ไขปัญหาที่จะเกิดขึ้นในการทำงานได้ด้วยตนเอง โดยงานวิจัยนี้จะหมายถึงแรงงานที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไปต้องประกอบอาชีพใดอาชีพหนึ่งใน 6 สาขาอาชีพดังต่อไปนี้ ได้แก่ วิศวกร สถาปนิก แพทย์ ทันตแพทย์ พยาบาล และนักบริการการท่องเที่ยว (นักบัญชีและนักสำรวจ จะไม่ถูกรวมมาเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ เนื่องจากยังไม่มีข้อกำหนดคุณสมบัติอย่างชัดเจน มีเพียงการกำหนดเป็นแนวทางในภาพรวมเท่านั้น) และต้องมีคุณสมบัติตามข้อกำหนดแต่ละอาชีพตามกรอบข้อตกลงร่วมกันในคุณสมบัติด้านวิชาชีพ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบถึงการสื่อสารประชาสัมพันธ์ของภาครัฐ เพื่อสร้างความรู้เกี่ยวกับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของไทย
2. ได้ทราบถึงพฤติกรรม การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนและความรู้ของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรี
3. ได้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรี
4. สามารถนำข้อมูลที่ได้มาใช้ประโยชน์ในการวางแผน พัฒนา และปรับปรุงกลยุทธ์การสื่อสารเกี่ยวกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของภาครัฐต่อไป
5. สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดทิศทางการสื่อสารที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมความพร้อมให้กับแรงงานฝีมือที่จะมีการไหลเวียนอย่างเสรีอย่างเต็มรูปแบบในอนาคต

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาการสื่อสารและความรู้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรี (COMMUNICATION AND KNOWLEDGE RELATING TO AEC IMPLEMENTATION OF FREE FLOW OF SKILLED LABOR) มีแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาดังกล่าว สามารถจำแนกออกได้ ดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์
2. ทฤษฎีการเปิดรับข่าวสาร
3. แนวคิดเกี่ยวกับความรู้
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการสื่อสารประชาสัมพันธ์

ก่อนที่จะมีการก้าวเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน หน้าที่ของภาครัฐประการหนึ่งที่กำหนดไว้ใน ASEAN Economic Community Blueprint (2008) คือ การจัดการสื่อสารให้กับประชาชน เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจและเตรียมความพร้อมให้แก่ประชาชนในประเทศของตน ซึ่งการประชาสัมพันธ์นั้นมีความสำคัญต่อการรวมกลุ่มหรือการอยู่อาศัยภายในสังคมร่วมกัน นอกจากการสร้างสัมพันธภาพและการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันแล้ว การสื่อสารถือเป็นองค์ประกอบหลักในการดำรงไว้ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าว เปรียบเสมือนเป็นสื่อกลางที่ใช้ในการดำเนินชีวิตหรือกิจกรรมของคนในสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมปัจจุบัน ที่มีขนาดใหญ่และมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น การสื่อสารเข้ามามีบทบาทในฐานะที่เป็นเครื่องมือที่ใช้สร้างและรักษาไว้ซึ่งความสัมพันธ์ ถึงแม้ว่ากระนั้นความผิดพลาดจากการสื่อสารก็เกิดขึ้นได้อยู่เสมอ ทั้งจากผู้รับสารหรือผู้ส่งสารเอง ไม่ว่าจะเป็นการสื่อสารระหว่างบุคคลกับบุคคล หรือการติดต่อสื่อสารระหว่างกลุ่มก็ตาม ดังนั้นเพื่อลดปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นจากการสื่อสารลง จำเป็นต้องนำการประชาสัมพันธ์เข้ามาใช้ เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกัน และเพื่อให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพ นักการสื่อสารทุกคนควรมีความรู้พื้นฐานในการดำเนินงาน เนื่องจากการประชาสัมพันธ์เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ การสื่อสารจึงมีลักษณะที่แตกต่างออกไป การประชาสัมพันธ์ไม่ใช่การโฆษณาแบบไม่มีค่าใช้จ่าย การประชาสัมพันธ์ไม่ใช่โฆษณาชวนเชื่อ และการประชาสัมพันธ์ต้องเกี่ยวข้องกับการสื่อสารในทุกกลุ่มสาธารณชน ไม่ใช่แค่กลุ่มผู้บริโภคสินค้าหรือบริการเท่านั้น ดังนั้นจึงมีนักวิชาการหลายท่านออกมาให้ความหมายเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ไว้จำนวนมาก กล่าวคือ

1.1 ความหมาย

การประชาสัมพันธ์ คือ การสร้างชื่อเสียง การรับรู้ ความเชื่อถือ ความเชื่อมั่น ความสมานฉันท์และการแสวงหาความเข้าใจร่วมกัน โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริงและการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร (Black, 1993)

การประชาสัมพันธ์ คือ การสื่อสารสาขาหนึ่งในรูปแบบการสื่อสารองค์กร ที่ต้องอาศัยความชำนาญเฉพาะด้านอย่างมาก ต้องใช้ความสามารถทั้งศาสตร์และศิลป์ในการดำเนินงานการสื่อสาร เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ และความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคลภายในองค์กร และระหว่างองค์กรกับสาธารณชน เพื่อก่อให้เกิดการสนับสนุน ร่วมมือ เชื่อถือ ตลอดจนการสร้างชื่อเสียง การยอมรับและการไว้วางใจในการดำเนินงาน (ดวงพร คำบุญวัฒน์ และ วาสนา จันทร์สว่าง, 2536)

การประชาสัมพันธ์ หมายถึง การพิจารณาวางแผนอย่างรอบคอบและต่อเนื่อง เพื่อสร้างและดำรงไว้ซึ่งความเข้าใจ และความสัมพันธ์อันดีระหว่างหน่วยงานกับกลุ่มคนที่เกี่ยวข้อง (Winner, 1993, อ้างถึงในประทุม ฤกษ์กลาง, 2543)

การประชาสัมพันธ์ เป็นกระบวนการการสื่อสารอย่างหนึ่งที่มีมุ่งเสริมสร้างภาพลักษณ์ชื่อเสียงและความเข้าใจอันดีต่อกันในระหว่างบุคลากรภายในองค์กร และระหว่างองค์กรกับสาธารณชนภายนอกที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินงานขององค์กรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสามารถบรรลุเป้าหมายขององค์กรที่ตั้งไว้ (ประทุม ฤกษ์กลาง, 2549)

การประชาสัมพันธ์ คือ กระบวนการจัดการบริหารข้อมูลขององค์กร เพื่อให้ข่าวสารขององค์กรเกิดการสื่อสารที่ดี เป็นที่รับรู้ของคนในองค์กรและนอกองค์กร ได้เข้าใจถึงภารกิจขององค์กร ทำให้เกิดทัศนคติที่ดีและความเข้าใจอันดี ระหว่างหน่วยงาน องค์กร สถาบัน และกลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้อง อันจะนำมาซึ่งภาพลักษณ์ที่ดีและการสนับสนุนจากประชาชน (อรุณรัตน์ ชินวรรณ, 2553)

การประชาสัมพันธ์ คือ การประสานความร่วมมือของสาธารณชน ผ่านการสร้างวาทกรรม การแสดงความคิดเห็น การสร้างเครือข่ายการจัดการและการควบคุมความสัมพันธ์ (Chia, 2012)

จากคำจำกัดความดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การประชาสัมพันธ์ เกี่ยวข้องกับ

- 1) วิธีการ หรือกระบวนการการสร้าง ความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดี
- 2) เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการสร้างชื่อเสียง เสริมสร้างภาพลักษณ์ ความเชื่อมั่นและทัศนคติที่ดีต่อองค์กร
- 3) การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต้องอยู่บนพื้นฐานของความจริง

4) กลุ่มเป้าหมาย คือ สาธารณชน ทั้งภายในและภายนอกองค์การ

ดังนั้น สำหรับงานวิจัยนี้ “การประชาสัมพันธ์ จะหมายถึง กระบวนการจัดการให้เกิดการสื่อสารไปยังสาธารณชน เพื่อให้สร้างความรู้ ความเข้าใจ ทศนคติ พฤติกรรมหรือการยอมรับในประเด็นต่างๆที่ต้องการนำเสนอ เป็นการเผยแพร่ข่าวสารไปยังกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการ และมุ่งผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้” ซึ่งนักการสื่อสารจำเป็นต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายภาพรวมของการประชาสัมพันธ์ให้ถ่องแท้ เพื่อการนำไปปฏิบัติและประยุกต์ใช้อย่างถูกต้อง รวมทั้งเพื่อไม่ให้เกิดความสับสนกับการสื่อสารในรูปแบบอื่นๆ โดยเฉพาะการโฆษณา

1.2 ระดับความสัมพันธ์และขอบเขตของการประชาสัมพันธ์

การประชาสัมพันธ์ สามารถแบ่งระดับของความสัมพันธ์ ออกได้เป็น 3 ระดับ (สมควร กวียะ, 2532, อ้างถึงในดวงพร คำคุณวัฒน์ และ วาสนา จันทรสว่าง, 2536) ดังนี้

ระดับที่ 1 การเผยแพร่ข่าวสารขององค์การไปสู่ประชาชน เพื่อก่อให้เกิดความรู้ และความเข้าใจต่อองค์การ

ระดับที่ 2 การจัดระบบบริการข้อมูลข่าวสาร เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารขององค์การและข่าวสารอื่นๆ ไปสู่ประชาชน โดยมีเป้าหมาย เพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดีในใจของประชาชน

ระดับที่ 3 การวางแผนและการปฏิบัติในระยะยาว เพื่อสร้างระบบในการส่งข่าวสาร และสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้เกิดขึ้นกับประชาชน พร้อมรับข่าวสารและการแสดงความคิดเห็นจากประชาชน มาใช้เพื่อปรับปรุงและพัฒนา โดยอาศัยกระบวนการวิจัย

นอกจากนี้ ดวงพร คำคุณวัฒน์ และวาสนา จันทรสว่าง (2536) ได้กล่าวว่า การประชาสัมพันธ์ที่แท้จริง หมายถึง กิจกรรมทุกอย่างที่รวมกันอยู่ในกระบวนการการสื่อสาร เพื่อเสริมสร้างทัศนคติและความสัมพันธ์ของหน่วยงานกับสาธารณชนที่เกี่ยวข้อง ซึ่งขอบเขตของการประชาสัมพันธ์นั้น ประกอบไปด้วย

- 1) การเผยแพร่ข่าวสาร ความรู้และกิจกรรมผ่านสื่อต่างๆ (Publicity) เช่น การประกาศ การบริการข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศ การติดต่อสอบถาม หรือการส่งข่าวแจกให้สื่อมวลชน เป็นต้น
- 2) การเสริมสร้างทัศนคติ (Public Attitude) หรือการเสริมสร้างความรู้สึคนึกคิดที่ดีต่อองค์กร รวมทั้งการณรงค์เพื่อเปลี่ยนแปลงทัศนคติในเรื่องต่างๆ
- 3) การจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อสร้างประชาคม (Public Opinion) วัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นในทางที่เป็นผลดีต่อองค์กร รวมไปถึงการสร้างภาพลักษณ์ที่ดี

- 4) การจัดกิจกรรมต่างๆที่เป็นบริการสาธารณะ (Public Service / Public Welfare) หรือ การบริการสังคม เพื่อให้ประโยชน์แก่ประชาชนเป้าหมาย ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้จะช่วยสร้าง การประชาสัมพันธ์และภาพลักษณ์ให้แก่องค์กรได้เป็นอย่างดี
- 5) การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาส่วนรวม (Public Development) เช่น การฝึกอบรมอาชีพ การจัดทำทัศนศึกษา หรือการให้ทุนการศึกษา เป็นต้น
- 6) การโฆษณาองค์กร (Public Advertising) การโฆษณาในที่นี้ หมายถึง การโฆษณา ประชาสัมพันธ์ เพื่อเพิ่มชื่อเสียงให้แก่องค์กรหรือหน่วยงาน เช่น การให้การสนับสนุน รายการ หรือการแข่งขันกีฬา เป็นต้น

สำหรับการศึกษาสื่อสารและความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีนี้ ผู้วิจัยมองว่า ระดับของการประชาสัมพันธ์นั้นยังอยู่ในระดับที่ 1 คือ การเผยแพร่ข้อมูล เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์กร และขอบเขตของการประชาสัมพันธ์ ยังอยู่ใน Publicity เท่านั้น ซึ่งในทางปฏิบัติอาจจะเกี่ยวข้องกับงานประชาสัมพันธ์ในรูปแบบอื่นๆ บ้าง แต่ยังไม่ชัดเจนเพียงพอเท่ากับการให้บริการทางด้านข้อมูลผ่านสื่อและกิจกรรมต่างๆ

1.3 วัตถุประสงค์ของการประชาสัมพันธ์

วัตถุประสงค์ของการประชาสัมพันธ์ สามารถแบ่งออกตามระดับของการรับรู้และการเปลี่ยนแปลงในตัวผู้รับสารออกได้เป็น 5 ระดับ ดังนี้

- 1) เพื่อการสื่อสาร (Communication)
- 2) เพื่อการจดจำข่าวสาร (Message Retention)
- 3) เพื่อการยอมรับข่าวสาร (Message Acceptance)
- 4) เพื่อสร้างทัศนคติ หรือเปลี่ยนแปลงทัศนคติ (Attitude Formation or Change)
- 5) เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการแสดงออก (Overt Behavior Change)

ทั้งนี้ นอกจากการแบ่งวัตถุประสงค์ในการสื่อสารประชาสัมพันธ์ออกตามระดับการรับรู้และเปลี่ยนแปลงแล้ว ยังสามารถแบ่งออกตามกลุ่มเป้าหมายทางการสื่อสารได้อีกด้วย กล่าวคือ

- 1) วัตถุประสงค์เพื่อการประชาสัมพันธ์ภายใน กำหนดเป้าหมายในการสื่อสารระหว่างบุคลากรในองค์กร เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในนโยบาย อุดมการณ์และวิสัยทัศน์ขององค์กร เสริมสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน ลดช่องว่างระหว่างพนักงานและผู้บริหาร กระตุ้น ชักจูงและส่งเสริมให้พนักงานทำงานด้วยความเต็มใจและรู้สึกจงรักภักดี เป็นต้น

- 2) วัตถุประสงค์เพื่อการประชาสัมพันธ์ภายนอก กลุ่มเป้าหมายในการสื่อสาร คือ องค์กรกับสาธารณชน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมีวัตถุประสงค์ในการสื่อสาร เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดีที่สาธารณชนมีต่อองค์กร สร้างภาพลักษณ์และชื่อเสียงขององค์กรให้เป็นที่รู้จัก ตลอดจนแสวงหาความร่วมมือระหว่างองค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การระบุ หรือกำหนดวัตถุประสงค์ในการสื่อสารประชาสัมพันธ์ ถึงแม้จะมีหลักเกณฑ์ในการแบ่งประเภทอย่างชัดเจน แต่ในการปฏิบัติงานจริง นักการสื่อสารสามารถกำหนดและปรับเปลี่ยนไปตามกลยุทธ์และกลุ่มเป้าหมายของตนได้ เพื่อความสอดคล้องในการดำเนินงานและการประเมินผล การสื่อสารประชาสัมพันธ์ โดยวัตถุประสงค์ของงานวิจัยนี้ ต้องการวัดความรู้ของผู้รับสารในชั้นของการยอมรับข่าวสาร (Message Acceptance) เท่านั้น

1.4 คุณลักษณะของการประชาสัมพันธ์

ตามที่ได้กล่าวไปข้างต้นว่า การประชาสัมพันธ์เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ในการดำเนินการ ดังนั้นการประชาสัมพันธ์จึงมีคุณลักษณะที่แตกต่างจากการสื่อสารอื่นๆ กล่าวคือ

- 1) การประชาสัมพันธ์เป็นการติดต่อสื่อสารแบบสองทาง (Two-way communication) คือ การส่งสารและความคิดขององค์กรไปยังสาธารณชน และรับฟังความเห็นและปฏิกิริยาจากสาธารณชนเช่นกัน ทั้งนี้เพื่อนำมาใช้ในการดำเนินการและปรับปรุงการสื่อสารต่อไป ซึ่งจะแตกต่างกับการโฆษณาที่เป็นการสื่อสารทางเดียว มุ่งให้เกิดประโยชน์เพื่อการขายสินค้าและบริการเท่านั้น
- 2) การประชาสัมพันธ์ เป็นการสื่อสารโน้มน้าวใจที่ยึดหลักความเป็นจริง วัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้รับสารเกิดความเชื่อถือ และปฏิบัติด้วยความสมัครใจ ไม่ใช่เพื่อการชวนเชื่อ
- 3) การประชาสัมพันธ์ เป็นการดำเนินการอย่างสม่ำเสมอ ต่อเนื่องและหวังผลระยะยาว คือ ความเข้าใจ ความไว้วางใจ ความนิยม เชื่อถือและศรัทธา เหล่านี้ล้วนต้องอาศัยระยะเวลาในการดำเนินการ
- 4) การประชาสัมพันธ์ เป็นการวางแผนและการประเมินผล เป็นการดำเนินงานอย่างมีระบบ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งสามารถติดตามแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาแผนงานที่เกิดปัญหาให้ดีขึ้นได้
- 5) การประชาสัมพันธ์ เป็นการสร้างสรรค์ ต้องอาศัยทั้งศาสตร์และศิลป์ ซึ่งใช้การวางแผนงานตามหลักทฤษฎี แต่การดำเนินงานต้องใช้ความสร้างสรรค์ อาศัยหลักจิตวิทยา ในการสร้างความแปลกใหม่และดึงดูดความสนใจ ซึ่งการประสานศักยภาพทั้งสองศาสตร์เข้าด้วยกัน จะทำให้การประชาสัมพันธ์ประสบความสำเร็จได้ง่ายและเร็วยิ่งขึ้น

ดังนั้น เพื่อให้การสื่อสารประชาสัมพันธ์ประสบความสำเร็จ จำเป็นต้องมีการวางแผนงาน การปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง และการประเมินผลการสื่อสาร ผ่านการสำรวจการรับรู้ ความรู้ ความเข้าใจ รับฟังความคิดเห็นจากผู้รับสาร เนื่องจากการประชาสัมพันธ์เป็นการสื่อสารแบบสองทาง จึงจำเป็นต้องสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมาย เพื่อนำมาวัดประสิทธิผลในการสื่อสารต่อไป

1.5 ทฤษฎีการประชาสัมพันธ์

1.5.1 The Excellence Theory

ทฤษฎี The Excellence เกิดจากการศึกษาของ James Gruing, Larissa Gruing และ David Dozier ภายใต้การสนับสนุนของ International Association of Business Communicators Foundation (IABC) ในปี 1985 พวกเขาเริ่มต้นการศึกษาด้วยคำถามที่ว่า การประชาสัมพันธ์มีส่วนช่วยให้การดำเนินงานขององค์กรประสบความสำเร็จได้อย่างไร โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณในการสำรวจองค์กร จำนวน 327 องค์กรในสหรัฐอเมริกา แคนาดา และอังกฤษ ร่วมกับการวิจัยเชิงคุณภาพ สัมภาษณ์องค์กรที่เกี่ยวข้องอีก 25 องค์กร เพื่อการกระจายตัวของ กลุ่มเป้าหมายและครอบคลุมองค์กรทุกระดับ

จากผลการวิจัย พบว่า การประชาสัมพันธ์มีส่วนช่วยให้องค์กรประสบความสำเร็จ เนื่องจากการประชาสัมพันธ์มีหน้าที่ในการจัดการที่มีลักษณะเฉพาะ เป็นเอกลักษณ์ ทำให้องค์กรมีปฏิสัมพันธ์กับสังคม และการเมืองเพิ่มมากขึ้น และเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการสื่อสารประชาสัมพันธ์ องค์กรควรบูรณาการการตลาด การโฆษณา และการประชาสัมพันธ์เข้าด้วยกัน โดยการนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการสื่อสารของผู้บริหารหรือฝ่ายประชาสัมพันธ์ นอกจากนี้การนำการจัดกิจกรรมมาใช้ร่วมด้วย ก็เป็นอีกช่องทางหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมการสื่อสารให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้เป็นอย่างดี

ทั้งนี้ ทฤษฎี The Excellence ได้เสนอแนะให้องค์กรต่างๆ ที่ต้องการประสบความสำเร็จในการสื่อสารประชาสัมพันธ์ ให้ตระหนักถึง

- 1) ส่งเสริมการสร้างวัฒนธรรมการมีส่วนร่วม มากกว่าการใช้อำนาจสั่งงาน
- 2) ให้ความสำคัญกับการสื่อสารภายในองค์กรให้เท่ากับการสื่อสารภายนอก
- 3) การดูแลพนักงานให้ดูแลในฐานะที่เป็นบุคคล ไม่ใช่เครื่องจักร
- 4) องค์กรควรคำนึงถึงโอกาสที่เท่าเทียมกันระหว่างชาย หญิง และกลุ่มคนด้อยโอกาส
- 5) ความพึงพอใจในการทำงานของพนักงาน คือ สิ่งที่ไม่ควรละเลย

1.5.2 Situation Theory of publics

ทฤษฎีนี้เป็นพัฒนาการจากทฤษฎี The Excellence โดยมุ่งที่จะอธิบาย สาเหตุและสถานการณ์ที่บุคคลจะทำการสื่อสารกัน ซึ่งองค์ประกอบของทฤษฎี ได้ทำนายไว้ 3 สาเหตุที่จะทำให้บุคคลทำการสื่อสารกัน ได้แก่

- 1) ระดับของความเกี่ยวพัน (Level of Involvement) คือ ระดับของความเกี่ยวพันของบุคคลกับปัญหานั้นๆ หรือความเกี่ยวข้องกัปัญหานั้นๆของแต่ละบุคคล
- 2) การตระหนักรู้ต่อปัญหา (Problem Recognition) คือ การตระหนักรู้ต่อปัญหาที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคล จะทำให้พฤติกรรมที่แสดงออกมาแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ที่แต่ละคนประสบ
- 3) การรับรู้ถึงข้อจำกัดในการแก้ไขปัญหา (Constraint Recognition) คือ ข้อจำกัดหรือศักยภาพที่จำกัดของแต่ละบุคคลในการจัดการกับปัญหา ซึ่งจะส่งผลให้การแสดงพฤติกรรมทางการสื่อสารลดลง

ดังนั้น การผลการศึกษาของทฤษฎี Situation Theory of publics ทำให้ทราบว่า หากองค์กรหรือสถาบันใดต้องการให้พนักงานที่ส่วนร่วมในการพัฒนาศักยภาพ หรือแก้ไขปัญหาร่วมกัน องค์กรนั้นต้องสร้างการตระหนักรู้ถึงปัญหาแก่พนักงาน รวมทั้งเพิ่มระดับของความเกี่ยวพันให้พนักงานรับรู้ว่าเขาเป็นส่วนหนึ่งที่จะผลักดันองค์กรให้ประสบความสำเร็จได้ และลดข้อจำกัดในการแก้ไขปัญหาลง เพียงเท่านี้พนักงานจะหันมาให้การสนับสนุนและความร่วมมือในการดำเนินการขององค์กร ทั้งนี้สามารถนำมาปรับใช้กับการดำเนินการของรัฐได้เช่นกันโดยเฉพาะในกรณีของการสื่อสารการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งรัฐจะได้รับการสนับสนุนและความร่วมมือในการบูรณาการระดับภูมิภาคมากขึ้น หากรัฐสร้างความรู้สึกร่วมกันหรือความเป็นเจ้าของประชาคมร่วมกันให้กับประชาชนได้

1.5.3 Relationship Management Theory

ทฤษฎีการบริหารจัดการความสัมพันธ์ (Relationship Management Theory) เกิดจากการศึกษาของ John Ledingham และ Stephen Bruning ในปี 2000 ซึ่งต่อยอดมาจากงานเขียนของ Mary Ann Ferguson ที่ได้ทำไว้ในปี 1984 โดยสาระสำคัญของทฤษฎีนี้ กล่าวว่า ความสัมพันธ์คือ หัวใจของการประชาสัมพันธ์ ซึ่ง Ledingham พบว่า การบริหารจัดการความสัมพันธ์จะมีประสิทธิผล เมื่อองค์กรหรือสถาบัน และประชาชน คำนึงถึงผลประโยชน์และเป้าหมายที่มีร่วมกันเสมอตลอดเวลา และด้วยความเข้าใจอันดีนี้ จะนำมาซึ่งความสัมพันธ์อันดี ชื่อเสียง ภาพลักษณ์ ความไว้วางใจและความจงรักภักดีที่ประชาชนเป้าหมายมีต่อองค์กร ทั้งนี้การบริหารจัดการความสัมพันธ์จะประสบความสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อผู้ส่งสารและผู้รับสารมีการสื่อสารแบบสองทางอย่างมีคุณภาพ (Sison, 2012)

หากนำทฤษฎีนี้มาปรับใช้กับงานวิจัย จะเห็นได้ว่า เนื้อหาที่ควรนำเสนอผ่านสื่อให้สาธารณชนรับรู้เกี่ยวกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน นอกจากเรื่องความรู้ทั่วไปแล้ว เรื่องของประโยชน์ และโอกาสที่จะได้รับจากการรวมกลุ่มเป็นประชาคม ก็ควรนำมาปรับใช้ในการนำเสนอเช่นกัน ทั้งนี้เพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีร่วมกันระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร อันจะนำมาซึ่งความสำเร็จในการสื่อสารต่อไป

1.6 กระบวนการสื่อสารประชาสัมพันธ์

ตามแบบจำลองกระบวนการสื่อสารของ David K. Berlo (1960) (อ้างถึงใน อรุณรัตน์ ชินวรรณ, 2553) เขาได้เสนอแบบจำลองที่เป็นที่รู้จักกันดีในอดีต และยังคงถูกนำมาใช้อ้างอิงอยู่เสมอในปัจจุบัน นั่นคือ SMCR Model แบบจำลองนี้ ยังคงสามารถใช้อธิบายกระบวนการสื่อสารได้ตลอดทั้งยุคสมัย ซึ่งถือเป็นกระบวนการพื้นฐานทั่วไปที่สามารถนำมาปรับใช้กับการสื่อสารรูปแบบอื่นได้ ทั้งนี้ผู้วิจัยจะขอยกตัวอย่างการใช้แบบจำลองการสื่อสารของเบอร์โลกับกระบวนการสื่อสารประชาสัมพันธ์ โดยองค์ประกอบของ SMCR Model นั้น ประกอบด้วย

ปฏิกริยาย้อนกลับ เช่น ผลวิจัย ข้อร้องเรียน ยอดขาย

ผลของการประชาสัมพันธ์ เช่น

ความรู้

ความเข้าใจ

ทัศนคติ

พฤติกรรม

การเปลี่ยนแปลง

การยอมรับ

จากกระบวนการการสื่อสารดังกล่าว ชี้ให้เห็นว่า องค์ประกอบหลักของการสื่อสารจะประกอบไปด้วย ผู้ส่งสาร สาร สื่อ และผู้รับสาร และเพิ่มเติมปฏิกริยาตอบกลับ เพื่อนำมาใช้ปรับปรุงหรือพัฒนาการสื่อสารต่อไป แต่ในรายละเอียดขององค์ประกอบแต่ละส่วนนั้น จะแตกต่างกันไปตามรูปแบบการสื่อสาร โดยตัวอย่างของกระบวนการการสื่อสารประชาสัมพันธ์ที่ยกมานั้น ก็จะมีลักษณะเฉพาะ เนื่องจากเป้าหมายของการสื่อสารประชาสัมพันธ์ เพื่อชี้แจง โน้มน้าว กระตุ้น และสร้างความเข้าใจร่วมกัน ดังนั้นนักการสื่อสารหรือนักประชาสัมพันธ์จำเป็นต้องทราบถึงสิ่งที่องค์กรหรือสถาบันต้องการสื่อ วิธีการที่กลุ่มเป้าหมายรับสาร การเปลี่ยนแปลงที่ต้องการให้เกิดกับผู้รับสารคืออะไร ผู้รับสารมีการเปลี่ยนแปลงในระดับใด และเครื่องมือหรือสื่อใดที่มีความเหมาะสมกับสาร เป็นต้น เมื่อนักการสื่อสารที่ปฏิบัติงานในฐานะผู้ส่งสาร เข้าใจถึงกระบวนการการสื่อสารอย่างครอบคลุมแล้ว ก็จะสามารถวางแผนดำเนินการสื่อสารและประเมินผลให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งผลของการประชาสัมพันธ์ที่มุ่งหวังในงานวิจัยนี้ อยู่ในระดับของความรู้

1.7 กระบวนการการวางแผนและประเมินผลการสื่อสารเพื่อประชาสัมพันธ์

เนื่องจากคุณลักษณะของการประชาสัมพันธ์ เป็นการวางแผน การดำเนินงานและการประเมินผลอย่างมีระบบ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งสามารถติดตาม แก้ไขปรับปรุงและพัฒนาแผนงานที่เกิดปัญหาให้ดีขึ้นได้ ดังนั้นสิ่งที่นักการสื่อสารจะละเลยไม่ได้ คือ การศึกษาและทำความเข้าใจกระบวนการการวางแผนและประเมินผลการสื่อสารเพื่อการประชาสัมพันธ์อย่างละเอียด กล่าวคือ

การวางแผน หมายถึง การกำหนดการตัดสินใจและการดำเนินงานอย่างมีระบบ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานสืบเนื่องกัน และเพื่อให้ทราบถึงความก้าวหน้าของงานที่ได้กระทำไป การวางแผนจึงไม่ใช่เพียงแค่การกำหนดการปฏิบัติงานอย่างเดียวเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการแสวงหาเหตุผลของอุปสรรคและปัญหา ตลอดจน ป้องกันและแก้ไขปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นได้ (จิตรภรณ์ สุทธิวรเศรษฐ์, 2538)

จากคำนิยามดังกล่าว จะเห็นได้ว่า การวางแผนประกอบด้วย

- 1) เรื่องที่เกี่ยวข้องกับอนาคตที่ต้องการให้เกิดขึ้น
- 2) เป็นการกระทำในช่วงระยะเวลาหนึ่งต่อเนื่อง
- 3) ต้องประกอบด้วยผู้รับผิดชอบในการวางแผน และดำเนินการ ในฐานะผู้ส่งสาร อาจจะเป็นบุคคล กลุ่มบุคคล หน่วยงานหรือองค์กร

แต่สำหรับการวางแผนการประชาสัมพันธ์นั้น หมายถึง การตัดสินใจกำหนดการดำเนินการในอนาคตอย่างมีระบบว่า จะทำอะไร กับใคร มีวัตถุประสงค์อย่างไร และจะอย่างไรเพื่อให้บรรลุประสงค์นั้น โดยจะเน้นการเลือกใช้สื่อในการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อสร้างชื่อเสียงและภาพลักษณ์ของสถาบัน ตลอดจนการยอมรับและการสนับสนุนจากประชาชนกลุ่มเป้าหมาย โดยขั้นตอนของการประชาสัมพันธ์ (ประทุม ฤกษ์กลาง พัทธภรณ์ เอี่ยมสุทธา และพิรยา หาญพงศ์พันธุ์, 2543) ประกอบด้วย

1) การวิจัย (Research)

การวิจัยเป็นขั้นตอนแรกของการดำเนินการประชาสัมพันธ์ โดยสาเหตุที่นักการสื่อสารต้องทำการวิจัยก่อนนั้น เพื่อให้รู้ถึงปัญหา อุปสรรค สถานการณ์ในปัจจุบันทั้งของตนเองและคู่แข่งทัศนคติ ความคิด รวมทั้งนโยบายขององค์กรและการดำเนินงาน ตลอดจนผลกระทบจากปัจจัยภายนอกอย่างสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจและการเมือง ที่อาจจะส่งผลกระทบต่อองค์กร ซึ่งข้อมูลเหล่านี้ที่ได้จากการวิจัยจะช่วยให้นักการสื่อสารนำมาต่อยอดในการวางแผนการประชาสัมพันธ์ในขั้นตอนถัดไปได้ โดยขั้นตอนของการวิจัยนั้น ผู้วิจัยต้องเริ่มต้นตั้งแต่การกำหนดปัญหาวิจัย ตั้งสมมติฐานหรือคาดคะเนคำตอบ เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล จึงจะทำให้ได้คำตอบที่ถูกต้องและน่าเชื่อถือมาเป็นข้อมูลในการดำเนินงานต่อไป

2) การวางแผน (Planning)

ขั้นตอนการวางแผน เป็นขั้นตอนที่นำเอาผลวิจัยจากขั้นตอนแรก มาต่อยอด เพื่อกำหนดเป็นกลยุทธ์ที่จะใช้ในการสื่อสารกับกลุ่มเป้าหมาย ด้วยการใช้ทักษะการวิเคราะห์ วางแผน และความคิดสร้างสรรค์ ออกแบบกิจกรรมที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และนโยบายขององค์กร ซึ่งการวางแผน

กลยุทธ์ หมายถึง การดำเนินการตัดสินใจอย่างต่อเนื่อง และเป็นระบบ เพื่อให้หน่วยงานหรือโครงการสามารถดำเนินไปได้ แม้จะอยู่ในสถานการณ์ใดก็ตาม (ยุบล เบญจรงค์กิจ, 2554) เนื่องจากกลยุทธ์นั้นเป็นการกำหนดเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ในระยะยาวว่าจะทำอะไร ใช้ทรัพยากรอะไร เท่าไหร่ เพื่อที่จะบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ (Cutlip, Center and Broom, 2006) ดังนั้นการวางแผนงานการประชาสัมพันธ์อย่างมีกลยุทธ์นั้น จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะจะทำให้เห็นภาพรวมของการทำงาน และเห็นกลไกที่ใช้ในการสื่อสารทั้งหมด (รุ่งนภา พิตรปรีชา, 2556)

องค์ประกอบของการวางแผนกลยุทธ์ ตาม (ยุบล เบญจรงค์กิจ, 2554) ประกอบไปด้วย

- วิเคราะห์สถานการณ์ หรือที่มาของปัญหา/สถานการณ์คือ การวิเคราะห์สภาวะหรือปัญหาที่โครงการ หรือหน่วยงานกำลังเผชิญ หรือคาดว่าจะเผชิญในอนาคต
- กำหนดวัตถุประสงค์การสื่อสาร คือ การกำหนดสิ่งที่ผู้วางแผน หน่วยงานหรือโครงการต้องการให้เกิดขึ้นกับกลุ่มเป้าหมาย หลังจากที่ได้มีการดำเนินการสื่อสารตามแผนไปแล้ว โดยวัตถุประสงค์ทางการสื่อสาร แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่
  - 1) วัตถุประสงค์ด้านการเปิดรับ หรือรับรู้ข้อมูลข่าวสาร
  - 2) วัตถุประสงค์ด้านความรู้สึกและทัศนคติ
  - 3) วัตถุประสงค์ด้านพฤติกรรม
- กำหนดกลุ่มเป้าหมาย หรือกลุ่มผู้รับสารคือ การกำหนดกลุ่มบุคคลที่ผู้วางแผน หน่วยงานหรือโครงการต้องการให้ทราบข้อมูล เกิดความรู้สึกหรือพฤติกรรมตามที่ผู้วางแผนกำหนดไว้
- กำหนดใจความสำคัญ (Key Message) คือ การกำหนดข้อความหลักที่จะใช้ในการสื่อสารกับกลุ่มเป้าหมาย โดยความสำคัญของข้อความหลักนี้จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงความคิด ความรู้สึกหรือพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมาย
- กลยุทธ์ที่จะใช้ในการสื่อสารคือ การวางแผนหรือการตัดสินใจแนวทางการดำเนินการสื่อสารทั้งหมดที่จะเกิดขึ้น เป็นการกระทำในภาพรวม เพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ที่กำหนด ไม่ว่าจะเป็นการเลือกใช้เนื้อหา การเลือกใช้สื่อหรือรูปแบบของสื่อที่จะนำมาใช้ รวมทั้งความถี่ในการนำเสนอ เป็นต้น
- กลวิธี คือ สื่อและกิจกรรมที่จะใช้ตอบสนองกลยุทธ์ที่กำหนดขึ้น เพื่อใช้ในการถ่ายทอดเนื้อหาหรือสารไปยังผู้รับ กลวิธีเป็นวิธีการปฏิบัติที่ทำให้กลยุทธ์เห็นเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น
- งบประมาณเป็นทรัพยากรที่ในการสนับสนุนการดำเนินการตามกลวิธีที่วางไว้ ให้เป็นไปได้ง่ายและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

- ระยะเวลาดำเนินการคือ สิ่งที่กำหนดว่าจะทำอะไร ในช่วงเวลาใด เป็นการวางแผนด้านระยะเวลาและกำหนดลำดับขั้นตอนในการทำกิจกรรมให้มีความเหมาะสม
- วิธีการประเมินผลเป็นวิธีการหาคำตอบว่า แผนกลยุทธ์ที่ทำไปนั้นได้ผลตามที่ต้องการหรือไม่ โดยการประเมินผลจะประเมินจากตัวชี้วัดหรือวัตถุประสงค์ที่ผู้วางแผนได้กำหนดไว้รวมทั้งการประเมินปัญหา อุปสรรคที่พบ เพื่อที่จะนำมาใช้ปรับปรุงในการวางแผนต่อไป

ทั้งนี้ข้อดีของการวางแผนการประชาสัมพันธ์ จะช่วยให้นักการสื่อสารสามารถทำงานได้อย่างเป็นระบบ มีเป้าหมายในการทำงาน มีเครื่องมือที่ใช้และการจัดลำดับความสำคัญก่อน-หลังในการดำเนินการ ซึ่งจะทำให้การสื่อสารเป็นไปด้วยความราบรื่นยิ่งขึ้น

3) การสื่อสาร (Communication)

ขั้นตอนนี้ คือ ขั้นตอนของการดำเนินการตามแผนงานที่วางไว้ โดยมากจะเกี่ยวข้องกับการผลิตสื่อ ไม่ว่าจะเป็นสื่อบุคคล สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อมวลชน สื่อออนไลน์ สื่อเฉพาะกิจ หรือสื่อพื้นบ้าน หลักเกณฑ์ในการเลือกใช้จะขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ กลุ่มเป้าหมาย สถานการณ์หรือบริบท และศักยภาพในการดำเนินงานของนักการสื่อสารเป็นหลัก

4) การประเมินผล (Evaluation)

เป็นขั้นตอนสุดท้ายที่จะละเอียดไม่ได้ เพราะจะส่งผลต่อการวางแผนงานในครั้งต่อไป ซึ่งความสำคัญของการประเมินผล คือการช่วยตรวจสอบความสำเร็จหรือความล้มเหลวของแผนงาน และช่วยพัฒนาโครงการหรือกิจกรรมที่องค์กรกำลังดำเนินอยู่ให้เป็นไปในทิศทางที่ต้องการ โดยการวัดประสิทธิผลของการสื่อสารประชาสัมพันธ์นั้น สามารถวัดได้จากปฏิกิริยาหรือพฤติกรรมของผู้รับสารที่ได้มีการใช้สื่อไปว่า สื่อนั้น

- สามารถทำให้เกิดความรู้และความเข้าใจได้หรือไม่
- สามารถกระตุ้นความสนใจได้หรือไม่
- สามารถโน้มน้าวใจ และเปลี่ยนแปลงทัศนคติได้หรือไม่
- สามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้หรือไม่

วิธีการวัดประสิทธิผลแบบนี้ สอดคล้องกับแนวคิดของ Rogers (1971) ที่กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในตัวผู้รับสาร 3 ประการ ด้วยทฤษฎี KAP คือ การเปลี่ยนแปลงในความรู้ (Knowledge Change) การเปลี่ยนแปลงในระดับทัศนคติ (Attitude Change) และการเปลี่ยนแปลงในระดับพฤติกรรม (Practice Change) หากผู้รับสารการเปลี่ยนแปลงอย่างใดอย่างหนึ่งตาม

วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ก็ถือว่าสื่อ่นั้นมีประสิทธิภาพในการสื่อสารเพียงพอ หรือมีความเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายนั้นๆ

การเข้าใจกระบวนการการวางแผนและการประเมินผลการประชาสัมพันธ์ จะทำให้ผู้วิจัยสามารถนำหลักในการประเมินผลมาปรับกับการวัดการวัดความรู้ของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีทั้ง 4 กลุ่มเป้าหมายได้ โดยนำทฤษฎี KAP มาประยุกต์ใช้เป็นเกณฑ์ในการตรวจสอบการเปลี่ยนแปลง หลังจากที่เราได้ทำการสื่อสารออกไป ซึ่งจะทำให้ทราบถึงประสิทธิภาพของการสื่อสารประชาสัมพันธ์

2. ทฤษฎีการเปิดรับข่าวสาร (Media Exposure Theory)

มนุษย์เป็นสัตว์สังคมที่ต้องการการปฏิสัมพันธ์ ต้องการการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด และประสบการณ์ระหว่างกัน โดยข่าวสารเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่จะทำให้ได้มาซึ่งความต้องการดังกล่าว ซึ่งกระบวนการการเปิดรับข่าวสารของบุคคลนั้นจะถูกคัดกรองอยู่ตลอดเวลา บุคคลมักจะเลือกรับสารที่ตนคิดว่าจะมีความน่าสนใจ มีประโยชน์ และสอดคล้องกับความต้องการหรือความคาดหวัง ณ ช่วงเวลานั้นๆ ทั้งนี้ข่าวสารที่บุคคลได้รับมาจะถูกนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจต่อไป แต่ในฐานะผู้ส่งสารนั้น อาจกล่าวได้ว่าเป็นสิ่งที่จำเป็นที่จะต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการการเปิดรับสารของบุคคลให้ถ่องแท้ เนื่องจากความรู้เหล่านี้จะช่วยให้ผู้ส่งสารสามารถส่งสารได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุผลมากยิ่งขึ้น กล่าวคือ

“การเปิดรับสื่อ” หรือ “การเปิดรับข่าวสาร” (Media Exposure) หมายถึง ความบ่อยครั้ง รูปแบบ เนื้อหาของข่าวสารจากการอ่านหนังสือพิมพ์ การดูโทรทัศน์ การฟังวิทยุ และการพูดคุยกับสื่อบุคคล โดยปัจจัยที่มีผลกระทบต่อกระบวนการเปิดรับข่าวสารมาจากการสื่อสารของบุคคลที่มีความแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับสภาพส่วนบุคคล หรือสภาพจิตวิทยา โดยมีกระบวนการเลือกสรร (Selective Process) ที่แตกต่างกัน ดังนี้

กระบวนการการเปิดรับข่าวสารประกอบด้วย (Klapper, 1960)

1. การเลือกเปิดรับ (Selective Exposure) คือ การที่บุคคลจะเลือกเปิดรับสื่อและข่าวสารจากแหล่งต่างๆ ตามความสนใจ และความต้องการของตนเอง เพื่อนำมาใช้แก้ไขปัญหา หรือสนองความต้องการของตน ทั้งนี้ นอกจากความสนใจและความต้องการแล้ว การเลือกเปิดรับยังขึ้นอยู่กับความสามารถในการเข้าถึงและความสามารถในการใช้สื่อของบุคคลนั้นๆ ด้วย

2. การเลือกให้ความสนใจ (Selective Attention) คือ หลังจากที่บุคคลทำการเปิดรับแล้ว บุคคลจะให้ความสนใจเฉพาะข่าวสารที่สอดคล้องกับทัศนคติและความเชื่อเดิมของตนเท่านั้น ทั้งนี้เพื่อหลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่ไม่สอดคล้องกับความคิดที่อาจเกิดขึ้นได้
3. การเลือกรับรู้ และตีความ (Selective Perception and Interpretation) การเลือกรับรู้และตีความข่าวที่ได้รับของบุคคลนั้น จะไปในทางที่สอดคล้องกับทัศนคติและประสบการณ์เดิมที่บุคคลมี ซึ่งในขั้นตอนนี้อาจมีการบิดเบือนสาร เพื่อลดความไม่สอดคล้องทางความคิด
4. การเลือกจดจำ (Selective Retention) หลังจากที่บุคคลทำการเปิดรับสารแล้ว ข้อมูลที่เข้ามาบางส่วนจะถูกเก็บไว้ในความทรงจำต่อไป ซึ่งข้อมูลที่กล่าวถึงนั้นมักจะเป็นข้อมูลที่ตรงกับความต้องการและมีความสำคัญกับผู้รับสารเป็นหลัก

นอกจากกระบวนการเลือกเปิดรับข่าวสารแล้ว ผู้ส่งสารควรศึกษาหรือทำความเข้าใจเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดการเลือกรับสารด้วย ในที่นี้ Ruben (1988) ได้อธิบายเกี่ยวกับอิทธิพลที่ส่งผลให้บุคคลเลือกรับสารไว้ดังนี้

1. เกิดจากความต้องการ (Need) แรงผลักดันประการหนึ่งที่ทำให้บุคคลเลือกที่จะกระทำหรือเลือกเปิดรับสาร คือ ความต้องการ ทั้งนี้ข้อมูลที่ได้รับย่อมต้องตอบสนองความต้องการหรือความคาดหวังของบุคคลได้

2. เกิดจากทัศนคติ และค่านิยม (Attitude and Values) ทัศนคติ คือ ความโน้มเอียงที่เกิดจากการเรียนรู้ของบุคคล ซึ่งจะแสดงออกถึงความชอบและไม่ชอบที่มีต่อคน สถานที่ สิ่งของหรือเหตุการณ์ต่างๆ ส่วนค่านิยม คือ ความเชื่อพื้นฐานของบุคคล ว่าสิ่งใดที่เหมาะสมที่ควรกระทำหรือไม่ควรกระทำ ในสถานการณ์ใด ซึ่งทั้งทัศนคติและค่านิยมจะเป็นสิ่งที่กำหนดว่าการเลือกเปิดรับสารของบุคคล

3. เกิดจากการกำหนดเป้าหมาย (Goal) เสมือนการตั้งวัตถุประสงค์ในการเปิดรับสารไว้ว่าต้องการนำสารนั้นมาใช้เพื่ออะไร และถ้าสารนั้นตรงกับความคาดหวังของผู้รับสาร ผู้รับสารจะเลือกให้ความสนใจ ตีความและจดจำต่อไป

4. เกิดจากความสามารถ (Capability) ความสามารถในที่นี้ หมายถึง ทั้งความสามารถในการเข้าถึงสื่อ ความสามารถทางด้านภาษา และความสามารถในการตีความ ซึ่งความสามารถเหล่านี้จะทำให้ผู้รับสารแต่ละคนได้รับสารแตกต่างกันไปตามความสามารถของบุคคลนั้นที่มี

5.เกิดจากความต้องการใช้ประโยชน์ (Utility) กล่าวโดยทั่วไปแล้ว บุคคลจะให้ความสนใจและใช้ความพยายามที่จะเข้าใจและจดจำสารที่จะนำไปใช้ประโยชน์แตกต่างกันตามความต้องการของบุคคล

6.เกิดจากลีลาในการสื่อสาร (Communication Style) ลีลาในการสื่อสารนี้เป็นปัจจัยที่ขึ้นอยู่กับผู้ส่งสารและผู้รับสารว่าเป็นไปในทางเดียวกันหรือไม่ กล่าวคือ ในการส่งสารผ่านสื่อแต่ละประเภท ผู้ส่งสารจะใช้วิธีการนำเสนอที่ต่างกันไปตามลักษณะของสื่อและสารประเภทนั้นๆ ส่วนผู้รับสารเองก็จะเลือกรับสารตามความชอบในรูปแบบหรือลักษณะของการสื่อสารเช่นกัน

7.เกิดจากสภาวะ (Context) สภาวะหรือบริบทในที่นี้เกี่ยวข้องกับ สถานที่ บุคคล และเวลา อาจหมายถึงความพร้อมทางด้านบริบทของผู้รับสารก่อนทำการรับสารหรือในขณะที่รับสาร ว่าบริบทเหล่านี้เอื้อต่อการรับสารมากน้อยเพียงใด ทั้งนี้จะส่งผลต่อการเลือกเปิดรับ ให้ความสนใจ ติความและจดจำต่อไป

8.ประสบการณ์ และนิสัย (Experience and Habit) เกิดจากการเรียนรู้ของบุคคลที่ต่างกันไปตามภูมิหลัง สิ่งที่ประสบ การอบรมเลี้ยงดูและการขัดเกลาของสังคม ซึ่งเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้บุคคลจะเลือกรับสารต่างกัน

นอกจากนี้ ขวัญเรือน กิติวัฒน์ (2531) มีความเห็นว่า ปัจจัยที่ทำให้บุคคลมีการเปิดรับข่าวสารที่แตกต่างกัน สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภทด้วยกัน ได้แก่

1.ปัจจัยด้านบุคลิกภาพ และจิตวิทยาส่วนบุคคล กล่าวคือ บุคคลมีความแตกต่างกันเฉพาะตัวอย่างมาก ทั้งในด้านโครงสร้างทางจิตวิทยา ซึ่งเป็นผลมาจาก ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูที่ต่างกัน การดำรงชีวิตในสภาพแวดล้อมที่ไม่เหมือนกันและการขัดเกลาของสังคมที่ต่างกันทำให้ระดับสติปัญญา ความคิด ทัศนคติ ตลอดจนกระบวนการรับรู้ การสนใจแตกต่างกัน

2.ปัจจัยด้านสภาพความสัมพันธ์ทางสังคม อย่างที่กล่าวว่ามันุษย์เป็นสัตว์สังคม มักจะยึดติดกับกลุ่มสังคมที่ตนเองสังกัดอยู่เป็นกลุ่มอ้างอิง (Reference Group) ในการตัดสินใจซึ่งพฤติกรรมใดๆ ก็ตามที่ได้แสดงออกนั้นมักจะคล้อยตามกลุ่ม ในแง่ความคิด ทัศนคติ และพฤติกรรม เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของกลุ่ม

3.ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมนอกระบบการสื่อสาร ไม่ว่าจะเป็นเพศ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ ทำให้เกิดความแตกต่างของการเปิดรับสาร การเลือกให้ความสนใจ ติความ ความ ตลอดจนการตอบสนองต่อสารดังกล่าวด้วย

ทั้งนี้ วิลเบอร์ ชแรมม์ (1973) ยังชี้ให้เห็นถึงองค์ประกอบอื่นๆที่มีอิทธิพล ต่อการเลือกรับข่าวสารของบุคคลซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Klapper เป็นอย่างมาก กล่าวคือ

1. ประสบการณ์
2. การประเมินประโยชน์ของข่าวสาร
3. ภูมิหลังที่แตกต่างกัน
4. การศึกษาและสภาพแวดล้อม
5. ความสามารถในการรับสาร
6. บุคลิกภาพ
7. อารมณ์
8. ทักษะ

นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงหลักการทั่วไปของการเลือกความสำคัญของข่าวสารว่าขึ้นอยู่กับการใช้ความพยายามน้อยที่สุด (Least Effect) และผลที่จะได้ (Promise of Reward) อยู่ในรูปของสูตรการเลือกรับข่าวสาร ดังนี้

$$\text{การเลือกรับข่าวสาร} = \frac{\text{สิ่งตอบแทนที่คาดหวัง}}{\text{ความพยายามที่ต้องใช้}}$$

จากสูตรนี้จะเห็นได้ว่า บุคคลมีแนวโน้มที่จะเปิดรับข่าวสารที่ใช้ความพยายามน้อยที่สุด เช่น ข่าวสารต่างๆที่อยู่ใกล้ตัว ที่สามารถเลือกรับได้ง่าย เข้าใจง่าย และมีสาระประโยชน์ต่อตนเอง ในการเลือกนั้นอาจมีสาเหตุอื่นๆอีก เช่น ประสบการณ์ต่างกัน ความสามารถในการประเมิน สาระประโยชน์ของข่าวสาร ตลอดจนสถานะทางสังคม และจิตใจของคนแต่ละคนด้วย ณ ขณะนั้น ด้วย

สอดคล้องกับความคิดของ Rice และ Atkin (2012) ที่กล่าวว่า บุคคลจะเลือกเปิดรับข่าวสาร ที่ตนเองต้องการ สนใจหรือเป็นประโยชน์ต่อตนเองเป็นหลัก ทั้งนี้บุคคลที่เปิดรับข่าวสารมาก ย่อมมีความได้เปรียบในด้านความรู้ ความเข้าใจ และความคิดที่มีต่อสภาพแวดล้อม สังคมหรือประเด็น ปัญหาได้ดีกว่าผู้เปิดรับข่าวสารน้อย ซึ่งแรงผลักดันที่ส่งผลให้บุคคลเปิดรับข่าวสาร มีอยู่ด้วยกัน 4 ประการ ได้แก่

- 1) เพื่อนำข้อมูลมาใช้เป็นคำแนะนำหรือประกอบการตัดสินใจ
- 2) เพื่อรู้เท่าทันเหตุการณ์
- 3) เพื่อนำข้อมูลมาสร้างเป็นองค์ความรู้ ความคิดและความมั่นใจให้กับตนเอง
- 4) เพื่อนำข้อมูลไปใช้สนทนากับบุคคลอื่น

จากทฤษฎีดังกล่าว ทำให้ทราบว่า การที่บุคคลจะเลือกเปิดรับสารนั้น ไม่ได้ขึ้นอยู่กับการวางกลยุทธ์ การเลือกใช้สื่อและการออกแบบเนื้อหาจากผู้ส่งสารเพียงอย่างเดียว หากแต่ขึ้นอยู่กับความต้องการ ทักษะคิด ค่านิยม ประสบการณ์ เป้าหมาย การใช้ประโยชน์ นิสัยและภูมิหลังของแต่ละบุคคลด้วย รวมทั้งการใช้ความพยายามที่น้อยที่สุดในการรับสาร แนวคิดนี้มองผู้รับสารในฐานะที่เป็น Passive Audience มากกว่า ดังนั้น ทฤษฎีนี้จึงสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์ความรู้เกี่ยวกับเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีได้ เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายมีความแตกต่างกันทั้งทางด้านปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยแวดล้อม ทำให้รูปแบบการเปิดรับสารต่างกัน และส่งผลต่อความรู้ที่ต่างกันออกไปด้วย

3. แนวคิดเกี่ยวกับความรู้

วัตถุประสงค์ประการหนึ่งของการสื่อสารประชาสัมพันธ์ คือ การสร้างความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องที่ต้องการต้องการให้กลุ่มเป้าหมายรับรู้หรือตระหนักถึงเรื่องนั้นๆ โดยนิยามของความรู้ นั้นหมายถึง

1. ความรู้ คือ จำนวนประสบการณ์ และข้อมูลที่บุคคลมีหรือได้รับมาเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เมื่อมีการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น บุคคลก็สามารถที่จะมีมุมมองหรือแยกแยะสิ่งต่างได้ดีขึ้น (Mowen & Minor, 1998)
2. ความรู้ คือ โครงสร้างที่เกิดขึ้นความคิดของผู้เรียนรู้ เป็นสิ่งที่สะท้อนผู้เรียนได้ฟังหรืออ่านอะไรมา (Bodner, 2003)
3. ความรู้ คือ สิ่งที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์ มีการพัฒนาและการจัดเก็บ แยกแยะในโครงสร้างของระบบความจำ โดยความรู้สามารถพัฒนาไปเป็นความเชื่อต่อไปได้ แต่ทั้งนี้ความเชื่อที่ผิดไม่สามารถนำมาใช้เป็นความรู้ได้ (Audi, 2005)

4. ความรู้ คือ ความสามารถของผู้เรียนที่จดจำเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ทั้งนี้สามารถแบ่งออกเป็น ความรู้ที่เกิดจากสถานการณ์หนึ่งๆ และความรู้ที่เกิดจากรวบรวมทั่วไปในระดับกว้าง ซึ่งความรู้นั้น จะอยู่ในรูปแบบของข้อเท็จจริง (เกศินี, 2540)

จากคำนิยามดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่า ความรู้ คือ

1. สิ่งที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน
2. เกิดจากการเรียนรู้ และการสั่งสมประสบการณ์
3. ความรู้จะอยู่ในรูปแบบของข้อเท็จจริงเท่านั้น
4. คุณสมบัติของความรู้สามารถนำมาใช้ในการจดจำ แยกแยะ อธิบายและประยุกต์ใช้

กล่าวโดยสรุป สำหรับงานวิจัยนี้ ได้ให้ความหมายของความรู้ ว่าหมายถึง ข้อเท็จจริงที่เกิดจากการเรียนรู้ และการสั่งสมประสบการณ์ของผู้เรียน ซึ่งการนำข้อเท็จจริงมาใช้นั้นสามารถแบ่งออกได้ 4 ด้าน ได้แก่ การจดจำ การแยกแยะ การอธิบาย และการประยุกต์ใช้ เป็นต้น

Engle, Blackwell และ Miniard (1995) แบ่งประเภทของความรู้ออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. Declarative Knowledge คือ ความรู้ที่เป็นจริงตามอัตวิสัย ตามที่บุคคลมองเห็นหรือเข้าใจ ซึ่งสามารถแบ่งได้อีกเป็น 2 ประเภท นั่นคือ

1.1. Episodic Knowledge คือ ความรู้ที่เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา เมื่อบุคคลโตขึ้น เกิดการเรียนรู้ มีความรู้ความเข้าใจมากขึ้น จึงทำให้ความคิดเปลี่ยนไปจากวัยเด็ก

1.2. Semantic Knowledge คือ ความรู้เชิงสัญลักษณ์ เป็นความรู้ทั่วไปที่บุคคลสามารถนำมาอธิบายหรือให้ความหมายกับสิ่งต่างๆ ได้

2. Procedural Knowledge คือ ความรู้ตามลำดับขั้นตอน ซึ่งบุคคลสามารถนำความรู้นี้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่างๆ ได้

ทั้งนี้ บุคคลจะเริ่มแสวงหาข้อมูลก็ต่อเมื่อเกิดความจำเป็น หรือต้องการได้รับความรู้ เพื่อนำไปใช้ประกอบการใช้ในการตัดสินใจ การแก้ปัญหา และการทำความเข้าใจความหมายกับอะไรบางสิ่งบางอย่าง จึงทำให้บุคคลเกิดพฤติกรรมแสวงหาข้อมูล (Itoga, 1992) ซึ่งสาเหตุของการแสวงหาความรู้นั้น สามารถแบ่งตามทฤษฎีการสื่อสาร ออกได้เป็น 5 ประการ ดังนี้

1. เพื่อตอบข้อสงสัย (Ambiguity Resolution)
2. เพื่อสร้างทัศนคติ (Attitude Formation)
3. เพื่อกำหนดวาระ (Agenda Setting)
4. เพื่อขยายระบบความเชื่อ (Expansion of belief system)
5. เพื่อสร้างค่านิยมให้เป็นที่กระจ่าง (Values Clarification)

นอกจากนี้ ความรู้ยังสามารถแบ่งออกได้ 6 ระดับ ตามแนวคิดของ Benjamin และ Bloom (1967 อ้างถึงในเบญจพร บรรณเจดิกิจ, 2546) กล่าวคือ

1. ระดับของความรู้ หมายถึง ระดับของความสามารถในการจำแนกและระลึกถึงเหตุการณ์ที่เคยประสบมา
2. ระดับของความเข้าใจ หมายถึง ระดับของความสามารถในการใช้สติปัญญา หรือทักษะในการแปลความ และตีความสาร จากรูปแบบหนึ่งไปสู่รูปแบบหนึ่ง
3. ระดับของการนำไปใช้ หมายถึง ระดับของการนำความรู้ไปปฏิบัติจริง
4. ระดับของการวิเคราะห์ หมายถึง ระดับของการนำความรู้ มาแยกแยะออกเป็นส่วน
5. ระดับของการสังเคราะห์ หมายถึง ระดับของการนำความรู้ต่างๆ มาประกอบกันเป็นสิ่งใหม่
6. ระดับของการประเมิน หมายถึง ระดับของความสามารถในการใช้ข้อมูลมาตั้งเป็นข้อตัดสินหรือเกณฑ์ สำหรับการวัดผลการดำเนินการบางอย่าง

หลังจากที่บุคคลเปิดรับข้อมูลผ่านผัสสะทั้ง 5 แล้ว ก่อนการเริ่มต้นการเข้าสู่การประมวลผล และเก็บเข้าความทรงจำต่อไป Assael (2005) กล่าวว่า การรับข้อมูลของบุคคลนั้น สามารถรับมาได้จากสื่อ และบริบทรอบๆตัว เช่น การประชาสัมพันธ์ การโฆษณา การบอกต่อจากเพื่อนหรือครอบครัว การร่วมกิจกรรม หรืออาจจะเกิดจากการค้นหาข้อมูลของบุคคลตามเองก็ได้ ซึ่งกระบวนการทั้งหมดนี้จะนำไปสู่ขั้นตอนต่อไป คือ การเก็บข้อมูลไว้ในความทรงจำ เพื่อนำมาใช้ตัดสินใจเมื่อตกอยู่ในสถานการณ์ของการประเมินทางเลือก

ขั้นตอนการประมวลผลข้อมูลสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ขั้นตอน คือ เริ่มจากการกรองข้อมูลที่รับเข้ามาผ่านความทรงจำระยะสั้น (Short term memory) ซึ่งศักยภาพของความทรงจำ

ระยะสั้นจะอยู่ที่การประมวลข้อมูล 7 ชั้นต่อวินาที หรือเรียกว่า Chunk หลังจากนั้นหากบุคคลสนใจหรือให้ความสำคัญกับข้อมูลดังกล่าว ความทรงจำระยะสั้นจะส่งต่อข้อมูลที่ผ่านการประมวลแล้วไปยังความทรงจำระยะยาว (Long term memory) จะอยู่ใน 2 ลักษณะ คือ เก็บข้อมูลแบบเป็นภาพเหตุการณ์ (Episodic Memory) หรือเก็บเป็นคำหรือประโยค (Semantic Memory) ส่วนสุดท้าย คือ ข้อมูลที่ถูกเก็บไว้ในความทรงจำระยะยาวข้อมูลในส่วนนี้จะถูกนำกลับมาใช้ เมื่อบุคคลต้องการตัดสินใจหรือประเมินทางเลือก และวิธีการดึงข้อมูลกลับมาใช้สามารถทำได้โดยการกระตุ้น (Activation) การวางตำแหน่ง (Placement) และการโอนย้ายข้อมูล (Transfer) ในทางตรงกันข้าม ถ้าข้อมูลที่สะสมอยู่ในความทรงจำระยะยาวนั้นไม่ได้ถูกนำมาใช้ อาจจะไม่สามารถดึงกลับมาใช้ได้ หากลืม (Forgetting) กล่าวคือ ไม่ได้นำข้อมูลมาใช้ในระยะเวลาอันยาวนาน หรือเกิดการแทรกแซง (Interference) ความสับสนของข้อมูล และไม่สอดคล้องระหว่างข้อมูลใหม่ที่รับเข้ามากับข้อมูลเก่า (Inconsistency) หรืออาจจะตั้งใจลืม (Extinction) ถ้าข้อมูลไม่สำคัญกับบุคคลนั้นอีกต่อไป

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเรื่อง “ การสื่อสารและความรู้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรี ” นี้ มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา เพื่อวัดความรู้เกี่ยวกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือ ซึ่งพบงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

เบญจพร บรรณเจดกิจ (2546) ได้ทำการศึกษา การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะคติและความต้องการอี-กอฟเวอร์นเมนท์ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร วัดวัตถุประสงค์ของงานวิจัย เพื่อมุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะคติและความต้องการอี-กอฟเวอร์นเมนท์ โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณในการแจกแบบสอบถามให้ประชาชนในกรุงเทพฯ จำนวน 400 คน และจากผลการสำรวจ พบว่า ลักษณะทางประชากรที่ต่างกัน เช่น อายุ อาชีพ รายได้ และระดับการศึกษา มีผลต่อการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะคติและความต้องการอี-กอฟเวอร์นเมนท์ที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ ทักษะคติเป็นตัวแปรที่อธิบายความต้องการอี-กอฟเวอร์นเมนท์ได้มากที่สุด

สุปัญญา ปลั่งกมล (2552) ได้ทำการศึกษา การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะคติ และพฤติกรรมการออมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร เป้าหมายของงานวิจัยนี้ เพื่อศึกษาการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะคติ ลักษณะทางประชากรศาสตร์ และพฤติกรรมการออมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร และศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมพฤติกรรมการออม ซึ่งงานวิจัยนี้ ใช้วิธีการเชิงปริมาณในการสำรวจ แจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน ผลการวิจัยพบว่า การเปิดรับข่าวสาร ทักษะคติต่อการออม และลักษณะทางประชากรที่ต่างกัน ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมที่แตกต่างกัน

มุสตี เรื่องทอง (2545) ได้ทำการศึกษา เรื่องกลยุทธ์สื่อสารการตลาด ความรู้ ทักษะ และ พฤติกรรมของผู้บริโภคต่อร้านค้าหนังสือออนไลน์ มุ่งเน้นการศึกษาไปที่กลยุทธ์ทางการตลาดของร้านค้า หนังสือออนไลน์ และความสัมพันธ์ระหว่าง ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมของผู้บริโภคที่มีต่อร้านค้า หนังสือออนไลน์ ซึ่งการวิจัยนี้ใช้วิธีการศึกษาทั้งในเชิงคุณภาพ และเชิงปริมาณ กล่าวคือ ในเชิง คุณภาพ ใช้การสัมภาษณ์ผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนกลยุทธ์ และเชิงปริมาณ ใช้การแจก แบบสอบถามกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน พบว่า กลยุทธ์ของร้านค้าหนังสือออนไลน์ที่ใช้มากที่สุด คือ กลยุทธ์การประชาสัมพันธ์ และกลยุทธ์ด้านราคา โดยความรู้และทักษะ มีความสัมพันธ์เชิงบวก ต่อพฤติกรรมการซื้อสินค้าในร้านค้าหนังสือออนไลน์ของผู้บริโภค

จากการศึกษางานวิจัยนี้เกี่ยวข้อง สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยนี้ได้ เนื่องจากมีตัวแปรในการศึกษาที่ใกล้เคียงกัน อีกทั้งยังใช้วิธีการที่ไม่แตกต่างกันมาก ทำให้ผู้วิจัยมี กรอบในการดำเนินงานวิจัยที่ชัดเจน และเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

เพื่อการต่อยอดการศึกษา ผู้วิจัยพบว่า ในไทยได้มีผู้ที่สนใจเกี่ยวกับการรับรู้ ทักษะ การ เตรียมความพร้อมของประชาชนก่อนก้าวเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนอย่างเป็นทางการ แต่ใน การสำรวจนั้น ผู้วิจัยแต่ละท่านได้เลือกกลุ่มเป้าหมายที่แตกต่างกันไป ตัวอย่างเช่น

สุธิดา ปัทม (2555) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การรับรู้ต่อการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ตามนโยบายของรัฐบาลในกลุ่มประชากรบุคคลวัยทำงาน ในเขตกรุงเทพมหานคร” โดยสาเหตุของ การเลือกกลุ่มวัยทำงาน ในเขตกรุงเทพมหานคร เป็นกลุ่มเป้าหมายในการศึกษานั้น เนื่องจากเป็น กลุ่มบุคคลที่จะกลายเป็นกำลังสำคัญของประเทศและอาเซียนต่อไป ซึ่งคาดว่ากลุ่มบุคคลนี้น่าจะได้รับ กระทบมากที่สุดจากการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน อีกทั้งกรุงเทพมหานครก็เป็นเมืองหลวง ดังนั้นการรับรู้ การตื่นตัว และการเตรียมความพร้อมของกลุ่มประชากรวัยทำงาน จึงเป็นตัวแปร สำคัญที่จะสะท้อนการประชาสัมพันธ์ของภาครัฐ ซึ่งวัตถุประสงค์ในการศึกษาครั้งนี้ เพื่อศึกษาถึง ความแตกต่างทางด้านประชากรศาสตร์ที่มีผลต่อการรับรู้ และความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายในและ ปัจจัยภายนอกกับการรับรู้การเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการ วิจัยครั้งนี้เท่ากับ 400 คน เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม จากผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ทางด้านอาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้ ส่งผลต่อการรับรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ สอดคล้องกับปัจจัยภายใน คือ การเรียนรู้เกี่ยวกับ AEC และปัจจัย ภายนอก คือ นโยบายของรัฐ เป็นอีกสองตัวแปรที่ส่งผลต่อการรับรู้การเปิดประชาคมเศรษฐกิจ อาเซียนเช่นกัน ซึ่งข้อจำกัดของงานวิจัยนี้อยู่ที่กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 20 ปีขึ้นไป การศึกษาระดับ

ปริญญาตรี อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครเท่านั้น ดังนั้นผลการวิจัยอาจจะไม่ครอบคลุมและไม่สามารถเป็นตัวแทนของประชาชนได้ทั้งหมด

ชิตชนก ทองไทย (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การรับรู้ และทัศนคติ ที่มีผลต่อความพร้อมในการเข้าสู่ตลาดแรงงานประชาคมอาเซียนของนักศึกษาปริญญาโท มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ” โดยการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 209 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 27-31 ปี มีรายได้ตั้งแต่ 25,000 บาทขึ้นไป พบว่า นักศึกษาปริญญาโท ที่มีลักษณะประชากรศาสตร์ต่างกันมีความพร้อมในการเข้าสู่ตลาดแรงงานประชาคมอาเซียนต่างกัน การรับสารจากแหล่งข้อมูลส่วนบุคคล และแหล่งข้อมูลสื่อมวลชน มีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการเข้าสู่ตลาดแรงงานประชาคมอาเซียนด้วยเช่นกัน แต่ระดับความสัมพันธ์นั้นอยู่ในระดับปานกลาง และสุดท้ายทัศนคติในการทำงาน ประกอบด้วย ความเชื่อเกี่ยวกับงานในประชาคมอาเซียน ความรู้สึกที่มีต่อประชาคม และความตั้งใจในการเข้าสู่ประชาคม ก็มีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการเข้าสู่ตลาดแรงงานประชาคมอาเซียนด้วย ซึ่งข้อจำกัดของงานวิจัยชิ้นนี้ คือ กลุ่มตัวอย่างไม่กระจาย ไม่ครอบคลุม จำกัดอยู่เพียงนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเดียว และควรศึกษาวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจที่มีผลต่อความสัมพันธ์ในการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ตลาดแรงงานประชาคมอาเซียน

ขวัญชนก ณีย์วัฒน์ (2555) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การสื่อสารภาคประชาชน เพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ในพื้นที่แม่สาย จังหวัดเชียงราย” โดยวัตถุประสงค์ของการศึกษาเพื่อศึกษาการเปิดรับ การแสวงหาข้อมูลข่าวสาร และการดำเนินการในการให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนผ่านสื่อบุคคลท้องถิ่น และวิทยุชุมชน ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับสื่อบุคคลท้องถิ่น ผู้ปฏิบัติงานในส่วนของวิทยุชุมชน และประชาชนในพื้นที่ ผลการวิจัย พบว่า

1. การแสวงหาข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนของสื่อบุคคลในท้องถิ่น และวิทยุชุมชน ส่วนใหญ่มาจากการเข้าร่วมประชุมสัมมนาที่หน่วยงานระดับอำเภอ หรือจังหวัดจัดขึ้น
2. การดำเนินการในการให้ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับประชาคมอาเซียน สื่อบุคคลจะใช้ช่องทางหรือสื่อที่มีอยู่ในมือในการดำเนินการ และวิทยุชุมชน จะใช้การจัดรายการวิทยุ
3. การเปิดรับข่าวสารและการแสวงหาข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนผ่านสื่อภาคประชาชนนั้น พบว่า ประชาชนในพื้นที่จะรับสารผ่านการฟังวิทยุชุมชนและเสียงตามสาย
4. การเปิดรับข่าวสารและการแสวงหาข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนผ่านสื่ออื่นๆ พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่าง เลือกเปิดรับข่าวสารผ่านสื่อมวลชน เช่น โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และอินเทอร์เน็ต

5. การรับข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนผ่านสื่อบุคคลท้องถิ่นวิทยุชุมชน ทำให้ประชาชนตระหนักถึงการเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งในประชาคม และมีทัศนคติด้านบวกต่อการรวมกันเป็นประชาคม

ในงานวิจัยนี้ ขวัญชนก ได้เสนอแนะให้มีการวิจัยในลักษณะเดียวกัน แต่ผ่านสื่ออื่นๆ เช่น สื่อโทรทัศน์ สื่อวิทยุ หรือสื่ออินเทอร์เน็ต เป็นต้น

Nongnuch Joungtrakul ได้ทำการวิจัยเรื่อง Thai Engineer' Readiness to Cope with the Free Flow of Skilled Labor in the ASEAN Economic Community เพื่อศึกษาความพร้อมของวิศวกรไทยในการเคลื่อนย้ายเสรีด้านแรงงานในภูมิภาคอาเซียน ซึ่งแบ่งการศึกษาความพร้อมออกเป็น 3 ด้านด้วยกัน ได้แก่ ความพร้อมด้านความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ความพร้อมด้านทักษะการทำงาน และความพร้อมด้านภาษาต่างประเทศ โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ สํารวจความพร้อมผ่านแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 420 คน ผลการวิจัยพบว่าความพร้อมของวิศวกรไทยอยู่ในระดับปานกลาง กล่าวคือ ปัจจัยทางด้านตำแหน่งงานและขนาดของบริษัท ส่งผลต่อความพร้อมทางด้านความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของวิศวกรไทยที่ต่างกัน ส่วนความแตกต่างทางด้านความพร้อมของทักษะในการทำงานนั้นเกิดจากปัจจัยทางด้านการศึกษาและตำแหน่งงาน ซึ่งพบว่า วิศวกรที่จบการศึกษาระดับปริญญาโท จะมีความพร้อมด้านทักษะการทำงานที่ดีกว่าวิศวกรที่จบปริญญาตรี และวิศวกรที่อยู่ในระดับบริหาร จะมีความพร้อมด้านทักษะการทำงานดีกว่าวิศวกรที่อยู่ในระดับปฏิบัติการเช่นกัน และสุดท้ายความพร้อมด้านภาษาต่างประเทศ ปัจจัยที่ทำให้เกิดความแตกต่าง ได้แก่ ขนาดของบริษัท โดยวิศวกรที่ทำงานอยู่ในบริษัทขนาดใหญ่จะมีความได้เปรียบในเรื่องความพร้อมทางด้านภาษามากกว่าวิศวกรที่ทำงานอยู่ในบริษัทขนาดเล็ก สาเหตุมาจากการจัดอบรมและให้ความรู้ในการเตรียมความพร้อมของบริษัทขนาดใหญ่มีมากกว่า

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้ง 4 งานที่ได้กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ถึงการศึกษาระดับปริญญาโทที่ใกล้เคียงกัน คือ การเปิดรับ ความรู้ ทัศนคติ และการให้ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับประชาคมอาเซียน แต่อาจจะต่างกันที่ผู้ส่งสาร โดยงานวิจัยของสุธิดาและชิตชนก ไม่ได้กล่าวถึงที่มาของผู้ส่งสารแต่อย่างใด แต่งานวิจัยของขวัญชนก มีการระบุที่มาของสารอย่างชัดเจน นอกจากนี้กลุ่มเป้าหมายของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องยังแตกต่างกันอย่างชัดเจน แสดงให้เห็นถึงความหลากหลายในการสำรวจการรับรู้ ความรู้และความเข้าใจ ซึ่งเป็นที่มาของงานวิจัยเรื่อง “การสื่อสารและความรู้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรี” ที่จะทำการศึกษาในกลุ่มเป้าหมายที่แตกต่างออกไป โดยงานวิจัยชิ้นนี้จะให้ความสำคัญกับแรงงานฝีมือที่จะมีการ

เคลื่อนย้ายอย่างเสรีในอนาคต ซึ่งกลุ่มเป้าหมายนี้ยังไม่ได้มีการทำการศึกษาอย่างครอบคลุมมาก่อน แต่อย่างไร

นอกจากนี้ในการจัดทำแบบสอบถามนั้น ผู้วิจัยจะนำแผนแม่บทการสื่อสารการเปิดประชาคมอาเซียน (ASEAN Communication Master Plan) ร่วมกับการวิเคราะห์เอกสาร และการสัมภาษณ์หน่วยที่เกี่ยวข้องที่ทำหน้าที่ในการสื่อสารการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนโดยเฉพาะมาประยุกต์ใช้เป็นข้อคำถามเพื่อวัดประสิทธิผลในการสื่อสารที่รัฐได้ดำเนินการไปและความเตรียมพร้อมในการก้าวเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรี โดยกลุ่มเป้าหมายในงานวิจัยนี้ตรงกับกลุ่มสาธารณชนที่แผนแม่บทกำหนดไว้ แต่ทั้งนี้อาจจะมีการปรับเปลี่ยนตามบริบทและนโยบายของรัฐบาลไทยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

ในการศึกษาเรื่อง การสื่อสารและความรู้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรี (COMMUNICATION AND KNOWLEDGE RELATING TO AEC IMPLEMENTATION OF FREE FLOW OF SKILLED LABOR) ผู้วิจัยใช้การวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed – Method) แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

1. วิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นการวิจัยเพื่อรวบรวมข้อมูลและศึกษาการสื่อสารประชาสัมพันธ์จากภาครัฐที่ได้ดำเนินการ รวมทั้งการดำเนินงานที่ผ่านมาของหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการสื่อสารและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรี โดยตรง ผ่านการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Analysis)
2. วิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้การสำรวจเป็นวิธีวิจัยหลัก เพื่อวัดของความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรี

ส่วนที่ 1 การวิจัยเชิงคุณภาพ

วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ จะใช้วิธีวิจัย 2 วิธี ได้แก่ การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Analysis)

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักสำหรับการศึกษา ได้แก่

- นักประชาสัมพันธ์ ส่วนอาเซียน สำนักงานการประชาสัมพันธ์ต่างประเทศ กรมประชาสัมพันธ์ จำนวน 2 ท่าน ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบทำการสื่อสารประชาสัมพันธ์กับประชาชน เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ และการยอมรับต่อความเปลี่ยนแปลงที่กำลังจะเกิดขึ้นในภูมิภาคอาเซียน

แหล่งข้อมูล

ในการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมข้อมูลผ่านแหล่งข้อมูล 2 ประเภท ได้แก่

1) แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Source) ได้แก่ การรวบรวมเอกสาร บทความ และเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารประชาสัมพันธ์ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน หรือการให้ความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เพื่อการเตรียมความพร้อมในการเคลื่อนย้ายเสรีของแรงงานฝีมือที่เผยแพร่ผ่านสื่อออนไลน์ที่อยู่ในรูปแบบของเว็บไซต์ทางการของหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงกับการกำกับดูแลวิชาชีพและการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือ ได้แก่ แพทยสภา สภาการพยาบาล ทันตแพทยสภา สภาวิศวกร สภาสถาปนิก สภาวิชาชีพบัญชี และสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยซึ่งหน่วยงานทั้งหมดรับผิดชอบ

- การประเมินคุณสมบัติและประสบการณ์ของนักวิชาชีพอาเซียนหรือแรงงานฝีมือ
- การขึ้นทะเบียน และ/หรือออกใบอนุญาตการประกอบอาชีพ
- การติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการประกอบวิชาชีพ
- การติดตาม ตรวจสอบและรักษามาตรฐานการปฏิบัติของวิชาชีพให้สอดคล้องกับหลักการปฏิบัติสากล

ทั้งนี้ ข้อมูลที่รวบรวมได้นั้นจะนำมาใช้ประกอบการวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Analysis) เพื่อให้เห็นถึงการสื่อสารประชาสัมพันธ์ และการให้ความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจากหน่วยงานของภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับแรงงานฝีมือ

2) แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Source) ได้แก่ แหล่งข้อมูลประเภทบุคคล คือนักประชาสัมพันธ์ ของสำนักงานประชาสัมพันธ์ต่างประเทศ กรมประชาสัมพันธ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การสัมภาษณ์เชิงลึก (Qualitative Research)

การเก็บข้อมูลนี้ มาจากการสัมภาษณ์เชิงลึกของนักประชาสัมพันธ์ โดยเน้นไปที่การสื่อสารประชาสัมพันธ์การเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และกิจกรรมที่ได้ดำเนินงานไปแล้วของสำนักงานประชาสัมพันธ์ต่างประเทศ กรมประชาสัมพันธ์ ซึ่งถือเป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบการเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน รวมทั้งสร้างความเข้าใจและการยอมรับ อยู่ร่วมกันบนความแตกต่างของประชาคมให้แก่ประชาชนด้วย

2. การวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Analysis)

ผู้วิจัยทำการรวบรวมเอกสารเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่เผยแพร่อยู่บนสื่อออนไลน์ที่เป็นเว็บไซต์ทางการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

เว็บไซต์ของส่วนอาเซียน สำนักการประชาสัมพันธ์ต่างประเทศ กรมประชาสัมพันธ์

<http://www.asean thai.net/main.php?filename=index>

เว็บไซต์ของแพทยสภา : <http://www.tmc.or.th/>

เว็บไซต์ของการพยาบาล : <http://www.tnc.or.th/>

เว็บไซต์ของทันตแพทยสภา : <http://www.dentalcouncil.or.th/>

เว็บไซต์ของสภาวิศวกร : <http://www.coe.or.th/>

เว็บไซต์ของสภาสถาปนิก : <http://www.act.or.th/>

เว็บไซต์ของสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

<http://www.thailandtourismcouncil.org/>

เว็บไซต์ของสภาวิชาชีพบัญชี : <http://www.fap.or.th/>

โดยผู้วิจัยจะทำการอ่านและสรุปความเกี่ยวกับบทความ เอกสารหรือแผนงานนั้นๆ ว่าเกี่ยวข้องกับทำให้ความรู้ของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในประเด็นใด ซึ่งได้ทำการแบ่งประเภทเนื้อหาออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่

- 2.1 เนื้อหาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
- 2.2 เนื้อหาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรี
- 2.3 เนื้อหาความรู้เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมการปฏิบัติงานของแรงงานฝีมือ
- 2.4 เนื้อหาความรู้เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมในการขึ้นทะเบียนเป็นนักวิชาชีพอาเซียน

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

การสัมภาษณ์เชิงลึก แบ่งโครงสร้างคำถามหลัก แบ่งออกเป็น 5 ส่วน ได้แก่

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์
  - ชื่อ – สกุล
  - ตำแหน่งงาน
  - หน้าที่ความรับผิดชอบภายในหน่วยงาน
2. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับหน่วยงาน
  - โครงสร้างหน่วยงาน
  - นโยบายของหน่วยงาน
  - หน้าที่ความรับผิดชอบหลักของหน่วยงาน
  - กระบวนการการทำงาน
3. แผนกลยุทธ์หรือการให้ความรู้เกี่ยวกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
  - วัตถุประสงค์การสื่อสาร
  - กำหนดกลุ่มเป้าหมาย หรือกลุ่มผู้รับสาร
  - กลยุทธ์ที่จะใช้ในการสื่อสาร
  - กลวิธี หรือสื่อและกิจกรรมที่จะใช้ตอบสนองกลยุทธ์
  - งบประมาณ
  - ระยะเวลาดำเนินการ
  - วิธีการประเมินผล
4. กิจกรรมที่ได้ดำเนินการไปแล้วและผลการดำเนินการในแต่ละกิจกรรม
5. การวางแผนในอนาคต (ถ้ามี)
  - แผนระยะสั้น
  - แผนระยะยาว

การนำเสนอผลการวิจัย

หลังจากที่ได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการวิเคราะห์เอกสารเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจะนำข้อมูลดังกล่าวมาเรียบเรียงและสรุปออกมาเป็นการสื่อสารประชาสัมพันธ์เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของหน่วยงานภาครัฐ เพื่อให้เห็นภาพรวมของการสื่อสารที่ภาครัฐส่งเสริมและสนับสนุนการรับรู้ของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีผ่านการสร้างความรู้

ส่วนที่ 2 การวิจัยเชิงปริมาณ

เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ผ่านแบบสอบถาม เพื่อวัดความรู้ของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรี

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรเป้าหมายสำหรับการศึกษาเชิงปริมาณ ได้แก่

- แรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรี แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มบุคลากรทางการแพทย์ ประกอบด้วยแพทย์ ทันตแพทย์ พยาบาล
2. กลุ่มวิศวกร
3. กลุ่มสถาปนิก
4. กลุ่มนักบริการการท่องเที่ยว ประกอบด้วย

- สาขาที่พัก แบ่งเป็น

แผนกต้อนรับ (Front Office) แผนกแม่บ้าน (House Keeping) แผนกอาหาร (Food Production) และแผนกอาหารและเครื่องดื่ม (Food and Beverage Service)

- สาขาการเดินทางแบ่งเป็น

ตัวแทนท่องเที่ยว (Travel Agencies) และบริษัททัวร์ (Tour Operation)

ทั้งนี้นักสำรวจ และนักบัญชี ซึ่งเป็นหนึ่งในแรงงานฝีมือที่เปิดเสรี ไม่ถูกนำมารวมในการศึกษานี้ เนื่องจากทั้งสองสาขาวิชาชีพยังไม่มีการจัดทำข้อตกลงร่วมกันด้านคุณสมบัติ (MRAs) อย่างชัดเจน มีเพียงการกำหนดกรอบข้อตกลง (MRAs Framework) เท่านั้น จึงไม่สามารถที่จะระบุคุณสมบัติของผู้ที่จะทำการเคลื่อนย้ายเสรีได้เหมือนกับกลุ่มวิชาชีพอื่นๆ

กลุ่มตัวอย่าง

การสุ่มกลุ่มตัวอย่างที่ใช้สำรวจความรู้เกี่ยวกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) กล่าวคือ ผู้วิจัยจะสำรวจผู้ที่ประกอบอาชีพแพทย์ ทันตแพทย์ พยาบาล วิศวกร สถาปนิก และ นักบริการการท่องเที่ยวเท่านั้น โดยแบ่งกลุ่มประชากรเป้าหมายออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มบุคลากรทางการแพทย์ กลุ่มวิศวกร กลุ่มสถาปนิก และกลุ่มนักบริการการท่องเที่ยว กำหนดจำนวนกลุ่มละ 100 คน รวมเป็น 400 คน จากการสำรวจของสถิติผู้ประกอบการวิชาชีพที่ได้รับใบอนุญาตประกอบการทั้งหมด พบว่า ผู้ที่ได้รับประกอบวิชาชีพมีจำนวนทั้งสิ้น 2,923,642 คน

- แพทย์	52,448 คน
- พยาบาล	135,042 คน
- ทันตแพทย์	9,438 คน
- วิศวกร	138,252 คน
- สถาปนิก	20,662 คน
- นักบริการการท่องเที่ยว	2,567,800 คน

(ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ เข้าถึง 5 พฤษภาคม 2559)

ตามตารางแสดงกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมของ Taro Yamane ที่ประชากรมากกว่า 100,000 คนขึ้นไป ค่าระดับของความเชื่อมั่นจะอยู่ที่ 95% และความผิดพลาดไม่เกิน 5% ทำให้ได้จำนวนประชากรที่เหมาะสมในการศึกษา อยู่ที่ 400 คน (ศิริชัย พงษ์วิชัย, 2558)

วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

จากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 400 คน ใน 4 กลุ่มวิชาชีพที่จะมีการเปิดเสรีด้านแรงงานในภูมิภาคอาเซียน ผู้วิจัยจะทำการเก็บข้อมูลด้วยการแจกแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้ที่สามารถตอบแบบสอบถามได้นั้นต้องจบการศึกษาระดับปริญญาตรี และประกอบอาชีพตามที่ผู้วิจัยกำหนด

วิธีการเก็บข้อมูล

การสำรวจระดับความรู้ของแรงงานฝีมือ จำนวน 400 คน ที่ประกอบอาชีพในสาขาหลักที่จะมีการเปิดเสรีด้านแรงงานในภูมิภาคอาเซียน ผู้วิจัยจะทำการเก็บข้อมูลด้วยการแจกแบบสอบถามให้กับผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้ระยะเวลา 1 เดือน ตั้งแต่วันที่ 1 – 30 มิถุนายน 2559

ตัวแปรที่ใช้ในงานวิจัย

สมมติฐานที่ 1: พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีขึ้นอยู่กับอาชีพ

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ อาชีพ

- วิศวกร
- สถาปนิก

- บุคลากรทางการแพทย์
- นักบริการการท่องเที่ยว

ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร

- ช่องทางการเปิดรับสาร
- ประเภทของข่าวสาร
- ความถี่ในการเปิดรับข่าวสาร
- วัตถุประสงค์ในการเปิดรับข่าวสาร

สมมติฐานที่ 2: ระดับความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีแต่ละอาชีพแตกต่างกัน

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ อาชีพ

- วิศวกร
- สถาปนิก
- บุคลากรทางการแพทย์
- นักบริการการท่องเที่ยว

ตัวแปรตาม ได้แก่ ระดับความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

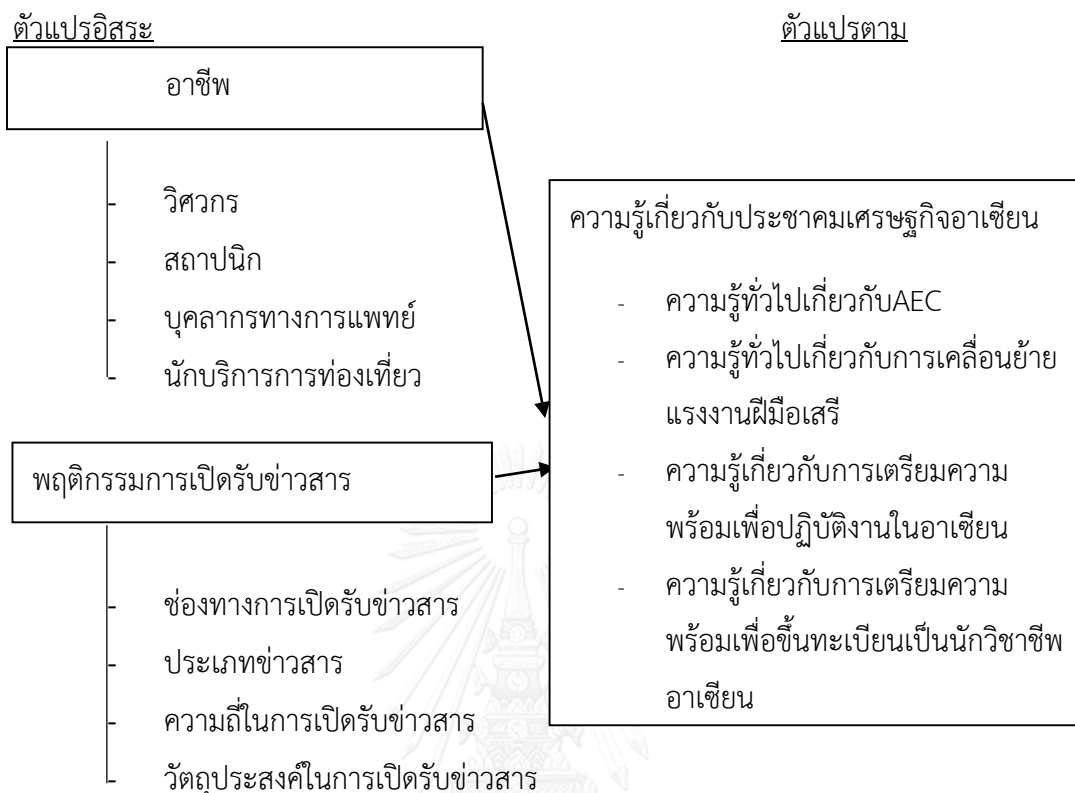
สมมติฐานที่ 3: ความถี่ในการเปิดรับข่าวสารมีความสัมพันธ์กับระดับความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรี

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ความถี่ในการเปิดรับข่าวสาร

ตัวแปรตาม ได้แก่ ระดับความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

กรอบการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

ในการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม ที่มีโครงสร้างคำถามทั้ง 4 ส่วน ได้แก่

1. คำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว จำนวน 5 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน
2. คำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้สื่อและการเข้าถึงสื่อจำนวน 9 ข้อ ได้แก่
  - 1) ช่องทางใดที่ท่านเลือกใช้ในการเปิดรับข่าวสารมากที่สุด
  - 2) ข่าวสารประเภทใดที่ท่านเลือกเปิดอ่าน ฟัง หรือดู มากที่สุด
  - 3) ความถี่ในการเปิดอ่าน ฟัง หรือดู เพื่อรับข่าวสารเฉลี่ยกี่ครั้งต่อวัน
  - 4) ระยะเวลาที่ท่านใช้ในการเปิดรับข่าวสารเฉลี่ยครั้งละเท่าใด
  - 5) ช่วงเวลาใดที่ท่านเปิดรับข่าวสารผ่านสื่อมากที่สุด
  - 6) ท่านเคยได้รับข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนบ้างหรือไม่

- 7) ท่านได้ข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ผ่านช่องทางใดบ้าง
- 8) ท่านได้ข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ผ่านช่องทางใดมากที่สุด
- 9) วัตถุประสงค์ใดที่ทำให้ท่านเลือกเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
- 3 คำถามเกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ตามเกณฑ์การวัดผล
- 3.1) คำถามเกี่ยวกับความสามารถในการจดจำข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน จำนวน 5 ข้อได้แก่
- ข้อที่ 1 อาเซียน (ASEAN) ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2510 ประกอบด้วยสมาชิก รวม 10 ประเทศ
- ข้อที่ 2 เลขธิการอาเซียนปัจจุบัน คือ ดร.สุรินทร์ พิศสุวรรณ จากประเทศไทย
- ข้อที่ 3 คำขวัญประจำอาเซียน คือ หนึ่งวิสัยทัศน์ สองอัตลักษณ์ สามประชาคม (One Vision, Two Identities, Three Communities)
- ข้อที่ 4 สัญลักษณ์ประจำอาเซียนคือ รวงข้าวสีเหลือง จำนวน 10 รวมมัดรวมกันได้
- ข้อที่ 5 ประชาคมอาเซียน ประกอบด้วย ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน
- 3.2) คำถามเกี่ยวกับความสามารถในการแยกแยะข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน จำนวน 5 ข้อได้แก่
- ข้อที่ 6 ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เป็นองค์กรหนึ่งในที่อยู่ในสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือ ASEAN
- ข้อที่ 7 เป้าหมายของการรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ภายในปี 2558 มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้อาเซียนเป็นสหภาพศุลกากรแบบเดียวกับสหภาพยุโรป
- ข้อที่ 8 องค์กรประกอบที่สำคัญประการหนึ่งของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน คือ การมุ่งสู่การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน
- ข้อที่ 9 การเปิดเสรีทางด้านเศรษฐกิจ ประกอบด้วย การเปิดเสรีทางการค้า เสรีทางการบริการ เสรีทางด้านแรงงาน และเสรีทางการลงทุน

ข้อที่ 10 การเปิดเสรีด้านแรงงาน ต้องเป็นแรงงานที่อยู่ภายใต้ข้อตกลงยอมรับร่วมกันในด้านคุณสมบัติ สาขาวิชาชีพหลักเท่านั้น

3.3) คำถามเกี่ยวกับความสามารถในการอธิบายข้อมูลเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรี จำนวน 5 ข้อได้แก่

ข้อที่ 11 การเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรี สามารถใช้ได้กับบุคคลที่ประกอบอาชีพทั้ง 8 สาขาอาชีพ ได้แก่ วิศวกร นักสำรวจ สถาปนิก แพทย์ ทันตแพทย์ พยาบาล นักบัญชี และนักบริการการท่องเที่ยว

ข้อที่ 12 เงื่อนไขในการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรี บุคคลที่จะทำการเคลื่อนย้ายได้ต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเพียงอย่างเดียวก็สามารถไปทำงานยังประเทศสมาชิกได้ทันที

ข้อที่ 13 การเปิดเสรีด้านแรงงาน จะทำให้แรงงานมีจำนวนมากจนล้นตลาด เนื่องจากปัจจุบันแรงงานไทยยังมีอัตราการตกงานอยู่สูงมาก

ข้อที่ 14 การเปิดเสรีด้านแรงงาน จะทำให้คนไทยถูกแย่งงานจากต่างชาติ เนื่องจากแรงงานต่างชาติมีความสามารถมากกว่า และค่าแรงถูกกว่า

ข้อที่ 15 ข้อได้เปรียบของแรงงานไทย คือ การทำงานที่อาศัยความละเอียด และความคิดสร้างสรรค์สูง

4. คำถามเกี่ยวกับความสามารถในการประยุกต์ใช้ข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเพื่อเตรียมความพร้อมในการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรี จำนวน 10 ข้อได้แก่ ระดับของความสามารถในการประยุกต์ใช้ข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เพื่อเตรียมความพร้อมในการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรี และขึ้นทะเบียนเป็นนักวิชาชีพอาเซียน

การวัดค่าตัวแปรและเกณฑ์การให้คะแนน

เกณฑ์การวัดค่าตัวแปรและให้คะแนนจากแบบสอบถามในแต่ละด้าน ผู้วิจัยใช้ค่าเฉลี่ยจากข้อมูลเป็นเกณฑ์พิจารณา โดยหาความกว้างของอันตรภาคชั้น (รัตนาศิริพานิช, 2532)

$$\text{อันตรภาคชั้น} = \text{พิสัย/จำนวนชั้น} = (\text{คะแนนสูงสุด}-\text{คะแนนต่ำสุด})/\text{จำนวนชั้น}$$

จากหลักการดังกล่าว พบว่า แบบสอบถามในส่วนที่ 3 คำถามที่เกี่ยวข้องกับความรู้ของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งมีคำถามทั้งหมด 15 ข้อ ใช้มาตรวัดเป็นอัตราส่วน 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน คือ

หากผู้ตอบแบบสอบถาม ตอบได้ถูกต้อง จะได้ 1 คะแนน

หากผู้ตอบแบบสอบถาม ตอบไม่ถูกต้อง จะได้ 0 คะแนน

ดังนั้นการแปรคะแนนในส่วนที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนแบ่งออกเป็น

$$\text{อันตรภาคชั้น} = \text{พิสัย/จำนวนชั้น} = (\text{คะแนนสูงสุด}-\text{คะแนนต่ำสุด})/\text{จำนวนชั้น} = \frac{15-0}{5} = 3$$

ได้คะแนนระหว่าง	0 – 3	ไม่มีความรู้
ได้คะแนนระหว่าง	3.1 – 6	มีความรู้น้อย
ได้คะแนนระหว่าง	6.1 – 9	มีความรู้ปานกลาง
ได้คะแนนระหว่าง	9.1 – 12	มีความรู้มาก
ได้คะแนนระหว่าง	12.1 – 15	มีความรู้มากที่สุด

ต่อมาการเกณฑ์การวัดค่าตัวแปรและให้คะแนนในส่วนที่ 4 นั้น จะแตกต่างกับส่วนที่ 3 เนื่องจากเป็นคำถามที่วัดความสามารถในการประยุกต์ใช้ข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เพื่อเตรียมความพร้อมในการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรี ซึ่งใช้มาตราวัด 5 ระดับแบบ Likert Scale กล่าวคือ

$$\text{อันตรภาคชั้น} = \text{พิสัย/จำนวนชั้น} = (\text{คะแนนสูงสุด}-\text{คะแนนต่ำสุด})/\text{จำนวนชั้น} = \frac{5-1}{5} = 0.80$$

ระดับการประยุกต์ใช้ข้อมูลเพื่อเตรียมความพร้อมมากที่สุด	5	คะแนน
ระดับการประยุกต์ใช้ข้อมูลเพื่อเตรียมความพร้อมมาก	4	คะแนน
ระดับการประยุกต์ใช้ข้อมูลเพื่อเตรียมความพร้อมปานกลาง	3	คะแนน
ระดับการประยุกต์ใช้ข้อมูลเพื่อเตรียมพร้อมน้อย	2	คะแนน
ระดับการประยุกต์ใช้ข้อมูลเพื่อเตรียมพร้อมน้อยที่สุด	1	คะแนน

การอ่านค่าคะแนนในส่วนที่ 4 สามารถแปรผลได้ ดังนี้

ได้คะแนนระหว่าง 4.21 - 5.00 มีการประยุกต์ใช้ข้อมูลเพื่อเตรียมความพร้อมในระดับสูงมาก

ได้คะแนนระหว่าง 3.41 - 4.20 มีการประยุกต์ใช้ข้อมูลเพื่อเตรียมความพร้อมในระดับสูง

ได้คะแนนระหว่าง 2.61 - 3.40 มีการประยุกต์ใช้ข้อมูลเพื่อเตรียมความพร้อมในระดับปานกลาง

ได้คะแนนระหว่าง 1.81 - 2.60 มีการประยุกต์ใช้ข้อมูลเพื่อเตรียมความพร้อมในระดับต่ำ

ได้คะแนนระหว่าง 1.00 - 1.80 มีการประยุกต์ใช้ข้อมูลเพื่อเตรียมความพร้อมในระดับต่ำมาก

การทดสอบความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ

การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบค่าความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ โดยการหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) และค่าความน่าเชื่อถือ (Reliability) ของแบบสอบถาม ดังนี้

1 ด้านความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) วิธีการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา ผู้วิจัยใช้การตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ / ผู้ทรงคุณวุฒิ 2 ท่าน ประกอบด้วย อาจารย์ประจำสำนักนวัตกรรมสังคม มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง และนักการทูต ระดับเลขานุการตรี และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เป็นผู้ประเมินความเหมาะสมด้านเนื้อหา ภาษา และวัตถุประสงค์ นอกจากนี้ก่อนที่จะนำแบบสอบถามไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับงานวิจัย เพื่อวัดความเข้าใจและความชัดเจนของแบบสอบถามอีกครั้ง

2 ด้านความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) จากการทดสอบค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา จำนวน 30 ชุด ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาวัดค่าความเชื่อมั่นอีกครั้ง โดยการกำหนดค่าความเชื่อมั่นไว้ที่ 0.05 และได้ทดสอบความสอดคล้องของเครื่องมือด้วยการใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟา (Coefficient Alpha) ของ Cronbach ดังนี้

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left[\frac{1 - \sum v_i}{v_t} \right]$$

เมื่อ α = ค่าความน่าเชื่อถือ

K = จำนวนข้อ

v_i = ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

v_t = ความแปรปรวนของคะแนนทุกข้อ

จากการใช้สูตรดังกล่าว ทำให้ค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม ดังนี้

ตอนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับความสามารถในการประยุกต์ใช้ข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เพื่อเตรียมความพร้อมในการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรี $\alpha=0.84$

การวิเคราะห์ ประมวลผล และนำเสนอข้อมูล

หลังจากที่ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ขั้นตอนถัดไป คือ การนำข้อมูลนั้นมาประมวลผลตามขั้นตอน ดังนี้

ข้อมูลเชิงปริมาณ

การประมวลผลข้อมูลเชิงปริมาณ จะใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อคำนวณค่าทางสถิติที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ดังนี้

1 สถิติวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการแจกแจงความถี่ (Frequency) แสดงค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในส่วนของคำถามตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร และตอนที่ 3 ระดับความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

2 สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic) ใช้ทดสอบสมมติฐานโดยค่าสถิติ Chi-Square ใช้ทดสอบความสัมพันธ์ของพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารกับอาชีพตามสมมติฐานที่ 1 และค่าสถิติ F- Test โดยวิธี One- Way Anova สำหรับทดสอบความแตกต่างของระดับความรู้ของแรงงานฝีมือกับอาชีพตามสมมติฐานที่ 2 หากผลการทดสอบปรากฏว่าแรงงานฝีมือแต่ละอาชีพมีระดับความรู้ที่แตกต่างกัน ผู้วิจัยจะใช้การเปรียบเทียบผลต่างแยกเป็นรายคู่ (LSD) ร่วมด้วย นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ใช้ค่าสัมประสิทธิ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความถี่ในการเปิดรับข่าวสารกับระดับความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือ ตามสมมติฐานที่ 3 ที่กำหนดไว้

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษา “การสื่อสารและความรู้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรี” แบ่งวิธีการศึกษาออกเป็น 2 ส่วนหลัก ได้แก่

1. การศึกษาการสื่อสารประชาสัมพันธ์การเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วยการวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Analysis) ที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารประชาสัมพันธ์หรือการให้ความรู้เกี่ยวกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งเผยแพร่อยู่บนเว็บไซต์ทางการของกรมประชาสัมพันธ์และสภาวิชาชีพ จำนวน 8 เว็บไซต์ ในลักษณะของบทความหรือเอกสารทางวิชาการ ร่วมกับการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ของนักประชาสัมพันธ์สำนักงานประชาสัมพันธ์ต่างประเทศ กรมประชาสัมพันธ์

2. การศึกษาความรู้เกี่ยวกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีใช้การวิจัยเชิงปริมาณ ผ่านการสำรวจด้วยแบบสอบถาม เพื่อประเมินความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีซึ่งในที่นี้แบ่งกลุ่มแรงงานฝีมือออกเป็น 4 กลุ่มใหญ่ ได้แก่ กลุ่มบุคลากรทางการแพทย์ ประกอบด้วย แพทย์ พยาบาล และทันตแพทย์ กลุ่มวิศวกร กลุ่มสถาปนิก และกลุ่มนักบริการการท่องเที่ยว ยกเว้นกลุ่มนักบัญชี และกลุ่มนักสำรวจ จะไม่ถูกรวมมาเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เนื่องจากยังไม่มีการจัดทำข้อตกลงร่วมกันด้านคุณสมบัติอย่างชัดเจน มีเพียงการกำหนดกรอบข้อตกลงเท่านั้น

ส่วนที่ 1 การศึกษาการสื่อสารประชาสัมพันธ์การเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

แบ่งการศึกษาออกเป็น 2 วิธี ได้แก่

1.1 การวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประชาสัมพันธ์หรือการให้ความรู้เกี่ยวกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนบนเว็บไซต์ทางการ (Official Website) ของกรมประชาสัมพันธ์และสภาวิชาชีพทั้ง 7 สภา โดยในที่นี้จะแบ่งการวิเคราะห์เนื้อหาออกเป็น 4 ประเภทตามขอบเขตเนื้อหาที่กำหนด ได้แก่

1. เนื้อหาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
2. เนื้อหาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรี
3. เนื้อหาความรู้เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมการปฏิบัติงานในอาเซียนของแรงงานฝีมือ
4. เนื้อหาความรู้เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมในการขึ้นทะเบียนเป็นนักวิชาชีพอาเซียน

1.1.1 เว็บไซต์ของส่วนอาเซียน สำนักการประชาสัมพันธ์ต่างประเทศ กรมประชาสัมพันธ์ <http://www.asean thai.net> พบเอกสารที่เกี่ยวข้องภายใต้ขอบเขตเนื้อหาที่กำหนด 2 ประเภท ได้แก่ เนื้อหาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และเนื้อหาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรี โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. เนื้อหาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนบนเว็บไซต์ทางการของส่วนอาเซียน สำนักการประชาสัมพันธ์ต่างประเทศ กรมประชาสัมพันธ์ ประกอบด้วย

1) แผนยุทธศาสตร์กรมประชาสัมพันธ์ พ.ศ.2555 – 2559 จัดทำสำหรับการใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการ จัดสรรงบประมาณ และดำเนินการของหน่วยงาน โดยมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ที่วางไว้และมุ่งให้เกิดการปฏิบัติที่แท้จริง หน้าที่ของกรมประชาสัมพันธ์มีภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการเป็นศูนย์กลางการประชาสัมพันธ์ภาครัฐและส่วนราชการต่างๆ ในการเสนอแนะนโยบายให้ประชาชนรับรู้ เกิดความรู้และความเข้าใจ เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตต่อไป รวมถึงการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศในสายตาชาวไทยชาวต่างชาติ ทั้งนี้ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ กรมประชาสัมพันธ์ได้ตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมภายนอกที่จะส่งผลกระทบต่อการวางแผนยุทธศาสตร์ อย่างการจัดตั้งประชาคมอาเซียนด้วย กล่าวคือ จากการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียนครั้งที่ 12 ณ เมืองเซบู ประเทศฟิลิปปินส์ ที่มีมติกำหนดให้เลื่อนการจัดตั้งประชาคมอาเซียนให้แล้วเสร็จภายในปี 2015 จากกำหนดการเดิมปี 2020 ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจะนำมาซึ่งผลกระทบต่อประชาชนในด้านความเป็นอยู่ ดังนั้นกรมประชาสัมพันธ์ในฐานะองค์กรหลักด้านการสื่อสาร จึงต้องเพิ่มบทบาทหน้าที่ในการสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในแต่ละเสาของประชาคม รวมทั้งสร้างการตระหนักรู้ ความรู้ ความเข้าใจ และการยอมรับต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นให้แก่ประชาชน และยอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรมได้ โดยยุทธศาสตร์การประชาสัมพันธ์ กรมประชาสัมพันธ์ พ.ศ.2555 – 2559 กำหนดไว้ 4 ยุทธศาสตร์ ได้แก่

1. พัฒนานโยบายและแผนการประชาสัมพันธ์แห่งชาติ พร้อมทั้งกำกับดูแลการปฏิบัติตามแผนงาน
2. พัฒนาการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร และการดำเนินงานให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีแก่ประเทศ
3. ขยายบทบาททางวิชาการประชาสัมพันธ์และสื่อมวลชนให้แก่หน่วยงานภาครัฐ เอกชน ประชาชน และสื่อมวลชน
4. การบริหารจัดการองค์กร

ทั้งนี้กรมประชาสัมพันธ์ได้จัดตั้งส่วนอาเซียนขึ้น ภายใต้สำนักการประชาสัมพันธ์ต่างประเทศ เมื่อปี 2555 เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น และเป็นศูนย์กลางข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ

อาเซียน รวมทั้งส่งเสริมการดำเนินการประชาสัมพันธ์เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และจัดทำแผนงานประชาสัมพันธ์ประชาคมอาเซียนในระดับองค์กรและหน่วยงานภายนอกด้วย

2) บทความพิเศษ เรื่อง “ประเทศใดได้ประโยชน์มากที่สุดจาก AEC” เผยแพร่เมื่อวันที่ 4 มกราคม 2558 กล่าวโดยสรุป คือ ประเทศที่น่าจะได้รับประโยชน์มากที่สุดจากการรวมตัวของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ได้แก่ ประเทศสิงคโปร์ เนื่องจากเป็นศูนย์กลางทางการค้า ธุรกิจและการเงินของภูมิภาค และยังเป็นเมืองท่าที่สำคัญของโลก มีการขนถ่ายสินค้ามากเป็นอันดับ 2 ของโลก รองจากเซี่ยงไฮ้ นอกจากสิงคโปร์แล้ว หลายฝ่ายยังเห็นตรงกันว่า ไทย น่าจะเป็นอีกประเทศหนึ่งที่ได้รับประโยชน์ เพราะความได้เปรียบด้านภูมิศาสตร์ที่สามารถเป็นศูนย์กลางการขนส่งทางบกได้ และเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวขนาดใหญ่ แต่ยังมีข้อจำกัดในเรื่องของเสถียรภาพทางการเมือง การขาดแคลนแรงงาน และปัญหาสังคมผู้สูงอายุอยู่ ส่วนประเทศที่จะได้รับประโยชน์จากการรวมตัวถัดมา คือ อินโดนีเซีย ที่มีความได้เปรียบในเรื่องของจำนวนประชากรและระบอบประชาธิปไตยที่มีความก้าวหน้าไปมาก และสุดท้าย ได้แก่ เวียดนาม ประเทศที่มีการพัฒนาอย่างรวดเร็วและเป็นที่ยอมรับตามองของต่างชาติอยู่ในขณะนี้ เป็นฐานการผลิตของอุตสาหกรรมขนาดใหญ่หลากหลายประเภท

3) บทความพิเศษ เรื่อง “มองอาเซียน ปี 2558 ขึ้นแท่นภูมิภาคเนื้อหอม” เผยแพร่เมื่อวันที่ 7 มกราคม 2558 กล่าวว่า ความโดดเด่นของแต่ละประเทศที่มีพัฒนาการและความน่าสนใจที่ดึงดูดการค้าการลงทุนจากต่างชาติให้เข้ามาในภูมิภาค ตัวอย่างเช่น มาเลเซีย ในปี 2557 ที่ผ่านมา เศรษฐกิจขยายตัว 6.4% เป็นอัตราการขยายตัวสูงสุดในรอบ 6 ไตรมาส จากการส่งออกและอุปสงค์ภายในประเทศที่เพิ่มมากขึ้น รวมทั้งนโยบายของนาจิบ ราซัค ที่เน้น “1 Malaysia” หรือกัมพูชา ที่มีการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการอย่างรวดเร็ว โดยอัตราการขยายตัวอยู่ที่ 7.2% โดยเฉพาะในภาคบริการมีอัตราการขยายตัวสูงสุดถึง 8.3% ท่ามกลางภาวะเศรษฐกิจโลกที่มีการชะลอตัว

4) บทความพิเศษ เรื่อง “เด็กไทยรู้อะไรเกี่ยวกับ AEC” เผยแพร่เมื่อวันที่ 25 มกราคม 2558 แสดงผลการสำรวจของสำนักวิจัยสยามเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตโพลล์ เรื่องผลการรับรู้ของเด็กไทยเกี่ยวกับ AEC ในกลุ่มตัวอย่างจำนวน 1,127 คนอายุเฉลี่ย 15-17 ปี พบว่า ร้อยละ 47.74 ทราบว่า AEC ย่อมาจาก ASEAN Economic Community ร้อยละ 58.47 ทราบว่าตนจะเป็นส่วนหนึ่งในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี 2558 ส่วนช่องทางที่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับ AEC มากที่สุด คือ อินเทอร์เน็ต ร้อยละ 79.06 รองลงมา คือ ครูอาจารย์ ร้อยละ 76.57 และสื่อโทรทัศน์ ร้อยละ 74.09 นอกจากนี้ยังมีการสำรวจว่าการเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของ AEC จะส่งผลต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน

หรือไม่ ร้อยละ 64.42 กล่าวว่า ไม่ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน มีเพียงร้อยละ 25.91 เท่านั้น ที่ตอบว่าส่งผล

5) บทความพิเศษ เรื่อง “AEC เกิดขึ้นแล้วหรือยัง” เผยแพร่เมื่อวันที่ 30 มกราคม 2558 โดยเกรียงศักดิ์ จุโนนยางค์ อธิบายถึงการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ที่จะทำให้ประเทศสมาชิกยกเลิกกำแพงภาษีระหว่างกัน และมีการเคลื่อนย้ายบุคลากรวิชาชีพอย่างเสรี ทั้งนี้ในปี 2558 ที่จะมีการเปิดประชาคมนั้น เป็นเพียงการเปิดเพื่อตั้งรับต่อการเปลี่ยนแปลงที่กำลังจะเกิดขึ้นตามมาเท่านั้น ยังไม่ถือเป็นตลาดเดียวโดยสมบูรณ์ ซึ่งคาดว่าจะเห็นการเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรมในช่วงปี 2563

6) บทความพิเศษ เรื่อง “การจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน” เผยแพร่เมื่อวันที่ 14 เมษายน 2558 โดยเติมธรรม สิทธิเลิศ กล่าวโดยสรุป การจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เป็นผลมาจากโลกาภิวัตน์ส่วนหนึ่ง ซึ่งการรวมตัวของกลุ่มประเทศอาเซียนนี้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีกำหนดเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี 2558 ตามแผนการดำเนินงานที่กำหนดไว้ หรือ AEC Blueprint ที่ระบุว่า การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน นั้น ต้องมีคุณลักษณะที่สำคัญร่วมกัน 4 ประการ ได้แก่

1. การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน
2. การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของอาเซียน
3. การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างเสมอภาค
4. การบูรณาการให้เข้ากับเศรษฐกิจโลก

นอกจากการจัดทำและดำเนินการตาม AEC Blueprint แล้ว อาเซียนยังได้จัดทำเครื่องมือเพื่อติดตามความคืบหน้าในการปฏิบัติตามแผนงาน ที่เรียกว่า AEC Scorecard ด้วย

7) บทความพิเศษ เรื่อง “โอกาสและผลทางเศรษฐกิจที่ประเทศสมาชิกได้รับจากการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน” เผยแพร่เมื่อวันที่ 24 เมษายน 2558 กล่าวว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของภูมิภาคนั้น ขึ้นอยู่กับโครงสร้างพื้นฐานภายในภูมิภาค นโยบายร่วม กลไกการตัดสินใจ และการสร้างสังคมกฎระเบียบ ซึ่งประโยชน์ของการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจนั้นจะทำให้อาเซียนเป็นตลาดขนาดใหญ่ สามารถใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในภูมิภาคได้มากขึ้น สร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน และเพิ่มอำนาจการต่อรองทางเศรษฐกิจ

8) บทความพิเศษ เรื่อง “เริ่มต้นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน” เผยแพร่เมื่อวันที่ 4 พฤษภาคม 2558 โดยเดิมนธรรม สิทธิเลิศ อธิบายถึงจุดกำเนิดของอาเซียนว่าก่อตั้งเมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2510 ตามปฏิญญากรุงเทพ ประกอบด้วยสมาชิกทั้งหมด 10 ประเทศ มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างสันติภาพในภูมิภาค และนำมาซึ่งเสถียรภาพทางการเมืองและเศรษฐกิจ โดยนับตั้งแต่ก่อตั้งอาเซียนเป็นต้นมาอาเซียนประสบความสำเร็จในการร่วมมือทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน (AFTA) ในปี 1992 ความตกลงทางด้านการค้าบริการ (AFAS) ปี 1995 ความร่วมมืออุตสาหกรรมของอาเซียน (AICO) ปี 1996 และเขตการลงทุนอาเซียน (AIA) ปี 1998 จนมาถึงพัฒนาล่าสุดของการนำไปสู่ประชาคมอาเซียน ที่ประกอบด้วย 3 เสาหลัก โดยหนึ่งในเสาหลักที่ได้เริ่มดำเนินการไปบางส่วนแล้วได้แก่ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ที่มีเป้าหมายเพื่อให้เกิดความร่วมมือทางเศรษฐกิจ และพัฒนาไปสู่ตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน ทั้งนี้การดำเนินการเพื่อไปสู่เป้าหมายดังกล่าวนี้ สามารถทำได้โดยการเปิดเสรีด้านการค้า การบริการ การลงทุน เงินทุน และแรงงาน

9) บทความพิเศษ เรื่อง “เครื่องมือติดตามวัดผลการดำเนินงานประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน” เผยแพร่เมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม 2558 โดยเดิมนธรรม สิทธิเลิศ กล่าวว่า หลังจากที่อาเซียนได้จัดทำ AEC Blueprint และตารางการดำเนินงาน (AEC Strategic Schedule) แล้ว อาเซียนได้จัดทำเครื่องมือที่ใช้วัดผลการดำเนินงานที่เรียกว่า AEC Scorecard เพื่อเป็นกลไกในการกำกับดูแล ใช้ประเมินผลการปฏิบัติ และวิเคราะห์ประสิทธิภาพของการดำเนินการตามแผนงาน โดยการประเมินผลจะแบ่งออกเป็น 4 ระยะ ได้แก่ ปี 2008-2009 ปี 2010-2011 ปี 2012-2013 และปี 2014-2015 ซึ่งเกณฑ์ในการประเมินนั้นจะถูกกำหนดโดยสำนักเลขาธิการอาเซียน จากการประเมินในระยะที่ 3 พบว่าประเทศที่มีการดำเนินงานตามแผนงานมากที่สุด ได้แก่ ไทย ร้อยละ 84.6 รองลงมาเป็นมาเลเซีย 84.3 และสิงคโปร์ 84.0 โดยคะแนนรวมของอาเซียนอยู่ที่ร้อยละ 70.5

10) บทความพิเศษ เรื่อง “แนะเออีซี ดูอียูเป็นตัวอย่าง” เผยแพร่เมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2558 ระบุว่า การเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ควรศึกษาต้นแบบการบูรณาการแบบสหภาพยุโรป หรืออียู ที่ประเทศสมาชิกไม่ว่าจะเป็นประเทศใหม่หรือประเทศที่ด้อยพัฒนากว่าก็ได้รับประโยชน์เช่นเดียวกัน ซึ่งประเทศที่พัฒนาหรือก้าวหน้ามากกว่าจะเป็นผู้แบ่งผลประโยชน์ให้ และหากประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนต้องการนำตัวอย่างดังกล่าวมาใช้ ต้องเริ่มต้นจากการให้ความร่วมมือระดับทวิภาคีก่อน เช่น ไทยให้การสนับสนุนลาว หรือกัมพูชา และเมื่อประเทศอื่นๆเห็นประโยชน์หรือข้อดีแล้ว ก็จะขยายวงให้การให้ความช่วยเหลือมากขึ้น ซึ่งกลุ่ม CLMV ยังมีระดับการพัฒนาต่ำและต้องการความช่วยเหลือในการปรับโครงสร้างอยู่สูง

11) บทความพิเศษ เรื่อง “รับมือ AEC: Thai Rising?” เผยแพร่เมื่อวันที่ 18 พฤษภาคม 2558 ซึ่งกล่าวถึง การวิจัยเรื่อง ASEAN Rising ของสถาบันวิจัยเศรษฐกิจสำหรับอาเซียนและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ระบุว่า อุปสรรคในการพัฒนาของไทยเพื่อก้าวขึ้นเป็นประเทศที่ประชากรมีรายได้ต่อหัวสูง (High Income Countries) แห่งที่ 4 ของภูมิภาคในปี 2030 ได้ ด้วยเหตุผล 2 ประการ ได้แก่

1. การขาดแคลนแรงงานและไม่สามารถเพิ่มขีดความสามารถของบุคลากรได้
2. ขาดแคลนนวัตกรรม

โดยทั้งสองอุปสรรคนี้จะทำให้ติดอยู่ในฐานะประเทศที่ประชากรมีรายได้ปานกลาง ซึ่งสาเหตุของปัญหานั้นมาจากการรับสมัครงานที่ดูเพียงวุฒิการศึกษาระดับปริญญา ทำให้ไม่มีบุคลากรที่ต้องการเรียนสายอาชีพ เพราะมองว่าไม่สามารถนำมาใช้สมัครงานได้ จึงทำให้ไทยเกิดปัญหาขาดแคลนแรงงานจำนวนมาก

12) บทความพิเศษ เรื่อง “7 โอกาสทองของไทย วันเปิดประตูสู่ประชาคมอาเซียน” เผยแพร่เมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 2558 อธิบายถึงโอกาสของไทยในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน อีก 6-7 เดือนที่จะมาถึง โดยโอกาสของไทยนั้นสามารถเป็นศูนย์กลางอาหารของอาเซียนและของโลกได้ เป็นศูนย์กลางด้านการขนส่งและขนถ่ายสินค้า ศูนย์กลางการค้าขายและการลงทุน ศูนย์กลางทางการเงิน ศูนย์กลางการเดินเรือและเมืองท่าที่สำคัญ ศูนย์กลางการท่องเที่ยว และศูนย์กลางทางการบิน โอกาสทองเหล่านี้สามารถเกิดขึ้นได้จริงถ้ามีการบริหารจัดการที่ดีของผู้มีอำนาจทุกฝ่าย

13) บทความพิเศษ เรื่อง “ประเด็นและบทเรียนที่น่าสนใจของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน” เผยแพร่เมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม 2558 โดยเต็มธรรม สิทธิเลิศ กล่าวถึงการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนว่า มีวัตถุประสงค์ที่คล้ายกับสหภาพยุโรป ซึ่งอาจมีการนำสหภาพยุโรปมาใช้เป็นแม่แบบในการจัดตั้งด้วย แต่ด้วยความแตกต่างทางด้านบริบท ทำให้อาเซียนไม่สามารถที่จะนำรูปแบบการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของยุโรปมาใช้ได้โดยตรง ต้องใช้ความระมัดระวังเป็นอย่างมาก กล่าวคือ ทางด้านโครงสร้างและรูปแบบการก่อตั้งที่แตกต่างกันของ AEC และ EU พบว่า EU ก่อตั้งในฐานะองค์กรระหว่างประเทศที่รัฐสมาชิกยอมสละอำนาจให้กับองค์กร แต่ AEC ประเทศสมาชิกยังคงรักษาอำนาจอธิปไตยของตนเองไว้ ส่วนทางด้านลักษณะของการรวมกลุ่ม สหภาพยุโรปมีการรวมอำนาจไว้ที่องค์กรเพียงที่เดียวและส่วนใหญ่เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ทำให้มีอำนาจการต่อรองมาก ต่างกับ AEC ที่ประเทศส่วนใหญ่ยังเป็นประเทศกำลังพัฒนาที่ยังต้องพึ่งพาประเทศมหาอำนาจอยู่ ทำให้อำนาจการต่อรองไม่มากเท่าที่ควร และสุดท้ายความแตกต่างทางด้านสภาพบังคับ ซึ่ง EU มีระบบกฎหมายเป็นของตนเองและผูกพันกับรัฐสมาชิกทั้งหมด แต่ AEC มีเพียงกฎบัตรอาเซียนที่ใช้วางกรอบกฎหมาย มิได้ผูกพันรัฐสมาชิก จึงทำให้การระงับข้อพิพาทขึ้นอยู่กับศาลยุติธรรมระหว่างประเทศแทน

14) บทความพิเศษ เรื่อง “การเตรียมพร้อมในภูมิภาคเพื่อรับวิสัยทัศน์ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน หลังปี 2015” เผยแพร่เมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม 2558 โดยเติมธรรม สิทธิเลิศ ระบุว่าในการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียนที่เนปิตอร์ ประเทศสมาชิกได้รับรองปฏิญญาเนปิตอร์ว่าด้วยวิสัยทัศน์ประชาคมอาเซียนหลัง 2015 โดยที่ประชุมเห็นชอบให้มีการจัดตั้งคณะทำงานระดับสูงเพื่อยกร่างวิสัยทัศน์หลังปี 2015 (High Level Task Force on the ASEAN Community’s Post Vision : Post-2015 HLTF) และจัดทำแผนงานประชาคมอาเซียนฉบับใหม่ ครอบคลุมระยะเวลา 10 ปี (2016-2025) เพื่อทดแทนแผนงานจัดตั้งประชาคมอาเซียนฉบับเก่า (2009-2015)

15) บทความพิเศษ เรื่อง “ประชุม ASEAN Summit 27 ผู้นำ 10 ประเทศผ่านร่างพิมพ์เขียว 2025” เผยแพร่เมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2558 เผยถึงการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียนครั้งที่ 27 ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย การประชุมครั้งสุดท้ายก่อนการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนอย่างเป็นทางการ โดยที่ประชุมได้การรับรองแผนงานประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนใน 10 ปีข้างหน้า (AEC Blueprint 2025) เพื่อต่อยอดการดำเนินการจากมาตรการเดิม เพิ่มประสิทธิภาพ และขยายความร่วมมือทางเศรษฐกิจทั้งในเชิงลึกและเชิงกว้าง ซึ่งเป้าหมายของ AEC ในปี 2025 ต้องการขับเคลื่อนให้อาเซียนก้าวสู่อิทธิพลใหม่ 5 ประการ ได้แก่

1. เป็นภูมิภาคที่มีการรวมตัวทางเศรษฐกิจและเชื่อมโยงในระดับสูง
2. มีความสามารถในการแข่งขัน มีนวัตกรรม และพลวัต
3. ส่งเสริมการเชื่อมโยงทางการเศรษฐกิจทั้งภาพรวมและรายสาขา
4. สนับสนุนความสามารถในการปรับตัวให้ครอบคลุมทุกภาคส่วน และยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง
5. บูรณาการเข้าเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมโลก

16) บทความพิเศษ เรื่อง “ความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนบางประการเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน” เผยแพร่เมื่อวันที่ 7 มีนาคม 2559 โดยสันติพจน์ กลับดี กล่าวถึง การเข้าสู่ประชาคมอาเซียนอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ 31 ธันวาคมที่ผ่านมา ซึ่งไทยให้ความสำคัญในการเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมเป็นอย่างมาก สังเกตได้จากการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนของทุกหน่วยงานในสื่อหลายๆ ประเภท ไม่ว่าจะเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อออนไลน์ สื่อกิจกรรม หรือแม้กระทั่งการจัดมูมาอาเซียน การประดับธงอาเซียนของโรงเรียนต่างๆ ทั้งหมดนี้แสดงถึงความพร้อมของไทยในการเตรียมการทางด้านความรู้พื้นฐานให้แก่ประชาชน แต่ด้วยความหลากหลายของแหล่งสาร ทำให้เกิดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนบางประการ เช่น

- เมื่อเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนแล้ว สินค้าและบริการที่นำเข้าจะปราศจากภาษี ทำให้สินค้าต่างชาติจะทะลักเข้ามาในไทย แข่งขันกับผู้ประกอบการไทย
- ในการเปิดเสรีด้านแรงงาน จะทำให้แรงงานจากประเทศสมาชิกเข้ามาแย่งอาชีพคนไทย เนื่องจากคนไทยยังมีจุดอ่อนด้านภาษา
- สำหรับการเปิดเสรีด้านการลงทุน จะส่งผลให้มีนักลงทุนจากต่างชาติเข้ามาในไทยจำนวนมาก หากนักลงทุนไทยไม่สามารถแข่งขันได้ จะทำให้กิจการกลายเป็นของคนต่างชาติ

2. เนื้อหาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรีบนเว็บไซต์ทางการของส่วนอาเซียน สำนักการประชาสัมพันธ์ต่างประเทศ กรมประชาสัมพันธ์ ประกอบด้วย

1) บทความพิเศษ เรื่อง “แรงงานไทยด้อยภาษาสุด – ฟิลิปปินส์เป็นเลิศ” เผยแพร่เมื่อวันที่ 12 มกราคม 2558 กล่าวถึง การเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีที่จะเกิดขึ้นในภูมิภาค โดย ดร. ยงยุทธ แฉล้มวงษ์ ผู้อำนวยการวิจัยด้านการพัฒนาแรงงานของสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย เผยถึงความท้าทายของแรงงานไทยเมื่อเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งแรงงานไทยใน 8 สาขาอาชีพที่มีการจัดทำข้อตกลงยอมรับร่วมด้านคุณสมบัติของนักวิชาชีพอาเซียนแล้ว ไม่น่าเป็นห่วงเนื่องจากมีสภาวิชาชีพคอยกำกับดูแลการทำงานอยู่แล้ว ยกเว้นสาขาวิชาชีพท่องเที่ยว ที่มีการขาดแคลนแรงงานจำนวนมาก โดยเฉพาะไทยที่มีปัญหานี้มากที่สุด กล่าวคือ ในปัจจุบันมีนักท่องเที่ยวเข้ามามากกว่า 24 ล้านคน แต่มีบุคลากรที่ทำหน้าที่บริการนักท่องเที่ยวเพียง 4.8 ล้านคน ซึ่งไม่เพียงพอต่อการรองรับการขยายตัวดังกล่าว นอกจากนี้จุดอ่อนของแรงงานด้านการท่องเที่ยวของไทย คือ ภาษาต่างประเทศและความสนใจในอาชีพท่องเที่ยว

2) บทความพิเศษ เรื่อง “แพทย์-พยาบาล ข้อจำกัดในการเปิดเสรีอาเซียน” เผยแพร่เมื่อวันที่ 19 มกราคม 2558 อธิบายถึงข้อจำกัดของบุคลากรทางการแพทย์ในการเคลื่อนย้ายไปทำงานยังภูมิภาคอาเซียน โดยการเปิดเสรีของสาขาบริการ Healthcare ประกอบด้วย 4 รูปแบบ ได้แก่ การให้บริการข้ามพรมแดน การบริโภคนบริการในต่างประเทศ การจัดตั้งธุรกิจเพื่อให้บริการ และการให้บริการโดยบุคคล เป็นต้น ซึ่งการให้บริการโดยบุคคลนั้น ทุกประเทศในอาเซียนได้ลงนามในข้อตกลงยอมรับร่วมเรียบร้อยแล้ว เป้าหมายเพื่ออำนวยความสะดวกที่จะมีการเคลื่อนย้ายในอนาคต แต่ทั้งนี้ยังมีข้อจำกัดอยู่ เนื่องจากแพทย์และพยาบาลวิชาชีพภายในประเทศนั้นจะถูกกีดกันด้วยการจำกัดบทบาท คือ ต้องถือสัญชาติของประเทศปลายทาง และต้องสอบใบประกอบวิชาชีพเป็นภาษาท้องถิ่นของประเทศนั้นๆ ซึ่งข้อจำกัดเหล่านี้ล้วนเป็นอุปสรรคในการเคลื่อนย้ายทั้งสิ้น

3) บทความพิเศษ เรื่อง “แรงงานไทยในมิตีอาเซีย” เผยแพร่เมื่อวันที่ 26 มกราคม 2558 กล่าวถึงการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในวันที่ 31 ธันวาคม 2558 ซึ่งประกอบด้วย 3 เสาหลัก ได้แก่ ประชาคมการเมืองและความมั่นคง ประชาคมเศรษฐกิจ และประชาคมสังคมและวัฒนธรรม โดยหนึ่งในเป้าหมายของการรวมตัว คือ การพัฒนาให้เป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน ทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรี ซึ่งการเคลื่อนย้ายนี้จะนำมาใช้กับสาขาวิชาชีพหลักที่การจัดทำข้อตกลงร่วมด้านคุณสมบัติไว้แล้ว โดยข้อตกลงนี้เป็นการยอมรับร่วมกัน 3 ประการ ได้แก่ คุณสมบัติของแรงงานฝีมือ ประวัติการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน การเปิดเสรีด้านแรงงานเป็นทั้งโอกาสและความท้าทายของแรงงานไทย กล่าวคือ การเปิดเสรีจะเป็นการพัฒนาองค์ความรู้ และมาตรฐานวิชาชีพของแรงงานไทยให้เท่ากับมาตรฐานสากล แต่ทั้งนี้ยังขาดการเตรียมความพร้อมโดยเฉพาะความสามารถทางด้านภาษา ไม่ว่าจะเป็นภาษาอังกฤษ หรือภาษาท้องถิ่นอื่นๆ ก็ตาม

3) บทความพิเศษ เรื่อง “ความท้าทายของแรงงานไทยในยุคดิจิทัล” เผยแพร่เมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2558 อธิบายความท้าทายของแรงงานไทยในยุคดิจิทัลต่อการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ว่าสำหรับแรงงานระดับบน โอกาสอยู่ที่ความสามารถหรือทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และภาษาต่างประเทศ ซึ่งภาครัฐควรเตรียมความพร้อมให้แรงงานเหล่านี้ โดยการเติมความรู้และทักษะ เพื่ออุดช่องว่างรวมทั้งสร้างมาตรฐานให้สอดคล้องกับอาเซียน เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันกับประเทศสมาชิกอื่นๆ โดยเฉพาะสาขาการท่องเที่ยวทั้ง 32 ตำแหน่งที่ยังเป็นจุดอ่อนที่สำคัญ

4) บทความพิเศษ เรื่อง “ฉุกละหุก ก่อนเข้าสู่อาเซียน” เผยแพร่เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2558 เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการรวมกลุ่มเป็นประชาคมอาเซียน ซึ่งสาเหตุของการรวมกลุ่มนั้น เพื่อสร้างอำนาจการต่อรองให้ประเทศเล็กๆ ให้ได้รับความเท่าเทียมกับประเทศมหาอำนาจทั้งหลาย แต่การได้รับประโยชน์จากการรวมกลุ่มนั้น ประเทศที่เข้าร่วมต้องมีความพร้อมในระดับหนึ่ง ซึ่งไทยอาจจะยังไม่ได้รับประโยชน์จากการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนอย่างเต็มที่ เพราะการขาดทักษะด้านการสื่อสารภาษาต่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นภาษาอังกฤษ หรือภาษาท้องถิ่นอื่นๆ ถึงแม้จะมีการเรียนมาตั้งแต่เด็ก แต่ก็ยังขาดความกล้าในการแสดงออกในการสื่อสารอาจทำให้การเปิดเสรีด้านแรงงานของไทยมีความเสียเปรียบประเทศสมาชิกอื่นๆ

5) บทความพิเศษ เรื่อง “การเตรียมความพร้อมบุคลากรท่องเที่ยวไทย” เผยแพร่เมื่อวันที่ 13 เมษายน 2558 ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมทางด้านบุคลากรด้านการท่องเที่ยวของไทย โดยกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาบุคลากร ได้กำหนดยุทธศาสตร์ไว้ 4 ประการ ดังนี้

1. การส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรวิชาชีพ
2. การประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
3. การสนับสนุนการเตรียมการรองรับการเคลื่อนย้ายทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ
4. เป็นศูนย์กลางในการเผยแพร่ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือของนักบริการการท่องเที่ยว

6) บทความพิเศษ เรื่อง “ข้อตกลงยอมรับร่วมในคุณสมบัติของนักวิชาชีพอาเซียน” เผยแพร่เมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม 2558 โดยกล่าวว่า จากการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน ครั้งที่ 9 ปี 2546 ณ เกาะบาหลี ประเทศอินโดนีเซีย ผู้นำทั้ง 10 ประเทศได้ลงนามร่วมกันใน Bali Concord II เพื่อจัดทำข้อตกลงยอมรับร่วมกัน (Mutual Recognition Arrangements) ด้านคุณสมบัติของนักวิชาชีพอาเซียนทั้ง 8 วิชาชีพ สำหรับรองรับการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรีที่จะเกิดขึ้น โดยได้ระบุการดำเนินการไว้ 2 แนวทาง คือ การจัดตั้งกรอบทักษะแรงงานฝีมือระดับประเทศ และการจัดทำข้อตกลงยอมรับร่วมกันของนักวิชาชีพอาเซียน ซึ่งพันธกรณีกำหนดให้อาเซียนยอมรับร่วมกันในเรื่องของคุณสมบัติของแรงงานฝีมือ ประสบการณ์การทำงานและคุณวุฒิทางการศึกษา ในขณะที่อาเซียนอยู่ในระหว่างการจัดตั้งกลไก เพื่อดำเนินงานตามข้อตกลงดังกล่าว แต่ทั้งนี้ความเป็นไปได้ในการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเป็นไปได้ค่อนข้างยาก เนื่องจากแต่ละประเทศตั้งมาตรฐานหรือเงื่อนไขค่อนข้างสูง เพื่อป้องกันผลประโยชน์ของประเทศตน จึงทำให้การตั้งมาตรฐานกลางเป็นไปได้ยากเช่นกัน

7) บทความพิเศษ เรื่อง “สถาปนิกไทย ความท้าทายใหม่ในอาเซียน” เผยแพร่เมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม 2558 กล่าวว่า สถาปนิก คือ 1 ในอาชีพที่มีการเปิดเสรี ซึ่งในช่วงเริ่มต้นของการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน สถาปนิกทั้ง 10 ประเทศ ได้มีการตกลงจัดตั้งสภาสถาปนิกอาเซียน เพื่อจัดทำข้อตกลงร่วมกันด้านคุณสมบัติ โดยไทยได้มีการร่างกรอบการทำงานร่วมกันระหว่างสถาปนิกอาเซียนกับสถาปนิกไทย เพื่อรองรับการเคลื่อนย้ายที่กำลังจะเกิดขึ้น ทั้งนี้การที่สถาปนิกประเทศใดประเทศหนึ่งจะทำการเคลื่อนย้ายไปยังประเทศอื่นๆ ในภูมิภาคต้องทำการขึ้นทะเบียนเป็นสถาปนิกอาเซียนก่อน จึงจะสามารถไปขอใบอนุญาตประกอบวิชาชีพจากประเทศปลายทางได้ ทั้งนี้การเข้ามาของสถาปนิกต่างชาติในไทย ระบุให้ต้องทำงานร่วมกับสถาปนิกไทย เนื่องจากปัญหาทางด้านความรับผิดชอบเมื่อเกิดความเสียหาย และการป้องกันอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมของไทย ซึ่งคาดว่าเมื่อมีการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนแล้ว จะมีสถาปนิกมาขอขึ้นทะเบียนเป็นสถาปนิกอาเซียนเพิ่มมากยิ่งขึ้น แม้ในปัจจุบันสถาปนิกส่วนใหญ่จะมาตามธรรมชาติของการลงทุนก็ตาม

8) บทความพิเศษ เรื่อง “การเคลื่อนย้ายบุคลากรท่องเที่ยว” เผยแพร่เมื่อวันที่ 27 ตุลาคม 2558 ใจความสำคัญกล่าวถึง การเคลื่อนย้ายบุคลากรท่องเที่ยวตามข้อตกลงยอมรับร่วมกันด้านคุณสมบัติ ที่นำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างมาตรฐานกลางในการเคลื่อนย้ายแรงงาน ซึ่งบุคลากรในกลุ่มท่องเที่ยวเป็นบุคลากรที่มีจำนวนแรงงานมากที่สุด เมื่อเทียบกับวิชาชีพอื่นๆ และเป็นอุตสาหกรรมที่สร้างรายได้มากที่สุด ทั้งนี้ในการเคลื่อนย้ายของบุคลากรท่องเที่ยวได้กำหนดมาตรฐานไว้สำหรับ 32 อาชีพที่เกี่ยวข้องกับการโรงแรมและบริษัทนำเที่ยว มีกลไกหลักในการดำเนินงาน 2 ชุด ได้แก่ คณะกรรมการรองรับบุคลากรวิชาชีพท่องเที่ยว ทำหน้าที่ประเมินและขึ้นทะเบียนบุคลากรท่องเที่ยวภายในประเทศ และคณะกรรมการบุคลากรท่องเที่ยวแห่งชาติ ทำหน้าที่กำกับดูแลคุณภาพของวิชาชีพ ในปัจจุบันไทยขาดแคลนแรงงานด้านการท่องเที่ยวจำนวนมาก อีกทั้งยังไม่มีบุคลากรที่มีความรู้และทักษะด้านนี้เพียงพอที่จะป้อนอุตสาหกรรม ทำให้ยังต้องพาแรงงานต่างชาติในการรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมอยู่

9) บทความพิเศษ เรื่อง “โอกาสวิศวกรไทยในเวทีอาเซียน” เผยแพร่เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2558 กล่าวว่า วิศวกร คือ อาชีพแรกที่ถูกกำหนดให้มีการเคลื่อนย้ายเสรี เมื่อปี 2548 ถือเป็นอาชีพที่มีบทบาทอย่างยิ่งในการเปิดเสรีและการรวมกลุ่มเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน เนื่องจากวิศวกรเป็นอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการสร้างและวางโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ของอาเซียนให้เชื่อมโยงถึงกัน ไม่ว่าจะเป็นระบบไฟฟ้า ถนน รางรถไฟ พลังงาน หรือโทรคมนาคม โดยความสามารถและทักษะของวิศวกรไทยมีความได้เปรียบในการแข่งขันอยู่สูง ขาดเพียงทักษะทางด้านภาษาเท่านั้นที่จะทำให้เกิดข้อเสียเปรียบ

10) บทความพิเศษ เรื่อง “ความคืบหน้าวิศวกรวิชาชีพอาเซียน” เผยแพร่เมื่อวันที่ 8 มกราคม 2559 โดยศศิวิมล วรณศิริ ปวีณวัฒน์ ได้นำเสนอความคืบหน้าล่าสุดของการเคลื่อนย้ายบุคลากรทางด้านวิศวกรรม โดยการจัดทำข้อตกลงยอมรับร่วมกันของอาเซียนด้านบริการวิศวกรรม (ASEAN Mutual Recognition Arrangements on Engineering Services) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้วิศวกรสามารถขึ้นทะเบียนเป็นวิศวกรวิชาชีพอาเซียนได้ (ASEAN Chartered Professional Engineer) แต่ต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบของประเทศนั้นๆ และทำงานร่วมกับวิศวกรของประเทศปลายทาง และจากข้อมูลล่าสุดของคณะกรรมการประสานงานด้านวิศวกรวิชาชีพอาเซียน พบว่า มีวิศวกรที่ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นวิศวกรอาเซียนทั้งหมดจำนวน 1,260 คน แยกตามรายประเทศได้ ดังนี้

ภาพที่ 4.1 แสดงจำนวนวิศวกรที่ขึ้นทะเบียนเป็นวิศวกรวิชาชีพอาเซียน (จำแนกตามรายประเทศ)

ประเทศ	จำนวน
บรูไน	2
กัมพูชา	0
อินโดนีเซีย	486
ลาว	0
มาเลเซีย	207
เมียนมา	101
ฟิลิปปินส์	77
สิงคโปร์	229
ไทย	24
เวียดนาม	134
ทั้งหมด	1,260

ที่มา : http://www.asean thai.net/ewt_news.php?nid=5159&filename=index เข้าถึงข้อมูล ณ วันที่ 16 มิถุนายน 2559

11) บทความพิเศษ เรื่อง “ผลกระทบจาก TPP และ AEC ต่อการจ้างงานและแรงงานในอาเซียน” เผยแพร่เมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2559 โดยศศิวิมล วรณศิริ ปวีณวัฒน์ จากการรายงานของ International Labor Organization (ILO) เกี่ยวกับ World Employee and Social Outlook : Trends 2016 พบว่า ในส่วนของการจ้างงานที่ได้รับผลกระทบจาก AEC นั้นจะทำให้มีการจ้างงานในปี 2025 เพิ่มขึ้นอีก 14 ล้านงาน โดยจะมีการเคลื่อนย้ายของแรงงานจากประเทศที่มีรายได้ต่ำสู่ประเทศที่มีรายได้สูงกว่า โดยเฉพาะประเทศมาเลเซีย สิงคโปร์ และไทย จะเป็นประเทศหลักในการรองรับการเคลื่อนย้ายของแรงงานฝีมือ

การวิเคราะห์เนื้อหา

จากการรวบรวมเนื้อหาที่เผยแพร่บนเว็บไซต์ทางการของส่วนอาเซียน สำนักการประชาสัมพันธ์ต่างประเทศ กรมประชาสัมพันธ์ ในรูปแบบของแผนยุทธศาสตร์ และบทความทางวิชาการ พบเอกสารจำนวน 27 ชิ้น มีขอบเขตเนื้อหาเกี่ยวกับความรู้ทั่วไปของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน จำนวน 16 ชิ้น โดยเอกสารทั้งหมดนำเสนอเกี่ยวกับแผนยุทธศาสตร์ของกรมประชาสัมพันธ์ ความเป็นมาของการก่อตั้งอาเซียน พัฒนาการการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โอกาส ความท้าทาย ความเสี่ยง และประโยชน์ที่ไทยจะได้รับจากการเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน นอกจากนี้ยังพบเอกสารที่นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับความรู้ทั่วไปของการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรี จำนวน 11 ชิ้น โดยลักษณะของการให้ความรู้ที่มีความหลากหลายในแง่ของมุมมอง ค่อนข้าง

ครอบคลุมในทุกกลุ่มอาชีพที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นวิศวกร สถาปนิก แพทย์ พยาบาล และบุคลากรด้านการท่องเที่ยว แต่เป็นการนำเสนอในขอบเขตของความรู้ทั่วไปและความเคลื่อนไหวมากกว่าการให้ความรู้เชิงลึกที่เกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรี การปฏิบัติงานของแต่ละอาชีพ หรือการขึ้นทะเบียนเป็นนักวิชาชีพอาเซียน ทั้งนี้สาเหตุหนึ่งของการนำเสนอเนื้อหาที่มีเพียง 2 ประเภท สามารถทำความเข้าใจได้จากบทบาทของการเป็นศูนย์กลางการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน จึงทำให้ไม่สามารถที่จะแสดงข้อมูลเชิงลึกดังกล่าวได้ เนื้อหาที่นำเสนอ นั้นจึงมีลักษณะทั่วไปและเป็นกลาง เพื่อเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่เป็นสาธารณชน

1.1.2 เว็บไซต์ของแพทยสภา: <http://www.tmc.or.th/>

พบเอกสารที่เกี่ยวข้องภายใต้ขอบเขตเนื้อหาที่กำหนด 2 ประเภท ได้แก่ เนื้อหาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรี และเนื้อหาความรู้เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมเพื่อขึ้นทะเบียนเป็นนักวิชาชีพอาเซียน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. เนื้อหาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรีบนเว็บไซต์ทางการของแพทยสภา ประกอบด้วย

1) เอกสารประกอบการสัมมนาหลักสูตรประกาศนียบัตรธรรมมาภิบาลทางการแพทย์ สำหรับผู้บริหารระดับสูง รุ่นที่ 3 เผยแพร่เดือนตุลาคม 2558 ในบทความเรื่อง “บทบาทของโรงพยาบาลและสถาบันเอกชนในกระบวนการแพทยศาสตร์ศึกษา หลังปริญญาตามหลักธรรมาภิบาล (Roles of Private Hospitals and Healthcare Institutes in the Postgraduate Medical Education by view of Good Governance Perspectives) ซึ่งกล่าวถึง จำนวนของแพทย์ผู้เชี่ยวชาญในปัจจุบันที่ขาดแคลนอยู่จำนวนมาก เนื่องจากกระบวนการการผลิตแพทย์นั้นอยู่ภายใต้การดูแลของสถาบันการศึกษาของรัฐ ซึ่งไม่สามารถผลิตได้จำนวนที่เพียงพอต่อความต้องการและครอบคลุมในทุกพื้นที่ ดังนั้นจึงเกิดแนวคิดที่จะให้โรงพยาบาลและสถาบันเอกชน มีส่วนร่วมในการผลิตบุคลากรทางการแพทย์เพิ่มมากขึ้น แต่ต้องอยู่ภายใต้การกำกับของแพทยสภา โดยโรงพยาบาลและสถาบันเอกชนเหล่านี้มีข้อสนับสนุนที่ดีในแง่ของอุปกรณ์ เครื่องมือเทคโนโลยีที่ทันสมัย พร้อมทั้งความคล่องตัวในการบริหารจัดการ ผลจากการสำรวจความคิดเห็นของผู้ป่วย ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการอนุญาตให้โรงพยาบาลเอกชนเป็นสถานฝึกอบรม แต่ทั้งนี้ต้องอยู่ภายใต้ความร่วมมือกับโรงพยาบาลของภาครัฐ นอกจากนี้ผู้ป่วยยังมีความกังวลถึงการแสวงกำไรของภาคเอกชน รวมทั้งกฎระเบียบต่างๆ ซึ่งควรจะใช้มาตรฐานเดียวกับโรงพยาบาลของรัฐ หากต้องการให้โรงพยาบาลเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมตามข้อเสนอแนะดังกล่าว ควรมีการพัฒนาสร้างองค์ความรู้ร่วมกันระหว่างภาครัฐและเอกชน เพื่อผลิตบุคลากรทางการแพทย์ที่ได้มาตรฐาน และตรงตามความต้องการของสังคม รวมทั้งเตรียมความพร้อมด้าน

กฎระเบียบ และระเบียบข้อบังคับต่างๆ จากทางแพทยสภาและราชวิทยาลัย อีกทั้งใช้โอกาสในการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เปิดอบรมให้แพทย์ต่างชาติโดยเฉพาะในกลุ่มประเทศอาเซียน มีข้อบังคับว่า เมื่อเรียนจบแล้วให้กลับไปทำงานยังประเทศตน

2) หมายเหตุแพทยสภา วารสารแพทยสภา ฉบับที่ 12 ประจำวันที่ 15 มิถุนายน – 15 กรกฎาคม 2557 ในคอลัมภ์ “ความก้าวหน้าการจัดงาน Thailand Medical Expo 2014” โดยมีใจความสำคัญที่กล่าวถึงการจัดงานประชุมที่แพทยสภาจัดขึ้นเพื่อประชาชน 2 ปี/ครั้ง ซึ่งภายในงานประกอบด้วย การมอบรางวัล การกล่าวสุนทรพจน์ และการประกวดบทความประเภทสารคดี ทั้งนี้ไฮไลท์ของการจัดงานในครั้งนี้อยู่ที่การประชุมวิชาการที่มีเครือข่ายของ Medical Council ของแต่ละประเทศในกลุ่มอาเซียนเข้าร่วมประชุมด้วย เนื่องจากแพทยสภาตระหนักถึงบทบาทการเป็นสมาชิกของสภาวิชาชีพแพทย์อาเซียน โดยคาดหวังว่าแพทยสภาของแต่ละประเทศที่เข้าร่วมการประชุมนั้น จะช่วยยกระดับและให้การคุ้มครองในเรื่องของการบริการโรคการเสริมสวยอย่างเหมาะสมและมีคุณภาพกับประชาชนในประเทศตนต่อไป

3) หมายเหตุแพทยสภา วารสารแพทยสภา ปีที่ 3 ฉบับที่ 2 ประจำวันที่ 1 มิถุนายน – 31 สิงหาคม 2558 ในคอลัมภ์ “อาเซียนกับการแพทย์: ธุรกิจสถานพยาบาล ใครจะครอบงำใคร หลังจากเปิด ASEAN Community ” โดยนพ.สุชาติ เลขาบริพัตร ได้กล่าวว่า การเปิดเสรีด้านธุรกิจสถานพยาบาล อยู่ภายใต้เงื่อนไข 2 ประการ คือ ข้อตกลงภายใต้ความร่วมมืออาเซียนด้านการบริการ (ASEAN Framework Agreement on Service) ที่เพิ่มสัดส่วนการถือหุ้นของผู้ประกอบการชาวต่างชาติเป็นร้อยละ 70 และข้อตกลงด้านคุณสมบัติร่วมของวิชาชีพ (Mutual Recognition Arrangement : MRAs) ที่พยายามผลักดันให้มีการเคลื่อนย้ายบุคลากรทางการแพทย์อย่างเสรี ซึ่งทำให้มุมมองของผู้ประกอบการธุรกิจด้านสถานพยาบาลเปลี่ยนไป โดยพยายามที่จะจัดตั้งสถานพยาบาลในประเทศเพื่อนบ้านให้มากยิ่งขึ้น เพื่อรองรับกับความต้องการของผู้ใช้บริการ แต่ทั้งนี้แนวคิดดังกล่าวยังไม่ประสบความสำเร็จ เนื่องจากคุณภาพของบุคลากรทางการแพทย์ของประเทศเพื่อนบ้านยังไม่ได้มาตรฐานเท่าแพทย์ไทย ซึ่งผู้รับบริการชาวต่างชาติยังไม่เชื่อถือในความเชี่ยวชาญของแพทย์ในประเทศตนเอง และต้นทุนของเครื่องมือทางการแพทย์ที่มีราคาสูง ต้องนำเข้าจากต่างประเทศ ทำให้การคิดค่ารักษาพยาบาลมีต้นทุนที่สูงตามไปด้วย นอกจากระบบสนับสนุนการรักษาพยาบาลของประเทศเพื่อนบ้านที่ยังไม่พัฒนา ทำให้ไม่สามารถที่จะจัดตั้งสถานพยาบาลได้ ดังนั้นผู้ประกอบการจึงปรับตัว โดยใช้การจัดตั้งสถานพยาบาลบริเวณชายแดนแทน เพื่อลดปัญหาทั้งทางด้านบุคลากรและต้นทุน

4) หมายเหตุแพทยสภา วารสารแพทยสภา ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 ประจำวันที่ 1 มีนาคม – 30 มิถุนายน 2559 ในคอลัมน์ “อาเซียนกับการแพทย์ : การแพทย์ไทยกับเวทีการเจรจาการค้าโลก” โดยนพ.สุชาติ เลขาบริพัตร ได้กล่าวถึง ประเด็นสำคัญของทุกหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องซึ่งในการพิจารณาข้อดีข้อเสียของการเข้าร่วมเป็นหุ้นส่วนความตกลงทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (Trans – Pacific Partnership : TPP) ซึ่งการบริการทางการแพทย์เป็นสาขาหนึ่งของการค้าบริการที่มีการผลักดันให้การค้าเป็นไปอย่างเสรี โดยการลดอุปสรรคทางการค้าทั้งในรูปแบบที่เป็นภาษีและไม่ใช่อะไร แต่ทั้งนี้การบริการทางการแพทย์มีความแตกต่างจากการค้าบริการในรูปแบบอื่นๆ กล่าวคือ เป็นการบริการที่ต้องมีการสื่อสารระหว่างผู้ให้บริการและผู้รับบริการอย่างเข้าใจ มีลักษณะอภิปาลต่อผู้รับบริการ และต้องยึดถือเรื่องของจรรยาบรรณเป็นเรื่องสำคัญ ทำให้การบริการทางการแพทย์จัดอยู่ในประเภทการบริการแบบ Sensitive Sectors ซึ่งแพทยสภาต้องมีหลักเกณฑ์และมาตรฐานที่ชัดเจน เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของระบบการค้าโลกที่กำลังจะเกิดขึ้น และลดผลกระทบที่จะมีต่อบุคลากรทางการแพทย์ด้วย

2. เนื้อหาความรู้เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมเพื่อขึ้นทะเบียนเป็นนักวิชาชีพอาเซียนบนเว็บไซต์ทางการของแพทยสภา ประกอบด้วย

1) หมายเหตุแพทยสภา วารสารแพทยสภา ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 ประจำวันที่ 1 มีนาคม – 31 พฤษภาคม 2558 ในคอลัมน์ “อาเซียนกับการแพทย์ : แพทย์ฟิลิปปินส์บุกไทย” โดยนพ.สุชาติ เลขาบริพัตร ได้กล่าวถึง การเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่กำลังจะมาถึงในวันที่ 31 ธันวาคม 2558 ซึ่งหลายคนกังวลว่าจะทำให้แพทย์จากต่างชาติเข้ามาทำงานในไทยจำนวนมาก เนื่องมาจากการเปิดเสรีด้านแรงงานที่มีแพทย์เป็น 1 ใน 8 อาชีพที่มีการเปิดเสรี โดยการทำข้อตกลงว่าด้วยการยอมรับร่วม (Mutual Recognition Arrangements : MRAs) ระบุให้บุคคลที่จะสามารถไปทำงานในยังประเทศต่างๆ ในอาเซียนได้นั้น ต้องมีคุณสมบัติของนักวิชาชีพที่สำคัญ ได้แก่ คุณสมบัติด้านการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน การผ่านการทดสอบความรู้เพื่อขึ้นทะเบียนวิชาชีพ หรือได้ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ การพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง และไม่มีประวัติทางด้านจริยธรรมในการประกอบอาชีพ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีเงื่อนไขกำหนดให้แพทย์ทุกประเทศที่จะเข้ามาทำงานยังประเทศสมาชิกต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบภายในของประเทศนั้นๆ ซึ่งประเทศไทยได้มีการระบุให้แพทย์ พยาบาล และทันตแพทย์ที่จะย้ายถิ่นมาปฏิบัติงานในไทยต้องสอบผ่านความรู้ข้อเขียน หรือการสัมภาษณ์เป็นภาษาท้องถิ่นด้วย ดังนั้นจึงไม่ใช่เรื่องง่ายที่จะมีแพทย์จะมีการเคลื่อนย้ายเข้ามาจำนวนมาก หลังจากที่มีการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนแล้ว

การวิเคราะห์เนื้อหา

จากการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่ปรากฏอยู่บนเว็บไซต์ทางการของแพทยสภา สามารถสรุปได้ว่า ข้อมูลส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับการให้ความรู้ทั่วไปการเปิดเสรีด้านแรงงานฝีมือ (Free Flow of Skilled Labor) พบเอกสารจำนวน 4 ชิ้น โดยแพทยสภาได้นำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวกับการสร้างการตระหนักรู้ของแพทยสภาในการเป็นส่วนหนึ่งของสมาชิกของสภาวิชาชีพแพทยอาเซียน การสร้างความเข้าใจใหม่ในการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรีที่ถูกต้อง การให้ข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจสถานพยาบาลในยุคของการเปิดเสรีทางการค้าบริการ และการให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ปัจจุบันของบุคลากรทางการแพทย์ นอกจากนี้ยังพบเอกสารอีก 1 ชิ้น ที่นำเสนอการให้ความรู้เพื่อเตรียมพร้อมในการขึ้นทะเบียนสำหรับเคลื่อนย้ายบุคลากรของวิชาชีพแพทย์ ซึ่งบุคลากรทางการแพทย์นั้น คือ กลุ่มเป้าหมายหนึ่งที่จะมีการเคลื่อนย้ายอย่างเสรีในอาเซียน แต่ทั้งนี้ต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ใน MRAs แต่อย่างไรก็ตามยังไม่ปรากฏเนื้อหาของการเตรียมความพร้อมด้านความรู้ในการปฏิบัติงานของวิชาชีพแพทย์ และความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

1.1.3 เว็บไซต์ของการพยาบาล: <http://www.tnc.or.th/>

พบเอกสารที่เกี่ยวข้องภายใต้ขอบเขตเนื้อหาที่กำหนด 1 ประเภท ได้แก่ เนื้อหาความรู้เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติงานในอาเซียน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. เนื้อหาความรู้เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติงานในอาเซียนบนเว็บไซต์ทางการของสภาการพยาบาล ประกอบด้วย

1) เอกสารประชาสัมพันธ์ “โครงการสัมมนาวิชาชีพพยาบาลในประชาคมอาเซียน” เมื่อวันที่ 13 ธันวาคม 2555 ณ สภาการพยาบาล อ.เมือง จ.นนทบุรี โดยในการสัมมนาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนให้แก่องค์กรทางการแพทย์ในไทย รวมทั้งสร้างการตระหนักรู้และเตรียมความพร้อมให้กับพยาบาลวิชาชีพในการแข่งขันกับประเทศสมาชิกของประชาคมอาเซียน ซึ่งจะมีการเปิดอย่างเป็นทางการในปี 2558

2) เอกสารประชาสัมพันธ์ “การประชุมวิชาการนานาชาติ Price Mahidol Award Conference” (PMAC) จัดขึ้นวันที่ 27-31 มกราคม 2557 ณ Royal Cliff Grand Hotel เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ในหัวข้อ Nursing Education in ASEAN: A Challenge for Networking to Improve Quality เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือในกลุ่มประชาคมอาเซียน ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านการศึกษาและทิศทางการศึกษาพยาบาลศาสตร์ในอนาคต

3) วารสารสภาการพยาบาล (Thai Journal of Nursing Council) ปีที่ 9 ฉบับที่ 4 ประจำเดือน ตุลาคม - ธันวาคม 2557 ในบทความวิชาการเรื่อง “การวิจัยทางการพยาบาลข้ามวัฒนธรรม : แนวคิดและประเด็นวิจัย” เขียนโดยประณีต ส่องวัฒนา ซึ่งบทความได้กล่าวถึง การสร้างองค์ความรู้ ความเชื่อ และการปฏิบัติทางการพยาบาลที่จำเป็นสำหรับการตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้บริการที่มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ วัฒนธรรมและรองรับการเปลี่ยนแปลงของระบบโลกในศตวรรษที่ 21 หรือโลกาภิวัตน์ ที่ทำให้สังคมมีลักษณะพหุวัฒนธรรมมากขึ้น ซึ่งพยาบาลวิชาชีพต้องมีความเข้าใจในแนวคิด และวิถีปฏิบัติแบบข้ามวัฒนธรรมในเชิงลึก รวมทั้งพัฒนาสมรรถนะทางวัฒนธรรม เพื่อใช้ในการดูแลสุขภาพที่หลากหลายของผู้ใช้บริการต่างวัฒนธรรม ซึ่งแนวทางการส่งเสริมการพยาบาลข้ามวัฒนธรรม ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ดังนี้

1) กระบวนการที่พยาบาลให้การดูแลโดยคำนึงถึง และเคารพซึ่งวัฒนธรรมความเชื่อของผู้ป่วย (Cultural Care Preservation)

2) กระบวนการพัฒนาสมรรถนะในการสื่อสารแบบทั่วไปที่ใช้กับคนต่างวัฒนธรรม (Intercultural Communicative Competence) และสมรรถนะเฉพาะที่จะนำไปใช้รายบุคคล (Cultural Communicative Competence)

3) กระบวนการเพิ่มสมรรถนะในการประยุกต์ใช้ความรู้ทางทฤษฎี และการปฏิบัติจริง ผ่านการจัดกิจกรรมที่สร้างการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างพยาบาลและผู้ให้บริการที่ต่างวัฒนธรรม

นอกจากนี้บทความยังเน้นถึงการวิจัยและการศึกษาทางการพยาบาลที่ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาสุขภาพและการดูแลในบริบทวัฒนธรรมอาเซียนเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากผู้ใช้บริการในกลุ่มนี้มีจำนวนที่เพิ่มขึ้น ทั้งจากกลุ่มที่เป็นนักท่องเที่ยว และแรงงานย้ายถิ่นที่เข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทย ซึ่งควรศึกษาไปที่ความต้องการและความคาดหวังด้านปัญหาสุขภาพของกลุ่มวัฒนธรรมอาเซียนที่ครอบคลุมและวงกว้างมากยิ่งขึ้น

การวิเคราะห์เนื้อหา

ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่ปรากฏอยู่บนเว็บไซต์ทางการของสภาการพยาบาลนั้น มีลักษณะของการเผยแพร่ที่เป็นเน้นไปที่การประชาสัมพันธ์ข่าวสาร และวารสารที่ใช้เพื่อการประชาสัมพันธ์ขององค์กรกับสมาชิก ซึ่งเนื้อหาทั้งหมดเกี่ยวข้องกับการเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติงานในอาเซียน ไม่ว่าจะเป็นการเตรียมความพร้อมในลักษณะขององค์กรทางการพยาบาล การศึกษาทางด้านพยาบาลศาสตร์ และการสร้างองค์ความรู้ในการปฏิบัติงานพยาบาลข้ามวัฒนธรรม ทั้งนี้ความรู้เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมเพื่อขึ้นทะเบียนเป็นพยาบาลวิชาชีพอาเซียนยัง

ไม่ปรากฏ และความรู้เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของประชาคมอาเซียนและประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ยังไม่ปรากฏอยู่เว็บไซต์ดังกล่าวเช่นกัน

1.1.4 เว็บไซต์ของทันตแพทยสภา: <http://www.dentalcouncil.or.th/>

พบเอกสารที่เกี่ยวข้องภายใต้ขอบเขตเนื้อหาที่กำหนด 3 ประเภท ได้แก่ เนื้อหาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เนื้อหาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรี และเนื้อหาความรู้เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติงานในอาเซียน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. เนื้อหาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนบนเว็บไซต์ทางการของทันตแพทยสภา ประกอบด้วย

1) ข่าวสารทันตแพทยสภา วารสารทันตแพทยสภา ปีที่ 17 ประจำเดือนพฤศจิกายน – ธันวาคม 2555 คอลัมน์จากเว็บไซต์สู่ข่าวสาร: One vision, One Identity, One Community หนึ่งวิสัยทัศน์ หนึ่งอัตลักษณ์ หนึ่งประชาคม โดยทันตแพทย์วรวิทย์ ใจเมือง สามารถสรุปความได้ว่า AEC คือ สิ่งที่ทุกคนควรตระหนัก เนื่องจากมีความเกี่ยวพันโดยตรงกับวิชาชีพ ซึ่งความน่าสนใจอยู่ที่ความกังวลของประเทศสมาชิกที่มีมุมมองต่างกัน ยึดผลประโยชน์ของชาติตัวเองเป็นหลัก ยังไม่ได้มองถึงผลประโยชน์ร่วม และช่องว่างของความแตกต่างทางภาษา วัฒนธรรม ศาสนาและพื้นที่ที่ยังมีอยู่มาก ดังนั้นต้องติดตามต่อไปว่าการรวมกลุ่มของประเทศสมาชิกอาเซียนจะออกมาในรูปแบบใด

2) ข่าวสารทันตแพทยสภา วารสารทันตแพทยสภา ปีที่ 18 ประจำเดือนมกราคม – กุมภาพันธ์ 2556 คอลัมน์ From the insider โดยทันตแพทย์จิรศักดิ์ ทิพย์สุนทรชัย ให้ข้อมูลเกี่ยวกับ AEC ว่า จากการประชุม AJCCD กำหนดให้ทันตแพทยสภาเชื่อมต่อเว็บไซต์ของไทยกับประเทศสมาชิกอีก 9 ประเทศ ซึ่งในขณะนี้ข้อมูลต่างๆในเว็บไซต์ยังเป็นภาษาไทยอยู่ ดังนั้นจึงขอความร่วมมือให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องปรับปรุงแก้ไขให้เป็นภาษาอังกฤษ เพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนต่อไป

3) ข่าวสารทันตแพทยสภา วารสารทันตแพทยสภา ปีที่ 18 ประจำเดือนมีนาคม – เมษายน 2556 คอลัมน์ Council Family: English Version of R.C.D.S Thailand Website โดยทันตแพทย์หญิงพิณทิพา บุญยะรัตเวช กล่าวว่า หลังจากที่เว็บไซต์ราชวิทยาลัยทันตแพทย์แห่งประเทศไทยได้ปรับปรุงไปเมื่อ 2555 ปัจจุบันทางราชวิทยาลัยฯ ได้เปิดตัวเว็บไซต์ภาคภาษาอังกฤษ เพื่อต้อนรับการก้าวเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเรียบร้อยแล้ว ทั้งนี้สามารถเข้าไปเยี่ยมชมได้ที่ www.royalthaident.org

4) ข่าวสารทันตแพทยสภา วารสารทันตแพทยสภา ปีที่ 19 ประจำเดือนมกราคม – มีนาคม 2557 คอลัมน์ Council Family: ราชวิทยาลัยชุดใหม่ พร้อมรับใช้ทันตแพทย์และประชาชน โดยทันตแพทย์หญิงกุลยา รัตนปรีดากุล ได้แนะนำคณะผู้บริหารราชวิทยาลัยชุดใหม่ ภายใต้การนำของผศ.(พิเศษ)

ทพ.ไพศาล กังวลกิจ ซึ่งมีวิสัยทัศน์และนโยบายที่เชื่อมโยงกับการเปิด AEC กล่าวคือ ราชวิทยาลัยมีนโยบายสนับสนุนหลักสูตรการฝึกอบรมนานาชาติ และส่งเสริมทันตแพทย์ไทยให้มีทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ และมีการแลกเปลี่ยนอาจารย์ ทันตแพทย์ของวิทยาลัยกับสถาบันชั้นนำในต่างประเทศ พร้อมกับส่งเสริมนโยบายด้านคุณธรรม และจริยธรรมควบคู่ไปด้วย เพื่อให้ได้ทันตแพทย์ที่ดีและเก่ง

5) ข่าวสารทันตแพทยสภา วารสารทันตแพทยสภา ปีที่ 21 ประจำเดือนมกราคม – มีนาคม 2559
 คอลัมภ์แนะนำ: ปักธง จากนายกทันตแพทยสภา ได้เสนอนโยบายการบริหารใน 3 ปีข้างหน้าที่ต้องการบรรลุ ได้แก่ การพัฒนามาตรฐานคลินิกทันตกรรมให้มีประสิทธิภาพและปลอดภัยแก่ประชาชน การดำเนินการเรื่องจรรยาบรรณในเชิงรุก การเพิ่มจำนวนการรับทันตแพทย์เข้าศึกษาต่อในระดับหลังปริญญาตรีเพื่อตอบสนองความต้องการที่มีสูงมาก และการเตรียมความพร้อมในการรองรับการเปิด AEC เป็นต้น โดยนโยบายทั้งหมดที่กล่าวมา ทันตแพทยสภาจะยึดหลักการมีส่วนร่วม และการดำเนินการด้วยความโปร่งใส

2. เนื้อหาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรีบนเว็บไซต์ทางการของทันตแพทยสภา ประกอบด้วย

1) ข่าวสารทันตแพทยสภา วารสารทันตแพทยสภา ปีที่ 15 ประจำเดือนกรกฎาคม – สิงหาคม 2553
 คอลัมภ์สรรหามาเล่าจาก CDEC โดยทันตแพทย์ทรงวุฒิ ดวงรัตน์พันธ์ กล่าวถึง การเข้าร่วมการประชุมคณะกรรมการประสานงานว่าด้วยบริการของอาเซียน ที่มีมติตกลงให้แต่ละประเทศในอาเซียน มีอิสระในการควบคุมมาตรฐานของผู้ประกอบวิชาชีพทันตแพทย์ของตนได้อย่างเต็มที่ ทั้งนี้ในส่วนของประเทศไทยกำหนดให้ทันตแพทย์ต่างประเทศที่มีความประสงค์จะเข้ามาทำงานในประเทศ ต้องสอบขอใบอนุญาตประกอบวิชาชีพทันตกรรมเป็นภาษาไทยทั้งข้อเขียนและภาคปฏิบัติ เพื่อควบคุมมาตรฐานและคุ้มครองผู้บริโภคที่เป็นคนไทย และจากการประชุมดังกล่าว คาดว่าในอนาคตจะมีการสอบขอใบอนุญาตของอาเซียน ในลักษณะ ASEAN Dentist โดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษากลางของกลุ่มอาเซียน

2) ข่าวสารทันตแพทยสภา วารสารทันตแพทยสภา ปีที่ 17 ประจำเดือนมีนาคม – เมษายน 2555
 คอลัมภ์ Hot Issue: ทันตแพทย์ไทยกับเวทีประชาคมอาเซียน โดยทันตแพทย์วิวัฒน์ ศรีวิวัฒนา เนื้อหาประกอบด้วยหัวข้อสำคัญ 6 หัวข้อ ได้แก่

2.1) อาชีพทันตแพทย์ หนึ่งในอาชีพเสรีของอาเซียน: จากแนวคิดในการจัดตั้งประชาคมอาเซียน ที่ประกอบด้วยสามเสาหลัก ได้แก่ ประชาคมการเมืองและความมั่นคง ประชาสังคมและวัฒนธรรม และประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน

แรงงานฝีมือ และเงินทุนอย่างเสรี ซึ่งวิชาชีพทันตกรรม คือ กลุ่มอาชีพนำร่องในการเปิดการค้าเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรี โดยมีการลงนาม MRA ไปเมื่อปี 2009

2.2) จริงหรือที่ทันตแพทย์เพื่อนบ้าน จะทะลักเข้ามาทำงานทำในเมืองไทย: ข้อกำหนดของผู้ที่จะประกอบอาชีพทันตแพทย์ในประเทศเพื่อนบ้าน หลักการพื้นฐานระบุว่าผู้นั้นต้องยอมรับในหลักการให้ปฏิบัติเช่นเดียวกันกับบุคลากรของประเทศนั้น ซึ่งทันตแพทย์สภาได้กำหนดให้ทันตแพทย์ต่างชาติต้องขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบวิชาชีพก่อน โดยต้องผ่านการรับรองทางด้านคุณวุฒิทางการศึกษา และต้องสอบขึ้นทะเบียนเป็นภาษาไทย ส่วนในอนาคตจะมีการเปลี่ยนข้อสอบเป็นภาษาอังกฤษหรือไม่ ขึ้นอยู่กับข้อตกลงของทั้ง 10 ประเทศสมาชิก

2.3) อาจได้เห็นคลินิกทันตกรรมเฟรนไชส์ หรือต่างชาติมาเปิดคลินิกทันตกรรม: มีความเป็นไปได้แน่นอน ตามกรอบความตกลงว่าด้วยบริการของอาเซียน (AFAS) ที่กำหนดให้ชาวต่างชาติถือหุ้นได้ร้อยละ 70 ภายในปี 2015

2.4) ผลกระทบต่อวัสดุ อุปกรณ์ ผู้ช่วย ช่างทันตกรรม: การเปิดประชาคมอาเซียนในปี 2558 จะทำให้สินค้าจำพวกอุปกรณ์ทางการแพทย์มีราคาถูกลง เนื่องจากไม่มีอุปสรรคการค้าทางด้านภาษี ส่วนผู้ช่วยและช่างทันตกรรมนั้นคาดว่าจะไม่มีผลกระทบ เนื่องจากบุคลากรกลุ่มนี้ไม่มีการขึ้นทะเบียนประกอบวิชาชีพ

2.5) การเตรียมตัวทันตแพทย์ไทยต่อประชาคมอาเซียน: ให้ความสำคัญเรื่องการเตรียมความพร้อมทางด้านภาษา นอกจากภาษาอังกฤษแล้ว ภาษาของประเทศเพื่อนบ้านก็สำคัญเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็น บาหลี จีน หรือญี่ปุ่น เป็นต้น

2.6) ความคืบหน้าในการดำเนินการของทันตแพทย์สภา: เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2551 ไทยได้ลงนามในข้อตกลงยอมรับร่วมหรือ MRA ของทันตแพทย์และแพทย์ เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ซึ่งปัจจุบัน (2555) อยู่ในระหว่างการจัดทำแผนปฏิบัติการการขับเคลื่อน MRA ของ 3 วิชาชีพ (แพทย์ พยาบาล และทันตแพทย์) ให้บรรลุผล

3) ข่าวสารทันตแพทย์สภา วารสารทันตแพทย์สภา ปีที่ 17 ประจำเดือนพฤษภาคม – มิถุนายน 2555 คอลัมน์สี่สีทันตแพทย์: ทันตแพทย์ไทยก้าวไปกับอาเซียน โดยทันตแพทย์วิวัฒนะ ศรีวัฒนา ได้กล่าวถึง การจัดตั้งประชาคมอาเซียนในปี 2558 ที่จะทำให้เกิดการค้าเคลื่อนย้ายแรงงานเสรี ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อวิชาชีพทันตกรรม ซึ่งทันตแพทย์ทุกคนควรเตรียมความพร้อมทางด้านภาษาเป็นพิเศษ เพราะนอกจากการเข้ามาของผู้รับบริการชาวต่างชาติแล้ว ยังมีการแข่งขันจากประเทศเพื่อนบ้านที่

อาจเข้ามาเปิดคลินิกในไทยได้ โดยเฉพาะสิงคโปร์และฟิลิปปินส์ที่มีความสามารถในการผลิตทันตแพทย์เป็นจำนวนมาก

4) ข่าวสารทันตแพทยสภา วารสารทันตแพทยสภา ปีที่ 18 ประจำเดือนกรกฎาคม – สิงหาคม 2556 คอลัมน์ Colourful Dentist: ผลกระทบกับวิชาชีพทันตแพทย์ในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนหรือ AEC โดนทันตแพทย์วิวัฒน์ ศรีวัฒนา ระบุว่าจุดประสงค์หลักของการรวมกลุ่มเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน คือ เพื่อความร่วมมือ ไม่ใช่เพื่อการแข่งขัน หากทุกประเทศให้ความร่วมมือกันมากเท่าไร ภูมิภาคก็จะได้ประโยชน์มากเท่านั้น แต่ถ้าทุกประเทศสงวนท่าที การสูญเสียโอกาสหรือประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นก็มากตามเช่นกัน ซึ่งการเปิดเสรีด้านแรงงานฝีมือในส่วนของทันตแพทย์นั้น จะทำให้เห็นถึงโอกาสในการลงทุนรูปแบบของการเปิดคลินิกเฟรนไชส์ หรือ Chain จากต่างประเทศที่จะเข้ามาในไทยมากขึ้น รวมทั้งบุคลากรทางการแพทย์ที่จะมีเข้ามาจากต่างประเทศ และออกทำงานยังต่างประเทศ ทั้งนี้การเตรียมความพร้อมทางด้านภาษาจึงเป็นส่วนสำคัญในการรองรับการไหลเวียนดังกล่าว

5) ข่าวสารทันตแพทยสภา วารสารทันตแพทยสภา ปีที่ 19 ประจำเดือนกรกฎาคม- กันยายน 2557 คอลัมน์ All About ASEAN : อนาคต: ความหมายต่อระบบทันตสุขภาพไทย ณ ปี 2576 โดยทันตแพทย์หญิงศันสนิ รัชชกุล ได้เขียนไว้ว่า โครงสร้างประชากรไทยได้เข้าสู่สังคมผู้สูงวัยตั้งแต่ปี 2548 ทั้งนี้สาเหตุมาจากการที่คนไทยมีลูกน้อยลง และมีอายุที่ยืนยาวขึ้น ทำให้ปี 2574 ไทยจะเข้าสู่สังคมสูงวัยระดับสุดยอด (Super-aged Society) อย่างเต็มรูปแบบ โดย ณ เวลานั้นโรคติดเชื้อต่างๆ จะทยอยหมดไปจากสังคมไทย คงเหลือแต่โรคไม่ติดต่อ เช่น เบาหวาน ความดัน หรือโรคหัวใจที่จะเข้ามาบั่นทอนสุขภาพของคนไทยแทน ซึ่งก่อนทำการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน จำนวนแพทย์และทันตแพทย์ที่ไปทำงานต่างประเทศอาจจะยังมีจำนวนไม่มาก แต่เมื่อเปิดไปสักระยะหนึ่ง เห็นถึงความสะดวกสบายในการเดินทางไปมา รายได้ที่สูง และชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี คาดว่าการเคลื่อนย้ายของแรงงานจะมีความคล่องตัวและจำนวนที่มากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักศึกษาจบใหม่ และอาจารย์คุณภาพดี

6) ข่าวสารทันตแพทยสภา วารสารทันตแพทยสภา ปีที่ 19 ประจำเดือนตุลาคม – ธันวาคม 2557 คอลัมน์ From the insider โดยทันตแพทย์จิรศักดิ์ ทิพย์สุนทรชัยได้กล่าวถึง ผลการประชุมคณะกรรมการประธานงานด้านบริการอาเซียน (AJCCD) ครั้งที่ 12 ณ ประเทศอินโดนีเซีย โดยคณะกรรมการพยายามที่จะผลักดันให้วิชาชีพแพทย์ ทันตแพทย์ และพยาบาล มี Temporary Licensing เกิดขึ้นในกลุ่มอาเซียน ทั้งนี้นายกทันตแพทยสภาของไทยได้ชี้แจงว่า ปัจจุบันในส่วนของวิชาชีพทันตแพทย์ได้มีการอนุมัติให้ผู้มีใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบการวิชาชีพทันตกรรมของต่างประเทศทำการประกอบวิชาชีพในราชอาณาจักรได้แบบปีต่อปี

3. เนื้อหาความรู้เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติงานในอาเซียนบนเว็บไซต์ทางการของทันตแพทยสภา ประกอบด้วย

1) ข่าวสารทันตแพทยสภา วารสารทันตแพทยสภา ปีที่ 18 ประจำเดือนพฤศจิกายน- ธันวาคม 2556 คอลัมภ์ All about ASEAN: จากความกังวลสู่ความร่วมมือ โดยทันตแพทย์หญิงคันสนธิ รัชชกุล กล่าวถึง การประชุม Chief Dental Officer (CDO) ของประเทศในกลุ่มอาเซียนทั้ง 10 ประเทศ โดยไทยเป็นเจ้าภาพในการจัดการประชุม ซึ่ง CDO เป็นเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างประเทศสมาชิก เพื่อช่วยให้เกิดคุณภาพและความเสมอภาคในการเข้าถึงบริการของประชากรในภูมิภาค สำคัญของการประชุมครั้งนี้อยู่ที่การนำเสนอประสบการณ์ระบบทันตสาธารณสุขของประชาคมยุโรป ที่มีการจัดตั้งองค์กรทันตแพทยสภาแห่งยุโรป (Council of European Dentists) และเวทีเพื่อทันตสุขภาพที่ดีของชาวยุโรป (The Platform for Better Oral Health in Europe) มีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมและป้องกันโรคในช่องปากซึ่งเป็นหนึ่งในการดำเนินการขั้นพื้นฐานของการมีสุขภาพที่ดี รวมทั้งให้คำแนะนำและกำหนดนโยบายเกี่ยวกับสุขภาพช่องปากของสหภาพยุโรป ด้วยเหตุนี้การดำเนินการของสหภาพยุโรปจึงเปรียบเสมือนเป็นต้นแบบของอาเซียน จึงทำให้กลุ่มประเทศอาเซียนตกลงที่จะให้ความร่วมมือทำงานด้วยกันในลักษณะภาคี โดยจะให้ความสำคัญในเรื่องการส่งเสริมทันตสุขภาพเป็นอันดับแรก

การวิเคราะห์เนื้อหา

จากการรวบรวมข้อมูลที่เผยแพร่บนเว็บไซต์ทางการของทันตแพทยสภาสามารถสรุปได้ว่า สภาวิชาชีพทันตแพทย์มีการให้ข้อมูลกับผู้ที่สนใจและสมาชิกของสภา โดยพบเอกสารที่เกี่ยวข้องทั้ง 12 ชิ้น แบ่งเป็นเอกสารที่ให้ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน จำนวน 5 ชิ้น เอกสารที่ให้ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรี จำนวน 6 ชิ้น และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติงานในอาเซียน จำนวน 1 ชิ้น ทั้งนี้เอกสารทั้งหมดครอบคลุมการนำเสนอเนื้อหาตั้งแต่การสร้างความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน การให้ความรู้เกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรี ทั้งในแง่ของโอกาส ผลกระทบ และแนวทางการเตรียมการเพื่อรองรับของสภาวิชาชีพ รวมทั้งการเตรียมความพร้อมในส่วนของการปฏิบัติงานในวิชาชีพสำหรับรองรับการเข้าสู่การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกันของทันตแพทย์ โดยเน้นไปที่การเตรียมความพร้อมทางด้านภาษาเป็นพิเศษ ขาดเพียงความรู้ในการขึ้นทะเบียนเพื่อเป็นทันตแพทย์วิชาชีพอาเซียนเท่านั้น

1.1.5 เว็บไซต์ของสภาวิศวกร: <http://www.coe.or.th/>

พบเอกสารที่เกี่ยวข้องภายใต้ขอบเขตเนื้อหาที่กำหนด 4 ประเภท ได้แก่ เนื้อหาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เนื้อหาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรี เนื้อหาความรู้เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติงานในอาเซียน และเนื้อหาความรู้เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมเพื่อขึ้นทะเบียนเป็นนักวิชาชีพอาเซียน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. เนื้อหาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนบนเว็บไซต์ทางการของสภาวิศวกร ประกอบด้วย

1) สารสภาวิศวกร ปี 2558 ฉบับพิเศษ AEC สารสำคัญของบทความเกี่ยวข้องกับการให้ความรู้เพื่อเตรียมความพร้อมในการขึ้นทะเบียนอาเซียนและการเตรียมความพร้อมของสภาวิศวกร ประกอบด้วย การให้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับ AEC AEC คืออะไร การเคลื่อนย้ายนักวิชาชีพในประชาคมอาเซียน ประกอบด้วยอาชีพอะไรบ้าง ความคืบหน้าข้อตกลงยอมรับร่วมคุณสมบัติวิชาชีพอาเซียน สภาวิศวกรกับการรับขึ้นทะเบียนวิศวกรวิชาชีพอาเซียน และผลกระทบและการเตรียมความพร้อมของวิศวกรไทยในการเข้าไปทำงานในประเทศอาเซียน เป็นต้น นอกจากนี้ในเอกสารยังมีการกล่าวถึงข้อมูลเกี่ยวกับองค์กรด้านวิศวกรรมของอาเซียนและด้านการศึกษาวิศวกรรมอาเซียนด้วย ไม่ว่าจะเป็นเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน หรือองค์กรกำกับดูแลวิชาชีพวิศวกรรมในประเทศอาเซียน

2. เนื้อหาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรีบนเว็บไซต์ทางการของสภาวิศวกร ประกอบด้วย

1) เอกสารประกอบการประชุม The ASEAN Coordinating Committee on Services ครั้งที่ 83 ระหว่างวันที่ 25 – 29 มกราคม 2559 ณ โรงแรมแลนด์มาร์ค กรุงเทพมหานคร สภาวิศวกร ร่วมกับกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ ในฐานะเจ้าภาพจัดการประชุม ซึ่งการประชุมดังกล่าวเป็นการประชุมภายใต้ข้อตกลงยอมรับร่วมกันด้านบริการวิชาชีพ (MRAs) รายงานการประชุมสรุปว่า ปัจจุบันประเทศสมาชิกมีจำนวนวิศวกรอาเซียนทั้งหมด 1,675 คน จำแนกตามรายประเทศได้ ดังนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนวิศวกรวิชาชีพอาเซียนรายประเทศ

ประเทศ	จำนวน (คน)
Brunei Darussalam	2
Cambodia	30
Indonesia	630
Lao PDR	3
Malaysia	245
Myanmar	147
Philippines	130
Singapore	235
Thailand	89
Viet Nam	164
Total	1,675

ที่มา :

http://coe.or.th/_coe/_coenew/appNewsFM1.php?dbNo=15&dbYear=2559&dbType=1

เข้าถึงข้อมูลวันที่ 16 มิถุนายน 2559

2) เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่อง “บทบาทของสภาวิศวกรต่อหลักการและผลกระทบด้านการเคลื่อนย้ายแรงงานทักษะ เมื่อเปิด AEC” วันที่ 9 เมษายน 2559 โดย ศ.ดร.อมร พิमानมาศ เลขาธิการสภาวิศวกร สาระสำคัญกล่าวถึง จำนวนใบอนุญาตในปัจจุบัน (มีนาคม 2559) มีจำนวนทั้งหมด 213,232 ใบซึ่งประเภทของใบอนุญาต แบ่งออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่

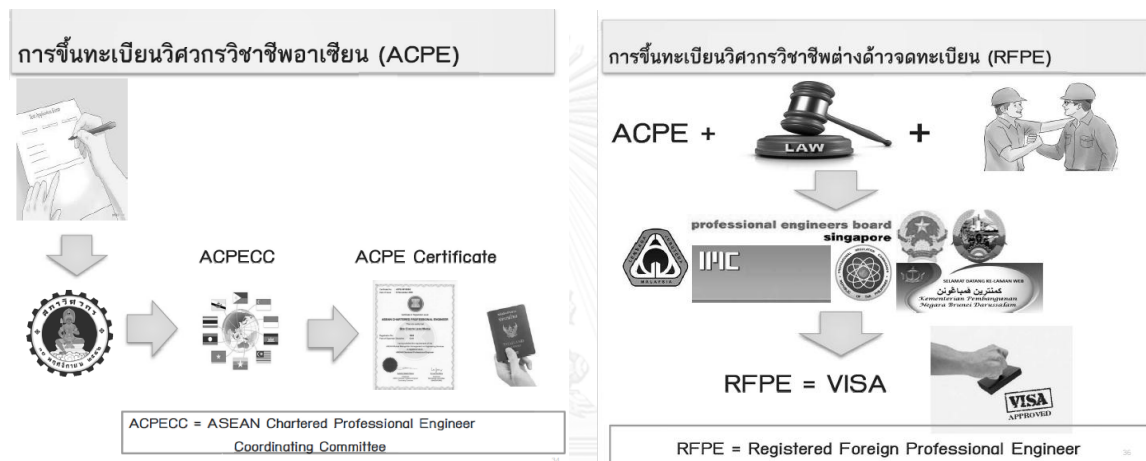
- 1) ภาควิศวกร (Associate Engineer)
- 2) สามัญวิศวกร (Professional Engineer)

3) วุฒิวิศวกร (Senior Professional Engineer)

4) ภาควิศวกรพิเศษ (Adjunct Engineer)

ดังนั้นเพื่อรองรับการเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกันของอาเซียน สภาวิศวกรจึงเตรียมความพร้อมเข้าสู่ AEC โดยสร้างความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับอาเซียน รูปแบบการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรี คุณสมบัติของวิศวกรรมที่มีความประสงค์จะขึ้นทะเบียนเป็นวิศวกรวิชาชีพอาเซียน และข้อตกลงยอมรับร่วมสาขาวิศวกรรมของอาเซียนเป็นต้น นอกจากนี้ในเอกสารยังกล่าวถึงแนวทางการดำเนินการของสภาวิศวกรเพื่อรองรับการเคลื่อนย้ายวิศวกรต่างชาติที่เข้ามาทำงานในไทยด้วย

ภาพที่ 4.2 แสดงขั้นตอนการขึ้นทะเบียนวิศวกรวิชาชีพอาเซียนและวิศวกรต่างด้าว

ที่มา : <http://www.coe.or.th/coe-2/main/coeHome.php?aMenu=803> เข้าถึงข้อมูลเมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2559

3. เนื้อหาความรู้เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติงานในอาเซียนบนเว็บไซต์ทางการของสภาวิศวกร ประกอบด้วย

1) เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่อง “วิศวกรกับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน” (ASEAN Economic Community) วันที่ 19 มีนาคม 2557 โดยดร. กมล ตรีภบุตร นายกสภาวิศวกร กล่าวว่า หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการผลิตวิศวกร เริ่มต้นจากสถาบันการศึกษา เป็นหน่วยงานแรกที่ทำหน้าที่ผลิตวิศวกรเข้าสู่การประกอบอาชีพ ต่อมาคือ สภาวิศวกร มีหน้าที่ควบคุม คຸ້ມครอง ส่งเสริมการประกอบอาชีพและเป็นตัวแทนผู้ประกอบอาชีพวิศวกร และสมาคมวิชาชีพด้านวิศวกรรม ที่ดำเนินการผลิตเอกสารทางวิชาการ คู่มือการปฏิบัติวิชาชีพ แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์การประกอบอาชีพ ซึ่งสภาวิศวกรถือเป็นหน่วยงานหลักที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการขึ้นทะเบียนวิศวกรวิชาชีพอาเซียนโดยตรง ดังนั้นสภาวิศวกรจึงวางยุทธศาสตร์ด้านการต่างประเทศไว้ 3 ประการ ได้แก่

- 1) รู้เขา รู้เรา: Information Positioning
- 2) การทำงานแบบบูรณาการ: Integrated Approach
- 3) ความเป็นมาตรฐานสากล: International Identity

ทั้งนี้สภาวิศวกรได้เตรียมความพร้อมในการจดทะเบียนวิศวกรอาเซียน และวางหลักเกณฑ์พื้นฐานในการยอมรับระหว่างประเทศไว้เรียบร้อยแล้ว ซึ่งหลักเกณฑ์ดังกล่าวนี้ต้องไม่ลดทอนสิทธิอำนาจหน้าที่ของสมาชิกอาเซียนแต่ละประเทศในการกำกับดูแล และออกกฎระเบียบไม่ให้เกิดอุปสรรคในการออกใบอนุญาตและการขึ้นทะเบียนทุกประเภท

4. เนื้อหาความรู้เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมเพื่อขึ้นทะเบียนเป็นนักวิชาชีพอาเซียนบนเว็บไซต์ทางการของสภาวิศวกร ประกอบด้วย

- 1) ข้อตกลงยอมรับร่วมสาขาวิศวกรรมของอาเซียน ระบุถึง ข้อกำหนดในการอำนวยความสะดวกแก่การเคลื่อนย้ายนักวิชาชีพบริการวิศวกรรม และการแลกเปลี่ยนข้อมูล เพื่อส่งเสริมการยอมรับแนวปฏิบัติที่ดีที่สุดด้านมาตรฐานและคุณสมบัติ ซึ่งในข้อตกลงนี้ได้ระบุถึงคุณสมบัติของผู้ที่จะสามารถเคลื่อนย้ายได้ ว่าต้องจบการศึกษาระดับปริญญาทางวิศวกรรมในองค์กรที่ได้รับการรับรองจากประเทศแห่งกำเนิดหรือประเทศผู้รับ ต้องขึ้นทะเบียนหรือมีใบอนุญาตในการประกอบวิชาชีพ มีประสบการณ์ไม่ต่ำกว่า 7 ปี และรับผิดชอบงานวิศวกรรมที่เด่นชัดอย่างน้อย 2 ปี และต้องปฏิบัติตามสอดคล้องตามนโยบายการพัฒนาวิชาชีพต่อเนื่องของประเทศแหล่งกำเนิดด้วย สำหรับผู้มีคุณสมบัติครบตามที่กำหนดเท่านั้น จึงจะมีสิทธิขอขึ้นทะเบียนเป็นวิศวกรวิชาชีพอาเซียน (ASEAN Chartered Professional Engineer : ACPE) ทั้งนี้วิศวกรอาเซียนต้องปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบภายในของประเทศนั้นๆด้วย นอกจากนี้ในข้อตกลงยอมรับร่วมยังระบุถึงกลไกที่กำกับดูแลด้านวิชาชีพของแต่ละประเทศและอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งกลไกของไทยที่มีหน้าที่ดังกล่าว คือ สภาวิศวกร

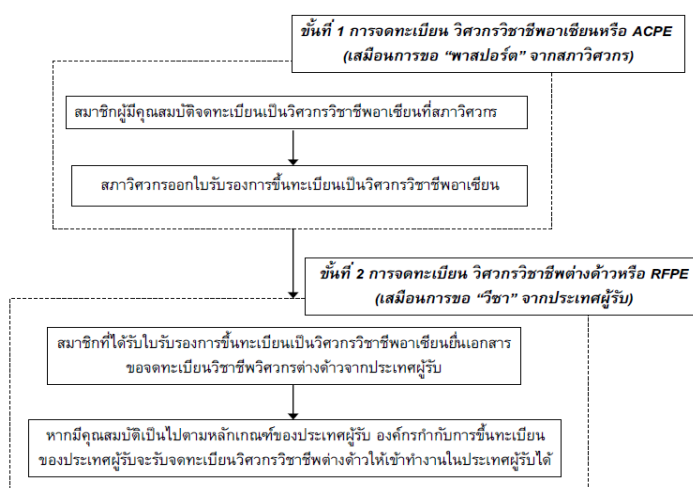
- 2) กรอบข้อตกลงยอมรับร่วมในคุณสมบัติด้านการสำรวจของอาเซียน เป็นกรอบการดำเนินการหรือการกำหนดหลักการพื้นฐานที่ใช้สำหรับองค์กรที่มีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติตามการเจรจา MRA เพื่อให้เกิดความราบรื่นในการยอมรับร่วมและเคลื่อนย้ายนักวิชาชีพทางการสำรวจ และการแลกเปลี่ยนข้อมูลเพื่อส่งเสริมความเชื่อมั่นทั้งทางด้านมาตรฐานและคุณสมบัติ โดยกรอบความตกลงนี้ได้ระบุถึงหลักเกณฑ์การยอมรับด้านการศึกษา การสอบ ประสบการณ์ กระบวนการให้การยอมรับ ระบบข้อมูล และเอกสาร ระเบียบวินัยและหลักจริยธรรม และมาตรฐานและแนวปฏิบัติของสมาพันธ์นักสำรวจสากล ซึ่งหลักเกณฑ์การยอมรับทั้งหมดที่กล่าวมาให้เป็นไปตามข้อกำหนด ความตกลงและเงื่อนไขที่

ยอมรับร่วมกันระหว่างประเทศสมาชิกในฐานะประเทศแหล่งกำเนิดและประเทศผู้รับ ทั้งนี้กลไกการดำเนินงานด้านนักสำรวจวิชาชีพอาเซียน คือ สภาวิศวกร

3) บทความวิชาการเรื่อง “การจดทะเบียนวิศวกรวิชาชีพอาเซียน” (ASEAN Chartered Professional Engineer) โดยศาสตราจารย์ ดร.อมร พิมาณมาศ กรรมการสภาวิศวกร ได้กล่าวถึงการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี 22558 ที่มีเป้าหมายในการเคลื่อนย้ายสินค้า การบริการ เงินทุน การลงทุน และแรงงานฝีมือเสรี ซึ่งมีวิศวกรจำนวนมากให้ความสนใจและสอบถามถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับวิชาชีพ โดยเฉพาะขั้นตอนการขึ้นทะเบียนเป็นวิศวกรวิชาชีพอาเซียน ดังนั้นบทความนี้จะอธิบายขั้นตอนและการดำเนินงานการจดทะเบียนสำหรับวิศวกรไทยไว้ ดังนี้

ภาพที่ 4.3 แสดงขั้นตอนการขึ้นทะเบียนเป็นวิศวกรวิชาชีพอาเซียน

ที่มา : http://www.coe.or.th/_coe/_product/20150727101430-1.pdf เข้าถึงข้อมูลวันที่ 16 มิถุนายน 2559

4) คู่มือวิศวกรวิชาชีพอาเซียน (พฤศจิกายน 2556) โดยสภาวิศวกร เนื้อหาประกอบด้วย ข้อมูลที่จำเป็นสำหรับวิศวกรไทยที่มีความประสงค์จะไปทำงานบริการด้านวิศวกรรมในกลุ่มประเทศอาเซียน ภายหลังจากที่มีการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนอย่างสมบูรณ์ในปี 2558 แล้ว ทั้งนี้เอกสารฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อสร้างความพร้อมและความเข้าใจให้กับวิศวกรไทย โดยเนื้อหาประกอบด้วย

ข้อมูลเกี่ยวกับการเข้าร่วมเป็นสมาชิกในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของไทย: ความเป็นมา ASEAN Blueprint และข้อมูลพื้นฐานของประเทศสมาชิกอาเซียน

- ข้อมูลเกี่ยวกับการเปิดตลาดงานบริการวิชาชีพวิศวกรรมในกลุ่มอาเซียน: รูปแบบการเปิดเสรีการค้าการประกอบวิชาชีพวิศวกรรมในประเทศอาเซียน ข้อตกลงยอมรับร่วมกันของสาขาวิศวกรรม (MRA on Engineering Services) และขอบเขตงานบริการด้านวิศวกรรม
- ข้อมูลเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนวิศวกรวิชาชีพอาเซียน: แนวทางหลักเกณฑ์และระเบียบการปฏิบัติ ร่างระเบียบคณะกรรมการสภาวิศวกรว่าด้วยการขึ้นทะเบียน ค่าจดทะเบียนสมาชิก ค่าบำรุงค่าธรรมเนียม และการประเมินการสมัครขึ้นทะเบียนวิศวกรวิชาชีพอาเซียน
- ข้อมูลเกี่ยวกับการขออนุญาตวิศวกรวิชาชีพต่างด้าวจดทะเบียน: ระเบียบการขออนุญาตวิศวกรวิชาชีพต่างด้าวจดทะเบียนประเทศสิงคโปร์ มาเลเซีย และฟิลิปปินส์
- ข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพวิศวกรรมในประเทศอาเซียน: การขึ้นทะเบียนวิศวกรวิชาชีพ องค์กรวิชาชีพ หมวดสาขาวิศวกรรมที่จดทะเบียน ภาษีของประเทศอาเซียน วัฒนธรรมไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน และข้อควรทราบ

การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลจากการรวบรวมข้อมูลที่ปรากฏบนเว็บไซต์ทางการของสภาวิศวกร พบเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน จำนวนทั้งหมด 8 ชิ้น ประกอบด้วยเนื้อหาที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมในการขึ้นทะเบียนเป็นวิศวกรวิชาชีพอาเซียนมากที่สุด ถึง 4 ชิ้น ได้แก่ เอกสารข้อตกลงยอมรับร่วมกันด้านคุณสมบัติของวิศวกรอาเซียน กรอบข้อตกลงยอมรับร่วมกันด้านคุณสมบัติของนักสำรวจวิชาชีพอาเซียน และขั้นตอนหรือวิธีการขึ้นทะเบียนทั้งในประเทศแหล่งกำเนิดและประเทศผู้รับ เป็นต้น รองลงมาเป็นเนื้อหาเกี่ยวกับความรู้ทั่วไปการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือ ซึ่งจะระบุถึงประเภทของการเปิดเสรีทั้งหมด และประเภทของการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรี นอกจากนี้ยังพบเอกสารเกี่ยวกับการให้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ตั้งแต่การแนะนำความเป็นมา พัฒนาการและสมาชิกของอาเซียน รวมทั้งการให้ความรู้เพื่อเตรียมความพร้อมในส่วนของการปฏิบัติงานด้วยอาจกล่าวได้ว่า ประเภทของข้อมูลหรือเนื้อหาที่ปรากฏบนเว็บไซต์ทางการของสภาวิศวกรค่อนข้างครอบคลุมและครบถ้วนสำหรับการวิจัยนี้

1.1.6 เว็บไซต์ของสภาสถาปนิก: <http://www.act.or.th/>

พบเอกสารที่เกี่ยวข้องภายใต้ขอบเขตเนื้อหาที่กำหนด 1 ประเภท เนื้อหาความรู้เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมเพื่อขึ้นทะเบียนเป็นนักวิชาชีพอาเซียน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. เนื้อหาความรู้เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมเพื่อขึ้นทะเบียนเป็นนักวิชาชีพอาเซียนบนเว็บไซต์ทางการของสภาวิศวกร ประกอบด้วย

1) ข้อตกลงยอมรับร่วมสาขาบริการสถาปัตยกรรมของอาเซียน ระบุถึง การอำนวยความสะดวกให้เกิดการเคลื่อนย้ายสถาปนิก การแลกเปลี่ยนข้อมูล และการสนับสนุนให้เกิดการยอมรับร่วมกันในตัวสถาปนิก และสร้างมาตรฐานในการถ่ายทอดเทคโนโลยีระหว่างกลุ่มประเทศสมาชิก โดยสถาปนิกที่จะทำการเคลื่อนย้ายไปทำงานยังกลุ่มประเทศอาเซียนได้ ต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

- สำเร็จระดับปริญญาทางสถาปัตยกรรม ต้องมีระยะเวลาการศึกษาไม่น้อยกว่า 5 ปีในระบบภาคการศึกษาปกติ และได้รับการรับรองหลักสูตรจากประเทศแหล่งกำเนิด
- จดทะเบียน และ/หรือได้รับใบอนุญาตจากประเทศแหล่งกำเนิด โดยยังมีผลบังคับในปัจจุบัน
- มีประสบการณ์ในภาคปฏิบัติและมีความหลากหลายมาไม่ต่ำกว่า 10 ปีหลังจากจบการศึกษา และต้องทำงานต่อเนื่องอย่างน้อย 5 ปี
- ปฏิบัติตามนโยบายการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง และเป็นที่น่าพอใจ
- ไม่มีประวัติการกระทำอย่างร้ายแรงทางด้านเทคนิค มาตรฐานวิชาชีพ และจรรยาบรรณ ทั้งในระดับท้องถิ่นและระหว่างประเทศ
- ปฏิบัติตามข้อตกลงอื่นๆที่ผ่านการเห็นชอบร่วมกันของสภาสถาปนิกอาเซียน

หากสถาปนิกท่านใดมีคุณสมบัติครบตามที่กำหนดแล้ว สามารถสมัครเป็นสมาชิกของสภาสถาปนิกอาเซียนได้ เพื่อจดทะเบียนเป็นสถาปนิกอาเซียนต่อไป ทั้งนี้สถาปนิกอาเซียนต้องยอมรับข้อผูกพันตามหลักปฏิบัติแห่งวิชาชีพทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับนานาชาติ รวมทั้งปฏิบัติตามกฎหมายภายในของประเทศนั้นๆ ด้วย

2) Rules of The ASEAN Architect Council เป็นเอกสารที่ระบุถึงอำนาจหน้าที่ของสภาสถาปนิกอาเซียน กล่าวคือ สภาสถาปนิกอาเซียน มีหน้าที่รับผิดชอบ

- อำนวยความสะดวกในการพัฒนา การรักษาความถูกต้องในเรื่องของการปรับปรุงทะเบียนสถาปนิกอาเซียน
- ส่งเสริมการยอมรับสถาปนิกอาเซียนในแต่ละประเทศสมาชิก ว่ามีสมรรถนะทางเทคนิค และทางวิชาชีพเท่าเทียมกับสถาปนิกผู้ปฏิบัติวิชาชีพที่ได้จดทะเบียนหรือได้รับอนุญาตในประเทศถิ่นกำเนิด
- พัฒนา กำกับดูแล และส่งเสริมมาตรฐานและหลักเกณฑ์ที่ยอมรับร่วมกัน เพื่ออำนวยความสะดวกในการปฏิบัติวิชาชีพของสถาปนิกอาเซียนแก่กลุ่มประเทศสมาชิก

- กระตุ้นให้ภาครัฐและหน่วยงานที่ออกใบอนุญาตที่เกี่ยวข้องยอมรับและใช้วิธีการที่ง่ายในการอนุมัติสิทธิการประกอบวิชาชีพแก่สถาปนิกอาเซียนผ่านกลไกต่างๆ ที่มีอยู่ในกลุ่มอาเซียน

ทั้งนี้ประธานสภาสถาปนิกอาเซียน จะอยู่ในวาระละ 2 ปี และต้องมีการประชุมอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง โดยมีเลขานุการสภา ทำหน้าที่ดูแลงานด้านธุรการทั้งหมด

3) เอกสารประกาศสภาสถาปนิก เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขึ้นทะเบียนเพื่อการปฏิบัติวิชาชีพร่วมกันระหว่างสถาปนิกไทยกับสถาปนิกต่างด้าว พ.ศ. 2556 ใจความสำคัญกล่าวถึงการเตรียมการรองรับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่กำลังจะมาถึง โดยเฉพาะการรวมเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกันของอาเซียน จึงเป็นที่มาของการเป็นสถาปนิกอาเซียน โดยสถานะของผู้ประกอบวิชาชีพจะแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ คือ สถาปนิกของประเทศถิ่นกำเนิดหรือไทย และสถาปนิกต่างด้าว ซึ่งสภาสถาปนิกในฐานะตัวแทนของผู้ประกอบวิชาชีพมีหน้าที่ในการกำหนดหลักการและแนวทางการปฏิบัติเพื่อให้เป็นไปตามข้อผูกพัน และส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือกันระหว่างสถาปนิกไทยและสถาปนิกต่างด้าวบนพื้นฐานของความเท่าเทียมกัน ด้วยเหตุนี้สภาสถาปนิกจึงได้กำหนดให้มีการขึ้นทะเบียนเพื่อปฏิบัติวิชาชีพร่วมกัน โดยต้องปฏิบัติตามเงื่อนไข วิธีการและหลักการตามที่กำหนดเท่านั้น

การวิเคราะห์เนื้อหา

จากการเผยแพร่ข้อมูลของสภาสถาปนิกในส่วนที่เกี่ยวข้องกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนบนเว็บไซต์ทางการ สามารถสรุปได้ว่า เนื้อหาความรู้ที่ต้องการให้สมาชิกของสภาและประชาชนทั่วไปรับทราบนั้นเกี่ยวข้องกับการเตรียมความพร้อมเพื่อขึ้นทะเบียนเป็นนักวิชาชีพอาเซียนทั้งหมด และมีการเพิ่มเติมข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของสภาสถาปนิกอาเซียนมาเล็กน้อย เพื่อสร้างการตระหนักรู้ให้แก่สมาชิกได้เห็นถึงความสำคัญของสภาในการเป็นส่วนหนึ่งของสภาสถาปนิกอาเซียน ซึ่งในปัจจุบันมีการดำเนินการเปิดให้สถาปนิกสามารถขอขึ้นทะเบียนเป็นสถาปนิกอาเซียนได้เรียบร้อยแล้ว แต่ยังมีจำนวนที่น้อย ทั้งนี้ไม่ปรากฏเนื้อหาอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับความรู้ทั่วไปของประชาคมเศรษฐกิจ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรี และการเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติงานของวิชาชีพ

1.1.7 เว็บไซต์ของสมาชิวิชาชีพบัญชี: <http://www.fap.or.th/>

พบเอกสารที่เกี่ยวข้องภายใต้ขอบเขตเนื้อหาที่กำหนด 4 ประเภท ได้แก่ เนื้อหาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เนื้อหาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรี เนื้อหาความรู้เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติงานในอาเซียน และเนื้อหาความรู้เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมเพื่อขึ้นทะเบียนเป็นนักวิชาชีพอาเซียน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. เนื้อหาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนบนเว็บไซต์ทางการของสภาวิชาชีพบัญชี ประกอบด้วย

1) บทความพิเศษ “เตรียมความพร้อมสู่ AEC” โดยคณะกรรมการวิชาชีพด้านการทำบัญชีและคณะกรรมการวิชาชีพด้านบัญชีบริหาร กล่าวถึง การทำความเข้าใจเกี่ยวกับที่มาของ AEC ว่าย่อมาจาก ASEAN Economic Community หรือเรียกว่า ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ประกอบด้วยสมาชิกทั้งหมด 10 ประเทศ มีเป้าหมายในการรวมตัวกันเพื่อเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกันสร้างอำนาจการต่อรองทางการค้าให้กับประเทศสมาชิก โดยวิธีการเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกันนั้น เริ่มต้นจากการไหลเวียนเคลื่อนย้ายอย่างเสรีของสินค้า บริการ เงินทุนและแรงงาน ซึ่งการรวมตัวนี้ส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีอย่างแน่นอน เนื่องจากเป็น 1 ใน 8 อาชีพที่อยู่ภายใต้ข้อตกลงร่วมกันว่าด้วยเรื่องการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรี นั้นหมายความว่า นักบัญชีจากประเทศสมาชิกอาเซียนสามารถเดินทางไปประกอบวิชาชีพในกลุ่มประเทศอาเซียนได้อย่างเสรี ในทางกลับกันนักบัญชีไทยก็สามารถเดินทางไปทำงานยังประเทศอื่นๆ ได้เช่นกัน

2) FAP Newsletter ฉบับที่ 36 หัวข้อ “จะเริ่มต้นอย่างไรดี AEC มาถึงประตูแล้ว” โดยคณะอนุกรรมการดำเนินงานต่างประเทศ สภาวิชาชีพบัญชี ได้อธิบาย ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนไม่ใช่เรื่องไกลตัวของทุกคนอีกต่อไป หากแต่จะใกล้มากยิ่งขึ้น เพราะอาเซียนได้ขยายการเปิดเสรีด้านการค้าและการบริการมากขึ้นเรื่อยๆ ดังนั้นผู้ประกอบการทุกคนควรเตรียมตัวให้พร้อม เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงนี้ โดยเริ่มต้นจากการวิเคราะห์ตนเองก่อน ว่าตนเองมีจุดแข็งอะไรที่จะนำเสนอให้แตกต่างจากบุคคลอื่น มีจุดอ่อนอะไรที่ต้องพัฒนาปรับปรุง มองเห็นโอกาสอะไรจากการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และอุปสรรคอะไรที่จะส่งผลกระทบต่อเราบ้าง ซึ่งการวิเคราะห์เหล่านี้จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีกับตนเองและธุรกิจ

2. เนื้อหาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรีบนเว็บไซต์ทางการของสภาวิชาชีพบัญชี ประกอบด้วย

1) บทความพิเศษ “นักบัญชีไทยต้องเตรียมตัวอย่างไรกับ AEC” โดยคณะกรรมการวิชาชีพด้าน การบริหารบัญชี ระบุว่า เพื่อช่วยให้แก่นักบัญชีไทยทั่วประเทศได้เตรียมความพร้อม สภาวิชาชีพฯ โดย คณะอนุกรรมการการศึกษาและติดตามผลกระทบของ AEC ต่อวิชาชีพบัญชี ได้ศึกษาผลกระทบที่มีต่อวิชาชีพ โดยมีเนื้อหา ดังนี้

- Who will come: คำถามที่ว่าใครจะมาแย่งงานนักบัญชีไทย คงคาดเดาได้ไม่ยาก นั่นคือ นักบัญชีจากประเทศสิงคโปร์และมาเลเซีย ที่จะเข้ามาในรูปแบบของการเปิดเสรีด้านการบริการและการลงทุน และนักบัญชีฟิลิปปินส์ที่ถึงแม้จะไม่มีบริษัทที่เข้ามาประกอบการในไทยมากนัก แต่ด้วย

ศักยภาพด้านภาษาที่เหนือกว่า และค่าตอบแทนที่น้อยกว่า ทำให้มีโอกาสสูงในการเข้ามาประกอบวิชาชีพในไทย

- Where to go: แล้วนักบัญชีไทยจะไปไหน คำตอบคือ กลุ่มประเทศ CLMV และอินโดนีเซีย เป็นประเทศที่กำลังพัฒนา แต่มีทรัพยากรบุคคลในจำนวนจำกัดไม่เพียงพอต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นโอกาสให้นักบัญชีไทยเข้าไปประกอบวิชาชีพ

- How to do: นอกจากการพัฒนาเรื่องภาษาที่ใช้ในการสื่อสารอย่างสากล เช่น ภาษาอังกฤษ แล้ว การศึกษาหรือเรียนรู้เกี่ยวกับประเพณี สังคม ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และกฎระเบียบ ข้อบังคับก็เป็นสิ่งที่สำคัญเช่นกัน

2) บทความพิเศษ “AEC กับนักบัญชี : พม่า...โอกาสทองในการลงทุน” โดยคณะกรรมการวิชาชีพด้านบัญชีบริหาร ระบุว่า สิ่งที่สำคัญสำหรับนักบัญชีอาเซียนอย่างหนึ่ง คือ การทำความเข้าใจความเป็นมาของประเทศนั้น ซึ่งในบทความนี้ขอนำเสนอประเทศพม่า ประเทศน่าจับตามองใหม่ของอาเซียน กล่าวคือ หลังจากการเข้าเป็นสมาชิกอาเซียนของพม่าในปี 2540 โดยการผลักดันของไทย ถึงแม้ชาติตะวันตกยังคงคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจแก่พม่าอยู่ ทำให้ต้องพึ่งพาประเทศเพื่อนบ้าน ทางด้านการค้าและการลงทุน ความน่าสนใจอยู่ที่สถิติด้านการลงทุน พบว่า จีนเป็นประเทศที่เข้ามาลงทุนในพม่ามากเป็นอันดับหนึ่ง ตามมาด้วยไทยและฮ่องกง แต่หลังจากที่พม่ามีการเลือกตั้งอย่างเป็นทางการ ผลที่เกิดขึ้นก็คือการผ่อนปรนนโยบายการคว่ำบาตรของประเทศในแถบตะวันตก เปรียบเสมือนเป็นสัญญาณการเปิดประเทศของพม่าให้ต่างชาติเข้ามาลงทุน ทั้งนี้อัตราการเติบโตทางด้านเศรษฐกิจของพม่าคงสูงขึ้นไปอย่างรวดเร็ว เนื่องจากความสมบูรณ์ของทรัพยากรที่ไม่ว่าจะเป็นก๊าซธรรมชาติ น้ำมัน อัญมณี และป่าไม้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะช่วยดึงดูดนักลงทุนต่างชาติทั้งในภูมิภาคและนอกภูมิภาคให้เข้ามาลงทุน

3) FAP Newsletter ฉบับที่ 6 หัวข้อ “การจัดทำข้อผูกพันการเปิดตลาดการค้าบริการ สาขาบริการวิชาชีพบัญชี” โดยฝ่ายต่างประเทศ สภาวิชาชีพบัญชี กล่าวถึงรูปแบบการให้บริการสาขาบัญชี ประกอบด้วย 4 รูปแบบ ได้แก่

1. การให้บริการข้ามพรมแดน คือ การให้ชาวต่างชาติที่ไม่ได้อยู่ในราชอาณาจักรสามารถให้บริการข้ามพรมแดนเข้ามาในไทยได้
2. การให้บริการในต่างประเทศ คือ การอนุญาตให้คนไทยเดินทางไปให้บริการในต่างประเทศได้
3. การจัดตั้งธุรกิจ คือ การเพิ่มสัดส่วนการถือครองหุ้นต่างชาติจากร้อยละ 49 เป็นร้อยละ 70 ภายในปี 2015 ใน 2 สาขา ได้แก่ สาขาบริการบัญชีและตรวจสอบบัญชี และสาขาบริการด้านภาษีอากร

4. การให้บริการโดยบุคคลธรรมดา คือ การเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรีภายใต้ข้อตกลงร่วมกันด้านคุณสมบัติ (MRA)

4) FAP Newsletter ฉบับที่ 27 หัวข้อ “Update ความคืบหน้าของวิชาชีพบัญชีไทยในเวทีอาเซียน” โดยฝ่ายต่างประเทศ สภาวิชาชีพบัญชีประกอบด้วยสาระสำคัญ 2 ประการได้แก่

1. การมีผลบังคับใช้ของอนุวัติข้อผูกพันเปิดตลาดการค้าบริการชุดที่ 9 ซึ่งไทยได้เพิ่มสาขาบริการที่ไทยเปิดให้อาเซียนถือหุ้นได้ร้อยละ 70 ตามเป้าหมายของ AEC โดยสาขาที่กล่าวถึงนั้นคือ สาขาการจัดตั้งนิติบุคคลเพื่อให้บริการจัดทำบัญชีสำหรับยื่นแบบภาษีให้กับบริษัทในเครือ

2. ข้อตกลงยอมรับร่วมกันของอาเซียนสำหรับสาขาบริการบัญชีวิชาชีพ (ASEAN Mutual Arrangement on Accountancy Services) ได้มีการลงนามครบทั้ง 10 ประเทศเรียบร้อยแล้ว เมื่อวันที่ 13 พฤศจิกายน 2557 ทำให้ MRA มีผลบังคับใช้ แต่ก่อนที่จะมีการขึ้นทะเบียนทุกประเทศต้องจัดตั้งคณะกรรมการกำกับดูแล (Monitoring Committee) จึงจะสามารถดำเนินการได้ ส่วนไทยนั้นได้มีการจัดตั้งแล้ว เหลือเพียงการจัดตั้งคณะกรรมการประสานงานด้านวิชาชีพอาเซียน (ASEAN Chartered Professional Accountant Coordinating Committee: ACPACCC) ที่ตั้งอยู่ประกอบด้วยตัวแทนจากทุกประเทศ

5) FAP Newsletter ฉบับที่ 31 หัวข้อ “Update ความเคลื่อนไหวในอาเซียน” โดยฝ่ายต่างประเทศ สภาวิชาชีพบัญชี ระบุ เมื่อวันที่ 4-8 พฤษภาคม 2558 มีการประชุมคณะกรรมการประสานงานด้านการบริการอาเซียน (Coordinating Committee on Trade in Services: CCS) ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย สาระสำคัญของการประชุมเกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนข้อตกลงยอมรับร่วมกันของอาเซียน โดยที่ประชุมได้ทราบถึงการแต่งตั้งคณะกรรมการกำกับดูแลเพิ่มเติมจากไทย รวมทั้งหมดเป็น 4 ประเทศ ได้แก่ ไทย สิงคโปร์ มาเลเซีย และเมียนมาร์ ส่วนที่เหลืออีก ประเทศจะดำเนินการแต่งตั้งให้แล้วเสร็จในช่วงปลายปี ซึ่งเมื่อทั้ง 10 ประเทศแต่งตั้งคณะกรรมการกำกับดูแลเรียบร้อยแล้ว จึงจะสามารถจัดตั้งคณะกรรมการประสานงานด้านวิชาชีพอาเซียน (ACPACCC) ได้ต่อไป

3. เนื้อหาความรู้เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติงานในอาเซียนบนเว็บไซต์ทางการของสภาวิชาชีพบัญชี ประกอบด้วย

1) FAP Newsletter ฉบับที่ 8 หัวข้อ “การเตรียมรับปี 2015 ของนักบัญชี” โดยฝ่ายต่างประเทศ สภาวิชาชีพบัญชี อธิบายว่า หลังจากปี 2015 ที่มีการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนอย่างเป็นทางการแล้ว ประเทศไทยจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรบ้าง ทั้งนี้คงไม่อาจตอบคำถามนี้ได้ แต่เราสามารถเตรียมความพร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลงนี้ได้ โดยเริ่มต้นจากการเตรียมความพร้อมด้านปริมาณและ

คุณภาพของนักบัญชีไทย โดยเฉพาะเรื่องความเข้าใจมาตรฐานวิชาชีพสากล (IFRS) ซึ่งไทยได้นำมาใช้ปฏิบัติอยู่แล้ว แต่เป็นการแปลมาเป็นภาษาไทยเพื่อการทำงาน ทำให้การให้บริการด้านบัญชีกับประเทศอื่นๆ ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาราชการมีความซับซ้อนและไม่คล่องตัว นอกจากนี้ไทยยังต้องเตรียมการตั้งรับการเข้ามาของบริษัทต่างชาติ โดยการรวมตัวกัน สร้างจุดแข็งของความเป็นสำนักงานบริการวิชาชีพบัญชีที่มีเครือข่ายมากขึ้น ช่วยกันเสริมความเข้มแข็งในการบริหาร คุณภาพงาน ชื่อเสียง และจำนวนพนักงานที่พร้อมให้บริการ ซึ่งสภาวิชาชีพจะทำให้การสนับสนุนการให้ความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานการควบคุมคุณภาพ

2) FAP Newsletter ฉบับที่ 9 หัวข้อ “การเตรียมรับปี 2015 ของนักบัญชี (ตอนที่ 2): ความพร้อมของนักวิชาชีพบัญชี” โดยฝ่ายต่างประเทศ สภาวิชาชีพบัญชี กล่าวว่า ความพร้อมที่นักวิชาชีพบัญชีต้องเตรียมก่อนเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ได้แก่

- ความพร้อมด้านมาตรฐานการบัญชีและการสอบบัญชีที่เป็นสากล
- ความพร้อมในการศึกษากฎหมาย ข้อบังคับและภาษีอากร
- ความพร้อมด้านการสื่อสารและการปรับตัว
- ความพร้อมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ
- ความพร้อมด้านทัศนคติ และจริยธรรม

3) FAP Newsletter ฉบับที่ 9 หัวข้อ “การเตรียมรับปี 2015 ของนักบัญชี (ตอนที่ 3): เมื่อพร้อมแล้วจะรุกที่ไหนดี” โดยฝ่ายต่างประเทศ สภาวิชาชีพบัญชี ได้รวบรวมจุดเด่นของประเทศต่างๆ ในอาเซียนที่จะเป็นโอกาสให้นักบัญชีไทย สามารถเข้าไปประกอบวิชาชีพได้ ตัวอย่างเช่น สิงคโปร์ เป็นประเทศที่เป็นศูนย์กลางทางการเงินและการลงทุน มีความโดดเด่นด้านค่าตอบแทนสูง ประชากรมีคุณภาพชีวิตที่ดี และการคมนาคมที่สะดวกสบาย หรือประเทศบรูไน เป็นอีกประเทศหนึ่งที่มีมั่งคั่ง จุดเด่นอยู่ที่ค่าตอบแทนสูงและค่าครองชีพไม่สูงเท่าสิงคโปร์ ทำให้นักบัญชีที่เข้าไปประกอบกิจการได้ค่าตอบแทนที่มากกว่า เป็นต้น

4) FAP Newsletter ฉบับที่ 17 หัวข้อ “การประกอบวิชาชีพบัญชีในประเทศอาเซียน: สิงคโปร์” โดยฝ่ายต่างประเทศ สภาวิชาชีพบัญชีได้กล่าวถึง ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับประเทศสิงคโปร์ ว่าเป็นประเทศที่มีประชากรเพียง 5 ล้านคน แต่มีขนาดของการเติบโตทางเศรษฐกิจสูงที่สุดใน 10 ประเทศอาเซียน ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาราชการ และมีองค์กรวิชาชีพบัญชีสิงคโปร์ (Institute of Singapore Chartered Accountants: ISCA) เป็นหน่วยงานหลักในการพัฒนาวิชาชีพบัญชี โดยสิงคโปร์ได้มีการนำเอามาตรฐานการรายงานทางการเงินสากล IFRS มาใช้เกือบครบทุกฉบับ นอกจากนี้ในแง่ของการ

จัดการหรือควบคุมมาตรฐานวิชาชีพ สิงคโปร์ได้วางเส้นทางการเข้าสู่วิชาชีพบัญชีด้วยโปรแกรมการวัดความรู้พื้นฐานสำหรับผู้ที่ไม่มีความรู้หรือประสบการณ์ วัตถุประสงค์ของโครงการวิชาชีพที่เป็นความรู้เฉพาะด้าน และโปรแกรมที่ใช้ประสบการณ์ที่ไม่น้อยกว่า 3 ปี มากำกับดูแล เพื่อขอขึ้นทะเบียนเป็นนักบัญชีสิงคโปร์

5) FAP Newsletter ฉบับที่ 18 หัวข้อ “การประกอบวิชาชีพบัญชีในประเทศอาเซียนตอนที่ 2: ประเทศลาว” โดยฝ่ายต่างประเทศ สภาวิชาชีพบัญชี นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับประเทศลาว กล่าวคือ ลาว เป็นประเทศที่มีประชากรประมาณ 6 ล้านคน มี Ministry of Finance (MFO) เป็นหน่วยงานที่กำกับดูแลองค์กรวิชาชีพบัญชี และออกใบอนุญาต ซึ่งได้แก่ Lao Institute of Certified Public Accountants (LICPA) มีหน้าที่ดูแลการประกอบวิชาชีพโดยตรง โดยผู้ที่จะสามารถขอขึ้นทะเบียนเป็นนักบัญชีลาวได้ ต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

- จบการศึกษาระดับปริญญาตรีด้านที่เกี่ยวข้อง พร้อมประสบการณ์ 2 ปี หรือการศึกษาระดับอาชีวศึกษาด้านที่เกี่ยวข้องพร้อมประสบการณ์ 6 ปี
- ไม่มีประวัติเสื่อมเสียหรือทุจริต
- มีความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษ หรือภาษาฝรั่งเศส
- ผ่านการทดสอบ 10 วิชา และการอบรม 68 ชั่วโมง ที่จัดเป็นภาษาลาว

ทั้งนี้ลาวได้วางแผนที่จะนำมาตราฐานการรายงานทางการเงินสากล (IFRS) มาใช้ในปี 2014 สำหรับบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ และยังไม่มีการบังคับใช้มาตรฐานการสอบบัญชีสากล

6) FAP Newsletter ฉบับที่ 19 หัวข้อ “การประกอบวิชาชีพบัญชีในประเทศอาเซียนตอนที่ 3: ประเทศมาเลเซีย” โดยฝ่ายต่างประเทศ สภาวิชาชีพบัญชี ได้กล่าวถึงประเทศมาเลเซียว่าเป็นประเทศที่มีอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจใกล้เคียงกับไทย มีความเป็นพหุสังคม และมีความหลากหลายทางภาษาที่ใช้ โดยหน่วยงานที่รับผิดชอบในการดูแลวิชาชีพบัญชี คือ Malaysian Institute of Accountants (MIA) ซึ่งได้ระบุถึงคุณสมบัติของผู้ที่จะขึ้นทะเบียนเป็นนักบัญชีมาเลเซียไว้ว่า ต้องสอบผ่านการทดสอบในระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยในมาเลเซีย และมีประสบการณ์อย่างน้อย 3 ปีในงานบริการด้านบัญชี นอกจากนี้ยังต้องเป็นสมาชิกขององค์กรวิชาชีพที่ได้รับการยอมรับในประเทศหรือระดับสากล และผ่านการวัดคุณสมบัติของ MIA ทั้งนี้การเป็นสมาชิก และสามารถปฏิบัติงานอิสระได้ จะต้องมีแห่งพำนักในประเทศมาเลเซียด้วย

7) FAP Newsletter ฉบับที่ 20 หัวข้อ “การประกอบวิชาชีพบัญชีในประเทศอาเซียนตอนที่ 4: ประเทศเวียดนาม” โดยฝ่ายต่างประเทศ สภาวิชาชีพบัญชีระบุว่า The Vietnam Accounting of Certified Public Accountants (VACPA) เป็นองค์กรวิชาชีพบัญชีของประเทศเวียดนาม ซึ่งการเป็นนักบัญชีที่ประเทศเวียดนามนั้น มีข้อกำหนดว่าต้องมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า

ทางการเงิน การบัญชีหรือการสอบบัญชี มีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 60 เดือน และได้รับการทดสอบความรู้เชิงเทคนิคทางวิชาชีพ 6 วิชาและทักษะทางภาษา 1 วิชา นอกจากนี้เวียดนามได้มีการนำมาตรฐานการบัญชีสากลมาใช้ในการจัดทำบัญชี และนำมาตรฐานการรายงานทางการเงินสากลมาใช้ในกลุ่มธนาคาร แต่ยังไม่มีการนำเอามาตรฐานการสอบบัญชีสากลมาใช้

8) FAP Newsletter ฉบับที่ 21 หัวข้อ “การประกอบวิชาชีพบัญชีในประเทศอาเซียนตอนที่ 5: ประเทศอินโดนีเซีย” โดยฝ่ายต่างประเทศ สภาวิชาชีพบัญชีได้แนะนำข้อมูลเกี่ยวกับประกอบวิชาชีพบัญชีในอินโดนีเซียว่า มี Ministry of Finance เป็นหน่วยงานที่ออกใบอนุญาต และมีองค์กรที่ดูแลผู้ประกอบวิชาชีพอีก 2 แห่ง ได้แก่ Indonesian Institute of Public Accountant (IAPI) และ Indonesian Institute of Accountant (IAI) ซึ่งการจ้างงานนักวิชาชีพต่างชาตินั้น ถูกกำหนดสัดส่วนให้ไม่เกิน 1 ใน 10 ของนักวิชาชีพที่ถูกจ้างทั้งหมดในแต่ละระดับขั้นของตำแหน่งงาน โดยตำแหน่งผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญพิเศษสามารถเข้ามาปฏิบัติงานได้ครั้งละ 2 ปีติดต่อกันไม่เกิน 2 ครั้ง ทั้งนี้อินโดนีเซียได้ใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงินสากล และเริ่มบังคับใช้มาตรฐานการสอบบัญชีสากลแล้ว

9) FAP Newsletter ฉบับที่ 22 หัวข้อ “การประกอบวิชาชีพบัญชีในประเทศอาเซียนตอนที่ 6: ประเทศสาธารณรัฐเมียนมาร์” โดยฝ่ายต่างประเทศ สภาวิชาชีพบัญชีได้นำเสนอข้อมูลของเมียนมาร์ว่ามีประชากรจำนวนกว่า 60 ล้านคน มีแรงงานจำนวนมาก แต่ค่าตอบแทนอยู่ในระดับต่ำ และมี The Myanmar Accountancy Council (MAC) เป็นหน่วยงานที่ออกใบอนุญาตให้ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ทั้งนี้เมียนมาร์ใช้มาตรฐานการบัญชีเมียนมาร์ที่อ้างอิงมาจาก IFRS แต่ยังไม่มีการบังคับใช้มาตรฐานการสอบบัญชีสากล

10) FAP Newsletter ฉบับที่ 23 หัวข้อ “การประกอบวิชาชีพบัญชีในประเทศอาเซียนตอนที่ 7: สาธารณรัฐฟิลิปปินส์” โดยฝ่ายต่างประเทศ สภาวิชาชีพบัญชี ให้ความสำคัญเกี่ยวข้องกับการประกอบวิชาชีพบัญชีในฟิลิปปินส์ ซึ่งมีข้อได้เปรียบด้านทรัพยากรบุคคลที่มีจำนวนมากถึง 93 ล้านคน และใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร มี The Philippine Institute of Certified Accountants (PICPA) เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ยกระดับวิชาชีพบัญชีให้มีมาตรฐาน พัฒนาการศึกษา และสนับสนุนการทำงานของผู้ประกอบการวิชาชีพ

11) FAP Newsletter ฉบับที่ 24 หัวข้อ “การประกอบวิชาชีพบัญชีในประเทศอาเซียนตอนที่ 8: กัมพูชา” โดยฝ่ายต่างประเทศ สภาวิชาชีพบัญชี เสนอต่อเนื่องเป็นตอนที่ 8 ในตอนนี้กล่าวถึงประเทศกัมพูชา ประเทศหนึ่งที่มีความสมบูรณ์ทางด้านทรัพยากร มีแรงงานจำนวนมากและค่าจ้างที่ต่ำ ซึ่ง The National Accounting Council (NAC) ถูกจัดตั้งขึ้นตามกฎหมาย Corporate Accounts อยู่ภายใต้การดูแลของ Ministry of Finance มีหน้าที่ในการกำหนดมาตรฐานการบัญชี และเป็นองค์กร

วิชาชีพของประเทศ โดยผู้ที่ขึ้นทะเบียนเป็นนักบัญชีของกัมพูชา ต้องมีสัญชาติกัมพูชา อายุมากกว่า 25 ปี ไม่เคยต้องโทษอาชญากรรม และได้รับประกาศนียบัตร CPA หรือประกาศนียบัตรอื่นที่ Registration Committee ยอมรับว่าเทียบเท่า นอกจากนี้กัมพูชายังนำมาตราฐานรายงานทางการเงินสากลแบบเต็มรูปแบบ (Fully adopted IFRS for SMEs) สำหรับกิจการที่มีส่วนได้เสียธนาคารพาณิชย์ กิจการขนาดใหญ่และ SMEs

12) FAP Newsletter ฉบับที่ 25 หัวข้อ “การประกอบวิชาชีพบัญชีในประเทศอาเซียนตอนที่ 9: บรูไน” โดยฝ่ายต่างประเทศ สภาวิชาชีพบัญชี สำหรับการประกอบวิชาชีพทางบัญชีในประเทศบรูไน นั้น ถึงแม้จะเป็นประเทศขนาดเล็ก มีประชากรจำนวนไม่มาก แต่มีรายได้ต่อหัวที่สูง ซึ่งสาเหตุมาจากพื้นฐานของเศรษฐกิจที่แข็งแกร่งและการเมืองที่มีความมั่นคง โดยในส่วนขององค์กรที่มีหน้ารับผิดชอบการประกอบวิชาชีพบัญชีนั่น ได้แก่ Public Accountants Oversight Committee (PAOC) มีหน้าที่ก่อกองการขึ้นทะเบียนของผู้ประกอบวิชาชีพและนำเอามาตรฐานรายงานทางการเงินสากลแบบเต็มรูปแบบ (Fully IFRS Adoption) มาใช้ในกิจการที่มีส่วนได้เสียสาธารณะ ธนาคารพาณิชย์ สถาบันการเงินและบริษัทประกัน

13) FAP Newsletter ฉบับที่ 28 หัวข้อ “มารู้จักงบแสดงฐานะการเงิน” โดยคณะอนุกรรมการดำเนินงานต่างประเทศ สภาวิชาชีพบัญชี กล่าวว่า หลังจากที่ข้อตกลงร่วมกันของอาเซียนของสาขาบริการบัญชีวิชาชีพมีผลบังคับใช้ แต่อยู่ในระหว่างรอหน่วยงานที่กำกับดูแลทางวิชาชีพกำหนดคุณสมบัติและขั้นตอนเพื่อให้ให้นักบัญชีสามารถทำงานในประเทศสมาชิกได้ สภาวิชาชีพฯ จึงขอเสนอข้อมูลที่น่าสนใจก่อน ซึ่งเป็นเรื่องที่น่ายินดีที่ว่าวิชาชีพบัญชีของไทยนั้นมีความเป็นสากล ในแง่ของการบันทึกบัญชี เพราะเราใช้หลักบัญชีคู่ กล่าวคือ การวิเคราะห์รายการบนพื้นฐานของสมการสินทรัพย์=หนี้สิน+ส่วนของผู้ถือหุ้น ดังนั้นเมื่อมีการเคลื่อนย้ายของนักบัญชีไทยไปทำงานในประเทศสมาชิก จึงทำให้ไม่ต้องปรับตัวมาก

14) FAP Newsletter ฉบับที่ 35 หัวข้อ “แนวทางการรับมือของผู้บริหารทางบัญชีและการเงิน เมื่อมีการเปิด AEC” โดยคณะอนุกรรมการดำเนินงานต่างประเทศ สภาวิชาชีพบัญชีได้แนะนำวิธีการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่กำลังจะเกิดขึ้นกับทุกประเทศในอาเซียน ซึ่งบทบาทของผู้บริหารทางบัญชีและการเงินจะเปลี่ยนแปลงไป จากเดิมที่ขอบเขตงานคือการดูแลและบริหารระบบต่างๆภายในประเทศ ในอนาคตผู้บริหารเหล่านี้ต้องหันมาให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการการลงทุนในต่างประเทศด้วย ตัวอย่างเช่น การศึกษารูปแบบการคำนวณต้นทุน ระบบภาษีในกลุ่มประเทศอาเซียน การบริหารเงินทุนหมุนเวียน การติดตามเปลี่ยนแปลงในหลักการบัญชี ตลอดจนข้อกำหนดต่างๆของประเทศสมาชิก เป็นต้น

4. เนื้อหาความรู้เกี่ยวกับการประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนบนเว็บไซต์ทางการของสภาวิชาชีพบัญชี ประกอบด้วย

1) ข้อตกลงยอมรับร่วมสาขาบริการบัญชีของอาเซียน ใจความสำคัญกล่าวถึง การอำนวยความสะดวกในการเคลื่อนย้ายนักวิชาชีพบัญชีในกลุ่มอาเซียน และยกระดับการให้บริการบัญชีทั้งทางด้านมาตรฐานและคุณสมบัติ ซึ่งผู้ที่จะสามารถเป็นผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีอาเซียนได้ ต้องมีคุณสมบัติดังนี้

- สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาทางบัญชี หรือผ่านการทดสอบในโปรแกรมทางบัญชีที่ได้รับการยอมรับโดยองค์กรวิชาชีพบัญชีในประเทศแหล่งกำเนิดหรือประเทศผู้รับ
- มีการขึ้นทะเบียนหรือมีใบอนุญาตที่ยังมีผลอยู่ในปัจจุบัน
- มีประสบการณ์ทางด้านที่เกี่ยวข้องมาไม่น้อยกว่า 3 ปี สละสมได้ภายในระยะเวลา 5 ปี หลังจากมีคุณสมบัติทางการศึกษาตามที่กล่าวมา
- ปฏิบัติสอดคล้องตามนโยบายการพัฒนาวิชาชีพต่อเนื่อง (CPD)
- ได้รับใบรับรองจากองค์กรวิชาชีพบัญชีจากประเทศแหล่งกำเนิดและไม่มีประวัติการกระทำผิดอย่างร้ายแรงด้านเทคนิค มาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณทั้งระดับท้องถิ่นและระหว่างประเทศ

ทั้งนี้นักบัญชีที่ต้องการขึ้นทะเบียนเป็นนักบัญชีอาเซียน ต้องผ่านการประเมินจากคณะกรรมการกำกับดูแล (Monitoring Committee) ในแต่ละประเทศ และการดำเนินงานในส่วน ofอาเซียนจะอยู่ภายใต้การดูแลของคณะกรรมการประสานงานด้านวิชาชีพบัญชีอาเซียน (ASEAN Chartered Professional Accounting Coordinating Committee : ACPACC) ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนจากคณะกรรมการกำกับดูแลของประเทศสมาชิก

2) เอกสารประกอบการสัมมนาหลักสูตรวิชาชีพบัญชี AEC เมื่อวันที่ 13 ตุลาคม 2557 ณ อาคารสภาวิชาชีพ แบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 หัวข้อ ได้ดังนี้

- แนวทางปฏิบัติงานบัญชีให้ถูกต้องตามกฎหมายเพื่อรองรับ AEC บรรยายโดย คุณภาสสิน จันทรโมลี นักวิชาการพาณิชย์ปฏิบัติการ สำนักพัฒนาบัญชีธุรกิจ: หลักเกณฑ์และระยะเวลาในการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพบัญชี ให้เป็น 12 ชั่วโมงต่อปี โดยเป็นวิชาชีพทางบัญชีไม่น้อยกว่า 6 ชั่วโมง ระเบียบนี้ให้เริ่มใช้ตั้งแต่ 1 มกราคม 2558 เป็นต้นไป และให้แจ้งผ่านระบบ E-Accountant ทันทีหลังจากทำกิจกรรม CPD ทั้งนี้ต้องไม่เกินวันที่ 30 มกราคมของปีถัดไป

- ประชาคมอาเซียนกับวิชาชีพบัญชี บรรยายโดยคุณณรงค์ พูลพิพัฒน์ ผู้อำนวยการสำนักงานเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กล่าวถึงความคืบหน้าการเจรจาทางการค้าของ AEC ว่าอยู่ในระดับปานกลาง และความก้าวหน้าของ MRA ก็เช่นกัน เมื่อเทียบกับวิชาชีพอื่น เช่น วิชาชีพวิศวกรรมและสถาปัตยกรรม ที่มีการขึ้นทะเบียนคนไปแล้ว ถึงแม้ในส่วนของประเทศไทยยังเป็นส่วนน้อยอยู่ก็ตาม

- การเคลื่อนย้ายนักบัญชีในอาเซียนผ่าน MRA เส้นทางอาชีพนักบัญชีใน AEC บรรยายโดยคุณสุพจน์ สิงห์เสนห์ ประธานคณะกรรมการด้านพัฒนาวิชาชีพบัญชี สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ บรรยายว่า สภาวิชาชีพฯ มีแผนที่จะเปิดสอบเพื่อรับวุฒิปริญญาในการประกอบวิชาชีพบัญชีด้านอื่นๆ ที่นอกเหนือจากการทำบัญชีและการสอบบัญชี เพื่อเป็นการรับรองความรู้ ความสามารถในด้านอื่นๆ และถ้านักวิชาชีพอาเซียนจะเข้ามาปฏิบัติงานในไทยก็ต้องสอบแบบเดียวกันนี้ นอกจากนี้คุณสุพจน์ยังกล่าวถึงจำนวนของนักบัญชีในปัจจุบันของไทย ว่ามีจำนวน 56,125 คน เฉลี่ย 825 คนต่อประชากร 1 ล้านคน แต่เมื่อเทียบกับความต้องการแล้วพบว่ามีจำนวนไม่เพียงพอ

3) FAP Newsletter ฉบับที่ 7 หัวข้อ “การจัดทำร่าง MRA ของวิชาชีพบัญชีอาเซียน” โดยฝ่ายต่างประเทศ สภาวิชาชีพบัญชี กล่าวถึง การให้บริการโดยบุคคลธรรมดา (Movement of Natural Persons) ผ่านการทำข้อตกลงร่วมกันด้านคุณสมบัติในสาขาวิชาชีพ มีวัตถุประสงค์เพื่ออำนวยความสะดวกในการเคลื่อนย้ายผู้ประกอบการหรือแรงงานฝีมือ ซึ่งในขณะนี้สาขาวิชาชีพบัญชีอยู่ในระหว่างการจัดทำร่างข้อตกลงฯ เกี่ยวกับการกำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะทำการเคลื่อนย้าย โดยยังไม่มีการกำหนดชัดเจนว่าจะเสร็จสิ้นเมื่อใด

4) FAP Newsletter ฉบับที่ 14 หัวข้อ “ความตกลงยอมรับร่วมกันของอาเซียนสำหรับสาขาบริการบัญชี” โดยฝ่ายต่างประเทศ สภาวิชาชีพบัญชี ได้นำเสนอความก้าวหน้าของการจัดทำข้อตกลงยอมรับร่วมกันของสาขาบริการบัญชีอาเซียน ถึงแม้จะยังไม่มีการลงนาม แต่มีการกำหนดกรอบที่ใช้ในการดำเนินงานไว้แล้ว โดยผู้ที่จะสามารถเคลื่อนย้ายไปทำงานยังประเทศสมาชิกอาเซียนได้ในสาขาบัญชื่อนั้น ประกอบด้วย ผู้ช่วยนักบัญชี เจ้าหน้าที่การเงิน งานตรวจสอบภายใน การบริหารจัดการ ความเสี่ยง การวิเคราะห์และจัดการข้อมูล ที่ปรึกษาธุรกิจ อาจารย์วิทยากรทางด้านบัญชี และนักวิชาชีพบัญชี เป็นต้น ซึ่งผู้ที่ประกอบอาชีพเหล่านี้ต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนดในข้อตกลงยอมรับร่วมกันของสาขาบริการบัญชีอาเซียน (ASEAN Mutual Recognition Arrangement on Accountancy Services)

5) FAP Newsletter ฉบับที่ 15 หัวข้อ “ความตกลงยอมรับร่วมกันของอาเซียนสำหรับสาขาบริการบัญชี ตอนที่ 2” โดยฝ่ายต่างประเทศ สภาวิชาชีพบัญชีได้เสนอบทความต่อเนื่องเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนเป็นนักวิชาชีพบัญชีอาเซียน กล่าวคือ เมื่อผู้ที่มีคุณสมบัติครบทุกประการตาม MRA ได้ขอขึ้น

ทะเบียนเป็นนักวิชาชีพกับประเทศแหล่งกำเนิด และผ่านการรับรองจากคณะกรรมการกำกับดูแล
เรียบร้อยแล้ว ขั้นตอนต่อไป คือ การขออนุญาตขึ้นทะเบียนในประเทศผู้รับ เพื่อให้สามารถทำงานใน
ประเทศนั้นได้ ซึ่งสามารถสรุปออกเป็นภาพประกอบได้ ดังนี้

ภาพที่ 4.4 แสดงขั้นตอนการขึ้นทะเบียนเป็นนักบัญชีวิชาชีพอาเซียนและนักบัญชีต่างด้าว

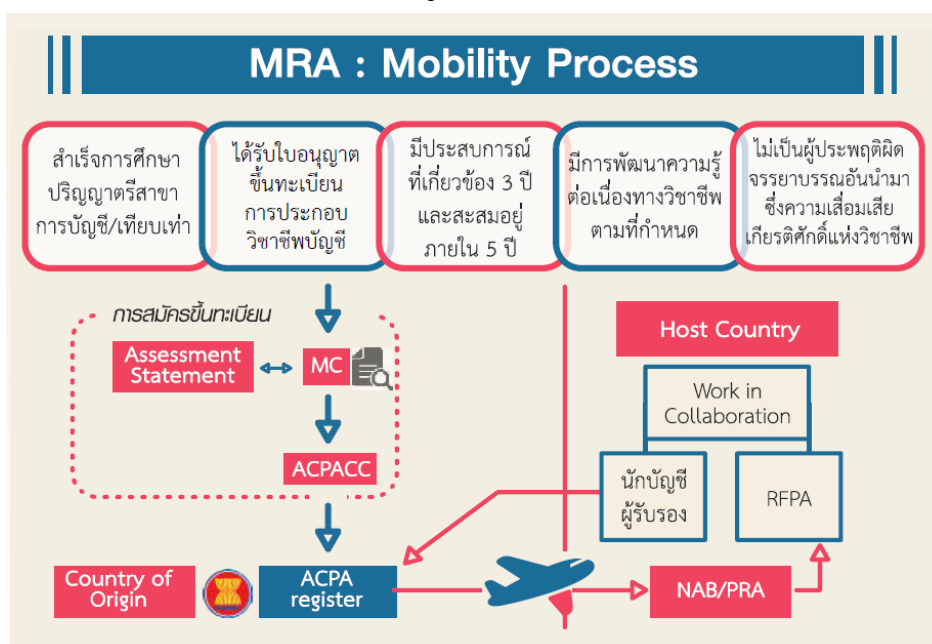

ที่มา : http://www.fap.or.th/images/column_1393819206/FAP_News_15_small.pdf?mode=previewเข้าถึงข้อมูลวันที่ 20 มิถุนายน 2559

mode=previewเข้าถึงข้อมูลวันที่ 20 มิถุนายน 2559

6) FAP Newsletter ฉบับที่ 39 หัวข้อ “มาทำความเข้าใจเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายนักบัญชีในอาเซียนภายใต้ MRA” โดยคณะกรรมการดำเนินงานต่างประเทศ สภาวิชาชีพบัญชี ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวล่าสุดของการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรี หลังจากที่มีการจัดตั้งคณะกรรมการกำกับดูแลและคณะกรรมการประสานงานด้านวิชาชีพอาเซียน (ACPACCC) ไปแล้ว ในระหว่างนี้อยู่ในช่วงของการจัดทำขั้นตอนและระเบียบในการขึ้นทะเบียนนักบัญชีวิชาชีพอาเซียน ซึ่งคาดว่าจะสำเร็จในช่วงต้นปีหน้า โดยกระบวนการการขึ้นทะเบียนเบื้องต้น มีดังนี้

ภาพที่ 4.5 แสดงการเคลื่อนย้ายนักบัญชีวิชาชีพอาเซียน

ที่มา : http://www.fap.or.th/images/column_1456797821/FAPNews39_WEB.pdf?mode=preview เข้าถึงข้อมูลวันที่ 20 มิถุนายน 2559

การวิเคราะห์เนื้อหา

ถึงแม้ว่านักบัญชีวิชาชีพอาเซียนจะยังไม่มี การขึ้นทะเบียนอย่างเป็นทางการ แต่จากการรวบรวมเนื้อหาบนเว็บไซต์ทางการของสภาวิชาชีพบัญชี พบเอกสารที่เกี่ยวข้องจำนวน 27 ชิ้น ซึ่งเนื้อหาในแต่ละเอกสารค่อนข้างที่จะครบถ้วนและครอบคลุมในทุกๆ ด้าน จะเห็นได้ว่าสภาฯ เริ่มต้นจากการให้ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน พบเอกสารที่เกี่ยวข้องทั้งหมด 2 ชิ้น มีเนื้อหาเกี่ยวกับที่มาของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เป้าหมายการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ และการเตรียมความพร้อมเมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน นอกจากนี้สภาฯ ยังได้นำเสนอเนื้อหาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรี ในที่นี้พบเอกสารที่เกี่ยวข้องจำนวน 5 ชิ้น และเอกสารที่พบมากที่สุด คือ การให้ความรู้ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานของนักบัญชีวิชาชีพอาเซียน โดยสภาวิชาชีพบัญชีได้อธิบายถึงมาตรฐานทางบัญชีที่แต่ละประเทศสมาชิกนำมาใช้ ซึ่งทำให้นักบัญชีวิชาชีพของไทยสามารถศึกษาและเตรียมความพร้อมได้เป็นอย่างดี เมื่อมีการเปิดเสรีอย่างเป็นทางการ อีกทั้งยังมีการนำเสนอเนื้อหาความรู้เกี่ยวกับขั้นตอน/วิธีการขึ้นทะเบียนในเบื้องต้นด้วย แม้ปัจจุบันสภาวิชาชีพบัญชีจะอยู่ในระหว่างการจัดทำมาตรฐานทางคุณสมบัติของนักบัญชีแต่ละประเทศอยู่ก็ตาม

1.1.8 เว็บไซต์ของสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย :
<http://www.thailandtourismcouncil.org/>

พบเอกสารที่เกี่ยวข้องภายใต้ขอบเขตเนื้อหาที่กำหนด 1 ประเภท ได้แก่ เนื้อหาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. เนื้อหาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรีบนเว็บไซต์ทางการของสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ประกอบด้วย

1) จดหมายข่าวสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (TCT News) ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 ตุลาคม - ธันวาคม 2556 หัวข้อ “เตรียมพร้อมท่องเที่ยวไทย ก้าวไกลสู่ AEC” กล่าวว่า จากการสัมมนา “เตรียมพร้อมท่องเที่ยวไทย ก้าวไกลสู่ AEC” มีเป้าหมายเพื่อฝึกอบรมบุคลากรอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ให้มีความพร้อมก่อนการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี 2558 ซึ่งสหท.ได้สนับสนุนการนำความรู้มาส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยวไทยให้มีศักยภาพ เทียบเท่าระดับสากลเนื่องจากปัจจุบันเอเชีย-แปซิฟิก ถือเป็นภูมิภาคที่เป็นจุดหมายปลายทางใหม่ที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจ ดังนั้นการท่องเที่ยวไทยต้องหาวิธีที่จะดึงดูดนักท่องเที่ยวเหล่านี้ทั้งนี้แง่ของจำนวนและรายได้ โดยยึดหลักการ Spend more and Stay longer

หัวข้อ “มาตรฐานการท่องเที่ยวไทย เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน” สรุปได้ว่า กรมการท่องเที่ยว เร่งสร้างมาตรฐานด้านการท่องเที่ยว โดยใช้เครื่องหมาย ช้างชูวง เพื่อสร้างความมั่นใจในการให้บริการสินค้าและท่องเที่ยว ที่เน้นเรื่องความสะดวก ปลอดภัยและใส่ใจสิ่งแวดล้อม และเพื่อการกระตุ้นที่โรงแรม รีสอร์ท ร้านอาหารและบริษัทนำเที่ยวที่ได้มาตรฐาน จะมีเครื่องหมายโฮมสเตย์ ที่เป็นรูปบ้านทรงไทยลายกลอนกำกับอยู่ ณ สถานที่นั้นๆ และเครื่องหมายฮาลาลสำหรับการกำกับมาตรฐานอาหารฮาลาลเพื่อการท่องเที่ยว

หัวข้อ “สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวฯ จับมือสนง.อาชีวศึกษาผลิตบุคลากรรองรับภาคท่องเที่ยว” กล่าวถึง ปัญหาการขาดแคลนแรงงานในภาคอุตสาหกรรมท่องเที่ยว โดยสาเหตุเกิดจากค่านิยมต่ออาชีพบริการ และแรงงานที่ผลิตได้ไม่ตรงกับความต้องการของผู้ประกอบการท่องเที่ยว ทำให้แรงงานที่ผลิตออกมาไม่สามารถที่จะทำงานในตำแหน่งที่จับมาได้ ดังนั้นเพื่อรองรับการเข้าสู่ AEC สหท.จึงเสนอวิธีการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพด้านการท่องเที่ยว ดังนี้

- 1) จัดหลักสูตรแกนกลางในการอบรมบุคลากรด้านการท่องเที่ยว โดยเริ่มจากสาขาที่พักแรม
- 2) จัดให้มีการสร้างเสริมประสบการณ์ตรงด้านอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแก่ครูผู้สอน
- 3) ส่งเสริมการศึกษาในระบบทวิภาคีด้านอุตสาหกรรมท่องเที่ยว
(Dual Vocational Education)

4) จัดให้มีการทดสอบสมรรถนะกลาง ทั้งในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับตำแหน่งงานในระดับพื้นฐาน

2) จัดหมายข่าวสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (TCT News) ปีที่ 1 ฉบับที่ 3 มกราคม – กุมภาพันธ์ 2557 หัวข้อ “สหท.จับมืออาชีวศึกษาผลิตบุคลากรภาคท่องเที่ยวรับ AEC” สรุปได้ว่า จากการวิเคราะห์ความต้องการกำลังคนในกลุ่มโรงแรมและท่องเที่ยวทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพเบื้องต้นพบว่าจากอัตราการเติบโตของธุรกิจท่องเที่ยวในปี 2558 จะมีความต้องการกำลังคนในสาขาที่พักแรม (Hotel Service) เพิ่มขึ้น 10% หรือ 108,000 คนปี 2559 เพิ่ม 120,000 คนและปี 2560 เพิ่มเป็น 130,000 คนโดยเน้นที่ 4 แผนกหลักคือต้อนรับแม่บ้านครัวบริการอาหารและเครื่องดื่มตั้งนั้น สำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา ในฐานะที่เป็นหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการผลิตบุคลากรได้จัดทำแผนกลยุทธ์เพื่อเพิ่มอัตราการผลิตกำลังคน และเพิ่มทักษะให้กับบุคลากรในสถานประกอบการที่มีมากกว่า 500,000 คน โดยได้เริ่มดำเนินการจับคู่สถานศึกษาและสถานประกอบการแล้ว จำนวน 102 แห่ง เพื่อพัฒนาบุคลากรและกำหนดมาตรฐานอาชีพ เพื่อรองรับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งจะเกิดการไหลเวียนของแรงงานในภูมิภาคและเกิดการแข่งขันทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยในปัจจุบันอาเซียนประสบปัญหาขาดแคลนแรงงานในภาคบริการอยู่มาก หากไทยมีการวางแผนเพื่อรองรับสถานการณ์ดังกล่าวได้ดี ก็จะทำให้เกิดข้อได้เปรียบที่สอดรับกับความต้องการทั้งในประเทศและต่างประเทศ

หัวข้อ “ผลกระทบจากการรวมกลุ่มประชาคมอาเซียน 2558 ต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย : การสร้างเสริมให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของภูมิภาค” จากการศึกษาเรื่องผลกระทบจากการรวมกลุ่มประชาคมอาเซียน 2558 ต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทยโดยมองในบริบทของการสร้างเสริมให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของภูมิภาคสามารถสรุปได้ว่า การท่องเที่ยวไทยยังมีศักยภาพแต่ต้องมีการกำหนดอัตลักษณ์ให้ชัดเจนที่แตกต่างจากตลาดเพื่อนบ้านที่เกิดใหม่และตลาดที่ค่อนข้างพัฒนาแล้วได้แก่สิงคโปร์และมาเลเซียการเชื่อมโยงอัตลักษณ์ของประเทศในอนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขงเพื่อการบริหารจัดการตลาดการท่องเที่ยวของประเทศในอนุภูมิภาคฯ โดยเฉพาะพม่ากัมพูชาลาวและเวียดนามมีความเกี่ยวพันซึ่งกันและกันทั้งในด้านกายภาพประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์ศาสนาและวัฒนธรรม

3) จัดหมายข่าวสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (TCT News) ปีที่ 1 ฉบับที่ 5 พฤษภาคม – มิถุนายน 2557 หัวข้อ “โครงการจัดทำมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ สาขาวิชาชีพการท่องเที่ยว การโรงแรมและภัตตาคาร” กล่าวถึง การขาดแคลนแรงงานระดับปฏิบัติการ ของภาคอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ที่ไม่สามารถรองรับการเติบโตของอุตสาหกรรมได้ และแรงงานที่มีอยู่แล้ว แต่ขาดคุณภาพฝีมือในการปฏิบัติงาน ดังนั้นสำหรับการเตรียมการการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนปี 2558 ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนต่างก็มีการเตรียมความพร้อมในการเคลื่อนย้ายบุคลากร

การท่องเที่ยว โดยมีการจัดตั้งคณะกรรมการบุคลากรวิชาชีพท่องเที่ยวแห่งชาติ (National Tourism Professional Board: NTPB) ทำหน้าที่ให้ความรู้ความเข้าใจและเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับ MRA ให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องในประเทศของตน และมีการจัดตั้งคณะกรรมการรับรองวิชาชีพท่องเที่ยว (Tourism Professional Certification: TPCB) ทำหน้าที่ประเมินและขึ้นทะเบียน หรือยกเลิกทะเบียนบุคลากรวิชาชีพระดับชาติที่ผ่านการรับรองมาตรฐานวิชาชีพท่องเที่ยว ACCSTP ในประเทศของตนและขึ้นทะเบียนในระดับอาเซียนด้วยซึ่งสามารถทำงานในประเทศสมาชิกอาเซียนทุกประเทศได้ทั้งนี้สทท. ในฐานะที่เป็นตัวแทนของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวได้รับเชิญจากสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ ให้ทำการศึกษาและจัดทำมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพภายใต้โครงการจัดทำมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ สาขาวิชาชีพการท่องเที่ยว การโรงแรมและภัตตาคาร

4) จดหมายข่าวสภาวะอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (TCT News) ปีที่ 1 ฉบับที่ 6 กรกฎาคม - กันยายน 2557 หัวข้อ “สทท.เดินทางจัดทำมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพสำหรับไทย” สรุปได้ว่า จากการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี 2558 เพื่อให้ไทยได้รับประโยชน์จากการเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกันของอาเซียน การพัฒนาศักยภาพแรงงานไทยให้ได้มาตรฐานถือเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะเมื่อมีการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรี ซึ่งในขณะนี้ไทยยังไม่มีกฎหมายหรือระบบคุณวุฒิวิชาชีพมารองรับสถานการณ์ดังกล่าว แม้ว่าประเทศสมาชิกอาเซียนจะมีการจัดทำ ASEAN Common Competency Standards for Tourism Professionals (ACCSTP) แล้วก็ตาม ด้วยเหตุนี้จึงเป็นที่มาของความร่วมมือระหว่างสทท.สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ และสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา ร่วมกันจัดทำมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพในกลุ่มการโรงแรมและการท่องเที่ยว เพื่อนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินและรองรับสมรรถนะของบุคลากรในภาคอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ตลอดจนนำมาใช้เป็นกลไกในการเชื่อมโยงเทียบเคียงกับระบบคุณวุฒิการศึกษาในระดับประเทศและสากล

การวิเคราะห์เนื้อหา

ในส่วนของการรวบรวมเนื้อหาที่ปรากฏอยู่บนเว็บไซต์ทางการของสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สามารถวิเคราะห์ได้ว่า ข้อมูลส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับการให้ความรู้ทั่วไป เรื่องการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรี โดยเฉพาะในการเตรียมความพร้อมทางด้านบุคลากรของวิชาชีพ ทั้งทางด้านคุณภาพและปริมาณเพื่อตอบสนองและรองรับการเคลื่อนย้ายดังกล่าวของทางภาครัฐ ซึ่งเริ่มต้นตั้งแต่การแก้ไขปัญหาด้วยการจัดการศึกษา ทั้งนี้ข้อมูลเกี่ยวกับการให้ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับอาเซียน การปฏิบัติงาน หรือการขึ้นทะเบียนวิชาชีพอาเซียน ยังไม่ปรากฏ เนื่องจากสาขาวิชาชีพการบริการการท่องเที่ยวอยู่ในระหว่างการจัดทำข้อตกลงยอมรับร่วมด้านคุณสมบัติสำหรับบุคลากรของไทย และบุคลากรของอาเซียนที่จะเข้ามาทำงานในไทย ในที่นี้มีเพียงการรายงานความคืบหน้าในการจัดทำข้อตกลงยอมรับร่วมด้านคุณสมบัติเท่านั้น

ตารางที่ 4.2 ตารางแสดงจำนวนเอกสารและประเภทของข้อมูลที่พบบนเว็บไซต์ทางการของกลุ่มตัวอย่าง

เว็บไซต์ของหน่วยงาน	จำนวนเอกสารที่พบ	ประเภทของข้อมูล/ความรู้ที่เผยแพร่			
		ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับ AEC	ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับ Free Flow of Skilled Labor	ความรู้เกี่ยวกับเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติงานในอาเซียน	ความรู้เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมเพื่อขึ้นทะเบียนเป็นนักวิชาชีพอาเซียน
ส่วนอาเซียน สำนักการประชาสัมพันธ์ ต่างประเทศ กรมประชาสัมพันธ์	27	/	/		
แพทยสภา	5	/	/		/
สภาการพยาบาล	3			/	
ทันตแพทยสภา	12	/	/	/	

ตารางที่ 4.2 ตารางแสดงจำนวนเอกสารและประเภทของข้อมูลที่พบบนเว็บไซต์ทางการของกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

เว็บไซต์ของหน่วยงาน	จำนวนเอกสารที่พบ	ประเภทของข้อมูล/ความรู้ที่เผยแพร่			
		ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับ AEC	ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับ Free Flow of Skilled Labor	ความรู้เกี่ยวกับ การเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติงานในอาเซียน	ความรู้เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมเพื่อขึ้นทะเบียนเป็นนักวิชาชีพอาเซียน
สภาวิศวกร	8	/	/	/	/
สภาสถาปนิก	3				/
สภาวิชาชีพบัญชี	27	/	/	/	/
สภาอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	4		/		

จากตารางแสดงจำนวนเอกสารและประเภทของข้อมูลที่พบบนเว็บไซต์ทางการของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด พบว่า สำนักการประชาสัมพันธ์ต่างประเทศ กรมประชาสัมพันธ์ มีการเผยแพร่เอกสารที่เกี่ยวข้องมากที่สุด ถึง 27 ชิ้น เท่ากับสภาวิชาชีพบัญชี 27 ชิ้น และทันตแพทยสภา 13 ชิ้น ส่วนในด้านความครอบคลุมของเนื้อหาสภาวิศวกร และสภาวิชาชีพบัญชีมีการนำเสนอเนื้อหาที่ครอบคลุมความรู้ทั้ง 4 ประเภท คือ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือ ความรู้เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติงานในอาเซียน และความรู้เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมเพื่อขึ้นทะเบียนเป็นนักวิชาชีพอาเซียน ถัดมาเป็นทันตแพทยสภาที่นำเสนอเนื้อหาได้เกือบครอบคลุมทั้งหมด ขาดเพียงความรู้เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมเพื่อขึ้นทะเบียนเป็นนักวิชาชีพอาเซียนเท่านั้น และสุดท้าย คือ สำนักการประชาสัมพันธ์ต่างประเทศ กรมประชาสัมพันธ์ เสนอเนื้อหาเป็นส่วนใหญ่เป็นภาพรวม ไม่ว่าจะเป็ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน หรือความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือก็ตาม ทั้งนี้เป็นผลมาจากบทบาทของหน่วยงานที่ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการเผยแพร่ความรู้ข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ส่วนแพทยสภา สภาการพยาบาล สภาสถาปนิก และสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ยังมีการนำเสนอเนื้อหาในวงแคบอยู่ ไม่ครอบคลุมการให้ความรู้ส่วนใหญ่

หากพิจารณาข้อมูลและเนื้อหาที่พบทั้งหมด จะเห็นได้ว่าแต่ละหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรี มีการเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน แต่จะมากหรือน้อยนั้น ขึ้นอยู่กับความก้าวหน้าในการเจรจาข้อตกลงยอมรับร่วมด้านคุณสมบัติของแต่ละวิชาชีพ ดังจะเห็นได้จาก สภาวิศวกรที่มีการนำเสนอเนื้อหาได้ครอบคลุมมากที่สุด ซึ่งในปัจจุบันการเคลื่อนย้ายวิศวกรอาเซียนมีความคืบหน้าไปมาก แต่อย่างไรก็ตามถึงแม้สภาวิชาชีพบัญชีในแต่ละประเทศจะยังจัดทำคุณสมบัติของนักบัญชีวิชาชีพอาเซียนได้สำเร็จทั้งหมด แต่ในแง่ของการเตรียมความพร้อมของสภาวิชาชีพมีความก้าวหน้าไปมาก ทั้งนี้เพื่อลดผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้น และสร้างโอกาสหรือความได้เปรียบให้แก่บุคลากรของตนก่อน เช่นเดียวกับทันตแพทยสภาที่เลือกนำเสนอเนื้อหาที่หลากหลายให้ทันตแพทย์ได้ตระหนักและเรียนรู้ก่อนที่จะมีการเคลื่อนย้ายอย่างเป็นทางการในอนาคต ซึ่งข้อจำกัดของการเคลื่อนย้ายของบุคลากรทางการแพทย์ ไม่ว่าจะเป็ทันตแพทย์ แพทย์หรือพยาบาล อยู่ที่ยู่ที่การสอบเพื่อขอขึ้นทะเบียนในประเทศปลายทางที่บังคับให้สอบเป็นภาษาท้องถิ่น รวมทั้งประเทศไทยด้วย หากบุคลากรทางการแพทย์ของประเทศสมาชิกต้องการเข้ามาทำงานในไทย ต้องสอบใบขออนุญาตประกอบวิชาชีพเป็นภาษาไทย ส่วนสภาสถาปนิกนั้น เริ่มมีการเคลื่อนย้ายของแรงงานฝีมือเสรีในบางส่วนแล้ว เนื้อหาที่ปรากฏอยู่บนเว็บไซต์ถึงแม้จะมีปริมาณน้อย และเป็นข้อมูลในเชิงลึกและจำเป็นสำหรับการเคลื่อนย้ายอย่างยิ่ง ตรงกันข้ามกับสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ที่เลือกนำเสนอเนื้อหาทั่วไป เนื่องจากการจัดทำข้อตกลงยอมรับร่วมด้าน

คุณสมบัติยังไม่คืบหน้ามากนัก เพราะมีอุปสรรคในการจัดทำมาตรฐานวิชาชีพที่ไม่สามารถพิจารณาเหมือนวิชาชีพอื่นได้ ต้องพิจารณาความสามารถเป็นหลัก และสุดท้ายสำหรับบทบาทของการเป็นศูนย์กลางข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอาเซียนของสำนักการประชาสัมพันธ์ต่างประเทศ กรมประชาสัมพันธ์ ถือเป็นเว็บไซต์ที่มีการเคลื่อนไหวมากที่สุดและเร็วที่สุด รวมทั้งมีความต่อเนื่องมาตลอด ซึ่งภายใต้รูปแบบการนำเสนอเนื้อหาในแง่ของการเป็นประชาคมแห่งโอกาสของประชาคมอาเซียน กรมประชาสัมพันธ์สามารถทำได้ดี พยายามชี้ให้ทุกส่วนตระหนักถึงความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกันของประชาคม และให้แรงงานฝีมือเตรียมความพร้อม เพื่อฉวยโอกาสจากการเปิดเสรีด้านแรงงาน แต่ก็ไม่มีสิ่งที่จะเลือกนำเสนอเนื้อหาในด้านที่พึงระวังหรืออาจจะเกิดผลกระทบได้ หากมีการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมืออย่างเต็มรูปแบบ

ในส่วนของการวิเคราะห์ตามขอบเขตเนื้อหาที่กำหนดทั้ง 4 ประเภะนั้น สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ได้ ดังนี้

1. เนื้อหาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

จากเอกสารที่พบทั้งหมด จำนวน 89 ชิ้น เป็นเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการให้ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน จำนวน 24 ชิ้น ทั้งนี้พบในเว็บไซต์ทางการของสำนักการประชาสัมพันธ์ต่างประเทศ กรมประชาสัมพันธ์มากที่สุด มีถึง 16 ชิ้น โดยเนื้อหากล่าวถึงแผนยุทธศาสตร์ของกรมประชาสัมพันธ์ความเป็นมาของการก่อตั้งอาเซียน พัฒนาการการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โอกาสความท้าทาย ความเสี่ยง และประโยชน์ที่ไทยจะได้รับจากการเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน รองลงมาเป็นเว็บไซต์ทางการของทันตแพทยสภาที่นำเสนอเนื้อหาความรู้ทั่วไปมากถึง 5 ชิ้น จากทั้งหมด 13 ชิ้นที่พบ ซึ่งรายละเอียดของการให้ความรู้นั้น มีความแตกต่างจากสำนักการประชาสัมพันธ์ต่างประเทศเล็กน้อย กล่าวคือ ทันตแพทยสภาจะเน้นการสร้างการตระหนักรู้ว่าวิชาชีพทันตแพทย์จะได้รับผลกระทบจากการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ และเน้นการสื่อสารถึงการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการเปิดประชาคม ทั้งในด้านของการปรับนโยบายและเว็บไซต์ทางการ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่กำลังจะเกิดขึ้น และสุดท้ายคือ เว็บไซต์ทางการของสภาวิชาชีพบัญชีและสภาวิศวกร มีการนำเสนอเนื้อหาความรู้ทั่วไปจำนวน 2 และ 1 ชิ้น ตามลำดับ โดยรายละเอียดของเนื้อหา นั้น ทั้งสองเว็บไซต์กล่าวถึงที่มาของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเช่นเดียวกัน แต่สภาวิชาชีพบัญชีมีการให้ข้อมูลเกี่ยวกับเป้าหมายหรือคุณลักษณะของการรวมกลุ่มเพิ่มเติมที่แตกต่างออกไป

2. เนื้อหาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรี

เอกสารที่เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ทั่วไปในเรื่องของการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือ เป็นเอกสารที่พบมากที่สุดจากจำนวนเอกสารทั้งหมด 89 ชิ้น เป็นเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการให้ความรู้ทั่วไปในส่วนนี้ถึง 32 ชิ้น ส่วนใหญ่พบเว็บไซต์ทางการของสำนักงานการประชาสัมพันธต่างประเทศ กรมประชาสัมพันธ โดยลักษณะของการให้ความรู้นั้นมีความหลากหลายในแง่ของมุมมอง ค่อนข้างครอบคลุมในทุกกลุ่มอาชีพที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นวิศวกร สถาปนิก แพทย์ พยาบาล และบุคลากรด้านการท่องเที่ยว แต่เป็นการนำเสนอในขอบเขตของความรู้ทั่วไปและความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรีมากกว่าเป็นความรู้ในเชิงลึกของการขึ้นทะเบียนเป็นนักวิชาชีพอาเซียนของแต่ละอาชีพ รองลงมา คือ เว็บไซต์ทางการของทันตแพทยสภาและสภาวิชาชีพบัญชี ที่ได้เผยแพร่เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการให้ความรู้ทั่วไปของการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือ มีจำนวนถึง 6 และ 5 ชิ้นตามลำดับ โดยรายละเอียดส่วนใหญ่สภาฯ เลือกที่จะนำเสนอในแง่ของการเตรียมความพร้อมของนักวิชาชีพกับ AEC และรูปแบบของการเปิดเสรีทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพ ถัดมา ได้แก่ เว็บไซต์ทางการของแพทยสภาและสภาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ซึ่งรายละเอียดที่แพทยสภานำเสนอนั้น มีความแตกต่างจากสภาอื่นๆ กล่าวคือ แพทยสภาเลือกที่จะนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวกับการสร้างการตระหนักรู้ของแพทยสภาในการเป็นส่วนหนึ่งของสมาชิกของสภาวิชาชีพแพทยอาเซียน การสร้างความเข้าใจใหม่ในการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรีที่ถูกต้อง การให้ข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจสถานพยาบาลในยุคของการเปิดเสรีทางการค้าบริการ และการให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ปัจจุบันของบุคลากรทางการแพทย์ เป็นต้น ส่วนสภาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยนั้น เน้นการให้ความสำคัญด้านการเตรียมความพร้อมของบุคลากรในการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือมากกว่า ไม่ว่าจะเป็นการตระหนักในแง่ของทั้งปริมาณและคุณภาพ และสุดท้าย ได้แก่ เว็บไซต์ทางการของสภาวิศวกร พบเอกสารที่เกี่ยวข้องจำนวน 2 ชิ้น ทั้งนี้รายละเอียดของเนื้อหาแนะนำเสนอเกี่ยวกับการอธิบายถึงบทบาทของสภาวิศวกรในการเป็นส่วนหนึ่งของการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรีและผลกระทบของวิชาชีพในการเปิดเสรี รวมทั้งจำนวนของผู้ที่ขึ้นทะเบียนเป็นวิศวกรอาเซียนล่าสุดด้วย

3. เนื้อหาความรู้เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมการปฏิบัติงานในอาเซียนของแรงงานฝีมือ

จากการรวบรวมเอกสารบนเว็บไซต์ทางการของทั้งหมด 8 เว็บไซต์ พบเอกสารที่นำเสนอเกี่ยวกับความรู้ในการเตรียมความพร้อมสำหรับการปฏิบัติงานในอาเซียนของแรงงานฝีมือ จำนวน 19 ชิ้น โดยพบมากที่สุดบนเว็บไซต์ทางการของสภาวิชาชีพบัญชี มีมากถึง 14 ชิ้น ซึ่งสภาวิชาชีพบัญชีเลือกนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับถึงมาตรฐานทางบัญชีของแต่ละประเทศสมาชิคนำมาใช้ นับเป็นการให้ข้อมูลที่มี

ประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับนักบัญชีวิชาชีพของไทย อันจะสร้างความได้เปรียบเมื่อมีการเปิดเสรีอย่างเป็นทางการและจะทำให้ให้นักบัญชีวิชาชีพอาเซียนสามารถใช้ประโยชน์ในการเปิดเสรีด้านแรงงานได้อย่างเต็มศักยภาพ รองลงมา ได้แก่ เว็บไซต์ทางการของสภาการพยาบาล โดยเนื้อหาทั้งหมดเกี่ยวข้องกับ การเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติงานในอาเซียน ไม่ว่าจะเป็นการเตรียมความพร้อมในลักษณะขององค์กรทางการแพทย์ การศึกษาทางด้านพยาบาลศาสตร์ และการสร้างองค์ความรู้ในการปฏิบัติงานพยาบาลข้ามวัฒนธรรม เป็นต้น

4. เนื้อหาความรู้เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมในการขึ้นทะเบียนเป็นนักวิชาชีพอาเซียน

การนำเสนอเนื้อหาความรู้เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมเพื่อขึ้นทะเบียนเป็นนักวิชาชีพอาเซียน พบเอกสารทั้งหมด 14 ชิ้น มาจากเว็บไซต์ทางการของสภาวิชาชีพบัญชี จำนวน 6 ชิ้น สภาวิศวกร จำนวน 4 ชิ้น สภาสถาปนิก จำนวน 3 ชิ้น และแพทยสภา จำนวน 1 ชิ้น ทั้งนี้เนื้อหารายละเอียดที่เผยแพร่ของทุกเว็บไซต์ที่กล่าวมามีลักษณะที่ใกล้เคียงกัน กล่าวคือ เป็นเนื้อหาความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนวิธีการขึ้นทะเบียนในเบื้องต้นทั้งในประเทศแหล่งกำเนิดและประเทศผู้รับปลายทาง แต่ความน่าสนใจอยู่ที่การนำเสนอของสภาวิชาชีพบัญชีที่ยังไม่มีการขึ้นทะเบียนเป็นนักวิชาชีพอย่างเป็นทางการ แต่มีการเผยแพร่ข้อมูลจำนวนมาก ตรงกันข้ามกับแพทยสภาที่ยังไม่มีการขึ้นทะเบียนอย่างเป็นทางการ เช่นเดียวกัน แต่การจัดทำข้อตกลงมีความคืบหน้าไปมากกว่าสภาวิชาชีพบัญชี สวนทางกับเอกสารที่พบบนเว็บไซต์เป็นอย่างยิ่ง

จากการวิเคราะห์เอกสารทั้งหมด อาจกล่าวได้ว่า การสื่อสารประชาสัมพันธ์การเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแต่ละหน่วยงาน ขอบเขตในการนำเสนอเนื้อหานั้นขึ้นอยู่กับบทบาทของหน่วยงาน กล่าวคือ สำนักงานประชาสัมพันธ์ต่างประเทศ จะเน้นการรายงานความเคลื่อนไหวในอาเซียนและการสื่อสารในเรื่องของความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับอาเซียน ไม่ได้เจาะจงการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเป็นพิเศษ มีเพียงการให้ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือบ้าง แต่ทั้งนี้ด้วยบทบาทของหน่วยงานจึงต้องนำเสนอเนื้อหาที่เป็นกลางและครอบคลุมในทุกๆ มิติของอาเซียน และนอกจากการเป็นศูนย์กลางการเผยแพร่ข่าวสารแล้ว สำนักงานประชาสัมพันธ์ต่างประเทศยังทำหน้าที่เป็นหน่วยสนับสนุนสื่อการประชาสัมพันธ์ให้แก่หน่วยงานหรือบุคคลภายนอกด้วย ส่วนการประชาสัมพันธ์ของสภาวิชาชีพนั้น ผู้วิจัยพบว่า ปัจจุบันการเผยแพร่เนื้อหาอาจไม่ได้มีจำนวนและความเคลื่อนไหวที่เร็วมาก หากเทียบกับสำนักงานประชาสัมพันธ์ต่างประเทศ แต่ในแง่ของความเกี่ยวพันกับเนื้อหาหรือความรู้โดยตรงกับกลุ่มเป้าหมายที่ทำการศึกษานั้นมีมากกว่า สังเกตได้จากเอกสารที่เผยแพร่อยู่บนเว็บไซต์มักจะเป็นการให้ข้อมูลเพื่อเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติงาน ข้อตกลงยอมรับร่วมด้านคุณสมบัติของนักวิชาชีพอาเซียน และขั้นตอนการขึ้นทะเบียนการเป็นนักวิชาชีพอาเซียน เป็นต้น

1.2 การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) นักประชาสัมพันธ์ สำนักการประชาสัมพันธ์ ต่างประเทศ กรมประชาสัมพันธ์ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับแผนกลยุทธ์การประชาสัมพันธ์หรือการให้ความรู้เกี่ยวกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของหน่วยงาน

ใจความสำคัญของการสัมภาษณ์ สามารถสรุปออกมาได้เป็น 4ประเด็น ดังนี้

1. บทบาทหน้าที่ของสำนักการประชาสัมพันธ์ต่างประเทศ กรมประชาสัมพันธ์ กับการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

หน้าที่หลักของสำนักงานการประชาสัมพันธ์ต่างประเทศ คือ การประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านการต่างประเทศ เพื่อให้เกิดความร่วมมือและภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศไทยในสายตาต่างชาติ

“ดูแลและจัดการงานด้านสื่อต่างประเทศทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อออนไลน์ สื่อมวลชน และอื่นๆ รวมทั้งวิเคราะห์ท่าทีของสื่อต่างประเทศที่มีเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของประเทศไทย ผลิตบทความประชาสัมพันธ์ ทำ MOU ด้านการสื่อสาร มีการแลกเปลี่ยนสื่อและข้อมูลข่าวสารกับสื่อต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศในอาเซียน”

อีกทั้งสร้างความเชื่อมั่นและความเข้าใจในด้านนโยบายของรัฐบาลไทยบนเวทีระหว่างประเทศด้วย

สำหรับบทบาทของหน่วยงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน นั้น สำนักงานการประชาสัมพันธ์ต่างประเทศได้จัดตั้ง “ศูนย์ข้อมูลข่าวสารอาเซียน” ขึ้นมาภายใต้ส่วนอาเซียน เพื่อเป็นศูนย์กลางการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ และสื่อสารข้อมูลเกี่ยวกับ ASEAN ให้กับหน่วยงานราชการและประชาชนทั่วไป อีกทั้งยังเป็นหน่วยงานที่สนับสนุนสื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์ให้แก่หน่วยงานที่สนใจอีกด้วย

2. การวางแผน แนวทาง หรือกลยุทธ์การประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

จากการสัมภาษณ์นักประชาสัมพันธ์ปฏิบัติการ สามารถสรุปได้ว่า กลุ่มเป้าหมายหลักในการประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มหลัก ได้แก่

- 1) บุคลากรภายใน
- 2) หน่วยงานภายนอก
- 3) ประชาชนทั่วไป

ความแตกต่างในการวางแผนการสื่อสารสำหรับกลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่มจะแตกต่างกันไป กล่าวคือ กลุ่มบุคลากรภายใน จะเน้นการเพิ่มทักษะและความรู้ที่จำเป็นสำหรับการทำงาน เพื่อเตรียมความพร้อมในเป็นส่วนหนึ่งของประชาคม ส่วนหน่วยงานภายนอก หน้าที่ของสำนักการประชาสัมพันธ์ นอกจากการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องแล้ว ยังเป็นหน่วยงานหลักที่ให้การสนับสนุนในเรื่องสื่อประชาสัมพันธ์ ไม่ว่าจะเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ หรือสื่อกิจกรรมต่างๆ ทั้งนี้สำนักการประชาสัมพันธ์ต่างประเทศจะเป็นผู้อำนวยการความสะดวกในการจัดหาให้ และสุดท้ายกลุ่มประชาชนทั่วไป การสื่อสารจะเน้นไปที่การให้ความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนผ่านสื่อต่างๆ ทั้งสื่อโทรทัศน์ วิทยุ สื่อออนไลน์ และสื่อสิ่งพิมพ์

3. การดำเนินการสื่อสาร และกิจกรรมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของสำนักการประชาสัมพันธ์ต่างประเทศ กรมประชาสัมพันธ์

กลุ่มเป้าหมายสามารถเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้ในทุกๆ สื่อ กล่าวคือ สำหรับการประชาสัมพันธ์ของส่วนอาเซียน ครอบคลุมรูปแบบของสื่อหลากหลายประเภท

“ไม่ว่าจะเป็นเว็บไซต์ (asean thai.net) สื่อสังคมออนไลน์ (Facebook : ข่าวสารอาเซียน กรมประชาสัมพันธ์ และ ASEAN Information Center) วิทยุ (คลื่น 92.5) โทรทัศน์ (รายการเดินหน้าอาเซียน) และสื่อสิ่งพิมพ์ (หนังสือ Our ASEAN รู้จักอาเซียน เข้าใจอาเซียน และแผ่นพับความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับอาเซียน)”

โดยเป้าหมายของการทำงานจะเน้นการเป็นศูนย์กลางของข้อมูลสำหรับประชาชนและหน่วยงานราชการทุกๆ ส่วนที่มีความต้องการทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด ซึ่งส่วนอาเซียนจะเป็นผู้ให้การสนับสนุนในเรื่องของสื่อที่ใช้เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ไม่ว่าจะเป็นบอร์ดนิทรรศการ หรือสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ ทั้งนี้ผู้ที่สนใจสามารถเข้ามาขอเอกสารที่ใช้เผยแพร่ความรู้ได้เช่นกัน แต่ส่วนใหญ่สื่อสิ่งพิมพ์จะเป็นกลุ่มเป้าหมายที่เป็นครู และอาจารย์ที่มาขอ เพื่อนำไปใช้เผยแพร่ในห้องสมุดของโรงเรียนต่อไป ในส่วนของบุคลากรภายในนั้น ส่วนอาเซียนได้จัดการอบรมเพื่อเพิ่มความรู้และการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ด้วยการจัด “การอบรมเตรียมความพร้อมด้านภาษาอังกฤษเพื่อเตรียมพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน” เพื่อพัฒนาความรู้ด้านภาษา ความรู้ในการทำงาน ด้านการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ และความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน

เนื้อหาที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์ส่วนใหญ่จะถูกนำไปแสดงไว้บนเว็บไซต์ รวมทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ เช่นกัน ซึ่งหัวข้อในการประชาสัมพันธ์นั้น จะเป็นเรื่องความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับอาเซียน เกร็ดความรู้ที่ควรรู้เกี่ยวกับแต่ละประเทศ และรายงานความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับอาเซียนทั่วไป ทั้งนี้

สำหรับการสื่อสารที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีนั้นจะอยู่ในส่วนเดียวกับความรู้ทั่วไป เช่นกัน แต่เพิ่มเติมหากมีผู้สนใจ ในเว็บไซต์จะมีการเชื่อมกับเว็บไซต์ของหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงแรงงาน เป็นต้น หรือถ้าหากส่วนอาเซียนไม่สามารถที่จะให้ข้อมูลได้ หน่วยงานจะเป็นผู้ประสานงาน/ดำเนินการต่อให้ว่าบุคคลนั้นควรไปติดต่อหน่วยงานใด หรือ ใครต่อ ซึ่งส่วนอาเซียนจำเป็นต้องรู้ความต้องการของบุคคลนั้น

4. การวางแผนการสื่อสารในอนาคต (ถ้ามี)

ในปัจจุบันกรมประชาสัมพันธ์ให้ความสำคัญกับการเผยแพร่ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน เพื่อสร้างความรู้พื้นฐานที่จำเป็นสำหรับประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งการวางแผนการประชาสัมพันธ์ในอนาคตจะเพิ่มการสร้างความรู้สึกร่วมและทัศนคติให้กับประชาชนในการเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมให้มากยิ่งขึ้น ให้ประชาชนมองเห็นถึงโอกาสของการรวมกลุ่ม นอกจากนี้ในอนาคตสำหรับการต่อยอดการประชาสัมพันธ์ อาจจะจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนมุมมอง ประสบการณ์ของสื่อมวลชนต่างประเทศและเครือข่ายประชาสัมพันธ์ต่างประเทศ เช่น องค์กรระหว่างประเทศ และสถานทูตต่างประเทศในไทยเกี่ยวกับ AEC ในประเด็นต่างๆที่สามารถนำมาขยายผลเพื่อประโยชน์ในการสื่อสาร การประชาสัมพันธ์ ภาพลักษณ์ของประเทศต่อไปได้

ส่วนที่ 2 การศึกษาความรู้เกี่ยวกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรี

ในส่วนที่ 2 ใช้การวิจัยเชิงปริมาณ ผ่านการสำรวจด้วยแบบสอบถาม เพื่อประเมินระดับความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรี ซึ่งในที่นี้แบ่งกลุ่มแรงงานฝีมือออกเป็น 4 กลุ่มใหญ่ ได้แก่ กลุ่มวิศวกร กลุ่มสถาปนิก กลุ่มบุคลากรทางการแพทย์ ประกอบด้วย แพทย์ พยาบาล และทันตแพทย์ และกลุ่มนักบริการการท่องเที่ยว จำนวนกลุ่มละ 100 คน โดยแบ่งการนำเสนอผลการวิจัยออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

1 การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Statistic)

- 1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- 1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร
- 1.3 ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความรู้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

2 การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1: พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีขึ้นอยู่กับอาชีพ

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติ Chi-Square ทดสอบพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนกับอาชีพของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรี

สมมติฐานที่ 2: ระดับความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีแต่ละอาชีพแตกต่างกัน

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติ F-Test ด้วยวิธีวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way ANOVA) เพื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนกับแรงงานฝีมือแต่ละอาชีพ

สมมติฐานที่ 3: ความถี่ในการเปิดรับข่าวสารมีความสัมพันธ์กับระดับความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรี

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) หาความสัมพันธ์ระหว่างความถี่ในการเปิดรับข่าวสารและระดับความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือแต่ละอาชีพ

ผลการวิเคราะห์

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์เชิงพรรณนา

ตอนที่ 1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ย โดยจะแสดงข้อมูลเป็นจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตามตารางที่ 4.3 – 4.7 ดังนี้

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	204	51.0
หญิง	196	49.0
รวม	400	100.0

จากตารางที่ 4.3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชายมากที่สุด มีจำนวน 204 คน คิดเป็นร้อยละ 51.0 และเพศหญิงมีจำนวน 196 คน คิดเป็นร้อยละ 49.0

ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า/เท่ากับ 20 ปี	3	0.8
21 – 30 ปี	304	76.0
31 – 40 ปี	60	15.0
41 – 50 ปี	22	5.5
51 ปีขึ้นไป	11	2.8
รวม	400	100.0

จากตารางที่ 4.4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีอายุ 21 – 30 ปี มีจำนวนมากที่สุด 304 คน คิดเป็นร้อยละ 76.0 รองลงมามีอายุ 31 – 40 ปี จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 15.0 อายุ 41 – 50 ปี มีจำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 5.5 อายุ 51 ปีขึ้นไป มีจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 2.8 และอายุน้อยกว่า/เท่ากับ 20 ปี น้อยที่สุดมีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.8

ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการศึกษา

การศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ปริญญาตรี	303	75.8
ปริญญาโท	97	24.3
รวม	400	100.0

จากตารางที่ 4.5 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการศึกษาในระดับปริญญาตรีมากที่สุด จำนวน 303 คน คิดเป็นร้อยละ 75.8 และศึกษาในระดับปริญญาโทน้อยที่สุดมีจำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 24.3

ตารางที่ 4.6 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
วิศวกร	100	25.0
สถาปนิก	100	25.0
บุคลากรทางการแพทย์	100	25.0
นักบริการการท่องเที่ยว	100	25.0
รวม	400	100.0

จากตารางที่ 4.6 พบว่า กลุ่มตัวอย่างประกอบอาชีพวิศวกรอาชีพสถาปนิกอาชีพบุคลากรทางการแพทย์ และอาชีพนักบริการการท่องเที่ยวมาก มีจำนวนเท่ากัน แบ่งเป็นอาชีพละ 100 คน คิดเป็นร้อยละ 25.0

ตารางที่ 4.7 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ระดับรายได้เฉลี่ยต่อเดือน	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 15,000 บาท	63	15.8
15,001 – 25,000 บาท	114	28.5
25,001 – 35,000 บาท	86	21.5
35,001 บาท ขึ้นไป	137	34.3
รวม	400	100.0

จากตารางที่ 4.7 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 35,001 บาทขึ้นไปมีจำนวนมากที่สุด 137 คน คิดเป็นร้อยละ 34.3 รองลงมามีระดับรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,001 – 25,000 บาทมีจำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 28.5 ถัดมามีระดับรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

25,001 – 35,000 บาท มีจำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 21.5 และมีระดับรายได้เฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 15,000 บาทน้อยที่สุด มีจำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 15.8

ตอนที่ 1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารจะศึกษาเกี่ยวกับ 9 หัวข้อ ได้แก่

1. ช่องทางที่เลือกใช้ในการเปิดรับข่าวสาร
2. ประเภทข่าวสารที่เลือกเปิดอ่าน ฟัง หรือดู
3. ความถี่ต่อวันในการเปิดอ่าน ฟัง หรือดูเพื่อรับข่าวสาร
4. ระยะเวลาเฉลี่ยต่อครั้งที่ใช้ในการเปิดรับข่าวสาร
5. ช่วงเวลาที่เปิดรับข่าวสารผ่านสื่อ
6. การเปิดรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
7. ช่องทางที่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
8. ช่องทางที่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมากที่สุด และ
9. วัตถุประสงค์ที่ทำให้เลือกเปิดรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของกลุ่ม

โดยข้อมูลทั้ง 9 หัวข้อนี้จะนำเสนอเป็นจำนวนและร้อยละ ตามตารางที่ 4.8- 4.16 ดังนี้

ตารางที่ 4.8 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามช่องทางที่เลือกใช้ในการเปิดรับข่าวสาร

ช่องทางที่เลือกใช้ในการเปิดรับข่าวสาร	จำนวน	ร้อยละ
โทรทัศน์	61	15.3
วิทยุ	2	0.5
หนังสือพิมพ์	10	2.5
สื่อออนไลน์(Social Media and Website)	322	80.5
สื่อกิจกรรม	5	1.3
รวม	400	100.0

จากตารางที่ 4.8 พบว่า กลุ่มตัวอย่างเลือกใช้สื่อออนไลน์ (Social Media and Website) เป็นช่องทางในการเปิดรับข่าวสารมากที่สุด มีจำนวน 322 คน คิดเป็นร้อยละ 80.5 รองลงมาเลือกใช้โทรทัศน์เป็นช่องทางในการเปิดรับข่าวสารมีจำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 15.3 ถัดมาเลือกใช้หนังสือพิมพ์เป็นช่องทางในการเปิดรับข่าวสารมีจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 2.5 เลือกใช้สื่อ

กิจกรรมเป็นช่องทางในการเปิดรับข่าวสารมีจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.3 และเลือกใช้วิทยุเป็นช่องทางในการเปิดรับข่าวสารน้อยที่สุดมีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.5

ตารางที่ 4.9 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประเภทข่าวสารที่เลือกเปิดอ่าน ฟัง หรือดู

ประเภทข่าวสารที่เลือกเปิดอ่าน ฟัง หรือดู	จำนวน	ร้อยละ
ข่าวการเมือง	31	7.8
ข่าวกีฬา	57	14.3
ข่าวบันเทิง	113	28.3
ข่าววัฒนธรรม	21	5.3
ข่าวเศรษฐกิจ	63	15.8
ข่าวสังคม	102	25.5
ข่าวอื่นๆ	13	3.3
รวม	400	100.0

จากตารางที่ 4.9 พบว่า กลุ่มตัวอย่างเลือกเปิดอ่าน ฟัง หรือดูข่าวสารประเภทข่าวบันเทิงมากที่สุด มีจำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 28.3 รองลงมาเลือกเปิดอ่าน ฟัง หรือดูข่าวสารประเภทข่าวสังคม มีจำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 25.5 ถัดมาเลือกเปิดอ่าน ฟัง หรือดูข่าวสารประเภทข่าวเศรษฐกิจ มีจำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 15.8 เลือกเปิดอ่าน ฟัง หรือดูข่าวสารประเภทข่าวกีฬา มีจำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 14.3 เลือกเปิดอ่าน ฟัง หรือดูข่าวสารประเภทข่าวการเมือง มีจำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 5.3 และเลือกเปิดอ่าน ฟัง หรือดูข่าวสารประเภทข่าวอื่นๆ น้อยที่สุด มีจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 3.3

ตารางที่ 4.10 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความถี่ต่อวันในการเปิดอ่าน ฟัง หรือดูเพื่อรับข่าวสาร

ความถี่ต่อวันในการเปิดอ่าน ฟัง หรือดูเพื่อรับ ข่าวสาร	จำนวน	ร้อยละ
0 – 5 ครั้งต่อวัน	275	78.8
6 – 8 ครั้งต่อวัน	58	14.5
มากกว่า 8 ครั้งต่อวัน	67	16.8
รวม	400	100.0

จากตารางที่ 4.10 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความถี่ต่อวันในการเปิดอ่าน ฟัง หรือดูเพื่อรับข่าวสาร 0 – 5 ครั้งต่อวันมากที่สุด มีจำนวน 275 คน คิดเป็นร้อยละ 78.8 รองลงมามีความถี่ต่อวันในการเปิดอ่าน ฟัง หรือดูเพื่อรับข่าวสาร มากกว่า 8 ครั้งต่อวัน มีจำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 16.8 และมีความถี่ต่อวันในการเปิดอ่าน ฟัง หรือดูเพื่อรับข่าวสาร 6 – 8 ครั้งต่อวันน้อยที่สุด มีจำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 14.5

ตารางที่ 4.11 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระยะเวลาเฉลี่ยต่อครั้งที่ใช้ในการเปิดรับข่าวสาร

ระยะเวลาเฉลี่ยต่อครั้งที่ใช้ในการเปิดรับข่าวสาร	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 1 ชั่วโมง	231	57.8
1–3 ชั่วโมง	127	31.8
มากกว่า 3 ชั่วโมง	42	10.5
รวม	400	100.0

จากตารางที่ 4.11 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระยะเวลาเฉลี่ยต่อครั้งที่ใช้ในการเปิดรับข่าวสาร น้อยกว่าหรือเท่ากับ 1 ชั่วโมงมากที่สุด มีจำนวน 231 คน คิดเป็นร้อยละ 57.8 รองลงมา มีระยะเวลาเฉลี่ยต่อครั้งที่ใช้ในการเปิดรับข่าวสาร 1–3 ชั่วโมง มีจำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 31.8 และมีระยะเวลาเฉลี่ยต่อครั้งที่ใช้ในการเปิดรับข่าวสารมากกว่า 3 ชั่วโมง มีจำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 10.5

ตารางที่ 4.12 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามช่วงเวลาที่เปิดรับข่าวสารผ่านสื่อ

ช่วงเวลาที่เปิดรับข่าวสารผ่านสื่อ	จำนวน	ร้อยละ
06:00 - 08:00 น.	61	15.3
11:00 - 13:00 น.	56	14.0
16:00 - 18:00 น.	43	10.8
20:00 - 22.00 น.	222	55.5
00:00 - 02:00 น.	11	2.8
อื่นๆ	7	1.8
รวม	400	100.0

จากตารางที่ 4.12 พบว่า กลุ่มตัวอย่างเปิดรับข่าวสารผ่านสื่อในช่วงเวลา 20:00 - 22.00 น. มากที่สุด มีจำนวน 222 คน คิดเป็นร้อยละ 55.4 รองลงมาเปิดรับข่าวสารผ่านสื่อในช่วงเวลา 06:00 - 08:00 น. มีจำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 15.3 ถัดมาเปิดรับข่าวสารผ่านสื่อในช่วงเวลา 11:00 - 13:00 น. มีจำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 14.0 เปิดรับข่าวสารผ่านสื่อในช่วงเวลา 16:00 - 18:00 น. มีจำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 10.8 เปิดรับข่าวสารผ่านสื่อในช่วงเวลา 00:00 - 02:00 น. มีจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 2.8 และเปิดรับข่าวสารผ่านสื่อในช่วงเวลาอื่นๆ น้อยที่สุด มีจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 1.8

ตารางที่ 4.13 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการเปิดรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

การเปิดรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	จำนวน	ร้อยละ
เคย	383	95.7
ไม่เคย	17	4.3
รวม	400	100.0

จากตารางที่ 4.13 พบว่า กลุ่มตัวอย่างเคยเปิดรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมากที่สุด มีจำนวน 383 คน คิดเป็นร้อยละ 95.7 และไม่เคยเปิดรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนน้อยที่สุด มีจำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 4.3

ตารางที่ 4.14 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามช่องทางที่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ช่องทางที่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	เลือก		ไม่เลือก		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
โทรทัศน์	294	73.5	106	26.5	400	100.0
วิทยุ	66	16.5	334	83.5	400	100.0
หนังสือพิมพ์	110	27.5	290	72.5	400	100.0
สื่อออนไลน์ (Social Media and Website)	308	77.0	92	23.0	400	100.0
สื่อกิจกรรม	57	14.3	343	85.8	400	100.0
อื่นๆ	5	1.3	395	98.8	400	100.0

* คำถามที่ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 4.14 พบว่า กลุ่มตัวอย่างได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจากสื่อออนไลน์ (Social Media and Website) มากที่สุด มีจำนวน 308 คน คิดเป็นร้อยละ 77.0 รองลงมาได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจากโทรทัศน์มีจำนวน 294 คน คิดเป็นร้อยละ 73.5 ถัดมาได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจากหนังสือพิมพ์มีจำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 27.5 ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจากวิทยุมีจำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 16.5 ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจากสื่อกิจกรรมมีจำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 14.3 และได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจากสื่ออื่นๆน้อยที่สุดมีจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.3

ตารางที่ 4.15 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามช่องทางที่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมากที่สุด

ช่องทางที่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมากที่สุด	จำนวน	ร้อยละ
โทรทัศน์	195	50.9
วิทยุ	12	3.1
หนังสือพิมพ์	15	3.9
สื่อออนไลน์ (Social Media and Website)	153	39.9
สื่อกิจกรรม	7	1.8
อื่นๆ	1	0.3
รวม	383	100.0

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ช่องทางที่กลุ่มตัวอย่างได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจากโทรทัศน์มากที่สุด มีจำนวน 195 คน คิดเป็นร้อยละ 50.9 รองลงมาได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจากสื่อออนไลน์ (Social Media and Website) มีจำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 39.9 ถัดมาได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจากหนังสือพิมพ์มีจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 3.9 ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจากวิทยุมีจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 3.1 ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจากสื่อกิจกรรมมีจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 1.8 และได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจากสื่ออื่นๆน้อยที่สุดมีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.3

ตารางที่ 4.16 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามวัตถุประสงค์ที่ทำให้เลือกเปิดรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

วัตถุประสงค์ที่ทำให้เลือกเปิดรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	จำนวน	ร้อยละ
เพื่อต้องการรู้เหตุการณ์เท่าทันสถานการณ์	171	44.6
เพื่อเตรียมความพร้อม และสร้างความองค์ความรู้ ความคิดให้กับตนเองก่อนการเข้าสู่ประชาคมอย่างเป็นทางการ	138	36.0
เพื่อใช้พูดคุยสนทนา หรือบอกต่อกับผู้อื่น	28	7.3
เพื่อต้องการนำข้อมูลมาใช้เป็นคำแนะนำ หรือใช้ประกอบการตัดสินใจ	43	11.2
อื่นๆ	3	0.8
รวม	383	100.0

จากตารางที่ 4.16 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีวัตถุประสงค์ที่ทำให้เลือกเปิดรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเพื่อต้องการรู้เหตุการณ์เท่าทันสถานการณ์มากที่สุด มีจำนวน 171 คน คิดเป็นร้อยละ 44.6 รองลงมา มีวัตถุประสงค์ที่ทำให้เลือกเปิดรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเพื่อเตรียมความพร้อม และสร้างความองค์ความรู้ ความคิดให้กับตนเองก่อนการเข้าสู่ประชาคมอย่างเป็นทางการ มีจำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 36.0 ถัดมา มีวัตถุประสงค์ที่ทำให้เลือกเปิดรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเพื่อต้องการนำข้อมูลมาใช้เป็นคำแนะนำ หรือใช้ประกอบการตัดสินใจมีจำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 11.2 มีวัตถุประสงค์ที่ทำให้เลือกเปิดรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเพื่อใช้พูดคุยสนทนา หรือบอกต่อกับผู้อื่นมีจำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 7.3 และมีวัตถุประสงค์ที่ทำให้เลือกเปิดรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเพื่อสื่ออื่นๆน้อยที่สุดมีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.8

ตอนที่ 1.3 ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความรู้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนความรู้ที่เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน จะแบ่งการศึกษา ออก 2 หัวข้อได้แก่

1. ระดับความสามารถในการจดจำ แยกแยะ และอธิบายความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
  2. ระดับความสามารถในการประยุกต์ใช้ข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเพื่อเตรียมความพร้อมในการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรีของกลุ่มตัวอย่าง
- โดยข้อมูลทั้ง 2 ส่วนนี้จะนำเสนอในรูปแบบจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบน

ตารางที่ 4.17 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	คำตอบ	
	ถูก	
	จำนวน	ร้อยละ
1. สามารถในการจดจำข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน		
1. อาเซียน (ASEAN) ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2510 ประกอบด้วยสมาชิกรวม 10 ประเทศ	317	79.3
2. เลขธิการอาเซียนปัจจุบัน คือ ดร.สุรินทร์ พิศสุวรรณ จากประเทศไทย	188	47.0
3. คำขวัญประจำอาเซียน คือ หนึ่งวิสัยทัศน์ สองอัตลักษณ์ สามประชาคม (One Vision, Two Identities, Three Communities)	180	45.0
4. สัญลักษณ์ประจำอาเซียนคือ รวงข้าวสีเหลือง จำนวน 10 รวมมัดรวมกันไว้	346	86.5
5. ประชาคมอาเซียน ประกอบด้วย ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียนประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน	343	85.8

ตารางที่ 4.17 (ต่อ)

ความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	คำตอบ	
	ถูก	
	จำนวน	ร้อยละ
2. ความสามารถในการแยกแยะข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน		
1. ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เป็นองค์กรหนึ่งที่อยู่ในสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือ ASEAN	93	23.3
2. เป้าหมายของการรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ภายในปี 2558 มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้อาเซียนเป็นสหภาพศุลกากรแบบเดียวกับสหภาพยุโรป (มีการใช้เงินสกุลเดียวกัน และใช้อัตราภาษีต่อประเทศนอกภูมิภาคเหมือนกัน)	170	42.5
3. องค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน คือ การมุ่งสู่การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน	329	82.3
4. การเปิดเสรีทางด้านเศรษฐกิจ ประกอบด้วย การเปิดเสรีทางการค้าเสรีทางการบริการ เสรีทางด้านแรงงาน และเสรีทางการลงทุน	36	9.0
5. การเปิดเสรีด้านแรงงาน ต้องเป็นแรงงานที่อยู่ภายใต้ข้อตกลงยอมรับร่วมกันในด้านคุณสมบัติสาขาวิชาชีพหลักเท่านั้น	288	72.0
3. ความสามารถในการอธิบายข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรี		
1. การเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรี สามารถใช้ได้กับบุคคลที่ประกอบอาชีพทั้ง 8 สาขาอาชีพได้แก่ วิศวกร นักสำรวจ สถาปนิก แพทย์ ทันตแพทย์ พยาบาล นักบัญชี และนักบริการการท่องเที่ยว	326	81.5
* 2. เงื่อนไขในการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรี บุคคลที่จะทำการเคลื่อนย้ายได้ต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเพียงอย่างเดียวก็สามารถไปทำงานยังประเทศสมาชิกได้ทันที	183	45.8

ตารางที่ 4.17 (ต่อ)

ความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	คำตอบ	
	ถูก	
	จำนวน	ร้อยละ
3. การเปิดเสรีด้านแรงงาน จะทำให้แรงงานมีจำนวนมากจนล้นตลาด เนื่องจากปัจจุบันแรงงานไทยยังมีอัตราการตกงานอยู่สูงมาก	184	46.0
4. การเปิดเสรีด้านแรงงาน จะทำให้คนไทยถูกแย่งงานจากต่างชาติ เนื่องจากแรงงานต่างชาติมีความสามารถมากกว่า และค่าแรงถูกกว่า	178	44.5
5. ข้อได้เปรียบของแรงงานไทย คือ การทำงานที่อาศัยความละเอียดและความคิดสร้างสรรค์สูง	303	75.8

จากตารางที่ 4.17 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความสามารถในการจดจำข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนว่าสัญลักษณ์ประจำอาเซียนคือ รวงข้าวสีเหลือง จำนวน 10 รวมมัดรวมกันไว้มากที่สุด มีจำนวน 346 คน คิดเป็นร้อยละ 86.5 รองลงมาสามารถจดจำข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนว่า ประชาคมอาเซียน ประกอบด้วย ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียนประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน มีจำนวน 343 คน คิดเป็นร้อยละ 85.8 ถัดมาสามารถจดจำข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนว่า อาเซียน (ASEAN) ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2510 ประกอบด้วยสมาชิกรวม 10 ประเทศ มีจำนวน 317 คน คิดเป็นร้อยละ 79.3 มีความสามารถในการจดจำข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนว่า เลขาธิการอาเซียนปัจจุบัน ไม่ใช่ ดร.สุรินทร์ พิศสุวรรณ จากประเทศไทยมีจำนวน 188 คน คิดเป็นร้อยละ 47.0 และสามารถจดจำข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนว่า คำขวัญประจำอาเซียน ไม่ใช่ หนึ่งวิสัยทัศน์ สองอัตลักษณ์ สามประชาคม (One Vision, Two Identities, Three Communities)น้อยที่สุด มีจำนวน 180 คน คิดเป็นร้อยละ 45.0

กลุ่มตัวอย่างมีความสามารถในการแยกแยะข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนว่า องค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน คือ การมุ่งสู่การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกันมากที่สุด มีจำนวน 329 คน คิดเป็นร้อยละ 82.3 รองลงมาสามารถแยกแยะข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนว่าการเปิดเสรีด้านแรงงาน ต้องเป็นแรงงานที่อยู่ภายใต้ข้อตกลงยอมรับร่วมกันในด้านคุณสมบัติสาขาวิชาชีพหลักเท่านั้นมีจำนวน 288 คน คิดเป็นร้อยละ 72.0 ถัดมาสามารถแยกแยะข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนว่าเป้าหมายของการรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ภายในปี 2558 มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้อาเซียนไม่เป็นสหภาพศุลกากรแบบ

เดียวกับสหภาพยุโรป (มีการใช้เงินสกุลเดียวกัน และใช้อัตราภาษีต่อประเทศนอกภูมิภาคเหมือนกัน)มีจำนวน 170 คน คิดเป็นร้อยละ 42.5มีความสามารถในการแยกแยะข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนว่าประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ไม่ได้เป็นองค์กรหนึ่งที่อยู่ในสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือ ASEANมีจำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 23.3 และสามารถแยกแยะข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนว่าการเปิดเสรีทางด้านเศรษฐกิจ ไม่ได้ประกอบด้วย การเปิดเสรีทางการค้าเสรีทางการบริการ เสรีทางด้านแรงงาน และเสรีทางการลงทุน น้อยที่สุด มีจำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 9.0

กลุ่มตัวอย่างมีความสามารถในการอธิบายข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือ เสรีว่าการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรี สามารถใช้ได้กับบุคคลที่ประกอบอาชีพทั้ง 8 สาขาอาชีพได้แก่ วิศวกร นักสำรวจ สถาปนิก แพทย์ ทันตแพทย์ พยาบาล นักบัญชี และนักบริการการท่องเที่ยวมากที่สุด มีจำนวน 326 คน คิดเป็นร้อยละ 81.5 รองลงมาสามารถอธิบายข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรีว่าข้อได้เปรียบของแรงงานไทย คือ การทำงานที่อาศัยความละเอียดและความคิดสร้างสรรค์สูง มีจำนวน 303 คน คิดเป็นร้อยละ 75.8 ถัดมาสามารถอธิบายข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรีว่าการเปิดเสรีด้านแรงงาน จะไม่ทำให้แรงงานมีจำนวนมากจนล้นตลาด เนื่องจากปัจจุบันแรงงานไทยยังมีอัตราการตกงานอยู่สูงมากมีจำนวน 184 คน คิดเป็นร้อยละ 46.0มีความสามารถในการอธิบายข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรีว่าเงื่อนไขในการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรี บุคคลที่จะทำการเคลื่อนย้ายได้มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเพียงอย่างเดียวก็ไม่สามารถไปทำงานยังประเทศสมาชิกได้ทันที มีจำนวน 183 คน คิดเป็นร้อยละ 45.8 และมีความสามารถในการอธิบายข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรีว่าการเปิดเสรีด้านแรงงาน จะไม่ทำให้คนไทยถูกแย่งงานจากต่างชาติ เนื่องจากแรงงานต่างชาติมีความสามารถมากกว่า และค่าแรงถูกกว่าน้อยที่สุด มีจำนวน 178 คน คิดเป็นร้อยละ 44.5

ตารางที่ 4.18 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามคะแนนรวมความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

คะแนนรวมความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	จำนวน	ร้อยละ
3	3	0.8
4	4	1.0
5	5	1.3
6	41	10.3
7	76	19.0
8	69	17.3
9	74	18.5
10	40	10.0
11	51	12.8
12	25	6.3
13	11	2.8
14	1	0.3
รวม	400	100.0
ค่าเฉลี่ย = 8.66 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 2.035 มีความรู้อยู่ในระดับปานกลาง		

จากตารางที่ 4.18 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนรวมความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนโดยเฉลี่ยเท่ากับ 8.66 คะแนนจากคะแนนเต็ม 15 คะแนน และค่าของความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.035 ถือว่ามีความรู้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีคะแนนรวมความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเท่ากับ 7 คะแนนมากที่สุดมีจำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 19.0 รองลงมามีคะแนนรวมความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เท่ากับ 8 คะแนนมีจำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 17.3 มีคะแนนรวมความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเท่ากับ 11 คะแนนมีจำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 12.8 มีคะแนนรวมความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเท่ากับ 6 คะแนนมีจำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 10.3 มีคะแนนรวมความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเท่ากับ 10 คะแนนมีจำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 10.0 มีคะแนนรวมความรู้

เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเท่ากับ 12 คะแนนมีจำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 6.3 มีคะแนนรวมความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เท่ากับ 13 คะแนนมีจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 2.8 มีคะแนนรวมความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เท่ากับ 5 คะแนนมีจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.3 มีคะแนนรวมความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เท่ากับ 3 คะแนนมีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.8 และมีคะแนนรวมความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เท่ากับ 14 คะแนนน้อยที่สุดมีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.3

ตารางที่ 4.19 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความสามารถในการประยุกต์ใช้ข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเพื่อเตรียมความพร้อมในการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรี

ข้อความ	ความสามารถในการประยุกต์ใช้ข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเพื่อเตรียมความพร้อมในการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรี					ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	การแปลความหมาย
	มากที่สุด จำนวน (ร้อยละ)	มาก จำนวน (ร้อยละ)	ปานกลาง จำนวน (ร้อยละ)	น้อย จำนวน (ร้อยละ)	น้อยที่สุด จำนวน (ร้อยละ)			
1. ท่านมองว่าอาเซียนเป็นประชาคมแห่งโอกาส	61 (15.3)	168 (42.0)	135 (33.8)	27 (6.8)	9 (2.3)	3.61	0.902	สูง
2. ท่านมองเห็นถึงข้อดีของ AEC ซึ่งจะทำให้เป็นตลาดขนาดใหญ่	79 (19.8)	173 (43.3)	116 (29.0)	25 (6.3)	7 (1.8)	3.37	0.907	ปานกลาง

ข้อความ	ความสามารถในการประยุกต์ใช้ข้อมูลเกี่ยวกับ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเพื่อเตรียมความ พร้อมในการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรี					ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ส่วน เบี่ยง เบน มาตร ฐาน (S.D.)	การแปล ความ หมาย
	มาก ที่สุด จำนวน (ร้อยละ)	มาก จำนวน (ร้อยละ)	ปาน กลาง จำนวน (ร้อยละ)	น้อย จำนวน (ร้อยละ)	น้อย ที่สุด จำนวน (ร้อยละ)			
3. AEC จะทำให้ท่านได้ซื้อสินค้าหรือบริการที่ถูกลง และไม่เสียภาษี	71 (17.8)	150 (37.5)	127 (31.8)	40 (10.0)	12 (3.0)	3.57	0.991	สูง
4. ท่านทราบว่าท่านจะได้รับประโยชน์โดยตรงจากการเปิดเสรีด้านแรงงาน	56 (14.0)	132 (33.0)	150 (37.5)	48 (12.0)	14 (3.5)	3.42	0.987	สูง
5. ท่านมองว่าการเปิดเสรีด้านแรงงานเป็นโอกาสมากกว่าความเสี่ยง	68 (17.0)	125 (31.3)	150 (37.5)	41 (10.3)	16 (4.0)	3.47	1.018	สูง

ข้อความ	ความสามารถในการประยุกต์ใช้ข้อมูลเกี่ยวกับ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเพื่อเตรียมความพร้อม ในการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรี					ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ส่วน เบี่ยง เบน มาตรฐาน (S.D.)	การ แปล ความ หมาย
	มากที่สุด จำนวน (ร้อยละ)	มาก จำนวน (ร้อยละ)	ปาน กลาง จำนวน (ร้อยละ)	น้อย จำนวน (ร้อยละ)	น้อย ที่สุด จำนวน (ร้อยละ)			
6. เมื่อเป็น AEC แล้ว ท่านสามารถ เดินทางไป ทำงานยัง ประเทศใน ภูมิภาคได้	104 (26.0)	154 (38.5)	123 (30.8)	18 (4.5)	1 (0.3)	3.85	0.866	สูง
7. ท่านทราบ ว่าต้องเตรียม ความพร้อม อย่างไรบ้าง หากต้องการ ไปทำงานใน อาเซียน	71 (17.8)	144 (36.0)	139 (34.8)	38 (9.5)	8 (2.0)	3.58	0.954	สูง
8. ท่านได้ เตรียมความ พร้อมด้าน ความรู้ เกี่ยวกับ AEC	41 (10.3)	112 (28.0)	167 (41.8)	59 (14.8)	21 (5.3)	3.23	0.997	ปาน กลาง

ข้อความ	ความสามารถในการประยุกต์ใช้ข้อมูลเกี่ยวกับ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเพื่อเตรียมความพร้อม ในการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรี					ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ส่วน เบี่ยง เบน มาตรฐาน (S.D.)	การ แปล ความ หมาย
	มากที่สุด จำนวน (ร้อยละ)	มาก จำนวน (ร้อยละ)	ปาน กลาง จำนวน (ร้อยละ)	น้อย จำนวน (ร้อยละ)	น้อย ที่สุด จำนวน (ร้อยละ)			
9. ท่านได้ เตรียมความ พร้อมด้าน คุณสมบัติ เพื่อรองรับ การแข่งขัน ของแรงงาน ในภูมิภาค	58 (14.5)	129 (32.3)	157 (39.3)	44 (11.0)	12 (3.0)	3.44	0.969	สูง
10. ท่าน ตระหนักถึง การพัฒนา ภาษา อังกฤษอย่าง มาก เพราะ เป็นจุดอ่อน ของแรงงาน ฝีมือไทย	199 (49.8)	109 (27.3)	78 (19.5)	9 (2.3)	5 (1.3)	4.22	0.921	สูง มาก
โดยรวม ทั้งหมด						3.61	0.631	สูง

จากตารางที่ 4.19 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความสามารถในการประยุกต์ใช้ข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเพื่อเตรียมความพร้อมในการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรีโดยรวมทั้งหมดอยู่ในระดับสูง คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.61 จากคะแนนเต็ม 5 และค่าของความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.631 โดยพิจารณาความสามารถในการประยุกต์ใช้ข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเพื่อเตรียมความพร้อมในการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรีในแต่ละระดับจะพบว่า ข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเพื่อเตรียมความพร้อมในการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรีที่กลุ่มตัวอย่างมีความสามารถในการประยุกต์ใช้อยู่ในระดับสูงมาก ได้แก่ ท่านตระหนักถึงการพัฒนาด้านภาษาอังกฤษอย่างมาก เพราะภาษาอังกฤษเป็นภาษาราชการที่ใช้ในอาเซียน และเป็นจุดอ่อนของแรงงานฝีมือไทยมากที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.22

ถัดมาข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเพื่อเตรียมความพร้อมในการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรีที่กลุ่มตัวอย่างมีความสามารถในการประยุกต์ใช้อยู่ในระดับสูง ได้แก่ ท่านทราบว่าเมื่อเกิดการรวมกลุ่มเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนแล้ว ท่านสามารถเดินทางไปทำงานยังประเทศต่างๆในภูมิภาคได้มากที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.85 รองลงมาได้แก่ ท่านมองว่าอาเซียนเป็น “ประชาคมแห่งโอกาส” เป็นความสำเร็จของภูมิภาคในการบูรณาการคิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.61 ถัดมาได้แก่ ท่านทราบว่า หากท่านต้องการเดินทางไปทำงานยังประเทศสมาชิก ท่านต้องเตรียมความพร้อมอย่างไรบ้าง เช่น การจดทะเบียนผู้ประกอบการวิชาชีพของอาเซียน หรือการรับรองมาตรฐานวิชาชีพ เป็นต้นคิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.58 ท่านมองว่าข้อดีของการเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกันของอาเซียน จะทำให้ท่านได้ประโยชน์ในการซื้อสินค้าหรือบริการที่ถูกลง และปราศจากภาษี คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.57 ท่านมองว่าการเปิดเสรีด้านแรงงานเป็นโอกาสมากกว่าความเสี่ยงหรืออุปสรรคในการทำงานของท่านคิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.47 ท่านได้เตรียมความพร้อมด้านคุณสมบัติวิชาชีพ การพัฒนาตนเองและทักษะฝีมือ เพื่อรองรับการแข่งขันของแรงงานในภูมิภาคคิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.44 และท่านทราบว่า การเปิดเสรีด้านแรงงานฝีมือ เป็นเป้าหมายหนึ่งของการเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกันของอาเซียน ซึ่งท่านจะได้รับประโยชน์โดยตรงน้อยที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.42

สุดท้าย คือ ข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเพื่อเตรียมความพร้อมในการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรีที่กลุ่มตัวอย่างมีความสามารถในการประยุกต์ใช้อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ท่านมองเห็นถึงข้อดีของการรวมกลุ่มเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งจะให้อาเซียนเป็นตลาดขนาดใหญ่ที่มีผู้บริโภคกว่า 625 ล้านคน ส่งผลไทยสามารถทำการค้าหรือส่งออกได้มากยิ่งขึ้นมากที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.37 และท่านได้เตรียมความพร้อมด้านความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เพื่อรองรับการเคลื่อนย้ายแรงงานในภูมิภาคน้อยที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.23

ผลการวิเคราะห์

ตอนที่ 2 การทดสอบสมมติฐาน

การวิจัยเรื่อง “การสื่อสารและความรู้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรี” มีสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้ 3 ข้อ ในการทดสอบสมมติฐานการวิจัยในครั้งนี้ ได้กำหนดระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย 3 ข้อ ปรากฏดังตารางที่ 4.20 – 4.34

สมมติฐานการวิจัยที่ 1 พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีขึ้นอยู่กับอาชีพ

สมมติฐานการวิจัยที่ 1.1 ช่องทางที่เลือกใช้ในการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีขึ้นอยู่กับอาชีพ

ตารางที่ 4.20 แสดงจำนวน ร้อยละ และค่า Chi-Square แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีกับช่องทางที่เลือกใช้ในการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

อาชีพของ แรงงาน ฝีมือ	ช่องทางที่เลือกใช้ในการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับประชาคม เศรษฐกิจอาเซียน					χ^2	Asymp. Sig. (2- tailed)
	โทรทัศน์	วิทยุ	หนังสือพิมพ์	สื่อ ออนไลน์	สื่อ กิจกรรม		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
1. วิศวกร	11 (2.8)	0 (0.0)	0 (0.0)	88 (22.0)	1 (0.3)	30.447*	0.002
2. สถาปนิก	12 (3.0)	2 (0.5)	7 (1.8)	76 (19.0)	3 (0.8)		
3. บุคลากร ทางการแพทย์	23 (5.8)	0 (0.0)	3 (0.8)	74 (18.5)	0 (0.0)		
4. นัก บริการการ ท่องเที่ยว	15 (3.8)	0 (0.0)	0 (0.0)	84 (21.0)	1 (0.3)		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.21 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีกับช่องทางที่เลือกใช้ในการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 พบว่า ช่องทางที่เลือกใช้ในการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีขึ้นอยู่กับอาชีพ

สมมติฐานการวิจัยที่ 1.2 ประเภทข่าวสารที่เลือกเปิดอ่าน ฟัง หรือดูข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีขึ้นอยู่กับอาชีพ

ตารางที่ 4.21 แสดงจำนวน ร้อยละ และค่า Chi-Square แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีกับประเภทข่าวสารที่เลือกเปิดอ่าน ฟัง หรือดูข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

อาชีพของ แรงงาน ฝีมือ	ประเภทข่าวสารที่เลือกเปิดอ่าน ฟัง หรือดูข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน							χ^2	Asy mp. Sig. (2- taile d)
	ข่าว การ เมือง จำนวน (ร้อยละ)	ข่าว กีฬา จำนวน (ร้อยละ)	ข่าว บันเทิง จำนวน (ร้อยละ)	ข่าว วัฒนธรรม จำนวน (ร้อยละ)	ข่าว เศรษฐกิจ จำนวน (ร้อยละ)	ข่าว สังคม จำนวน (ร้อยละ)	ข่าว อื่นๆ จำนวน (ร้อยละ)		
1 วิศวกร	11 (2.8)	22 (5.5)	18 (4.5)	2 (0.5)	18 (4.5)	21 (5.3)	8 (2.0)	51.04 8*	0.00 0
2สถาปนิก	13 (3.3)	16 (4.0)	23 (5.8)	9 (2.3)	19 (4.8)	19 (4.8)	1 (0.3)		
3บุคลากร ทางการแพทย์	2 (0.5)	12 (3.0)	32 (8.0)	5 (1.3)	12 (3.0)	35 (8.8)	2 (0.5)		
4. นัก บริการการ ท่องเที่ยว	5 (1.3)	7 (1.8)	40 (10.0)	5 (1.3)	14 (3.5)	27 (6.8)	2 (0.5)		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.21 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีกับประเภทข่าวสารที่เลือกเปิดอ่าน ฟัง หรือดูข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 พบว่า ประเภทข่าวสารที่เลือกเปิดอ่าน ฟัง หรือดูข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีขึ้นอยู่กับอาชีพ

สมมติฐานการวิจัยที่ 1.3 ความถี่ต่อวันในการเปิดอ่าน ฟัง หรือดูเพื่อรับข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีขึ้นอยู่กับอาชีพ

ตารางที่ 4.22 แสดงจำนวน ร้อยละ และค่า Chi-Square แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีกับความถี่ต่อวันในการเปิดอ่าน ฟัง หรือดูเพื่อรับข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

อาชีพของ แรงงานฝีมือที่ มีการไหลเวียน อย่างเสรี	ความถี่ต่อวันในการเปิดอ่าน ฟัง หรือดูเพื่อรับข่าวสาร เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน			χ^2	Asymp. Sig. (2- tailed)
	0 – 5 ครั้งต่อวัน จำนวน (ร้อยละ)	6 – 8 ครั้งต่อวัน จำนวน (ร้อยละ)	มากกว่า 8 ครั้ง ต่อวันจำนวน (ร้อยละ)		
1. วิศวกร	66 (16.6)	16 (4.0)	18 (4.5)	16.62 5	0.055
2. สถาปนิก	75 (18.8)	14 (3.5)	11 (2.8)		
3. บุคลากร ทางการแพทย์	71 (17.8)	10 (2.5)	19 (4.8)		
4. นักบริการ การท่องเที่ยว	63 (15.8)	18 (4.5)	19 (4.8)		

จากตารางที่ 4.22 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีกับความถี่ต่อวันในการเปิดอ่าน ฟัง หรือดูเพื่อรับข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 พบว่า ความถี่ต่อวันในการเปิดอ่าน ฟัง หรือดูเพื่อรับข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีไม่ขึ้นอยู่กับอาชีพ

สมมติฐานการวิจัยที่ 1.4 วัตถุประสงค์ที่ทำให้เลือกเปิดรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีขึ้นอยู่กับอาชีพ

ตารางที่ 4.23 แสดงจำนวน ร้อยละ และค่า Chi-Square แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีกับวัตถุประสงค์ที่ทำให้เลือกเปิดรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

อาชีพของ แรงงานฝีมือ	วัตถุประสงค์ที่ทำให้เลือกเปิดรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเปิด ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน					χ^2	Asy mp. Sig. (2- taile d)
	เพื่อต้องการ รู้เหตุการณ์ เท่าทัน สถานการณ์ สถานการณ์	เพื่อเตรียม ความพร้อม และสร้าง ความองค์ ความรู้	เพื่อ ต้องการนำ ข้อมูลมาใช้ ประกอบ การ ตัดสินใจ	เพื่อใช้ พูดคุย สนทนา หรือ บอกต่อ	อื่นๆ		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
1. วิศวกร	44 (11.5)	29 (7.6)	8 (2.1)	12 (3.1)	2 (0.5)	19.619	0. 075
2. สถาปนิก	38 (9.9)	31 (8.1)	12 (3.1)	17 (4.4)	0 (0.0)		
3. บุคลากร ทางการแพทย์	44 (11.5)	41 (10.7)	4 (1.0)	8 (2.1)	0 (0.0)		
4. นัก บริการการ ท่องเที่ยว	45 (11.7)	37 (9.7)	4 (1.0)	6 (1.6)	1 (0.3)		

จากตารางที่ 4.23 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีกับวัตถุประสงค์ที่ทำให้เลือกเปิดรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 พบว่า วัตถุประสงค์ที่ทำให้เลือกเปิดรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีไม่ขึ้นอยู่กับอาชีพ

สมมติฐานการวิจัยที่ 2 ระดับความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีแต่ละอาชีพแตกต่างกัน

สมมติฐานการวิจัยที่ 2.1 ความสามารถในการจดจำข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีแต่ละอาชีพแตกต่างกัน

ตารางที่ 4.24 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความสามารถในการจดจำข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีจำแนกตามอาชีพ

อาชีพของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรี	ความสามารถในการจดจำข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน			F	Sig.	คู่ต่าง
	จำนวน	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)			
1.วิศวกร	100	3.29	0.967	2.786*	0.041	4>3>1
2.สถาปนิก	100	3.40	0.953			
3.บุคลากรทางการแพทย์	100	3.39	0.962			
4.นักบริการการท่องเที่ยว	100	3.66	0.901			
รวม	400	3.43	0.952			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.24 ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความสามารถในการจดจำข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีจำแนกตามอาชีพ ผลการทดสอบสมมติฐานการศึกษาด้วยสถิติ F-test โดยวิธี One Way Anova ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และการเปรียบเทียบพหุคูณเพื่อทดสอบความแตกต่าง โดยวิธีผลต่างนัยสำคัญ (LSD) พบว่าความสามารถในการจดจำข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีแต่ละอาชีพแตกต่างกัน โดยแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีที่มีอาชีพนักบริการการท่องเที่ยวมีความสามารถในการจดจำข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมากกว่าบุคลากรทางการแพทย์ และวิศวกร

สมมติฐานการวิจัยที่ 2.2 ความสามารถในการแยกแยะข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีแต่ละอาชีพแตกต่างกัน

ตารางที่ 4.25 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความสามารถในการแยกแยะข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีจำแนกตามอาชีพ

อาชีพของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรี	ความสามารถในการแยกแยะข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน			F	Sig.	คู่ต่าง
	จำนวน	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)			
1.วิศวกร	100	2.30	0.881	2.623*	0.049	2>3>4
2.สถาปนิก	100	2.50	1.039			
3.บุคลากรทางการแพทย์	100	2.21	0.987			
4.นักบริการการท่องเที่ยว	100	2.15	0.857			
รวม	400	2.29	0.950			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.25 ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความสามารถในการแยกแยะข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีจำแนกตามอาชีพ ผลการทดสอบสมมติฐานการศึกษาด้วยสถิติ F-test โดยวิธี One Way Anova ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และการเปรียบเทียบพหุคูณเพื่อทดสอบความแตกต่าง โดยวิธีผลต่างนัยสำคัญ (LSD) พบว่าความสามารถในการแยกแยะข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีแต่ละอาชีพแตกต่างกัน โดยแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีที่มีอาชีพสถาปนิกมีความสามารถในการแยกแยะข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมากกว่าแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีที่มีอาชีพบุคลากรทางการแพทย์ และแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีที่มีอาชีพนักบริการการท่องเที่ยว

สมมติฐานการวิจัยที่ 2.3 ความสามารถในการอธิบายข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรีของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีแต่ละอาชีพแตกต่างกัน

ตารางที่ 4.26 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความสามารถในการอธิบายข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรีของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีจำแนกตามอาชีพ

อาชีพของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรี	ความสามารถในการอธิบายข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรี			F	Sig.	คู่ต่าง
	จำนวน	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)			
1.วิศวกร	100	3.02	1.154	11.065*	0.000	2>1>3>4
2.สถาปนิก	100	3.44	1.402			
3.บุคลากรทางการแพทย์	100	2.79	1.148			
4.นักบริการการท่องเที่ยว	100	2.49	1.087			
รวม	400	2.93	1.248			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.26 ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความสามารถในการอธิบายข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรีของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีจำแนกตามอาชีพ ผลการทดสอบสมมติฐานการศึกษาด้วยสถิติ F-test โดยวิธี One Way Anova ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และการเปรียบเทียบพหุคูณเพื่อทดสอบความแตกต่าง โดยวิธีผลต่างนัยสำคัญ (LSD) พบว่าความสามารถในการอธิบายข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรีของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีแต่ละอาชีพแตกต่างกัน โดยแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีที่มีอาชีพสถาปนิกมีความสามารถในการอธิบายข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรีมากกว่าแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีที่มีอาชีพวิศวกร บุคลากรทางการแพทย์ และนักบริการการท่องเที่ยว นอกจากนี้ แรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีที่มีอาชีพวิศวกรมีความสามารถในการอธิบายข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรีมากกว่าแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีที่มีอาชีพนักบริการการท่องเที่ยว

สมมติฐานการวิจัยที่ 2.4 ความสามารถในการประยุกต์ใช้ข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เพื่อเตรียมความพร้อมในการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรีของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีแต่ละอาชีพแตกต่างกัน

ตารางที่ 4.27 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความสามารถในการประยุกต์ใช้ข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเพื่อเตรียมความพร้อมในการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรีของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีจำแนกตามอาชีพ

อาชีพของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรี	ความสามารถในการประยุกต์ใช้ข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเพื่อเตรียมความพร้อมในการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรี			F	Sig.	คู่ต่าง
	จำนวน	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)			
1.วิศวกร	100	3.53	0.587	5.432*	0.001	2>3>1>4
2.สถาปนิก	100	3.81	0.625			
3.บุคลากรทางการแพทย์	100	3.61	0.613			
4.นักบริการการท่องเที่ยว	100	3.48	0.655			
รวม	400	3.61	0.631			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.27 ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความสามารถในการประยุกต์ใช้ข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเพื่อเตรียมความพร้อมในการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรีของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีจำแนกตามอาชีพ ผลการทดสอบสมมติฐานการศึกษาด้วยสถิติ F-test โดยวิธี One Way Anova ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และการเปรียบเทียบพหุคูณเพื่อทดสอบความแตกต่าง โดยวิธีผลต่างนัยสำคัญ (LSD) พบว่า ความสามารถในการประยุกต์ใช้ข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเพื่อเตรียมความพร้อมในการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรีของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีแต่ละอาชีพแตกต่างกัน โดยแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีที่มีอาชีพ

สถาปนิกมีความสามารถในการประยุกต์ใช้ข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเพื่อเตรียมความพร้อมในการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรีมากกว่าบุคลากรทางการแพทย์ วิศวกร และนักบริการการท่องเที่ยว

สมมติฐานการวิจัยที่ 2.5 ความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีแต่ละอาชีพแตกต่างกัน

ตารางที่ 4.28 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีจำแนกตามอาชีพ

อาชีพของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรี	ความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน			F	Sig.	คู่ต่าง
	จำนวน	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)			
1.วิศวกร	100	8.61	1.797	5.551*	0.001	2>1>3>4
2.สถาปนิก	100	9.34	2.275			
3.บุคลากรทางการแพทย์	100	8.39	2.029			
4.นักบริการการท่องเที่ยว	100	8.30	1.872			
รวม	400	8.66	2.035			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.28 ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีจำแนกตามอาชีพ ผลการทดสอบสมมติฐานการศึกษาด้วยสถิติ F-test โดยวิธี One Way Anova ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และการเปรียบเทียบพหุคูณเพื่อทดสอบความแตกต่าง โดยวิธีผลต่างนัยสำคัญ (LSD) พบว่า ความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีแต่ละอาชีพแตกต่างกัน โดยแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีที่มีอาชีพสถาปนิกมีความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมากกว่าแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีที่มีอาชีพวิศวกร บุคลากรทางการแพทย์ และนักบริการการท่องเที่ยว

สมมติฐานการวิจัยที่ 3 ความถี่ในการเปิดรับข่าวสารมีความสัมพันธ์กับระดับความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรี

สมมติฐานการวิจัยที่ 3.1 ความถี่ในการเปิดรับข่าวสารมีความสัมพันธ์กับระดับความสามารถในการจดจำข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรี

สมมติฐานการวิจัยที่ 3.2 ความถี่ในการเปิดรับข่าวสารมีความสัมพันธ์กับระดับความสามารถในการแยกแยะข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรี

สมมติฐานการวิจัยที่ 3.3 ความถี่ในการเปิดรับข่าวสารมีความสัมพันธ์กับระดับความสามารถในการอธิบายข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรีของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรี

สมมติฐานการวิจัยที่ 3.4 ความถี่ในการเปิดรับข่าวสารมีความสัมพันธ์กับระดับความสามารถในการประยุกต์ใช้ข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเพื่อเตรียมความพร้อมในการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรีของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรี

สมมติฐานการวิจัยที่ 3.5 ความถี่ในการเปิดรับข่าวสารมีความสัมพันธ์กับระดับความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรี

ตารางที่ 4.29 แสดงสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างความถี่ในการเปิดรับข่าวสารของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีกับระดับความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ตัวแปร	ระดับความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรี									
	1. ระดับความสามารถในการจดจำข้อมูลเกี่ยวกับ AEC		2. ระดับความสามารถในการแยกแยะข้อมูลเกี่ยวกับ AEC		3. ระดับความสามารถในการอธิบายข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับ Free Flow of Skilled Labor		4. ระดับความสามารถในการประยุกต์ใช้ข้อมูลเกี่ยวกับ AEC		5. ระดับความรู้เกี่ยวกับ AEC	
	ค่าสหสัมพันธ์	Sig.	ค่าสหสัมพันธ์	Sig.	ค่าสหสัมพันธ์	Sig.	ค่าสหสัมพันธ์	Sig.	ค่าสหสัมพันธ์	Sig.
ความถี่ในการเปิดรับข่าวสารของแรงงานฝีมือเสรี	-0.022	0.655	-0.037	0.463	0.035	0.481	0.007	0.888	-0.006	0.905

จากตารางที่ 4.29 ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยด้วยการทดสอบสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างความถี่ในการเปิดรับข่าวสารของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีกับระดับความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 พบว่า ความถี่ในการเปิดรับข่าวสารไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความสามารถในการจดจำข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรี ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความสามารถในการแยกแยะข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับ

ระดับความสามารถในการอธิบายข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรี ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับระดับความสามารถในการประยุกต์ใช้ข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเพื่อเตรียมความพร้อมในการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรี และไม่มีความสัมพันธ์กับระดับระดับความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรี จึงปฏิเสธสมมติที่ 3

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

งานวิจัยเรื่อง “การสื่อสารและความรู้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรี” มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยทั้งหมด 4 ประการ ได้แก่

1. เพื่อศึกษาการสื่อสารประชาสัมพันธ์ที่ภาครัฐใช้ในการสร้างความรู้เกี่ยวกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรี
3. เพื่อสำรวจความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรี
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร และระดับความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรี

ผู้วิจัยได้แบ่งวิธีการศึกษาออกเป็น 2 ส่วนหลัก คือ

1. การศึกษาการสื่อสารประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วยการวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Analysis) ที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารประชาสัมพันธ์หรือการให้ความรู้เกี่ยวกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งเผยแพร่อยู่บนเว็บไซต์ทางการของกรมประชาสัมพันธ์และสภาวิชาชีพ จำนวน 8 เว็บไซต์ ในลักษณะของบทความหรือเอกสารทางวิชาการ ร่วมกับการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ของนักประชาสัมพันธ์ สำนักงานประชาสัมพันธ์ต่างประเทศ กรมประชาสัมพันธ์

การนำเสนอข้อมูลหลังจากที่ได้สัมภาษณ์เชิงลึกและการวิเคราะห์เอกสารเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจะนำข้อมูลดังกล่าวมาเรียบเรียงและสรุปออกมาเป็นแนวทางการสื่อสารประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานรัฐ เพื่อให้เห็นภาพรวมของการสื่อสารที่ภาครัฐส่งเสริมและสนับสนุนการรับรู้ของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีผ่านการสร้างความรู้

2. การศึกษาความรู้เกี่ยวกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีใช้การวิจัยเชิงปริมาณ ผ่านการสำรวจด้วยแบบสอบถาม เพื่อประเมินความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีซึ่งในที่นี้แบ่งกลุ่ม

แรงงานฝีมือออกเป็น 4 กลุ่มใหญ่ ได้แก่ กลุ่มบุคลากรทางการแพทย์ ประกอบด้วย แพทย์ พยาบาล และทันตแพทย์ กลุ่มวิศวกรกลุ่มสถาปนิก และกลุ่มนักบริการการท่องเที่ยว

ข้อมูลที่ได้จากการศึกษานี้ จะนำเสนอในรูปแบบของการแจกแจงความถี่ (Frequency) แสดงค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในส่วนของคำถามตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามตอนที่ 2 พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร และตอนที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนส่วนการทดสอบสมมติฐานการวิจัยนั้นได้กำหนดระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยใช้ค่า Chi-Square เพื่อทดสอบพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีแต่ละอาชีพ นอกจากนี้ยังใช้สถิติ F-test โดยวิธี One Way Anova เพื่อทดสอบระดับความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีแต่ละอาชีพแตกต่างกัน และการทดสอบสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความถี่ในการเปิดรับข่าวสารกับระดับความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรี

สรุปผลการวิจัย

การสรุปผลการวิจัยจะแบ่งออกเป็น 4 ส่วนตามปัญหาคำถามวิจัย ได้แก่

1. การสื่อสารประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความรู้เกี่ยวกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของภาครัฐเป็นอย่างไร

ในการศึกษาการสื่อสารประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนนี้ ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพในการค้นหาคำตอบ โดยแบ่งออกเป็น 2 วิธี ดังนี้

1.1 การวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารประชาสัมพันธ์หรือการให้ความรู้เกี่ยวกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนบนเว็บไซต์ทางการ (Official Website)

จากการรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องบนเว็บไซต์ทางการของสภาวิชาชีพทั้ง 7 สภา และสำนักงานการประชาสัมพันธ์ต่างประเทศ ประกอบด้วย

เว็บไซต์ของส่วนอาเซียน สำนักการประชาสัมพันธ์ต่างประเทศ กรมประชาสัมพันธ์

<http://www.asean thai.net/main.php?filename=index>

เว็บไซต์ของแพทยสภา : <http://www.tmc.or.th/>

เว็บไซต์ของการพยาบาล : <http://www.tnc.or.th/>

เว็บไซต์ของทันตแพทยสภา : <http://www.dentalcouncil.or.th/>

เว็บไซต์ของสภาวิศวกร : <http://www.coe.or.th/>

เว็บไซต์ของสภาสถาปนิก : <http://www.act.or.th/>

เว็บไซต์ของสภาวิชาชีพบัญชี : <http://www.fap.or.th/>

เว็บไซต์ของสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

<http://www.thailandtourismcouncil.org/>

โดยในการวิเคราะห์เอกสารจะแบ่งออกเป็น 4 ประเด็นตามขอบเขตเนื้อหาที่กำหนด ดังนี้

1. เนื้อหาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

จากเอกสารที่พบทั้งหมด จำนวน 89 ชิ้น เป็นเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการให้ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน จำนวน 24 ชิ้น ทั้งนี้พบในเว็บไซต์ทางการของสำนักงานการประชาสัมพันธ์ต่างประเทศ กรมประชาสัมพันธ์มากที่สุด มีถึง 16 ชิ้น โดยเนื้อหากล่าวถึงแผนยุทธศาสตร์ของกรมประชาสัมพันธ์ความเป็นมาของการก่อตั้งอาเซียน พัฒนาการการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โอกาสความท้าทาย ความเสี่ยง และประโยชน์ที่ไทยจะได้รับจากการเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน รองลงมาเป็นเว็บไซต์ทางการของทันตแพทยสภาที่นำเสนอเนื้อหาความรู้ทั่วไปมากถึง 5 ชิ้น จากทั้งหมด 13 ชิ้นที่พบ ซึ่งรายละเอียดของการให้ความรู้นั้น มีความแตกต่างจากสำนักงานการประชาสัมพันธ์ต่างประเทศเล็กน้อย กล่าวคือ ทันตแพทยสภานี้เน้นการสร้างการตระหนักรู้ว่าวิชาชีพทันตแพทย์จะได้รับผลกระทบจากการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ และเน้นการสื่อสารถึงการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการเปิดประชาคม ทั้งในด้านของการปรับนโยบายและเว็บไซต์ทางการ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่กำลังจะเกิดขึ้น และสุดท้ายคือ เว็บไซต์ทางการของสภาวิชาชีพบัญชีและสภาวิศวกร มีการนำเสนอเนื้อหาความรู้ทั่วไปจำนวน 2 และ 1 ชิ้น ตามลำดับ โดยรายละเอียดของเนื้อหาทั้ง สองเว็บไซต์กล่าวถึงที่มาของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเช่นเดียวกัน แต่สภาวิชาชีพบัญชีมีการให้ข้อมูลเกี่ยวกับเป้าหมายหรือคุณลักษณะของการรวมกลุ่มเพิ่มเติมที่แตกต่างออกไป

2. เนื้อหาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรี

เอกสารที่เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ทั่วไปในเรื่องของการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือ เป็นเอกสารที่พบมากที่สุดจากจำนวนเอกสารทั้งหมด 89 ชิ้น เป็นเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการให้ความรู้ทั่วไปในส่วนนี้ถึง 32 ชิ้น ส่วนใหญ่พบเว็บไซต์ทางการของสำนักงานการประชาสัมพันธ์ต่างประเทศ กรมประชาสัมพันธ์ โดยลักษณะของการให้ความรู้นั้นมีความหลากหลายในแง่ของมุมมอง ค่อนข้างครอบคลุมในทุกกลุ่มอาชีพที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นวิศวกร สถาปนิก แพทย์ พยาบาล และบุคลากรด้านการท่องเที่ยว แต่เป็นการนำเสนอในขอบเขตของความรู้ทั่วไปและความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรีมากกว่าเป็นความรู้ในเชิงลึกของการขึ้นทะเบียนเป็นนักวิชาชีพอาเซียน

ของแต่ละอาชีพ รองลงมา คือ เว็บไซต์ทางการของทันตแพทยสภาและสภาวิชาชีพบัญชี ที่ได้เผยแพร่เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการให้ความรู้ทั่วไปของการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือ มีจำนวนถึง 6 และ 5 ขึ้นตามลำดับ โดยรายละเอียดส่วนใหญ่สภาฯ เลือกที่จะนำเสนอในแง่ของการเตรียมความพร้อมของนักวิชาชีพกับ AEC และรูปแบบของการเปิดเสรีทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพ ถัดมา ได้แก่ เว็บไซต์ทางการของแพทยสภาและสภาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ซึ่งรายละเอียดที่แพทยสภานำเสนอนั้น มีความแตกต่างจากสภาอื่นๆ กล่าวคือ แพทยสภาเลือกที่จะนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการสร้างการตระหนักรู้ต่อบทบาทของแพทยสภาในการเป็นส่วนหนึ่งของสมาชิกของสภาวิชาชีพแพทยอาเซียน การสร้างความเข้าใจใหม่ในการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรีที่ถูกต้อง การให้ข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจสถานพยาบาลในยุคของการเปิดเสรีทางการค้าบริการ และการให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ปัจจุบันของบุคลากรทางการแพทย์ เป็นต้น ส่วนสภาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยนั้น เน้นการให้ความสำคัญด้านการเตรียมความพร้อมของบุคลากรในการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือมากกว่า ไม่ว่าจะเป็นการตระหนักรู้ในแง่ของทั้งปริมาณและคุณภาพ และสุดท้าย ได้แก่ เว็บไซต์ทางการของสภาวิศวกร พบเอกสารที่เกี่ยวข้องจำนวน 2 ชิ้น ทั้งนี้รายละเอียดของเนื้อหาแนะนำเสนอเกี่ยวกับการอธิบายถึงบทบาทของสภาวิศวกรในการเป็นส่วนหนึ่งของการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรีและผลกระทบของวิชาชีพในการเปิดเสรี รวมทั้งจำนวนของผู้ที่ขึ้นทะเบียนเป็นวิศวกรอาเซียนล่าสุดด้วย

3. เนื้อหาความรู้เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมการปฏิบัติงานในอาเซียนของแรงงานฝีมือ

จากการรวบรวมเอกสารบนเว็บไซต์ทางการของทั้งหมด 8 เว็บไซต์ พบเอกสารที่นำเสนอเกี่ยวกับความรู้ในการเตรียมความพร้อมสำหรับการปฏิบัติงานในอาเซียนของแรงงานฝีมือ จำนวน 19 ชิ้น โดยพบมากที่สุดบนเว็บไซต์ทางการของสภาวิชาชีพบัญชี มีมากถึง 14 ชิ้น ซึ่งสภาวิชาชีพบัญชีเลือกนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับถึงมาตรฐานทางบัญชีที่แต่ละประเทศสมาชิคนำมาใช้ นับเป็นการให้ข้อมูลที่มีประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับนักบัญชีวิชาชีพของไทย อันจะสร้างความได้เปรียบเมื่อมีการเปิดเสรีอย่างเป็นทางการและจะทำให้นักบัญชีวิชาชีพอาเซียนสามารถใช้ประโยชน์ในการเปิดเสรีด้านแรงงานได้อย่างเต็มศักยภาพ รองลงมา ได้แก่ เว็บไซต์ทางการของสภาการพยาบาล โดยเนื้อหาทั้งหมดเกี่ยวข้องกับการเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติงานในอาเซียน ไม่ว่าจะเป็นการเตรียมความพร้อมในลักษณะขององค์กรทางการแพทย์ การศึกษาทางด้านพยาบาลศาสตร์ และการสร้างองค์ความรู้ในการปฏิบัติงานพยาบาลข้ามวัฒนธรรม เป็นต้น

4. เนื้อหาความรู้เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมในการขึ้นทะเบียนเป็นนักวิชาชีพอาเซียน

การนำเสนอเนื้อหาความรู้เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมเพื่อขึ้นทะเบียนเป็นนักวิชาชีพอาเซียน พบเอกสารทั้งหมด 14 ชิ้น มาจากเว็บไซต์ทางการของสภาวิชาชีพบัญชี จำนวน 6 ชิ้น สภาวิศวกร จำนวน 4 ชิ้น สภาสถาปนิก จำนวน 3 ชิ้น และแพทยสภา จำนวน 1 ชิ้น ทั้งนี้เนื้อหารายละเอียดที่เผยแพร่ของทุกเว็บไซต์ที่กล่าวมามีลักษณะที่ใกล้เคียงกัน กล่าวคือ เป็นเนื้อหาความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนวิธีการขึ้นทะเบียนในเบื้องต้นทั้งในประเทศแหล่งกำเนิดและประเทศผู้รับปลายทาง แต่ความน่าสนใจอยู่ที่การนำเสนอของสภาวิชาชีพบัญชีที่ยังไม่มีการขึ้นทะเบียนเป็นนักวิชาชีพอย่างเป็นทางการ แต่มีการเผยแพร่ข้อมูลจำนวนมาก ตรงกันข้ามกับแพทยสภาที่ยังไม่มีการขึ้นทะเบียนอย่างเป็นทางการ เช่นเดียวกัน แต่การจัดทำข้อตกลงมีความคืบหน้าไปมากกว่าสภาวิชาชีพบัญชี สวนทางกับเอกสารที่พบบนเว็บไซต์เป็นอย่างยิ่ง

จากการวิเคราะห์เอกสารทั้งหมด อาจกล่าวได้ว่า การสื่อสารประชาสัมพันธ์การเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแต่ละหน่วยงาน ขอบเขตในการนำเสนอเนื้อหานั้นขึ้นอยู่กับบทบาทของหน่วยงาน กล่าวคือ สำนักงานประชาสัมพันธ์ต่างประเทศ จะเน้นการรายงานความเคลื่อนไหวในอาเซียนและการสื่อสารในเรื่องของความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับอาเซียน ไม่ได้เจาะจงการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเป็นพิเศษ มีเพียงการให้ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือบ้าง แต่ทั้งนี้ด้วยบทบาทของหน่วยงานจึงต้องนำเสนอเนื้อหาที่เป็นกลางและครอบคลุมในทุกมิติของอาเซียน และนอกจากการเป็นศูนย์กลางการเผยแพร่ข่าวสารแล้ว สำนักงานประชาสัมพันธ์ต่างประเทศยังทำหน้าที่เป็นหน่วยสนับสนุนสื่อการประชาสัมพันธ์ให้แก่หน่วยงานหรือบุคคลภายนอก ด้วยส่วนการประชาสัมพันธ์ของสภาวิชาชีพนั้น ผู้วิจัยพบว่า ปัจจุบันการเผยแพร่เนื้อหาอาจไม่ได้มีจำนวนและความเคลื่อนไหวที่เร็วมาก หากเทียบกับสำนักงานประชาสัมพันธ์ต่างประเทศ แต่ในแง่ของความเกี่ยวข้องกับเนื้อหาหรือความรู้โดยตรงกับกลุ่มเป้าหมายที่ทำการศึกษานั้นมีมากกว่า สังเกตได้จากเอกสารที่เผยแพร่อยู่บนเว็บไซต์มักจะเป็นการให้ข้อมูลเพื่อเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติงาน ข้อตกลงยอมรับร่วมด้านคุณสมบัติของนักวิชาชีพอาเซียน และขั้นตอนการขึ้นทะเบียนการเป็นนักวิชาชีพอาเซียน เป็นต้น

1.2 การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) นักประชาสัมพันธ์ สำนักงานประชาสัมพันธ์ต่างประเทศ กรมประชาสัมพันธ์ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของหน่วยงาน

ใจความสำคัญของการสัมภาษณ์ สามารถสรุปออกมาได้เป็น 4 ประเด็น ดังนี้

1) บทบาทหน้าที่ของสำนักการประชาสัมพันธ์ต่างประเทศ กรมประชาสัมพันธ์ คือ การเป็นศูนย์กลางการประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านการต่างประเทศ เพื่อให้เกิดความร่วมมือและภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศไทยในสายตาต่างชาติ วิเคราะห์ท่าทีของสื่อต่างประเทศที่มีเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของประเทศไทยรวมทั้งสร้างความเชื่อมั่นและความเข้าใจในด้านนโยบายของรัฐบาลไทยบนเวทีระหว่างประเทศด้วย โดยบทบาทของหน่วยงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนนั้น สำนักงานการประชาสัมพันธ์ต่างประเทศได้จัดตั้ง “ศูนย์ข้อมูลข่าวสารอาเซียน” ขึ้นมาภายใต้ส่วนอาเซียน เพื่อเป็นศูนย์กลางการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ และสื่อสารข้อมูลเกี่ยวกับ ASEAN ให้กับหน่วยงานราชการและประชาชนทั่วไป อีกทั้งยังเป็นหน่วยงานที่สนับสนุนสื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์ให้แก่หน่วยงานที่สนใจอีกด้วย

2) การวางแผน แนวทาง หรือการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน สามารถสรุปได้ว่า กลุ่มเป้าหมายหลักในการประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มหลัก ได้แก่

บุคลากรภายใน: วัตถุประสงค์ทางการสื่อสาร จะเน้นการเพิ่มทักษะและความรู้ที่จำเป็นสำหรับการทำงาน เพื่อเตรียมความพร้อมในเป็นส่วนหนึ่งของประชาคม

หน่วยงานภายนอก: วัตถุประสงค์ทางการสื่อสารจะให้ความสำคัญกับเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้อง และให้การสนับสนุนในเรื่องสื่อประชาสัมพันธ์ ไม่ว่าจะเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ หรือสื่อกิจกรรมต่างๆ

ประชาชนทั่วไป: วัตถุประสงค์ทางการสื่อสารเน้นไปที่การให้ความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนผ่านสื่อต่างๆ อย่างครอบคลุม ทั้งสื่อโทรทัศน์ วิทยุ สื่อออนไลน์ และสื่อสิ่งพิมพ์

3) การดำเนินการสื่อสาร และกิจกรรมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของสำนักการประชาสัมพันธ์ต่างประเทศ กรมประชาสัมพันธ์ในปัจจุบัน การประชาสัมพันธ์ของส่วนอาเซียน ครอบคลุมรูปแบบของสื่อหลากหลายประเภท ไม่ว่าจะเป็นเว็บไซต์ (asean thai.net) สื่อสังคมออนไลน์ (Facebook : ข่าวสารอาเซียน กรมประชาสัมพันธ์ และ ASEAN Information Center) วิทยุ (คลื่น 92.5) โทรทัศน์ (รายการเดินทางอาเซียน) และสื่อสิ่งพิมพ์ (หนังสือ Our ASEAN รู้จักอาเซียน เข้าใจอาเซียน และแผ่นพับความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับอาเซียน) โดยเป้าหมายของการทำงานจะเน้นการเป็นศูนย์กลางของข้อมูลสำหรับประชาชนและหน่วยงานราชการทุกๆส่วนที่มีความต้องการทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด ซึ่งส่วนอาเซียนจะเป็นผู้ให้การสนับสนุนในเรื่องของสื่อที่ใช้เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ไม่ว่าจะเป็นบอร์ดนิทรรศการ หรือสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ ทั้งนี้ผู้ที่สนใจสามารถเข้ามาขอเอกสารที่ใช้เผยแพร่ความรู้ได้เช่นกัน ในส่วนของบุคลากรภายใน

นั้น ส่วนอาเซียนได้จัดการอบรมเพื่อเพิ่มความรู้และการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ด้วยการจัด “การอบรมเตรียมความพร้อมด้านภาษาอังกฤษเพื่อเตรียมพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน” เพื่อพัฒนาความรู้ด้านภาษา ความรู้ในการทำงานด้านการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ และความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ส่วนเนื้อหาที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับอาเซียน เกร็ดความรู้ที่ควรรู้เกี่ยวกับแต่ละประเทศ และรายงานความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับอาเซียนทั่วไป ทั้งนี้สำหรับการสื่อสารที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีนั้นจะอยู่ในส่วนเดียวกับความรู้ทั่วไปเช่นกัน แต่เพิ่มเติมหากมีผู้สนใจ ในเว็บไซต์จะมีการเชื่อมกับเว็บไซต์ของหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงแรงงาน เป็นต้น

4) การวางแผนการสื่อสารในอนาคต ทางกรมประชาสัมพันธ์จำเป็นต้องเพิ่มการสร้างความรู้สึกร่วมและทัศนคติให้กับประชาชนในการเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมให้มากยิ่งขึ้น ให้ประชาชนมองเห็นถึงโอกาสของการรวมกลุ่ม นอกจากนี้เพื่อการต่อยอดการประชาสัมพันธ์ อาจจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนมุมมอง ประสบการณ์ของสื่อมวลชนต่างประเทศและเครือข่ายประชาสัมพันธ์ต่างประเทศ เช่น องค์กรระหว่างประเทศ หรือสถานทูตต่างประเทศในไทยเกี่ยวกับ AEC ในประเด็นต่างๆที่สามารถนำมาขยายผลเพื่อประโยชน์ในการสื่อสารประชาสัมพันธ์ภาพลักษณ์ของประเทศต่อไปได้

จากการรวบรวมข้อมูลทั้งจากสภาวิชาชีพทั้ง 7 สภา และสำนักการประชาสัมพันธ์ รวมทั้งการสัมภาษณ์เชิงลึก สามารถสรุปออกมาเป็นแนวทางการสื่อสารประชาสัมพันธ์เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของภาครัฐได้ ดังนี้

ในปัจจุบัน สถานการณ์การสื่อสารเกี่ยวกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปัจจุบัน ผู้วิจัยพบว่า การสื่อสารของกลุ่มผู้ส่งสารเป้าหมาย แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กล่าวคือ กลุ่มสำนักการประชาสัมพันธ์ต่างประเทศ กรมประชาสัมพันธ์ และกลุ่มสภาวิชาชีพ ความแตกต่างทางการสื่อสารของสองกลุ่มนี้ คือ กลุ่มสำนักการประชาสัมพันธ์ต่างประเทศ จะเน้นการรายงานความเคลื่อนไหวในอาเซียนและการสื่อสารในเรื่องของความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับอาเซียน ไม่ได้เจาะจงการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเป็นพิเศษ มีเพียงการให้ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือบ้าง แต่ทั้งนี้ด้วยบทบาทของหน่วยงานจึงต้องนำเสนอเนื้อหาที่เป็นกลางและครอบคลุมในทุกมิติของอาเซียน และนอกจากการเป็นศูนย์กลางการเผยแพร่ข่าวสารแล้ว สำนักการประชาสัมพันธ์ต่างประเทศยังทำหน้าที่เป็นหน่วยสนับสนุนสื่อการประชาสัมพันธ์ให้แก่หน่วยงานหรือบุคคลภายนอกด้วย ส่วนการประชาสัมพันธ์ของสภาวิชาชีพนั้น ผู้วิจัยพบว่า ปัจจุบันการเผยแพร่เนื้อหาอาจจะไม่ได้มีจำนวนและความเคลื่อนไหวที่เร็วมาก หากเทียบกับสำนักการประชาสัมพันธ์ต่างประเทศ แต่ในแง่ของความเกี่ยวข้องกับเนื้อหาหรือความรู้โดยตรงกับกลุ่มเป้าหมายที่ทำการศึกษานั้นมีมากกว่า สังเกต

ได้จากเอกสารที่เผยแพร่อยู่บนเว็บไซต์มักจะเป็นข้อตกลงยอมรับร่วมด้านคุณสมบัติของนักวิชาชีพอาเซียน และขั้นตอนการขึ้นทะเบียนการเป็นนักวิชาชีพอาเซียน ซึ่งส่วนใหญ่จะพบในเว็บไซต์ของสภาที่มีการเจรจาข้อตกลงสำเร็จเรียบร้อยแล้ว เช่น สภาวิศวกร สภาสถาปนิก เป็นต้น

วัตถุประสงค์การสื่อสารของหน่วยงานตัวอย่างที่ทำการศึกษ ผู้วิจัย พบว่า หน่วยงานเหล่านี้ทำการสื่อสารประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างองค์ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ให้ข้อมูลเพื่อเตรียมความพร้อมในการรองรับการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีแก่แรงงานฝีมือทั้ง 8 สาขาอาชีพ และใช้โอกาสในการรวมกลุ่มเพื่อสร้างความได้เปรียบอย่างเต็มศักยภาพ รวมทั้งสร้างความรู้สึกร่วมกันให้เกิดการยอมรับทางด้านความแตกต่างทางวัฒนธรรมและสังคม เพื่อการอยู่ร่วมกันในฐานะพลเมืองอาเซียน โดยกลุ่มเป้าหมายในที่นี้แบ่งออกได้ตามกลุ่มผู้ส่งสาร กล่าวคือ กลุ่มสำนักการประชาสัมพันธ์ต่างประเทศ จะเน้นการสื่อสารในวงกว้างกับสาธารณชนทั่วไป และหน่วยงานภายนอก ส่วนกลุ่มสภาวิชาชีพ จะเน้นการให้ข้อมูลเชิงลึกกับผู้ประกอบอาชีพของตนเท่านั้น หากสังเกตเนื้อหาที่เผยแพร่จะเป็นความรู้เฉพาะที่เกี่ยวกับวิชาชีพนั้น หรือแม้กระทั่งข้อตกลงการยอมรับคุณสมบัติร่วมกันก็เช่นกัน แต่อย่างไรก็ตาม ในที่นี้ไม่สามารถสรุปข้อความหลักที่ใช้เป็นใจความสำคัญในการสื่อสารได้ ถึงแม้จะมีการกำหนดจากสำนักเลขาธิการอาเซียนและสำนักการประชาสัมพันธ์ต่างประเทศ ว่าจะมีการนำข้อความที่ว่า “อาเซียน: ประชาคมแห่งโอกาสมาใช้” ในปี 2559-2563 แต่จากการรวบรวมเอกสารยังไม่พบการสื่อสารด้วยข้อความดังกล่าวแต่อย่างใด

ในส่วนของกลยุทธ์การสื่อสารนั้น ผู้วิจัยได้พบว่า การสื่อสารของกลุ่มผู้ส่งสารเป้าหมายขึ้นอยู่กับบทบาทที่ได้รับมอบหมายของหน่วยงานนั้นๆ กล่าวคือ สำนักการประชาสัมพันธ์ต่างประเทศ กรมประชาสัมพันธ์ ได้รับมอบหมายให้เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารอาเซียน จึงได้จัดตั้งส่วนอาเซียน และศูนย์ข้อมูลข่าวสารอาเซียนขึ้น เพื่อทำการสื่อสารและสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับอาเซียนให้ประชาชนทั่วไป ดังนั้นขอบเขตของการสื่อสารจึงออกมาในลักษณะของการให้ความรู้ทั่วไป และข่าวสารความเคลื่อนไหวล่าสุด ซึ่งเน้นกลุ่มเป้าหมายที่เป็นสาธารณชนทั่วไป ในทางตรงกันข้ามสภาวิชาชีพ ผู้มีหน้าที่เป็นตัวแทนและผู้รักษาผลประโยชน์ของผู้ประกอบอาชีพนั้นๆ ได้ทำการสื่อสารในลักษณะที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการมีส่วนได้ส่วนเสียของผู้ประกอบอาชีพนั้นๆ มากกว่าที่จะให้ข้อมูลที่ เป็นความรู้ทั่วไปหรือเป็นกลาง กล่าวคือ เน้นการสื่อสารเรื่องของประโยชน์ ผลกระทบ การเตรียมความพร้อมด้านวิชาชีพหรือการปฏิบัติงาน และการเตรียมความพร้อมในการขึ้นทะเบียนนักวิชาชีพอาเซียน รวมทั้งขั้นตอนการขึ้นทะเบียนดังกล่าวด้วย ดังนั้นการสื่อสารของกลุ่มสภาวิชาชีพถึงจะไม่ได้เป็นวงกว้างสำหรับสาธารณชนทั่วไป แต่เป็นเชิงลึกสำหรับแรงงานฝีมือทั้ง 8 อาชีพ โดยสื่อหรือกิจกรรมที่ใช้กลุ่มเป้าหมายนำมาใช้ในการส่งสาร พบการใช้สื่อเกือบทุกประเภทในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ไม่ว่าจะเป็นเว็บไซต์ (asean thai.net) สื่อสังคมออนไลน์ (Facebook : ข่าวสารอาเซียน

กรมประชาสัมพันธ์ และ ASEAN Information Center) วิทยุ (คลื่น 92.5) โทรทัศน์ (รายการเดินหน้าอาเซียน) สื่อสิ่งพิมพ์ (หนังสือ Our ASEAN รู้จักอาเซียน เข้าใจอาเซียน และแผ่นพับความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับอาเซียน) และสื่อกิจกรรม (การจัดสัมมนาหรืออบรมเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน) เป็นต้น ทั้งนี้งบประมาณ ระยะเวลาดำเนินการและวิธีการประเมินผลไม่สามารถสรุปออกมาเป็นแผนหรือแนวทางการให้ความรู้เกี่ยวกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้ เนื่องจากยังขาดหลักฐานและข้อมูลเพียงพอในการวิเคราะห์ ดังนั้นผู้วิจัยจึงจัดทำ การสำรวจระดับความรู้ของแรงงานฝีมือ เพื่อนำมาใช้ในการประเมินผลต่อไป

จากการวิจัยเชิงคุณภาพ สามารถสรุปแนวทางการสื่อสารประชาสัมพันธ์การให้ความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ได้ว่า ปัจจุบันการสื่อสารที่ปรากฏเป็นการสื่อสารที่มาจากบทบาทของหน่วยงาน ไม่ได้มาจากการวางแผนจากส่วนกลาง สังเกตได้จากขอบเขตของการสื่อสารด้านเนื้อหาที่มีความแตกต่างกันทั้งสำนักงานประชาสัมพันธ์ต่างประเทศ และสภาวิชาชีพด้วยกันเอง ดังนั้นเพื่อการสื่อสารประชาสัมพันธ์ที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันและมีประสิทธิภาพ การวางแผนประชาสัมพันธ์ในขั้นตอนนี้ นอกเหนือจากการให้ความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งแต่ละหน่วยงานได้ทำอย่างต่อเนื่องแล้ว ภาครัฐควรเพิ่มการสื่อสารที่เน้นการสร้างความรู้สึกร่วมกันเป็นเจ้าของร่วมกันของอาเซียน ควรเน้นย้ำการสร้างทัศนคติที่ดีที่มีต่อประเทศสมาชิกอาเซียน ให้ประชาชนมองว่าตนเป็นพลเมืองของอาเซียน ไม่ใช่เพียงพลเมืองของประเทศในอาเซียน เท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎี KAP ที่ต้องการสร้างการเปลี่ยนแปลงให้ผู้รับสารเริ่มตั้งแต่การสื่อสารเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงความรู้ (Knowledge) การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ (Attitude) และผลลัพธ์ขั้นถัดไปคือ การเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรม (Practice) เปรียบเสมือนผลลัพธ์ขั้นสูงสุดที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้รับสาร พฤติกรรมในนี้ที่ควรที่จะเกิดขึ้น คือ การใช้ประโยชน์อย่างเต็มศักยภาพจากการรวมกลุ่ม ซึ่งเมื่อภาครัฐมีการวางแผนกลยุทธ์การสื่อสารประชาสัมพันธ์ที่ดี ก็จะสามารถใช้เป็นเครื่องมือหนึ่งที่น่าไปสู่ออกาสของความสำเร็จได้เป็นอย่างดี

2. พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีเป็นอย่างไร

ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรี ผ่านการสำรวจด้วย ซึ่งในที่นี้แบ่งกลุ่มแรงงานฝีมือออกเป็น 4 กลุ่มใหญ่ ได้แก่ กลุ่มวิศวกร กลุ่มสถาปนิก กลุ่มบุคลากรทางการแพทย์ ประกอบด้วย แพทย์ พยาบาล และทันตแพทย์ และกลุ่มนักรับบริการการท่องเที่ยว จำนวนกลุ่มละ 100 คน โดยผลการวิจัยสามารถสรุปได้ ดังนี้

2.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการรวบรวมข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชายมากที่สุด มีจำนวน 204 คน คิดเป็นร้อยละ 51.0 มีอายุอยู่ในช่วง 21 – 30 ปีมากที่สุดจำนวน 304 คน คิดเป็นร้อยละ 76.0 การศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีมากที่สุด จำนวน 303 คน คิดเป็นร้อยละ 75.8 และมีจำนวน 100 คนเท่ากันทั้ง 4 อาชีพ คือ อาชีพวิศวกรอาชีพสถาปนิกอาชีพบุคลากรทางการแพทย์ และอาชีพนักบริการการท่องเที่ยวโดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 35,001 บาทขึ้นไป มีจำนวนมากถึง 137 คน คิดเป็นร้อยละ 34.3

2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร

กลุ่มตัวอย่างเลือกใช้สื่อออนไลน์ (Social Media and Website) เป็นช่องทางในการเปิดรับข่าวสารมากที่สุด มีจำนวน 322 คน คิดเป็นร้อยละ 80.5 โดยเลือกเปิดอ่าน ฟัง หรือดูข่าวสารประเภทข่าวบันเทิงมากที่สุด จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 28.3 มีความถี่ต่อวันในการเปิดอ่าน ฟัง หรือดูเพื่อรับข่าวสารอยู่ที่ 0 – 5 ครั้งจำนวน 275 คน คิดเป็นร้อยละ 78.8 ใช้ระยะเวลาเฉลี่ยต่อครั้งที่ใช้ในการเปิดรับข่าวสารน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1 ชั่วโมงมากที่สุด จำนวน 231 คน คิดเป็นร้อยละ 57.8 ส่วนใหญ่เปิดรับข่าวสารผ่านสื่อในช่วงเวลา 20:00 – 22:00 น.มากที่สุด จำนวน 222 คน คิดเป็นร้อยละ 55.4 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเคยเปิดรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจำนวน 383 คน คิดเป็นร้อยละ 95.7 ทั้งนี้ช่องทางหลักในการรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ได้แก่ โทรทัศน์มากที่สุด มีจำนวน 195 คน คิดเป็นร้อยละ 50.9 โดยวัตถุประสงค์ที่ทำให้เลือกเปิดรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเพื่อต้องการรู้เหตุการณ์เท่าทันสถานการณ์มากที่สุด มีจำนวน 171 คน คิดเป็นร้อยละ 44.6

2.3 การทดสอบสมมติฐาน

ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานไว้ว่า พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีขึ้นอยู่กับอาชีพ ซึ่งผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่าช่องทางที่เลือกใช้ในการเปิดรับข่าวสาร ประเภทข่าวสารที่เลือกเปิดอ่าน ฟัง หรือดูข่าวสารของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีขึ้นอยู่กับอาชีพ ยกเว้นความถี่ต่อวันในการเปิดรับข่าวสาร และวัตถุประสงค์ที่ทำให้เลือกเปิดรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรี กล่าวได้ว่าเป็นไปตามสมมติฐานการที่ตั้งไว้เพียงบางส่วน

3. ความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีเป็นอย่างไร

3.1 ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

1) ความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความสามารถในการจดจำข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนว่า สัญลักษณ์ประจำอาเซียนคือ รวงข้าวสีเหลือง จำนวน 10 รวมมัดรวมกันไว้มากที่สุด มีจำนวน 346 คน คิดเป็นร้อยละ 86.5

กลุ่มตัวอย่างมีความสามารถในการแยกแยะข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนว่า องค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน คือ การมุ่งสู่การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกันมากที่สุด มีจำนวน 329 คน คิดเป็นร้อยละ 82.3

กลุ่มตัวอย่างมีความสามารถในการอธิบายข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรีว่าการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรี สามารถใช้ได้กับบุคคลที่ประกอบอาชีพทั้ง 8 สาขาอาชีพได้แก่ วิศวกร นักสำรวจ สถาปนิก แพทย์ทันตแพทย์ พยาบาล นักบัญชี และนักบริการการท่องเที่ยวมากที่สุด มีจำนวน 326 คน คิดเป็นร้อยละ 81.5

2) คะแนนรวมความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนรวมความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนโดยเฉลี่ยเท่ากับ 8.66 คะแนนจากคะแนนเต็ม 15 คะแนน และค่าของความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.035 ถือว่ามีความรู้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีคะแนนรวมความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเท่ากับ 7 คะแนนมากที่สุดมีจำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 19.0

3) ระดับความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนอยู่ในระดับคะแนนระหว่าง 6.1 – 9 คะแนน หมายถึง มีความรู้ในระดับปานกลางมากที่สุด มีจำนวน 219 คน คิดเป็นร้อยละ 54.8

4) ความสามารถในการประยุกต์ใช้ข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเพื่อเตรียมความพร้อมในการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรี

พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความสามารถในการประยุกต์ใช้ข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเพื่อเตรียมความพร้อมในการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรีโดยรวมทั้งหมดอยู่ในระดับสูง คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.61 จากคะแนนเต็ม 5 และค่าของความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.631 โดยพิจารณาความสามารถในการประยุกต์ใช้ข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเพื่อเตรียมความพร้อมในการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรีในแต่ละระดับจะพบว่า

ข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเพื่อเตรียมความพร้อมในการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรีที่กลุ่มตัวอย่างมีความสามารถในการประยุกต์ใช้อยู่ในระดับสูงมาก ได้แก่ ท่านตระหนักถึงการพัฒนาด้านภาษาอังกฤษอย่างมาก เพราะภาษาอังกฤษเป็นภาษาราชการที่ใช้ในอาเซียน และเป็นจุดอ่อนของแรงงานฝีมือไทยมากที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.22

ข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเพื่อเตรียมความพร้อมในการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรีที่กลุ่มตัวอย่างมีความสามารถในการประยุกต์ใช้อยู่ในระดับสูง ได้แก่ ท่านทราบว่า เมื่อเกิดการรวมกลุ่มเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนแล้ว ท่านสามารถเดินทางไปทำงานยังประเทศต่างๆในภูมิภาคได้มากที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.85

ข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเพื่อเตรียมความพร้อมในการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรีที่กลุ่มตัวอย่างมีความสามารถในการประยุกต์ใช้อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ท่านมองเห็นถึงข้อดีของการรวมกลุ่มเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งจะทำให้อาเซียนเป็นตลาดขนาดใหญ่ที่มีผู้บริโภคกว่า 625 ล้านคน ส่งผลไทยสามารถทำการค้าหรือส่งออกได้มากยิ่งขึ้นมากที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.37

3.2 การทดสอบสมมติฐาน

ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานไว้ว่า ระดับความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีแต่ละอาชีพแตกต่างกัน ซึ่งจากการวิจัยพบว่า ความสามารถในการจดจำข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ความสามารถในการแยกแยะข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ความสามารถในการอธิบายข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรี และความสามารถในการประยุกต์ใช้ข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเพื่อเตรียมความพร้อมในการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรีของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีแต่ละอาชีพแตกต่างกัน นอกจากนี้ระดับความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีแต่ละอาชีพก็แตกต่างกันด้วย

4. พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารมีความสัมพันธ์กับระดับความรู้ของแรงงานฝีมือเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนหรือไม่ อย่างไร

ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานการวิจัยไว้ว่า พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารมีความสัมพันธ์กับระดับความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรี ผลการทดสอบความสัมพันธ์ ปรากฏว่า พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความสามารถในการจดจำข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ระดับความสามารถในการแยกแยะข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ระดับความสามารถในการอธิบายข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรี และระดับความสามารถในการประยุกต์ใช้ข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เพื่อเตรียมความพร้อมในการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรีของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรี รวมทั้งไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรี จึงสรุปว่า ปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

อภิปรายผล

การอภิปรายผลการวิจัยจะแบ่งออกเป็น 4 ส่วนตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการสื่อสารประชาสัมพันธ์ที่ภาครัฐใช้ในการสร้างความรู้เกี่ยวกับการเปิดประชาคม เศรษฐกิจอาเซียน ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาการสื่อสารเกี่ยวกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ด้วยการใช้การวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Analysis) ที่เกี่ยวข้องกับการประชาสัมพันธ์ในการให้ความรู้เกี่ยวกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งเผยแพร่อยู่บนเว็บไซต์ทางการของกรมประชาสัมพันธ์และสภาวิชาชีพ จำนวน 8 เว็บไซต์ ในลักษณะของบทความหรือเอกสารทางวิชาการ ร่วมกับการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ของนักประชาสัมพันธ์สำนักงานประชาสัมพันธ์ต่างประเทศ กรมประชาสัมพันธ์สามารถสรุปได้ว่า แนวทางการให้ความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้ง 8 หน่วยงาน แบ่งออกได้ 2 กลุ่ม ตามบทบาทหน้าที่ของหน่วยงาน กล่าวคือ

กลุ่มแรก ได้แก่ สำนักงานประชาสัมพันธ์ต่างประเทศ กรมประชาสัมพันธ์ เป็นหน่วยงานหลักและศูนย์กลางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารอาเซียน แนวทางการประชาสัมพันธ์เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะเป็นเรื่องความรู้ทั่วไปที่ประชาชนควรรู้ ตัวอย่างเช่น ที่มาหรือประวัติการก่อตั้งอาเซียน พัฒนาการของอาเซียนสู่ประชาคมอาเซียน สิ่งที่ต้องรู้เกี่ยวกับประเทศสมาชิกอาเซียน การจัดตั้งประชาคมอาเซียน การเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ประโยชน์ ผลกระทบและความท้าทายของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรี และรายงานความเคลื่อนไหวของอาเซียน ซึ่งขอบเขตหรือเนื้อหาการให้ความรู้เหล่านี้สัมพันธ์กับ

แผนแม่บทการสื่อสารการเปิดประชาคมอาเซียน (ASEAN Communication Master Plan) ของ ASEAN Secretariat และบทบาทของกรมประชาสัมพันธ์ที่ได้รับมอบหมายให้เป็นกลไกระดับชาติในการดำเนินการการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร และสร้างการตระหนักรู้เกี่ยวกับอาเซียนให้แก่ประชาชนทุกระดับและทุกระดับ เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมและสามารถใช้โอกาสจากประชาคมอาเซียนได้อย่างเต็มที่ จึงทำให้เกิดการจัดตั้ง ส่วนอาเซียน ภายใต้สำนักงานการประชาสัมพันธ์ต่างประเทศ กรมประชาสัมพันธ์ขึ้นมาในปี 2555 เพื่อทำหน้าที่ดูแลการประชาสัมพันธ์ประชาคมอาเซียนโดยตรง ทั้งในส่วนของงานด้านแผนงานและกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจ และสร้างการตระหนักรู้ในเรื่องอาเซียน โดยกลุ่มเป้าหมายของการประชาสัมพันธ์ สำนักงานการประชาสัมพันธ์ต่างประเทศ กรมประชาสัมพันธ์ นอกจากการสร้างความรู้ ความเข้าใจให้กับประชาชนทุกระดับแล้ว จากการสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่า สำนักงานการประชาสัมพันธ์ต่างประเทศยังให้ความสำคัญกับหน่วยงานภายนอกและบุคลากรภายในอีกด้วย ซึ่งวัตถุประสงค์ในการสื่อสารจะแตกต่างกันออกไป

สำหรับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นบุคลากรภายในการสื่อสารจะเน้นไปที่การเพิ่มทักษะและความรู้ที่จำเป็นสำหรับการทำงาน เพื่อเตรียมความพร้อมในเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมอย่างเช่น การจัดอบรมภาษาอังกฤษเพื่อเตรียมพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนเป็นต้น และสำหรับหน่วยงานภายนอกนั้น วัตถุประสงค์ทางการสื่อสารสำนักงานการประชาสัมพันธ์ต่างประเทศจะให้ความสำคัญกับเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้อง การบูรณาการแผนยุทธศาสตร์การประชาสัมพันธ์ และการให้การสนับสนุนในเรื่องสื่อประชาสัมพันธ์ ไม่ว่าจะเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ หรือสื่อกิจกรรมต่างๆ เพื่ออำนวยความสะดวกให้หน่วยงานที่ต้องการนำไปเผยแพร่ความรู้ต่อไปซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Tucker & Derelain (1989) ที่กล่าวว่าวัตถุประสงค์ของการประชาสัมพันธ์ นอกจากแบ่งตามระดับของการรับรู้และการเปลี่ยนแปลงในผู้รับสารแล้ว ยังสามารถแบ่งตามกลุ่มเป้าหมายได้อีกด้วย กล่าวคือ วัตถุประสงค์เพื่อการประชาสัมพันธ์ภายใน ใช้กำหนดเป้าหมายในการสื่อสารระหว่างบุคลากรในองค์กร เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในนโยบาย อุดมการณ์และวิสัยทัศน์ขององค์กร เสริมสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน ลดช่องว่างระหว่างพนักงานและผู้บริหาร กระตุ้น ชักจูงและส่งเสริมให้พนักงานทำงานด้วยความเต็มใจและรู้สึกจงรักภักดี เป็นต้น และวัตถุประสงค์เพื่อการประชาสัมพันธ์ภายนอก กลุ่มเป้าหมายในการสื่อสาร คือ สาธารณชน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมีวัตถุประสงค์ในการสื่อสาร เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดีที่สาธารณชนมีต่อองค์กร สร้างภาพลักษณ์ และชื่อเสียงขององค์กรให้เป็นที่รู้จัก ตลอดจนแสวงหาความร่วมมือระหว่างองค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องซึ่งกลุ่มเป้าหมายของการประชาสัมพันธ์ของสำนักงานการประชาสัมพันธ์ต่างประเทศก็มีลักษณะการแบ่งกลุ่มเป้าหมายที่ใกล้เคียงกันนี้

ทางด้านกรวางแผนการประชาสัมพันธ์เกี่ยวประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในอนาคต สำนักการประชาสัมพันธ์ต่างประเทศจะเพิ่มการสร้างความรู้สึกร่วมและทัศนคติให้กับประชาชนในการเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมให้มากยิ่งขึ้น ให้ประชาชนมองเห็นถึงโอกาสของการรวมกลุ่มและยอมรับความแตกต่างของวัฒนธรรมพหุสังคมของอาเซียนได้ ทั้งนี้ใกล้เคียงกับใจความสำคัญของทฤษฎี Relationship Management Theory ของ Ledingham ที่กล่าวว่า การบริหารจัดการความสัมพันธ์จะมีประสิทธิผล เมื่อองค์กรหรือสถาบัน และประชาชน คำนึงถึงผลประโยชน์และเป้าหมายที่มีร่วมกันเสมอตลอดเวลา ซึ่งสำนักการประชาสัมพันธ์ต่างประเทศสามารถนำแนวคิดนี้มาพัฒนาต่อยอดในการวางแผนระยะต่อไปได้ โดยเน้นการสื่อสารเรื่องประโยชน์ หรือโอกาสที่จะเกิดจากการรวมกลุ่มเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเป็นหลัก

กลุ่มที่ 2 ได้แก่ กลุ่มสภาวิชาชีพ ประกอบด้วย แพทยสภา สภาการพยาบาล ทันตแพทยสภา สภาวิศวกร สถาปนิก สภาวิชาชีพบัญชี และสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยเป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับแรงงานฝีมือเสรีทั้ง 8 อาชีพ ทั้งนี้ในการวิจัยเพื่อหาแนวทางการให้ความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของสภา ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์เอกสารเพื่อเข้าถึงเนื้อหาทั้งหมด และจากการวิจัยพบเอกสารที่เกี่ยวข้องทั้งหมดจำนวน 92 ชิ้น โดยส่วนใหญ่จะอยู่ในรูปแบบของบทความทางวิชาการ บทความพิเศษ วารสารและแผนยุทธศาสตร์ สภาวิชาชีพบัญชีมีการเผยแพร่เอกสารที่เกี่ยวข้องมากที่สุด ถึง 27 ชิ้น รองลงมาเป็น ทันตแพทยสภา 13 ชิ้น สภาวิศวกร 8 ชิ้น แพทยสภา 5 ชิ้น สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย 4 ชิ้น และสภาการพยาบาลและสถาปนิก สภาละ 3 ชิ้น โดยเนื้อหา หลังจากที่ได้ทำการวิเคราะห์เอกสารแล้ว ผู้วิจัยพบว่า สามารถจัดหมวดหมู่ของเนื้อหาที่มีการเผยแพร่อยู่บนเว็บไซต์ต่างๆ ได้ 4 ประเภท ได้แก่ เนื้อหาเกี่ยวกับความรู้ทั่วไปของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรี ความรู้เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติงานในอาเซียน และความรู้เพื่อการเตรียมความพร้อมสำหรับการขึ้นทะเบียนเป็นนักวิชาชีพอาเซียน ซึ่งแต่ละหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรี มีการเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน แต่จะมากหรือน้อยนั้นขึ้นอยู่กับความก้าวหน้าในการเจรจาข้อตกลงยอมรับร่วมด้านคุณสมบัติของแต่ละวิชาชีพ ดังจะเห็นได้จาก สภาวิศวกรที่มีการนำเสนอเนื้อหาได้ครอบคลุมมากที่สุด ซึ่งในปัจจุบันการเคลื่อนย้ายวิศวกรอาเซียนมีความคืบหน้าไปมาก แต่อย่างไรก็ตามถึงแม้สภาวิชาชีพบัญชีในแต่ละประเทศจะยังจัดทำคุณสมบัติของนักบัญชีวิชาชีพอาเซียนได้สำเร็จทั้งหมด แต่ในแง่ของการเตรียมความพร้อมของสภาวิชาชีพมีความก้าวหน้าไปมาก ทั้งนี้เพื่อลดผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้น และสร้างโอกาสหรือความได้เปรียบให้แก่บุคลากรของตนก่อน เช่นเดียวกันกับทันตแพทยสภาที่เลือกนำเสนอเนื้อหาที่หลากหลายให้ทันตแพทย์ได้ตระหนักและเรียนรู้ก่อนที่จะมีการเคลื่อนย้ายอย่างเป็นทางการในอนาคต

ซึ่งข้อจำกัดของการเคลื่อนย้ายของบุคลากรทางการแพทย์ ไม่ว่าจะเป็นทันตแพทย์ แพทย์หรือพยาบาล อยู่ที่ยังการสอบเพื่อขอขึ้นทะเบียนในประเทศไทยปลายทางที่บังคับให้สอบเป็นภาษาท้องถิ่นรวมทั้งประเทศไทยด้วย หากบุคลากรทางการแพทย์ของประเทศสมาชิกต้องการเข้ามาทำงานในประเทศไทย ต้องสอบใบขออนุญาตประกอบวิชาชีพเป็นภาษาไทย ส่วนสภาสถาบันนั้น เริ่มมีการเคลื่อนย้ายของแรงงานฝีมือเสรีในบางส่วนแล้ว เนื้อหาที่ปรากฏอยู่บนเว็บไซต์ถึงแม้จะมีปริมาณน้อย แต่เป็นข้อมูลในเชิงลึกและจำเป็นสำหรับการเคลื่อนย้ายอย่างยิ่ง ตรงกันข้ามกับสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ที่เลือกนำเสนอเนื้อหาทั่วไป เนื่องจากการจัดทำข้อตกลงยอมรับร่วมด้านคุณสมบัติยังไม่คืบหน้ามากนัก เพราะมีอุปสรรคในการจัดทำมาตรฐานวิชาชีพที่ไม่สามารถพิจารณาเหมือนวิชาชีพอื่นได้ ต้องพิจารณาความสามารถเป็นหลัก จึงทำการให้การให้ความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนอยู่ในวงจำกัด ทั้งนี้ข้อสังเกตประการหนึ่งที่ได้จากการวิเคราะห์เอกสาร เห็นว่า สภาวิชาชีพส่วนใหญ่ นอกจากจะตระหนักถึงการเตรียมความพร้อมให้กับบุคลากรของตนในการขึ้นทะเบียนเป็นนักวิชาชีพอาเซียนแล้ว ยังตระหนักถึงจุดอ่อนของแรงงานฝีมือไทย โดยเฉพาะด้านภาษาอังกฤษเป็นพิเศษอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยเชิงปริมาณที่จะกล่าวถัดไป

ทั้งนี้จากการวิเคราะห์การสื่อสารประชาสัมพันธ์เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของสภาวิชาชีพ ถึงจะไม่ได้เป็นวงกว้างสำหรับสาธารณชนทั่วไป แต่เป็นเชิงลึกสำหรับแรงงานฝีมือทั้ง 8 อาชีพโดยตรง จึงทำให้ระดับความเกี่ยวพันทางด้านเนื้อหาของผู้ส่งสารกับผู้รับสารมีมากกว่าการสื่อสารจากหน่วยงานกลาง ซึ่งผลการศึกษาของทฤษฎี Situation Theory of publics ทำให้ทราบว่า หากองค์กรหรือสถาบันใดต้องการให้พนักงานที่ส่วนร่วมในการพัฒนาศักยภาพ หรือแก้ไขปัญหาาร่วมกัน องค์กรนั้นต้องสร้างการตระหนักรู้ถึงปัญหาแก่พนักงาน รวมทั้งเพิ่มระดับของความเกี่ยวพันให้พนักงานรับรู้ว่าเขาเป็นส่วนหนึ่งที่จะผลักดันองค์กรให้ประสบความสำเร็จได้ และลดข้อจำกัดในการแก้ไขปัญหาลง เพียงเท่านั้นพนักงานจะหันมาให้การสนับสนุนและความร่วมมือในการดำเนินการขององค์กร ทั้งนี้สามารถนำมาปรับใช้กับการดำเนินการของรัฐได้เช่นกันโดยเฉพาะในกรณีของการสื่อสารการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งรัฐจะได้รับการสนับสนุนและความร่วมมือในการบูรณาการจากประชาชนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมากขึ้น หากรัฐสร้างความรู้สึกของการเป็นส่วนหนึ่ง หรือความเป็นเจ้าของของประชาคมร่วมกันให้กับกลุ่มเป้าหมายได้

2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรี ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ ผ่านการใช้แบบสอบถามสำรวจ ซึ่งในที่นี้แบ่งกลุ่มแรงงานฝีมือออกเป็น 4 กลุ่มใหญ่ ได้แก่ กลุ่มวิศวกร กลุ่มสถาปนิก กลุ่มบุคลากรทางการแพทย์ ประกอบด้วย แพทย์ พยาบาล และทันตแพทย์ และกลุ่มนักบริการการท่องเที่ยว จำนวนกลุ่มละ 100 คนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากที่สุด มีจำนวน 204 คน คิดเป็นร้อยละ 51.0

อยู่ในช่วงอายุ 21 – 30 ปีมากที่สุดจำนวน 304 คน คิดเป็นร้อยละ 76.0 การศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี จำนวน 303 คน คิดเป็นร้อยละ 75.8 และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 35,001 บาทขึ้นไป มีจำนวนมากถึง 137 คน คิดเป็นร้อยละ 34.3

พฤติกรรม的开รับข่าวสารของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยแบ่งประเด็นศึกษาออกเป็น 4 หัวข้อ ได้แก่ ประเภทของสื่อที่ใช้ ประเภทของข่าวสารที่เปิดรับ ความถี่และวัตถุประสงค์ในการเปิดรับข่าวสาร ซึ่งจากผลการสำรวจพบว่า กลุ่มตัวอย่างเลือกใช้สื่อออนไลน์ (Social Media and Website) เป็นช่องทางในการเปิดรับข่าวสารมากที่สุด มีจำนวน 322 คน คิดเป็นร้อยละ 80.5 โดยเลือกเปิดอ่าน ฟัง หรือดูข่าวสารประเภทข่าวบันเทิงมากที่สุด จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 28.3 มีความถี่ต่อวันในการเปิดอ่าน ฟัง หรือดูเพื่อรับข่าวสารอยู่ที่ 3 – 5 ครั้งจำนวน 173 คน คิดเป็นร้อยละ 43.3 ใช้ระยะเวลาเฉลี่ยต่อครั้งที่ใช้ในการเปิดรับข่าวสารน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1 ชั่วโมงมากที่สุด จำนวน 231 คน คิดเป็นร้อยละ 57.8 ส่วนใหญ่เปิดรับข่าวสารผ่านสื่อในช่วงเวลา 20:00 – 22:00 น.มากที่สุด จำนวน 222 คน คิดเป็นร้อยละ 55.4 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเคยเปิดรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจำนวน 383 คน คิดเป็นร้อยละ 95.7 ทั้งนี้ช่องทางหลักในการรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ได้แก่ โทรศัพท์มากที่สุด มีจำนวน 195 คน คิดเป็นร้อยละ 50.9 โดยวัตถุประสงค์ที่ทำให้เลือกเปิดรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเพื่อต้องการรู้เหตุการณ์เท่าทันสถานการณ์มากที่สุด มีจำนวน 171 คน คิดเป็นร้อยละ 44.6 ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานการวิจัยไว้ว่า พฤติกรรม的开รับข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีแต่ละอาชีพแตกต่างกัน

การทดสอบสมมติฐานการวิจัย พบว่า ช่องทางที่เลือกใช้ในการเปิดรับข่าวสารประเภทข่าวสารที่เลือกเปิดอ่าน ฟัง หรือดูข่าวสารของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีแต่ละอาชีพแตกต่างกันยกเว้นความถี่ต่อวันในการเปิดรับข่าวสาร และวัตถุประสงค์ที่ทำให้เลือกเปิดรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีแต่ละอาชีพนั้นไม่แตกต่างกันกล่าวได้ว่าเป็นไปตามสมมติฐานการที่ตั้งไว้บางส่วนซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Klapper (1960) ที่กล่าวว่า บุคคลจะเลือกเปิดรับสื่อและข่าวสารจากแหล่งต่างๆ ตามความสนใจ และความต้องการของตนเอง เพื่อนำมาใช้แก้ไขปัญหาหรือสนองความต้องการของตน ทั้งนี้ นอกจากความสนใจและความต้องการแล้ว การเลือกเปิดรับยังขึ้นอยู่กับความสามารถในการเข้าถึงและความสามารถในการใช้สื่อของบุคคลนั้นๆ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้พฤติกรรม的开รับข่าวสารของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีแตกต่างกัน เช่นเดียวกับแนวคิดของ ขวัญเรือน กิติวัฒน์ (2531) ที่ได้อธิบายเกี่ยวกับว่า ปัจจัยที่ทำให้บุคคลมีการเปิดรับข่าวสารที่แตกต่างกันไว้ว่า ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมนอกระบบการสื่อสาร ไม่ว่าจะเป็นเพศ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ เป็นปัจจัยหนึ่งที่

ทำให้เกิดความแตกต่างของการเปิดรับสาร การเลือกให้ความสนใจ ตีความความ ตลอดจนการตอบสนองต่อสารดังกล่าวด้วย

3. เพื่อการสำรวจความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรี การสำรวจความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีแบ่งการอภิปรายออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่

- 1) ความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความสามารถในการจดจำข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนว่าสัญลักษณ์ประจำอาเซียนคือ รวงข้าวสีเหลือง จำนวน 10 รวมมัดรวมกันไว้มากที่สุด มีจำนวน 346 คน คิดเป็นร้อยละ 86.5 รองลงมาเป็นความสามารถในการแยกแยะข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนว่าองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน คือ การมุ่งสู่การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกันมากที่สุด มีจำนวน 329 คน คิดเป็นร้อยละ 82.3 และความสามารถในการอธิบายข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรีว่าการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรีสามารถใช้ได้กับบุคคลที่ประกอบอาชีพทั้ง 8 สาขาอาชีพได้แก่ วิศวกร นักสำรวจ สถาปนิก แพทย์ทันตแพทย์ พยาบาล นักบัญชี และนักบริการการท่องเที่ยวมากที่สุด มีจำนวน 326 คน คิดเป็นร้อยละ 81.5
- 2) คะแนนรวมความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนรวมความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนโดยเฉลี่ยเท่ากับ 8.66 คะแนนจากคะแนนเต็ม 15 คะแนน และค่าของความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.035 ถือว่ามีความรู้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีคะแนนรวมความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเท่ากับ 7 คะแนนมากที่สุดมีจำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 19.0
- 3) ระดับความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนอยู่ในระดับคะแนนระหว่าง 6.1 – 9 คะแนน หมายถึง มีความรู้ในระดับปานกลางมากที่สุด มีจำนวน 219 คน คิดเป็นร้อยละ 54.8
- 4) ความสามารถในการประยุกต์ใช้ข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเพื่อเตรียมความพร้อมในการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรีพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความสามารถในการประยุกต์ใช้ข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเพื่อเตรียมความพร้อมในการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรีโดยรวมทั้งหมดอยู่ในระดับสูง คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.61 จากคะแนนเต็ม 5 และค่าของความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.631 โดยพิจารณาความสามารถในการประยุกต์ใช้ข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเพื่อเตรียมความพร้อมในการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรีในแต่ละระดับจะพบว่าข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเพื่อเตรียมความพร้อมในการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรีที่กลุ่มตัวอย่างมีความสามารถใน

การประยุกต์ใช้อยู่ในระดับสูงมาก ได้แก่ ท่านตระหนักถึงการพัฒนาด้านภาษาอังกฤษอย่างมาก เพราะภาษาอังกฤษเป็นภาษาราชการที่ใช้ในอาเซียน และเป็นจุดอ่อนของแรงงานฝีมือไทยมากที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.22 ส่วนข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เพื่อเตรียมความพร้อมในการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรีที่กลุ่มตัวอย่างมีความสามารถในการประยุกต์ใช้อยู่ในระดับสูงได้แก่ท่านทราบว่า เมื่อเกิดการรวมกลุ่มเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนแล้ว ท่านสามารถเดินทางไปทำงานยังประเทศต่างๆในภูมิภาคได้มากที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.85 และข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเพื่อเตรียมความพร้อมในการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรีที่กลุ่มตัวอย่างมีความสามารถในการประยุกต์ใช้อยู่ในระดับปานกลางได้แก่ ท่านมองเห็นถึงข้อดีของการรวมกลุ่มเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งจะให้อาเซียนเป็นตลาดขนาดใหญ่ที่มีผู้บริโภคกว่า 625 ล้านคน ส่งผลไทยสามารถทำการค้าหรือส่งออกได้มากยิ่งขึ้นมากที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.37

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานไว้ว่า ระดับความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีแต่ละอาชีพแตกต่างกัน ซึ่งจากการวิจัยพบว่า ความสามารถในการจดจำข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ความสามารถในการแยกแยะข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ความสามารถในการอธิบายข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรี และความสามารถในการประยุกต์ใช้ข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเพื่อเตรียมความพร้อมในการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรีของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีแต่ละอาชีพแตกต่างกัน นอกจากนี้ระดับความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีแต่ละอาชีพก็แตกต่างกันด้วย จึงสรุปได้ว่าเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยซึ่งใกล้เคียงกับแนวคิดของ Mowen & Minor (1998) ที่กล่าวว่า ความรู้ เกิดจากจำนวนประสบการณ์ และข้อมูลที่บุคคลมีหรือได้รับมาเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เมื่อมีการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น บุคคลก็สมารถที่จะมีมุมมองหรือแยกแยะสิ่งต่างได้ดีขึ้น ดังนั้นเมื่อกระบวนการเรียนรู้ของบุคคลแตกต่างกัน ประสบการณ์ของบุคคลแตกต่างกัน รวมทั้งการแสวงหาข้อมูลของบุคคลแตกต่างกัน จึงทำให้ระดับความรู้แตกต่างกันด้วย

4. เพื่อการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร และระดับความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรี ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานการวิจัยไว้ว่า พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารมีความสัมพันธ์กับระดับความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรี ผลการทดสอบความสัมพันธ์ ปรากฏว่าพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความสามารถในการจดจำข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนระดับความสามารถในการแยกแยะข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจ

อาเซียนระดับความสามารถในการอธิบายข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรี และระดับความสามารถในการประยุกต์ใช้ข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเพื่อเตรียมความพร้อมในการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรีของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรีรวมทั้งไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรี จึงสรุปว่า ปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

จากการวิจัยทั้งหมด พบว่า การสื่อสารประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของไทย ในหน่วยงานของภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรี มีเนื้อหาแตกต่างกันออกไปตามบทบาทของหน่วยงาน และความก้าวหน้าในการเจรจาหรือจัดทำข้อตกลงยอมรับร่วมด้านคุณสมบัติของนักศึกษาอาเซียน แต่อย่างไรก็ตามขอบเขตเนื้อหาในการให้ความรู้ของหน่วยงานทั้งหมดมีส่วนที่สอดคล้องกับแผนแม่บทการสื่อสารการเปิดประชาคมอาเซียน (ASEAN Communication Master Plan) ในแง่ของการสร้างความตระหนักรู้ให้แก่ประชาชนว่า “อาเซียน : ประชาคมแห่งโอกาส” (ASEAN: A Community of Opportunities) ซึ่งถูกใช้เป็นข้อความหลักในการสื่อสารกับสมาชิกทุกประเทศ เพื่อให้ประชาชนเห็นถึงโอกาสในการรวมกลุ่ม และใช้ประโยชน์จากการรวมกลุ่มได้อย่างเต็มศักยภาพ ซึ่งในปัจจุบันแรงงานฝีมือของไทยทั้ง 4 กลุ่มเป้าหมายที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา มีความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในระดับปานกลาง แต่มีความพร้อมในการประยุกต์ใช้ความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเพื่อเตรียมความพร้อมในการเคลื่อนย้ายเสรีในระดับสูง ผลการสำรวจแสดงถึงการตระหนักรู้ว่า ตนเองเป็นส่วนหนึ่งที่จะได้รับผลจากการเปิดเสรีด้านแรงงาน และจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมไม่ว่าจะเป็นในด้านคุณวุฒิ ประสบการณ์ หรือความรู้ต่างๆ เพื่อรองรับการเคลื่อนย้ายดังกล่าว ซึ่งทำให้การสื่อสารประชาสัมพันธ์เพื่อให้ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์หรือการผลกระทบที่มีต่อกลุ่มเป้าหมาย มักจะสร้างความเกี่ยวพันได้เป็นอย่างดี แต่ทั้งนี้ยังมีความเข้าใจเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรีอยู่ กล่าวคือ ยังมีแรงงานฝีมือมากกว่าร้อยละ 50 ที่มองว่าการเปิดเสรีด้านแรงงานจะทำให้แรงงานต่างด้าวทะลักเข้ามาจำนวนมาก และจะมาแย่งงานจากคนไทย ทำให้คนไทยตกงาน ซึ่งความเชื่อที่ผิดนี้ จำเป็นต้องได้รับข้อมูลหรือข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง เพื่อป้องกันผลกระทบหรือการกีดกันทางความคิดที่ทำให้ไม่เกิดความรู้สึกร่วมและทัศนคติที่ดีต่อการรวมกลุ่มเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยในการศึกษาวิจัยนี้จะเห็นได้ชัดเจนว่าการสื่อสารประชาสัมพันธ์จากภาครัฐยังไม่สามารถที่จะมองเห็นเป็นแผนกลยุทธ์ที่ชัดเจนได้ รวมทั้งยังขาดการวางแผนการสื่อสารให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ดังนั้นหากภาครัฐต้องการที่จะทำการสื่อสารในระยะต่อไป เพื่อสร้างความรู้และการตระหนักรู้ให้ประชาชน โดยเฉพาะกลุ่มแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรี ควรเริ่มต้นจากการให้ความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรีก่อน เพื่อสร้างมุมมองที่ดีและการเปิดรับสารอื่นๆ ที่จะเกิดขึ้น เนื่องจากการไหลเวียนนี้บุคคลที่จะสามารถไปทำงาน

ยังประเทศในภูมิภาคได้นั้นต้องเป็นแรงงานฝีมือเสรีเท่านั้น การเปิดเสรียังไม่ครอบคลุมถึงแรงงานไร้ฝีมือ (Unskilled Labor) ดังนั้นความวิตกหรือความเข้าใจผิดที่ว่าแรงงานต่างด้าวจะเข้ามาแย่งงานในไทยนั้นเป็นความเชื่อที่ผิด และเมื่อรัฐให้ข้อมูลหรือข้อเท็จจริงที่ถูกต้องแก่ประชาชนแล้ว ขั้นตอนต่อไปในการสื่อสาร นอกจากการสื่อถึงประโยชน์ที่จะได้รับร่วมกันหลังจากการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจแล้ว ควรเน้นย้ำถึงการสร้างความรู้สึกร่วมกันและทัศนคติให้เป็นหนึ่งเดียวของอาเซียน ให้ประชาชนมองว่าตนเป็นพลเมืองของอาเซียน ไม่ใช่เพียงพลเมืองของประเทศในอาเซียนเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎี KAP ที่ต้องการสร้างการเปลี่ยนแปลงให้ผู้รับสารเริ่มตั้งแต่การสื่อสารเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงความรู้ (Knowledge) การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ (Attitude) และผลลัพธ์ขั้นถัดไปคือ การเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรม (Practice) เปรียบเสมือนผลลัพธ์ขั้นสูงสุดที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้รับสาร ด้วยเหตุนี้เมื่อภาครัฐเริ่มเล็งเห็นความสำคัญในการเตรียมความพร้อมในการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรีแล้ว การวางแผนกลยุทธ์การสื่อสารประชาสัมพันธ์ที่ดี จะเป็นเครื่องมือหนึ่งที่น่าไปสู่อากาศของความสำเร็จและการใช้ประโยชน์ของแรงงานฝีมือของไทยในการรวมกลุ่มได้เป็นอย่างดี

ข้อจำกัดในการวิจัย

เนื่องจากงานวิจัยนี้ มีกลุ่มตัวอย่างในการสำรวจเป็นแรงงานฝีมือ 4 กลุ่ม 6 อาชีพ ซึ่งตามข้อเท็จจริงควรประกอบด้วยแรงงานฝีมือ 8 อาชีพ แต่เนื่องด้วยข้อจำกัดของความก้าวหน้าและความชัดเจนในการจัดทำข้อตกลงยอมรับร่วมด้านคุณสมบัติของนักสำรวจและนักบัญชีวิชาชีพอาเซียน จึงทำให้ไม่สามารถที่ศึกษากลุ่มตัวอย่างได้ครบทั้ง 8 อาชีพ นอกจากนี้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ การเข้าถึงแหล่งข้อมูลเป็นไปได้ค่อนข้างยาก เนื่องจากเป็นหน่วยงานของรัฐทั้งหมด จึงใช้ระยะเวลาในการติดต่อและดำเนินการค่อนข้างนาน อีกทั้งยังไม่สามารถให้ข้อมูลในเชิงลึกได้มาก เนื่องจากเป็นข้อมูลเกี่ยวกับแผนยุทธศาสตร์ของหน่วยงานรัฐ จึงไม่สามารถลงรายละเอียดได้มากเท่าที่ควร ซึ่งทำให้การวิจัยมีข้อจำกัด

ข้อเสนอแนะ

1. ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์เฉพาะเอกสารที่เป็นบทความทางวิชาการและวารสารเท่านั้น หากจะทำการศึกษาให้ละเอียดยิ่งขึ้น ควรนำทำการวิเคราะห์ข่าวเพิ่มเติมด้วย เนื่องจากข่าวจะเป็นปัจจัยที่ทำให้เห็นการเคลื่อนไหวได้เร็วกว่าบทความ แต่ทั้งนี้ต้องจำกัดระยะเวลาในการสืบค้นข้อมูล
2. ในการวิจัยเชิงปริมาณ เนื่องจากการวิจัยนี้มีการศึกษาหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับแรงงานฝีมือเสรีในฐานะผู้ส่งสารในวงกว้าง มีทั้งหน่วยงานกลางของรัฐ และสภาวิชาชีพ ทำให้ขอบเขตการวิจัยค่อนข้างกว้าง หากมีการทำวิจัยเพื่อต่อยอดการศึกษา ควรเจาะจงแหล่งที่มา

ของผู้ส่งสารให้ชัดเจน เพื่อวัดประสิทธิผลของการสื่อสารของหน่วยงานนั้นๆ กับกลุ่มเป้าหมายที่กำหนดไว้

3. การศึกษาในอนาคต หากมีการจัดทำข้อตกลงยอมรับร่วมด้านคุณสมบัติที่สมบูรณ์ทุกสาขาวิชาชีพแล้ว ควรทำการศึกษาให้ครอบคลุมกลุ่มตัวอย่างแรงงานฝีมือทั้ง 8 อาชีพ
4. สำหรับสภาวิชาชีพสามารถนำผลจากการวิจัยมาใช้ในการวิเคราะห์หาความต้องการของแรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรี เพื่อจัดทำสื่อในการให้ความรู้หรือการจัดอบรมสัมมนาเพื่อเติมเต็มความรู้และทักษะของแรงงานฝีมือที่ควรจะมี ก่อนที่จะมีการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรีอย่างเต็มรูปแบบ โดยเฉพาะการพัฒนาภาษาอังกฤษเพื่อการทำงาน
5. ผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ สามารถนำไปต่อยอดในการใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนกลยุทธ์การสื่อสารของรัฐในอนาคตได้ โดยเฉพาะการสื่อสารเพื่อแก้ไขความเข้าใจที่ผิดเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรีและการสร้างความรู้สึกร่วมในการเป็นเจ้าของร่วมกันของประชาชน ในฐานะพลเมืองอาเซียน

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กรมประชาสัมพันธ์. ศูนย์ข้อมูลข่าวสารอาเซียน. (2559). วันที่เข้าถึงข้อมูล 30 มกราคม 2559, แหล่งที่มา <http://www.asean thai.net>
- กระทรวงการต่างประเทศ. กรมอาเซียน. (2556). *ASEAN in Brief : One Vision, One Identity, One Community*. กรุงเทพฯ: กรม.
- กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2559). วันที่เข้าถึงข้อมูล 5 พฤษภาคม 2559, แหล่งที่มา <http://www.nso.go.th>
- กระทรวงพาณิชย์. กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ. (2551). *ASEAN Economic Community : AEC ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน*. กรุงเทพฯ: Color Idea.
- กระทรวงพาณิชย์. กรมการค้าต่างประเทศ. (2559). วันที่เข้าถึงข้อมูล 23 มกราคม 2559, แหล่งที่มา <http://www.dtf.go.th>
- กระทรวงพาณิชย์. กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ. (2559). วันที่เข้าถึงข้อมูล 16 มกราคม 2559, แหล่งที่มา <http://www.dtn.go.th>
- เกศินี จุฑาวิจิตร. (2540). *การสื่อสารเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น*. นครปฐม: สำนักพิมพ์เพชรเกษมการพิมพ์.
- ขวัญชนก ฌิยวัฒน์. (2555). *การสื่อสารภาคประชาชนเพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่เขตเศรษฐกิจประชาคมอาเซียน ในพื้นที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชานิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ขวัญเรือน กิติวัฒน์. (2531). *พลศาสตร์ของการสื่อสาร*. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- จิตราภรณ์ สุทธิวรเศรษฐ์. (2538). *ยุทธวิธีการประชาสัมพันธ์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชิดชนก ทองไทย. (2556). *การรับรู้ และทัศนคติ ที่มีผลต่อความพร้อมในการเข้าสู่ตลาดแรงงานประชาคมอาเซียนของนักศึกษาปริญญาโท มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. สารนิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ดวงพร คำบุญวัฒน์ และวาสนา จันทร์สว่าง. (2536). *สื่อสารการประชาสัมพันธ์*. กรุงเทพฯ: อินท์มาร์ท.

- ทันตแพทยสภา. (2559). วันที่เข้าถึงข้อมูล 19 พฤษภาคม 2559, แหล่งที่มา <http://www.dentalcouncil.or.th>
- เบญจพร บรรณเจตกิจ. (2546). *การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะคนดี และความต้องการอี-กอฟเวอร์นเมนท์ ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขา นิเทศศาสตร์พัฒนาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประทุม ฤกษ์กลาง. (2549). *การประชาสัมพันธ์*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ประทุม ฤกษ์กลาง, พัชรภรณ์ เอี่ยมสุทธา และพีรยา หาญพงศ์พันธุ์. (2543). *การวางแผนประชาสัมพันธ์*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ประภัสสร เทพชาตรี. (2554). *ประชาคมอาเซียน*. กรุงเทพฯ: สำนักเสมาธรรม.
- ดุสิตี เรืองทอง. (2545). *กลยุทธ์การสื่อสารการตลาด ความรู้ ทักษะคนดี และพฤติกรรมของผู้บริโภคต่อร้านหนังสือออนไลน์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการโฆษณา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- แพทยสภา. (2559). วันที่เข้าถึงข้อมูล 19 พฤษภาคม 2559, แหล่งที่มา <http://www.tmc.or.th>
- ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ. (2554). *การวางแผนและการประเมินผลการสื่อสารเชิงกลยุทธ์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รุ่งนภา พิตรปรีชา. (2556). *พลังแห่งการประชาสัมพันธ์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศูนย์ข้อมูลความรู้ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน. (2559). วันที่เข้าถึงข้อมูล 16 มกราคม 2559, แหล่งที่มา <http://www.thai-aec.com>
- ศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์. (2558). *ข้อตกลงยอมรับร่วมในเรื่องคุณสมบัติของนักวิชาชีพอาเซียน*. วันที่เข้าถึงข้อมูล 10 มีนาคม 2559, แหล่งที่มา <http://www.mol.go.th>
- ศิริชัย พงษ์วิชัย. (2556). *การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์ เน้นสำหรับงานวิจัย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สภาการพยาบาล. (2559). วันที่เข้าถึงข้อมูล 19 พฤษภาคม 2559, แหล่งที่มา <http://www.tnc.or.th>
- สภาวิชาชีพบัญชี. (2559). วันที่เข้าถึงข้อมูล 28 พฤษภาคม 2559, แหล่งที่มา <http://www.fap.or.th>
- สภาวิศวกร. (2559). วันที่เข้าถึงข้อมูล 24 พฤษภาคม 2559, แหล่งที่มา <http://www.coe.or.th>
- สภาสถาปนิก. (2559). วันที่เข้าถึงข้อมูล 25 พฤษภาคม 2559, แหล่งที่มา <http://www.act.or.th>
- สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย. (2559). วันที่เข้าถึงข้อมูล 31 พฤษภาคม 2559,

แหล่งที่มา <http://www.thailandtourismcouncil.org>

สมพงษ์ ชูมาก. (2552). *ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยยุคปัจจุบัน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมพงษ์ ชูมาก. (2533). *องค์การระหว่างประเทศ : สันนิบาต สหประชาชาติ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุธิดา ปัทม. (2555). *การรับรู้ต่อการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ตามนโยบายของรัฐบาลในกลุ่มประชากรบุคคลวัยทำงาน ในเขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารมหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สุปัญญา ปลั่งกมล. (2552). *การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมการออมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร สาขาเศรษฐศาสตร์พัฒนาการจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. *โครงการจับตาอาเซียน*. (2559). วันที่เข้าถึงข้อมูล 31 มกราคม 2559, แหล่งที่มา <http://www.aseanwatch.org>

สำนักนายกรัฐมนตรี. *กรมประชาสัมพันธ์*. (2559). วันที่เข้าถึงข้อมูล 29 มกราคม 2559, แหล่งที่มา <http://www.thailand.prd.go.th>

อรนุช แสงจารีก. (2556). *บทความวิชาการ : การเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมืออย่างเสรีในอาเซียน : วิกฤติหรือ โอกาส*, กรุงเทพฯ. วันที่เข้าถึงข้อมูล 29 มกราคม 2559, แหล่งที่มา <http://library.senate.go.th>

อรุณรัตน์ ชินวรรณ. (2553). *สื่อประชาสัมพันธ์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักนายกรัฐมนตรี. *กรมประชาสัมพันธ์*. (2559). วันที่เข้าถึงข้อมูล 29 มกราคม 2559, แหล่งที่มา <http://www.thailand.prd.go.th>

อรนุช แสงจารีก. (2556). *บทความวิชาการ : การเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมืออย่างเสรีในอาเซียน : วิกฤติหรือ โอกาส*, กรุงเทพฯ. วันที่เข้าถึงข้อมูล 29 มกราคม 2559, แหล่งที่มา <http://library.senate.go.th>

อรุณรัตน์ ชินวรรณ. (2553). *สื่อประชาสัมพันธ์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาษาอังกฤษ

- Assael, H. (2004). *Consumer behavior a strategic approach*. Boston: Houghton Mifflin.
- Audi, R. (2005). *Epistemology: A contemporary introduction to the theory of knowledge*. USA: Routledge.
- Austria, M. S. (2012). Moving towards an ASEAN economic community. *East Asia*, 29(2), 141-156. doi: 10.1007/s12140-011-9168-6
- Black, S. (1993). *The essentials of public relations*. Kogan Page.
- Börner, K., Chen, C., & Boyack, K. W. (2003). Visualizing knowledge domains. *Annual review of information science and technology*, 37(1), 179-255.
- Chia, J., & Synnott, G. (2012). *An introduction to public relations and communication management*. Oxford University Press.
- Chin, K. W. (2007). Introduction: ASEAN—Facing the fifth decade. *Contemporary Southeast Asia: A Journal of International and Strategic Affairs*, 29(3), 395-405.
- Cutlip, S. M., Allen, H., & Glen, M. Bloom. (2006). *Effective public relations*. New Jersey: Pearson Education.
- Engel, J. F., Blackwell, R. D., & Miniard, P. W. (1995). *Consumer behavior*, 8th. New York: Dryder.
- Itoga, M. (1992). Seeking understanding beneath the unspecifiable: an alternative framework for mapping information needs in communication. *Libri*, 42(4), 330-344.
- Klapper, J. T. (1960). *The effects of mass communication*. New York: The Free Press.
- Kotler, P., Kartajaya, H., & Huan, H. D. (2006). *Think ASEAN: rethinking marketing toward ASEAN community*. McGraw-Hill.
- Mowen, J. C., & Minor, M. (1998). *Consumer behavior*. 5th. New York: Prentice Hall.
- Nongnuch Joungrakul. (2013). *Thai Engineer' Readiness to Cope with the Free Flow of Skilled Labor in the ASEAN Economic Community*. *HRD Journal*, 4(1), 6-21.
- Rice, R. E., & Atkin, C. K. (2012). *Public communication campaigns*. Sage.
- Rogers, E. M., & Shoemaker, F. F. (1971). *Communication of Innovations; A Cross-*

Cultural Approach.

Ruben, B. D. (1988). *Communication and human behavior*. New York: Macmillan.

Schramm, W. (1973). Channels and audiences. *Handbook of communication*, 116-140.

Sison, M. D. (2012). Theoretical Contexts . In J. C. Synnott, *An introduction to public relations and communication management* (pp. 69-73). Australia : Oxford University Press.

Synnott, J. C. (2012). *An introduction to public relations and communication management*. Australia: Oxford University Press.

Tantivejakul, N. (2014). Thailand. In T. Watson, *Asean perspectives on the development of public relations* (pp. 128 - 139). England: Macmillan Publishers Limited.

Tarling, N., & Chen, X. (2012). Introduction. *East Asia*, 29(2), 109-113. doi: 10.1007/s12140-011-9168-6

The ASEAN Secretariat. (2014). *ASEAN communication master plan*, Indonesia. Retrieved March 29, 2016, from <http://asean.org>

The ASEAN Secretariat. (2008). *ASEAN economic community blueprint*, Indonesia. Retrieved January 31, 2016, from <http://asean.org>

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

1. ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

1.1 พัฒนาการสำคัญก่อนการเป็นประชาคมอาเซียน

ประชาคมอาเซียน คือ พัฒนาการสำคัญอีกก้าวหนึ่งของสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรืออาเซียน (Association of South East Asia Nations: ASEAN) ซึ่งก่อตั้งขึ้นวันที่ 8 สิงหาคม 1967 เป็นองค์การระหว่างประเทศระดับภูมิภาคที่เกิดจากความร่วมมือของประเทศ มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย ได้ลงนามร่วมกันในปฏิญญากรุงเทพฯ (Bangkok Declaration) โดยมีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งองค์การทั้งหมด 7 ประการ (กรมอาเซียน, 2556) ดังนี้

- 1) ส่งเสริมความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และความก้าวหน้าทางสังคม และวัฒนธรรม
- 2) ส่งเสริมเสถียรภาพ สันติภาพและความมั่นคงของภูมิภาค
- 3) ส่งเสริมความร่วมมือทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม วิชาการ วิทยาศาสตร์และด้านการบริหาร
- 4) ส่งเสริมความร่วมมือซึ่งกันและกันในการฝึกอบรมและการวิจัย
- 5) ส่งเสริมความร่วมมือทางด้านการเกษตรกรรม และอุตสาหกรรม การค้า การคมนาคม การสื่อสารและการปรับปรุงมาตรฐานการดำรงชีวิต
- 6) ส่งเสริมการมีหลักสูตรการศึกษาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
- 7) ร่วมมือกับองค์การระดับภูมิภาคและองค์การระหว่างประเทศ

จากวัตถุประสงค์ทั้ง 7 ประการ ส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับความร่วมมือทางเศรษฐกิจมากกว่า แต่ทว่าปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดการอาเซียนขึ้นมานั้น คือ ปัจจัยทางการเมือง ซึ่งเป็นเสมือน “วัตถุประสงค์แอบแฝง” ที่ไม่ได้มีการประกาศออกไปอย่างเป็นทางการ (ประภัสสร เทพชาตรี, 2554) กล่าวคือ ในช่วงของการเริ่มต้นการก่อตั้งอาเซียนนั้น เป็นช่วงเวลาที่ภูมิภาคประสบภัยคุกคามทั้งจากภายในและภายนอก ไม่ว่าจะเป็นความขัดแย้งระหว่างมาเลเซีย – อินโดนีเซีย มาเลเซีย – ฟิลิปปินส์ หรือมาเลเซียกับสิงคโปร์ รวมทั้งภัยคุกคามจากคอมมิวนิสต์ที่มีจีนเป็นประเทศผู้นำในการเผยแพร่อุดมการณ์นี้ โดยในระยะ 10 ปีแรกของการก่อตั้งอาเซียนนั้น สมาคมไม่สามารถที่จะแสดงศักยภาพของกลุ่มได้อย่างเด่นชัด มีเพียงความร่วมมือทางเศรษฐกิจที่เป็นสัญลักษณ์เท่านั้น จนกระทั่งปี 1975 ถือเป็นปีสำคัญที่เป็นจุดเปลี่ยนของอาเซียน ทำให้อาเซียนหันกลับมาทบทวนและกระชับความสัมพันธ์อีกครั้งหนึ่ง เนื่องจากในปีดังกล่าว เวียดนามกำลังจะกลายเป็นคอมมิวนิสต์ หลังจากการต่อสู้ที่ยาวนานระหว่างขั้วอุดมการณ์ประชาธิปไตย และคอมมิวนิสต์ ที่มีเวียดนามใต้และเวียดนามเหนือเป็นตัวแทนของสองอุดมการณ์ โดยประธานาธิบดีริชาร์ด นิกสัน ได้ประกาศ Nixon Doctrine เพื่อลดบทบาทและถอดถอนกำลังทางทหารออกจากภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทำให้ประเทศต่างๆ ในภูมิภาคเริ่มวิตกกังวลสถานการณ์ดังกล่าว เกรงว่าจะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของภูมิภาค เพราะตาม

ทฤษฎี Domino แล้ว ประเทศสมาชิกเชื่อว่า ประเทศใดก็ตามที่กลายเป็นคอมมิวนิสต์ ประเทศใกล้เคียงที่อยู่ติดกันก็จะกลายเป็นคอมมิวนิสต์ด้วยเช่นกัน ดังนั้น ไทยจึงถือเป็นประเทศที่มีความเสี่ยงอย่างยิ่ง เนื่องจากมีพรมแดนติดกับประเทศเวียดนาม กัมพูชาและลาว ซึ่งกำลังจะกลายเป็นคอมมิวนิสต์ไปไม่ช้า ด้วยเหตุนี้ทำให้ประเทศสมาชิกอาเซียนเริ่มตระหนักถึงภัยด้านความมั่นคงในระดับภูมิภาค จึงเกิดการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียนครั้งแรกขึ้นในปี 1976

การประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียนในปี 1976 ถูกจัดขึ้นที่บาหลี ประเทศอินโดนีเซีย โดยการประชุมครั้งนี้ถือเป็นการประชุมครั้งประวัติศาสตร์ เพราะก่อนหน้านี้ไม่เคยมีการประชุมในระดับสุดยอดผู้นำมาก่อน สาระสำคัญของการประชุม Bali Summit ประกอบด้วยเรื่องความมั่นคงและเศรษฐกิจเป็นหลัก กล่าวคือ ทางด้านความมั่นคง ประเทศสมาชิกตกลงทำสนธิสัญญาไมตรีและความร่วมมือในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Treaty of Amity and Cooperation in South East Asia) สนธิสัญญานี้ถือเป็นสนธิสัญญาทางด้านความมั่นคงฉบับแรก ได้กล่าวถึงหลักการขั้นพื้นฐานที่ประเทศสมาชิกควรยึดมั่นในการปฏิบัติระหว่างกัน เช่น การเคารพในเอกราชและอธิปไตยซึ่งกันและกัน การไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับกิจการภายในของประเทศอื่น และการไม่ข่มขู่หรือใช้กำลัง เป็นต้น แม้ในสนธิสัญญาฉบับนี้จะไม่ได้กล่าวถึงการเป็นพันธมิตรทางทหาร แต่ได้ระบุว่า ประเทศสมาชิกจะร่วมกันแสวงหาทางออกในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งระหว่างประเทศด้วยสันติวิธีจึงถือเป็นกรอบที่ใช้เพื่อไม่ให้ความขัดแย้งของสมาชิกขยายตัวออกไปส่วนทางด้านเศรษฐกิจ ประเทศสมาชิกบรรลุข้อตกลงในการให้สิทธิพิเศษทางการค้าระหว่างกัน (Preferential Trading Arrangement: PTA) ซึ่ง PTA นี้เป็นเสมือนจุดเริ่มต้นความมือทางการค้าในภูมิภาค โดยประเทศสมาชิกเห็นพ้องกันที่จะลดภาษีให้กับประเทศสมาชิกด้วยกัน และในปีถัดมาก็มีการประชุมในลักษณะเดียวกันนี้อีกครั้งหนึ่ง ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย แต่ไม่ได้มีประเด็นสำคัญอะไร เป็นเพียงการติดตามความคืบหน้าเท่านั้น ซึ่งเหตุการณ์ทั้งหมด คือ พัฒนาการของอาเซียนในทศวรรษแรก

ในทศวรรษต่อมา อาเซียนอยู่ในบรรยากาศของสงครามเย็นและความขัดแย้งในภูมิภาค ซึ่งในขณะนั้นเกิดกรณีพิพาทระหว่างมาเลเซียและฟิลิปปินส์ ที่อ้างกรรมสิทธิ์เหนือเกาะ Sabah และการส่งทหารเข้ากัมพูชาของเวียดนาม รวมทั้งการเข้าเป็นสมาชิกอาเซียนลำดับที่ 6 ของบรูไน จึงทำให้เกิดการประชุมสุดยอดผู้นำครั้งที่ 3 ขึ้น ณ กรุงมะนิลา ประเทศฟิลิปปินส์ ในปี 1987 ถือเป็นปีครบรอบทศวรรษที่ 2 ของอาเซียน (Chin K. H., 2007) โดยเนื้อหาในการประชุมครั้งนี้ ประเทศสมาชิกพยายามกดดันให้เวียดนามถอนทหารออกจากกัมพูชาเป็นหลัก จนกระทั่งเข้าสู่ทศวรรษที่ 3 ของอาเซียน เป็นยุคหลังสงครามเย็น เปลี่ยนสนามรบให้เป็นสนามการค้า หรืออาจเรียกได้ว่าเป็น “ยุคทองของอาเซียน” (ประภัสสร เทพชาตรี, 2554) เพราะในต้นทศวรรษ 1990 อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศในอาเซียนสูงที่สุดในโลก ดังนั้นในทศวรรษที่ 3 จึงเกิดการประชุมสุดยอดผู้นำขึ้นถึง 3 ครั้งด้วยกัน โดยผลของการประชุมสุดยอดผู้นำในปี 1992 ที่สิงคโปร์ทำให้เกิดเขตการค้า

เสรีอาเซียน (ASEAN Free Trade Area: AFTA) ซึ่งวัตถุประสงค์ของการจัดตั้ง AFTA คือ การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของภูมิภาคให้สามารถแข่งขันบนเวทีโลกได้ ผ่านการกำจัดอุปสรรคทางการค้าทั้งที่เป็นภาษีและมิใช่ภาษีระหว่างประเทศสมาชิก และเพิ่มอำนาจการต่อรองเศรษฐกิจให้กับภูมิภาค (กรมการค้าต่างประเทศ, 2554) ทั้งนี้ในระยะแรกอาเซียนตกลงจะใช้มาตรการการกำหนดอัตราอากรร่วมกัน หรือที่เรียกว่า CEPT (Common Effective Preferential Tariff) โดยในปัจจุบันมีการปรับปรุงให้เป็นความตกลงว่าด้วยการค้าสินค้าของอาเซียน (ASEAN Trade in Goods Agreement: ATIGA) มีผลบังคับใช้ตั้งแต่ปี 2010 เป็นต้นมา

ต่อมาในการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียนปี 1995 นับปีแรกที่ไทยเป็นเจ้าภาพในการจัดการประชุมซึ่งข้อเสนอที่ไทยพยายามผลักดัน คือ การเพิ่มการบูรณาการเชิงกว้าง หรือการรับสมาชิกเพิ่มนั่นเอง ในขณะที่นั้นสมาชิกของอาเซียนทั้งหมดมี 6 ประเทศ เหลือเพียง เวียดนาม ลาว พม่าและกัมพูชาที่ยังไม่ได้เข้ามาเป็นสมาชิก ดังนั้นเพื่อเป็นการเปิดศักราชใหม่ของอาเซียน ควรรับสมาชิกที่เหลือดังกล่าวเข้ามาเพิ่ม เพื่อความเป็นหนึ่งเดียวในภูมิภาค นอกจากการบูรณาการในเชิงกว้างแล้วอาเซียนยังเพิ่มการบูรณาการในเชิงลึกด้วย โดยการลงนามในความตกลงว่าด้วยการค้าบริการของอาเซียน (ASEAN Framework Agreement on Services: AFAS) ซึ่งวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งเพื่อกำจัดอุปสรรคทางการค้าบริการภายในภูมิภาค และขยายขอบเขตการเปิดเสรีให้ครอบคลุมมากกว่าที่ความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้ากำหนดไว้ (General Agreement on Tariffs and Trade) (Austria, 2012) และสุดท้ายการประชุมสุดยอดผู้นำสำหรับทศวรรษที่ 3 ถูกจัดขึ้นในปี 1998 ที่ประเทศเวียดนาม เกิดขึ้นท่ามกลางวิกฤตทางเศรษฐกิจที่ลุกลามไปทั่วทั้งภูมิภาค จึงทำให้ผลของการประชุมไม่มีข้อเสนอหรือความตกลงอะไรที่โดดเด่นเป็นพิเศษ

กล่าวโดยสรุป ในทศวรรษที่ 3 ของอาเซียน ประสบความสำเร็จทั้งในการบูรณาการเชิงลึกและเชิงกว้าง กล่าวคือ การบูรณาการเชิงลึกส่วนใหญ่เกิดขึ้นกับความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจ ตัวอย่างเช่น การจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน (1992) การลงนามในความตกลงว่าด้วยการค้าบริการของอาเซียน (1995) และการจัดตั้งเขตการลงทุนเสรีอาเซียน (1998) เป็นต้น ถึงแม้ตอนปลายทศวรรษจะประสบกับวิกฤตทางเศรษฐกิจก็ตาม ส่วนการบูรณาการในเชิงกว้างนั้น อาเซียนเปิดรับสมาชิกเพิ่มถึง 4 ประเทศ โดยเวียดนามเข้าร่วมเป็นสมาชิกในปี 1995 ตามมาด้วยลาวและพม่าในปี 1997 และกัมพูชา ในปี 1999 ถือเป็นการสิ้นสุดทศวรรษที่ 3 ด้วยจำนวนสมาชิกทั้งหมด 10 ประเทศ

ทศวรรษที่ 4 เริ่มต้นขึ้นหลังจากการฟื้นฟูเศรษฐกิจหลังวิกฤต ปี 2003 ด้วยการประชุมสุดยอดอาเซียน ณ เกาะบาหลี ผู้นำอาเซียนได้ประกาศแถลงการณ์บาหลีฉบับที่ 2 (Bali Concord II) เพื่อตั้งเป้าหมายพัฒนาอาเซียนให้เป็นภูมิภาคที่มั่นคง มั่งคั่ง และมีขีดความสามารถในการแข่งขัน พร้อมพัฒนาเศรษฐกิจที่เท่าเทียมกัน ลดความยากจน และความแตกต่างทางด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยการดำเนินการเปลี่ยนแปลงอาเซียนไปสู่ประชาคมอาเซียน ภายในปี 2020 ซึ่งประกอบด้วย 3 เสา

หลัก ได้แก่ ประชาคมการเมืองและความมั่นคง ประชาคมสังคมและวัฒนธรรม และประชาคมเศรษฐกิจทั้งนี้ในการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 11 ปี 2005 ผู้นำประเทศสมาชิกได้เห็นพ้องกันในการเร่งรัดการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนให้เร็วขึ้นอีก 5 ปี หรือภายในปี 2015 (ASEAN Blueprint, 2007)

1.2 ประชาคมอาเซียน

เพื่อให้ประชาคมอาเซียน มีสถานะเป็นนิติบุคคล ผู้นำอาเซียนจึงร่วมลงนามให้การรับรองกฎบัตรอาเซียน (ASEAN Charter) ในปี 2007 และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่ปี 2009 เป็นต้นมาซึ่งกฎบัตรอาเซียนนี้เปรียบเสมือนเป็นกรอบบรรณานุกรมที่ใช้ในการดำเนินการของอาเซียน โดยสิ่งที่ระบุลงในกฎบัตรนั้น ประกอบด้วย เป้าหมาย หลักการ โครงสร้างองค์กร องค์กรที่มีความสัมพันธ์กับอาเซียน เอกสิทธิ์และความคุ้มกัน กระบวนการตัดสินใจ การระงับข้อพิพาท งบประมาณและการเงิน การบริหารจัดการ เอกลักษณ์และสัญลักษณ์ของอาเซียน และความสัมพันธ์ภายนอก นอกจากนี้กฎบัตรอาเซียนยังได้ระบุถึงคำขวัญอาเซียนไว้ด้วย นั่นคือ หนึ่งวิสัยทัศน์ หนึ่งอัตลักษณ์และหนึ่งประชาคม (One Vision, One Identity, One Community) (กรมอาเซียน, 2556)

โครงสร้างหลักของประชาคมอาเซียน ประกอบด้วย

- ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน(ASEAN Political – Security Community: APSC) ตาม ASEAN Political Security Community Blueprint (2010) ได้ระบุถึงความมุ่งหวังในการจัดตั้งประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (APSC) ไว้ว่า เพื่อให้ความร่วมมือทางด้านการเมืองและความมั่นคงของอาเซียนมีพัฒนาการมากยิ่งขึ้น และเพื่อเป็นหลัก ประกันต่อประชาชนและประเทศสมาชิกให้อยู่ร่วมกันอย่างสันติ APSC จะส่งเสริมการพัฒนาการทางด้านการเมือง โดยยึดหลักประชาธิปไตย นิติธรรม ธรรมาภิบาล ความเคารพ การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน และเสรีภาพขั้นพื้นฐานภายใต้กฎบัตรอาเซียน ซึ่งจะทำให้อาเซียนเป็นองค์กรที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลางอย่างแท้จริง และขณะเดียวกัน APSC จะส่งเสริมความร่วมมือที่แน่นแฟ้น และผลประโยชน์ร่วมกันระหว่างอาเซียนและประเทศคู่เจรจา เพื่อคงไว้ซึ่งความเป็นศูนย์กลางและบทบาทที่เข้มแข็งของอาเซียนในภูมิภาค นอกจากนี้ เพื่อการสนับสนุนแนวทางด้านความมั่นคงที่ครอบคลุมทุกมิติ และความเกี่ยวข้องทางด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคมอย่างใกล้ชิด อาเซียนจะยึดหลักการการละเว้นการรุกรานหรือการใช้อำนาจ และการกระทำใดๆที่ไม่สอดคล้องกับกฎหมายระหว่างประเทศและการพึ่งพาการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งโดยสันติวิธี ทั้งนี้เป็นไปตามความตกลงทางการเมืองที่ได้มีการลงนามไว้

จากความมุ่งหวัง และหลักการดำเนินการของอาเซียนดังกล่าว สามารถสรุปคุณลักษณะสำคัญของประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ได้เป็น 3 ประการ ดังนี้

1) เป็นประชาคมที่มีกติกา มีการพัฒนาค่านิยมพื้นฐานและบรรทัดฐานร่วมกัน (A rules-based community of shared values and norms) หมายถึง การพัฒนาให้อาเซียนเป็นประชาคมที่เคารพความหลากหลายของแนวคิดและส่งเสริมประชาชนเป็นศูนย์กลางของนโยบายและกิจกรรมภายใต้เสา APSC

2) เป็นประชาคมที่ทำให้ภูมิภาคมีความเป็นเอกภาพ ความสงบสุข ความแข็งแกร่ง พร้อมทั้งมีความรับผิดชอบร่วมกัน เพื่อแก้ไขปัญหาความมั่นคงที่ครอบคลุมทุกมิติ (A cohesive, peaceful, and resilient region with shared responsibility for comprehensive security) ในที่นี้หมายถึง การเตรียมพร้อมให้อาเซียนสามารถเผชิญกับภัยคุกคามความมั่นคงทั้งในรูปแบบเดิมและรูปแบบใหม่ได้ รวมทั้งการส่งเสริมความมั่นคงของมนุษย์

3) เป็นประชาคมที่ทำให้ภูมิภาคเป็นภูมิภาคที่มีพลวัต และมองไปยังโลกภายนอกที่มีการรวมตัวและพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันมากยิ่งขึ้น (A dynamic and outward-looking region in an increasingly integrated and interdependent world) หมายถึง การส่งเสริมบทบาทนำของอาเซียนในภูมิภาค เพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นยิ่งขึ้นกับประชาคมโลก และส่งเสริมเสถียรภาพของภูมิภาค โดยการสร้างความไว้วางใจและการแก้ไขปัญหาด้วยสันติวิธี

ทั้งนี้ ในปัจจุบันอาเซียนมีกลไกและความตกลงทางการเมืองที่สำคัญ สำหรับการใช้อำนาจการป้องกันและแก้ไขปัญหาความขัดแย้งภายใน ซึ่งจะทำให้ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียนมีความแข็งแกร่ง และน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น ไม่ว่าจะเป็นสนธิสัญญาไมตรีและความร่วมมือในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Treaty of Amity and Cooperation in Southeast Asia: TAC) สนธิสัญญาว่าด้วยเขตปลอดอาวุธนิวเคลียร์ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Southeast Asia Nuclear Weapon Free Zone Treaty) การประชุมอาเซียนว่าด้วยความร่วมมือด้านการเมืองและความมั่นคงในเอเชีย – แปซิฟิก (ASEAN Regional Forum : ARF) การประชุมรัฐมนตรีกลาโหมอาเซียน (ASEAN Defense Ministerial Meeting : ADMM) และการประชุมรัฐมนตรีกลาโหมอาเซียนกับประเทศคู่ค้า (ADMM Plus) เป็นต้น ซึ่งเครื่องมือเหล่านี้จะถูกนำมาใช้เป็นกลไกในการดำเนินการต่อไปของประชาคม

- ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio - Cultural Community)

ตามที่ปฏิญญา Bali Concord II ได้กำหนดเสาหลักในประชาคมอาเซียนไว้ทั้งหมด 3 เสา ซึ่งหนึ่งในเสาหลักที่ระบุไว้ นั่น ได้แก่ ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน เป็นเสาที่มีเป้าหมายที่จะให้อาเซียนเป็นประชาคมที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง และเป็นสังคมที่มีความรับผิดชอบ ก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ผ่านการเสริมสร้างอัตลักษณ์ร่วมกัน รวมไปถึงการสร้างสังคมที่เอื้ออาทรและแบ่งปัน ทั้งนี้เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต ความเป็นอยู่และสวัสดิการของประชาชนให้ดียิ่งขึ้น โดย ASEAN Socio – Cultural Community Blueprint (2009) ได้กำหนด

หลักการสำหรับการดำเนินการของประชาคมไว้ กล่าวคือ ประชาคมจะยึดหลักการการเคารพในความแตกต่างทางวัฒนธรรม ภาษา และศาสนาของประชาชนอาเซียน เน้นการให้คุณค่าร่วมกัน ท่ามกลางความเป็นเอกภาพในความหลากหลาย รวมทั้งการให้ความสำคัญกับมิติทางด้านสังคม โดยเฉพาะเรื่องการลดช่องว่างของการพัฒนา และการขจัดความแตกต่างระหว่างประเทศสมาชิก นอกจากนี้ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียนยังให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการพัฒนามนุษย์และสังคมเคารพในเสรีภาพขั้นพื้นฐาน ความเท่าเทียมทางเพศ และการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนด้วย ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า โอกาส ปัญหา และความท้าทายของมิติทางด้านสังคมและวัฒนธรรม ถูกรวบรวมไว้ในเสาหลักทั้งหมด ซึ่งสามารถจำแนกออกมาเป็นคุณลักษณะและองค์ประกอบของการเป็นประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียนได้ ดังนี้

1) การพัฒนามนุษย์

อาเซียนจะส่งเสริมความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน ผ่านการลงทุนทางด้านการศึกษา การเรียนรู้ตลอดชีวิต การฝึกอบรม การเสริมสร้างขีดความสามารถในการประกอบการ และการส่งเสริมการใช้ภาษาอังกฤษ เทคโนโลยีและวิทยาศาสตร์เชิงประยุกต์

2) การคุ้มครองและสวัสดิการสังคม

เป้าหมายของการคุ้มครองและสวัสดิการสังคม คือ การแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางด้านเศรษฐกิจในสังคม สร้างสภาพแวดล้อมที่มั่นคง ปลอดภัย และปลอดภัยเสถียร รวมทั้งการเตรียมความพร้อมรองรับภัยพิบัติ และการจัดการข้อกังวลเกี่ยวกับการพัฒนาสุขภาพด้วย

3) ความยุติธรรมและสิทธิ

พันธกรณีในการส่งเสริมความยุติธรรม คือ การให้สิทธิของประชาชนสะท้อนอยู่ในนโยบายและวิถีชีวิตของประชาชนในทุกๆกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มด้อยโอกาส หรือกลุ่มที่อ่อนแอ เช่น เด็ก สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการ และแรงงานโยกย้ายถิ่นฐาน เป็นต้น

4) ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม

การมุ่งสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของอาเซียน ประเทศสมาชิกจะต้องร่วมมือกันส่งเสริมสิ่งแวดล้อมและปกป้องทรัพยากรธรรมชาติเพื่อการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและสังคม รวมถึงการบริหารจัดการและอนุรักษ์ดิน น้ำ ป่า แร่ธาตุ พลังงาน ความหลากหลายทางชีวภาพ ทรัพยากรชายฝั่ง ทะเลและทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืน ทั้งนี้ การจัดการแก้ไขปัญหาดังกล่าว จะส่งผลถึงการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศและการคุ้มครองโอโซนของโลกด้วย

5) การสร้างอัตลักษณ์อาเซียน

การสร้างอัตลักษณ์อาเซียน เป็นเสมือนการสร้างตัวตน จารีต ค่านิยม และความเชื่อร่วมกัน รวมทั้งความปรารถนาในฐานะประชาคมอาเซียน ซึ่งอาเซียนจะสร้างความตระหนักในอัตลักษณ์ หรือความรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของร่วมกันท่ามกลางความแตกต่างในทุกชั้นของสังคม

6) การลดช่องว่างการพัฒนา

เป้าหมายของการลดช่องว่างการพัฒนาของประเทศสมาชิก คือ การเสริมสร้างความร่วมมือในการบูรณาการการพัฒนาทางสังคมระหว่างประเทศสมาชิกเก่า 6 ประเทศ และประเทศสมาชิกใหม่ CLMV และในพื้นที่ของอาเซียนที่ถูกทอดทิ้งไว้ด้วย ทั้งนี้จะใช้เวทีความร่วมมือผ่านกรอบความตกลงในระดับอนุภูมิภาคเป็นหลัก

แม้ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน จะมีการวางแผนการจัดตั้งประชาคมไว้แล้ว แต่การดำเนินการเพื่อไปสู่เป้าหมายในการจัดตั้งนั้นไม่ใช่เรื่องง่ายนักสำหรับอาเซียน เนื่องด้วยลักษณะของสังคมที่มีความหลากหลาย พหุภาษา พหุศาสนา และพหุเชื้อชาติ ทำให้อาเซียนยังต้องเผชิญปัญหาทางด้านสังคมและวัฒนธรรมอีกมาก ไม่ว่าจะเป็น ปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน ปัญหาการมีอัตลักษณ์ร่วมกัน ปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหาความขัดแย้งและความไว้วางใจระหว่างประชาชน ปัญหาช่องว่างระหว่างประเทศที่พัฒนาแล้วและประเทศที่กำลังพัฒนา และที่สำคัญที่สุด คือ ปัญหาความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียน ซึ่งปัญหาเหล่านี้ คือ ความท้าทายของประชาคมสังคมและวัฒนธรรมที่ต้องเผชิญ และต้องเตรียมการรองรับหรือแก้ปัญหาดังกล่าว ก่อนที่จะเปิดประชาคมอย่างเป็นทางการต่อไป

- ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนอาเซียน

สำหรับแผนการดำเนินการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนนั้น ได้มีการวางแผนในลักษณะเดียวกันกับประชาคมการเมืองและความมั่นคง และประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียนเช่นกัน โดย ASEAN Economic Community Blueprint (2007) ได้ระบุถึง คุณลักษณะที่สำคัญของประชาคมในแต่ละด้านและแนวทางการดำเนินงานตามแผนงานที่กำหนด ไว้ดังนี้

คุณลักษณะที่สำคัญของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ประกอบด้วย

1) การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน

การนำไปสู่การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน คือ การอำนวยความสะดวกในการติดต่อการค้า เคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน และบุคลากรวิชาชีพต่างๆ ภายในประเทศสมาชิก รวมทั้งการไหลเวียนของเงินทุนอย่างเสรีด้วย

2) การไปสู่ภูมิภาคที่มีความสามารถในการแข่งขันสูง

แนวทางการพัฒนาอาเซียนให้เป็นภูมิภาคที่มีความสามารถในการแข่งขันสูง ต้องเริ่มต้นจากการพัฒนานโยบายการแข่งขัน ส่งเสริมให้เกิดการวัฒนธรรมการแข่งขันที่โปร่งใสและเป็นธรรม ส่งเสริมการคุ้มครองผู้บริโภคในฐานะที่ประชาชนเป็นศูนย์กลางของประชาคม ผลักดันการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและนโยบายทรัพย์สินทางปัญญา ภาษีอากร และพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของภูมิภาคต่อไป

3) การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างเท่าเทียมกัน

เนื่องจากระดับการพัฒนาที่แตกต่างกันของประเทศสมาชิก ประชาคมอาเซียนจึงจำเป็นต้องเน้นการบูรณาการในการรวมกลุ่มทั้งเชิงลึกและเชิงกว้าง โดยสร้างความร่วมมือทางด้านเทคนิคและการพัฒนา แต่ยังคงคำนึงถึงระดับการพัฒนาที่แตกต่างกันและเร่งการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของประเทศสมาชิกที่มีระดับการพัฒนาที่ต่ำกว่าให้รวดเร็วยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพื่อผลประโยชน์และภาพรวมของประเทศสมาชิกอาเซียนทั้งหมด

4) การบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลก

อาเซียนจะเพิ่มปฏิสัมพันธ์กับโลกภายนอกเพิ่มมากยิ่งขึ้น ผ่านการพึ่งพาตลาดและอุตสาหกรรมระดับโลก เพื่อส่งเสริมธุรกิจอาเซียนให้สามารถแข่งขันได้ในระดับสากล และผลักดันให้อาเซียนเป็นส่วนหนึ่งของห่วงโซ่อุปทานโลก รวมทั้งสร้างความมั่นใจเพื่อดึงดูดนักลงทุนต่างชาติเข้ามาลงทุนในตลาดอาเซียนเพิ่มมากขึ้นด้วย

สำหรับการเปิดประชาคมอาเซียนได้มีการเปิดอย่างเป็นทางการไปแล้ว เมื่อวันที่ 31 ธันวาคม 2558 ที่ผ่านมา โดยผู้นำประเทศสมาชิกได้ลงนามในปฏิญญาควาลาลัมเปอร์ว่าด้วยการก่อตั้งประชาคมอาเซียน (Kuala Lumpur Declaration on the Establishment of the ASEAN Community) ในการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียนครั้งที่ 27 ณ ประเทศมาเลเซีย (www.aseanwatch.org, เข้าถึงเมื่อ 31 มกราคม 2559) จึงทำให้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งเป็นหนึ่งในเสาหลักของประชาคม มีผลบังคับทางกฎหมาย ซึ่งความสำคัญของการเปิดประชาคม จะส่งผลกระทบต่อไทย ดังนี้

1) การเคลื่อนย้ายสินค้าอย่างเสรี (Free flow of goods)

การดำเนินการสำหรับการเปิดเสรีทางการค้าสินค้าประกอบด้วย

- การยกเลิกภาษีศุลกากรขาเข้าสำหรับสินค้าทุกรายการ ยกเว้นสินค้าในบัญชีอ่อนไหว และอ่อนไหวสูง ภายในปี 2010 สำหรับประเทศสมาชิก 6 ประเทศ และยึดหยุ่นสำหรับประเทศ CLMV ภายในปี 2015 และสินค้าอ่อนไหวบางรายการปี 2018
- การยกเลิกมาตรการกีดกันทางการค้าที่มีใช้ภาษี (NTBs) แผนการสำหรับการดำเนินการยกเลิกของประเทศสมาชิกก่อตั้ง 5 ประเทศ คือ ภายในปี 2010 ยกเว้นประเทศฟิลิปปินส์ เลื่อนออกไปเป็นปี 2012 และยึดหยุ่นสำหรับประเทศ CLMV ภายในปี 2015 – 2018 ทั้งนี้อาเซียนจะยึดมั่นตามพันธกรณีที่จะไม่เพิ่มเติม หรือลดจำนวนมาตรการกีดกันทางการค้าที่มีใช้ภาษี
- ดำเนินการปฏิรูป ผลักดัน และปรับปรุงกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า เพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงกระบวนการผลิตของที่เกิดขึ้นในภูมิภาค รวมทั้งสนับสนุนการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
- สร้างกลไก พัฒนาและดำเนินการตามแผนงานด้านการอำนวยความสะดวกทางการค้าในระดับภูมิภาค

- การพัฒนาระบบศุลกากร โดยการบูรณาการโครงสร้าง ปรับปรุงการจำแนกประเภทพิกัดศุลกากร การประเมินราคา การกำหนดแหล่งกำเนิดสินค้าให้ทันสมัย จัดทำระบบศุลกากรอิเล็กทรอนิกส์และยอมรับมาตรฐานและแนวปฏิบัติระหว่างประเทศ เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปในทิศทางเดียวกัน
- การอำนวยความสะดวกด้านศุลกากรด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ จุดเดียวของอาเซียน ประเทศสมาชิกเดิม 6 ประเทศ เริ่มดำเนินการอย่างช้าภายในปี 2008 และประเทศ CLMV ภายใน 2012
- ปรับปรุงมาตรฐาน กฎระเบียบทางเทคนิค และกระบวนการการตรวจสอบและรับรองให้สอดคล้องกับวิธีปฏิบัติสากล

2) การเคลื่อนย้ายบริการอย่างเสรี (Free Flow of Services)

การดำเนินการเปิดเสรีด้านการค้าบริการ ประกอบด้วย

- ขจัดข้อจำกัดต่อการค้าบริการอย่างมีนัยสำคัญและเพิ่มสัดส่วนการถือหุ้นให้กับบุคคล หรือนิติบุคคลสัญชาติอาเซียนสำหรับ 4 สาขาบริการสำคัญคือ การขนส่งทางอากาศ เทคโนโลยีสารสนเทศ สุขภาพ และการท่องเที่ยว ภายในปี 2010 และสาขาโลจิสติกส์ ภายในปี 2013 ส่วนการดำเนินการเปิดเสรีด้านการค้าบริการในสาขาอื่นๆ จะทยอยเปิดให้ครอบคลุมทุกสาขา โดยตั้งเป้าหมายภายในปี 2015

3) การเคลื่อนย้ายการลงทุนอย่างเสรี (Free Flow of Investment)

การดำเนินการเปิดเสรีด้านการลงทุน ประกอบด้วย

- การส่งเสริมความคุ้มครองผู้ลงทุน และการลงทุนภายใต้ความตกลงเต็มรูปแบบ โดยการเสริมสร้างกลไกการระงับข้อพิพาทระหว่างผู้ลงทุนกับรัฐ และการชดเชยความเสียหาย อันเนื่องมาจากการจลาจล
- การอำนวยความสะดวก ให้ความร่วมมือ และเผยแพร่ข้อมูลด้านการลงทุน รวมทั้งกฎระเบียบ กฎเกณฑ์ นโยบายและขั้นตอนด้านการลงทุนที่เกี่ยวข้อง ผ่านศูนย์บริการลงทุนทางเดียว หรือคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน
- การส่งเสริมให้อาเซียนเป็นแหล่งรวมของการลงทุนและเครือข่ายผ่านการผลิต โดยการสร้างสภาพแวดล้อมที่จำเป็น เพื่อส่งเสริมการลงทุนทุกรูปแบบ และสาขาใหม่ที่มีการเติบโต
- การขยายมาตรการการไม่เลือกปฏิบัติ การปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ และการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่ง

4) การเคลื่อนย้ายเงินทุนอย่างเสรี (Freer Flow of Capital)

การดำเนินการเปิดเสรีด้านเงินทุน ประกอบด้วย

- การเสริมสร้างความแข็งแกร่งในการพัฒนาและการรวมตัวของตลาดทุนในอาเซียน โดยการจัดทำข้อตกลงยอมรับร่วมกันในคุณสมบัติ คุณวุฒิการศึกษา และประสบการณ์ของผู้ประกอบวิชาชีพด้านตลาดทุน รวมทั้งปรับปรุงโครงสร้างการหักภาษี ณ จ่าย ให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น
- การยินยอมให้มีการเคลื่อนย้ายเงินทุนที่เสรีมากยิ่งขึ้น ผ่านการยกเลิก หรือผ่อนคลायข้อจำกัดในการเคลื่อนย้ายทุน ตามความเหมาะสมและเป็นไปได้

5) การเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมืออย่างเสรี (Free Flow of Skilled Labour)

การดำเนินการเปิดเสรีด้านแรงงาน ประกอบด้วย

- การบริหารจัดการ และอำนวยความสะดวกในการเดินทางสำหรับบุคคลธรรมดาที่เกี่ยวข้องการค้าสินค้า บริการ และการลงทุน ในการตรวจตราและออกใบอนุญาตทำงานสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพและแรงงานฝีมืออาเซียน
- ดำเนินการ ประสานงานและสร้างมาตรฐานความสามารถและคุณสมบัติของงาน เพื่ออำนวยความสะดวกในการเคลื่อนย้ายบุคลากรในภูมิภาค
- ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสมาชิกเครือข่ายมหาวิทยาลัยของอาเซียน เพื่อเพิ่มการเคลื่อนย้ายนักเรียนและเจ้าหน้าที่ภายในภูมิภาค

เงื่อนไขสำคัญในการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรี คือ การจัดทำข้อตกลงยอมรับร่วมกันในเรื่องคุณสมบัติของนักวิชาชีพอาเซียน (Mutual Recognition Arrangement : MRAs) ซึ่งเป็นข้อตกลงที่เกี่ยวข้องกับการแสวงหาจุดร่วมระหว่างกันในเรื่องคุณสมบัติของนักวิชาชีพ เช่น เรื่องการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน การสอบ การขึ้นทะเบียน หรือการขอใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อใช้อำนวยความสะดวกในการเคลื่อนย้ายบุคลากร ให้สามารถไปประกอบวิชาชีพยังประเทศอื่นๆ ภายในอาเซียนได้ รวมทั้งช่วยยกระดับมาตรฐานแรงงาน ลดช่องว่างความแตกต่างของบุคลากร และลดขั้นตอนในการตรวจสอบและรับรองคุณวุฒิ โดยปัจจุบันประเทศสมาชิกได้ลงนามในข้อตกลงดังกล่าวแล้ว 7 สาขาอาชีพ และ 1 กลุ่มสาขาอาชีพ (ศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์, 2558) ดังนี้

1) ข้อตกลงยอมรับร่วมสาขาวิชาชีพแพทย์ของอาเซียน (ASEAN Mutual Recognition Arrangement on Medical Practitioners)

หลักการสำคัญของข้อตกลงยอมรับร่วมสาขาวิชาชีพแพทย์ของอาเซียน คือ การเปิดโอกาสให้แพทย์ที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดสามารถจดทะเบียน หรือขอใบอนุญาตประกอบวิชาชีพแพทย์ในกลุ่มประเทศอาเซียนได้ โดยต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบภายในของประเทศนั้นๆ ด้วย

คุณสมบัติของการเป็นแพทย์ต่างชาติ ได้แก่

- สำเร็จการศึกษาวิชาชีพแพทย์ ที่ได้รับการรับรองจากหน่วยงานที่มีหน้าที่กำกับดูแลของประเทศแหล่งกำเนิด และประเทศผู้รับ
- จดทะเบียน และ/หรือได้รับใบอนุญาตจากประเทศแหล่งกำเนิด โดยยังมีผลบังคับในปัจจุบัน
- มีประสบการณ์ในภาคปฏิบัติวิชาชีพแพทย์ไม่น้อยกว่า 5 ปีต่อเนื่องในประเทศแหล่งกำเนิด
- ปฏิบัติตามนโยบายการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง และเป็นที่น่าพอใจ
- ไม่มีประวัติการกระทำอย่างร้ายแรงทางด้านเทคนิค มาตรฐานวิชาชีพ และจรรยาบรรณ ทั้งในระดับท้องถิ่นและระหว่างประเทศ
- ไม่อยู่ในระหว่างการสอบสวนหรือมีคดีอาญาทางกฎหมายที่ยังค้างอยู่ในประเทศแหล่งกำเนิด หรือประเทศอื่นๆ
- มีคุณสมบัติอื่นๆ ตามที่หน่วยงานกำกับดูแลวิชาชีพแพทย์ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเห็นสมควร

หน่วยงานกำกับดูแลวิชาชีพแพทย์ของไทย ได้แก่ แพทยสภา และกระทรวงสาธารณสุข

2) ข้อตกลงยอมรับร่วมสาขาวิชาชีพทันตแพทย์ของอาเซียน (ASEAN Mutual Recognition Arrangement on Dental Practitioners)

คุณสมบัติของการเป็นทันตแพทย์ต่างชาติ ได้แก่

- สำเร็จการศึกษาวิชาชีพทันตแพทย์ ที่ได้รับการรับรองจากหน่วยงานที่มีหน้าที่กำกับดูแลของประเทศแหล่งกำเนิด และประเทศผู้รับ
- จดทะเบียน และ/หรือได้รับใบอนุญาตจากประเทศแหล่งกำเนิด โดยยังมีผลบังคับในปัจจุบัน
- มีประสบการณ์ในภาคปฏิบัติวิชาชีพทันตแพทย์ไม่น้อยกว่า 5 ปีต่อเนื่องในประเทศแหล่งกำเนิด
- ปฏิบัติตามนโยบายการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง และเป็นที่น่าพอใจ

- ไม่มีประวัติการกระทำอย่างร้ายแรงทางด้านเทคนิค มาตรฐานวิชาชีพ และจรรยาบรรณ ทั้งในระดับท้องถิ่นและระหว่างประเทศ
- ไม่อยู่ในระหว่างการสอบสวนหรือมีคดีอาญาทางกฎหมายที่ยังค้างอยู่ในประเทศแหล่งกำเนิดหรือประเทศอื่นๆ
- มีคุณสมบัติอื่นๆ ตามที่หน่วยงานกำกับดูแลวิชาชีพทันตแพทย์ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเห็นสมควร

หน่วยงานกำกับดูแลวิชาชีพทันตแพทย์ของไทย ได้แก่ ทันตแพทย์สภา และกระทรวงสาธารณสุข

3) ข้อตกลงยอมรับร่วมสาขาวิชาชีพพยาบาลของอาเซียน (ASEAN Mutual Recognition Arrangement on Nursing Practitioners)

คุณสมบัติของการเป็นพยาบาลต่างชาติ ได้แก่

- สำเร็จการศึกษาวิชาชีพพยาบาล
- จดทะเบียน และ/หรือได้รับใบอนุญาตจากประเทศแหล่งกำเนิด โดยยังมีผลบังคับในปัจจุบัน
- มีประสบการณ์ในภาคปฏิบัติวิชาชีพพยาบาลไม่น้อยกว่า 3 ปีต่อเนื่องในประเทศแหล่งกำเนิด
- ปฏิบัติตามนโยบายการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง และเป็นที่น่าพอใจ
- ไม่มีประวัติการกระทำอย่างร้ายแรงทางด้านเทคนิค มาตรฐานวิชาชีพ และจรรยาบรรณ ทั้งในระดับท้องถิ่นและระหว่างประเทศ
- มีคุณสมบัติอื่นๆ ตามที่หน่วยงานกำกับดูแลวิชาชีพพยาบาล หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเห็นสมควร

หน่วยงานกำกับดูแลวิชาชีพพยาบาลของไทย ได้แก่ สภาการพยาบาล

4) ข้อตกลงยอมรับร่วมสาขาวิชาชีพสถาปัตยกรรมของอาเซียน (ASEAN Mutual Recognition Arrangement on Architectural Services)

สถาปนิกที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดสามารถจดทะเบียนเป็นสถาปนิกอาเซียนได้ ซึ่งข้อตกลงยอมรับร่วมสาขาวิชาชีพสถาปัตยกรรมของอาเซียนจะช่วยอำนวยความสะดวกในการขอใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ โดยต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบของประเทศนั้นๆ ซึ่งบางประเทศ รวมทั้งไทย ได้กำหนดให้สถาปนิกอาเซียนต้องทำงานร่วมกับสถาปนิกท้องถิ่น ดังนั้นสถาปนิกที่ต้องการจดทะเบียนดังกล่าวต้องผ่านการประเมินจากคณะกรรมการที่ทำหน้าที่กำกับดูแล

คุณสมบัติของการเป็นสถาปนิกต่างชาติ ได้แก่

- สำเร็จระดับปริญญาทางสถาปัตยกรรม ต้องมีระยะเวลาการศึกษาไม่น้อยกว่า 5 ปีในระบบภาคการศึกษาปกติ และได้รับการรับรองหลักสูตรจากประเทศแหล่งกำเนิด
- จดทะเบียน และ/หรือได้รับใบอนุญาตจากประเทศแหล่งกำเนิด โดยยังมีผลบังคับในปัจจุบัน
- มีประสบการณ์ในภาคปฏิบัติและมีความหลากหลายมาไม่ต่ำกว่า 10ปีหลังจากจบการศึกษา และต้องทำงานต่อเนื่องอย่างน้อย 5 ปี
- ปฏิบัติตามนโยบายการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง และเป็นที่น่าพอใจ
- ไม่มีประวัติการกระทำอย่างร้ายแรงทางด้านเทคนิค มาตรฐานวิชาชีพ และจรรยาบรรณ ทั้งในระดับท้องถิ่นและระหว่างประเทศ
- ปฏิบัติตามข้อตกลงอื่นๆที่ผ่านการเห็นชอบร่วมกันของสภาสถาปนิกอาเซียน

หน่วยงานกำกับดูแลวิชาชีพสถาปัตยกรรมของไทย ได้แก่ สภาสถาปนิก

5) ข้อตกลงยอมรับร่วมสาขาวิชาชีพวิศวกรรมของอาเซียน (ASEAN Mutual Recognition Arrangement on Engineer Services)

วิศวกรที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดสามารถจดทะเบียนเป็นวิศวกรอาเซียนได้ ซึ่งข้อตกลงยอมรับร่วมสาขาวิชาชีพวิศวกรรมของอาเซียนจะช่วยอำนวยความสะดวกในการขอใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ โดยต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบของประเทศนั้นๆ ซึ่งบางประเทศ รวมทั้งไทย ได้กำหนดให้วิศวกรอาเซียนต้องทำงานร่วมกับวิศวกรท้องถิ่น ดังนั้นวิศวกรที่ต้องการจดทะเบียนดังกล่าวต้องผ่านการประเมินจากคณะกรรมการที่ทำหน้าที่กำกับดูแล

คุณสมบัติของการเป็นวิศวกรต่างชาติ ได้แก่

- สำเร็จระดับปริญญาทางวิศวกรรมที่ได้รับการรับรองจากองค์กรที่มีหน้าที่กำกับดูแลของประเทศแหล่งกำเนิด และประเทศผู้รับ
- จดทะเบียน และ/หรือได้รับใบอนุญาตจากประเทศแหล่งกำเนิด โดยยังมีผลบังคับในปัจจุบัน
- มีประสบการณ์ในภาคปฏิบัติและมีความหลากหลายมาไม่ต่ำกว่า 7ปีหลังจากจบการศึกษา และต้องรับผิดชอบงานด้านวิศวกรรมที่เด่นชัดอย่างน้อย 2ปี
- ปฏิบัติตามนโยบายการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง และเป็นที่น่าพอใจ
- ไม่มีประวัติการกระทำอย่างร้ายแรงทางด้านเทคนิค มาตรฐานวิชาชีพ และจรรยาบรรณ ทั้งในระดับท้องถิ่นและระหว่างประเทศ
- ปฏิบัติตามข้อตกลงอื่นๆที่ผ่านการเห็นชอบร่วมกันของสภาสถาปนิกอาเซียน

หน่วยงานกำกับดูแลวิชาชีพวิศวกรรมของไทย ได้แก่ สภาวิศวกร

6) ข้อตกลงยอมรับร่วมในคุณสมบัติด้านการสำรวจของอาเซียน (ASEAN Framework Arrangement for Mutual Recognition of Surveying Qualifications)

วัตถุประสงค์ของข้อตกลงนี้ เป็นเพียงการสร้างกรอบ เพื่อวางหลักเกณฑ์พื้นฐานสำหรับการยอมรับร่วมกันในเรื่องคุณสมบัติ เช่น การศึกษา การสอบ ประสพการณ์ กระบวนการทำให้การยอมรับ ระบบข้อมูลเอกสาร ระเบียบวินัยและหลักจริยธรรม มาตรฐานและแนวปฏิบัติสากลเท่านั้น เนื่องจากประเทศสมาชิกมีการเรียกชื่ออาชีพ และเงื่อนไขที่ต่างกัน

หลักเกณฑ์การยอมรับร่วมกันในคุณสมบัติวิชาชีพช่างสำรวจ ได้แก่

- การศึกษา : ผู้ที่จะขอจดทะเบียนต้องได้รับการศึกษาตามเงื่อนไขที่มีผลบังคับใช้ในประเทศต้นสังกัดที่อนุญาตการยอมรับเป็นครั้งแรก ณ เวลาที่ให้การยอมรับนั้น และหนังสือรับรองการศึกษาอาจถูกประเมินโดยประเทศผู้รับได้
- การสอบ : ผู้ที่จะขอจดทะเบียนอาจจำเป็นต้องผ่านการสอบอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างตามที่ประเทศผู้รับเห็นสมควร เพื่อให้มั่นใจว่าผู้ขอมีความรู้เพียงพอตามกฎหมาย มาตรฐาน และหลักปฏิบัติทั้งในระดับท้องถิ่นและประเทศผู้รับทั้งนี้อาจมีการยกเว้นการสอบ ถ้าประเทศผู้รับเห็นว่าผู้ขอมีคุณสมบัติทางการศึกษาและวิชาชีพเป็นไปตามที่กำหนด
- ประสพการณ์ : ระยะเวลาขั้นต่ำของประสพการณ์ ให้เป็นไปตามที่ประเทศสมาชิกตกลง ส่วนปริมาณและลักษณะงานสามารถเทียบได้ ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของประเทศผู้รับ

หน่วยงานกำกับดูแลวิชาชีพด้านการสำรวจของไทย ได้แก่ สภาวิศวกร

7) ข้อตกลงยอมรับร่วมวิชาชีพบัญชีของอาเซียน (ASEAN Mutual Recognition Arrangement on Accountancy Services)

วัตถุประสงค์ของกรอบข้อตกลงนี้ เป็นการกำหนดแนวทางพื้นฐานในการเจรจา MRA ด้านบัญชีในอนาคต โดยวางหลักเกณฑ์สำหรับการยอมรับร่วมกันในเรื่องคุณสมบัติ เช่น การศึกษา การสอบ ประสพการณ์ กระบวนการทำให้การยอมรับ ระบบข้อมูลเอกสาร ระเบียบวินัยและหลักจริยธรรม มาตรฐานและแนวปฏิบัติสากลเท่านั้น

คุณสมบัติในการเป็นนักบัญชีต่างชาติ ได้แก่

- สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาทางบัญชี หรือผ่านการทดสอบโปรแกรมทางบัญชีที่ได้รับการยอมรับโดยองค์กรวิชาชีพบัญชีในประเทศแหล่งกำเนิดหรือประเทศผู้รับ

- มีการขึ้นทะเบียนหรือมีใบอนุญาตที่ยังมีผลอยู่ในปัจจุบัน
- มีประสบการณ์ทางด้านที่เกี่ยวข้องมาไม่น้อยกว่า 3 ปี สะสมได้ภายในระยะเวลา 5 ปี หลังจากมีคุณสมบัติทางการศึกษาตามที่กล่าวมา
- ปฏิบัติสอดคล้องตามนโยบายการพัฒนาวิชาชีพต่อเนื่อง (CPD)
- ได้รับใบรับรองจากองค์กรวิชาชีพบัญชีจากประเทศแหล่งกำเนิดและไม่มีประวัติการกระทำผิดอย่างร้ายแรงด้านเทคนิค มาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณทั้งระดับท้องถิ่นและระหว่างประเทศ

หน่วยงานกำกับดูแลวิชาชีพบัญชีของไทย ได้แก่ สภาวิชาชีพบัญชี

8) ข้อตกลงยอมรับร่วมในคุณสมบัติของบุคลากรวิชาชีพท่องเที่ยวแห่งอาเซียน (ASEAN Mutual Recognition Arrangement on Tourism Professionals)

สาระสำคัญของข้อตกลงยอมรับร่วมในคุณสมบัติของบุคลากรวิชาชีพท่องเที่ยวแห่งอาเซียนคือ การกำหนดให้ประเทศสมาชิกพิจารณาสมรรถนะของบุคลากรในตำแหน่งต่างๆ โดยใช้คุณสมบัติ การศึกษา การฝึกอบรม ประสบการณ์การทำงาน เป็นเกณฑ์พื้นฐานในการออกหนังสือรับรองวิชาชีพ

สมรรถนะขั้นพื้นฐานของบุคลากรที่ประกอบอาชีพท่องเที่ยวแห่งอาเซียน

สมรรถนะขั้นพื้นฐานที่กำหนดเป็นมาตรฐานขั้นต่ำ ประกอบด้วย สมรรถนะร่วมสำหรับทุกกลุ่ม (Common Core Competencies) และสมรรถนะด้านวิชาชีพ (Generic and Functional Competencies) ซึ่งปัจจุบันนำมาใช้กับบุคลากรวิชาชีพท่องเที่ยว 2 สาขาด้วยกัน ได้แก่ สาขาที่พัก และสาขาการเดินทาง รวมทั้งหมด 32 ตำแหน่งงาน

- สาขาที่พัก แบ่งเป็น
  - แผนกต้อนรับ (Front Office) ประกอบด้วย ผู้จัดการฝ่ายต้อนรับ ผู้ควบคุมดูแลฝ่ายต้อนรับ พนักงานต้อนรับ พนักงานรับโทรศัพท์ พนักงานยกกระเป๋า
  - แผนกแม่บ้าน (House Keeping) ประกอบด้วย ผู้จัดการแผนกแม่บ้าน ผู้จัดการฝ่ายซักรีด ผู้ควบคุมดูแลห้องพัก พนักงานซักรีด พนักงานดูแลห้องพัก พนักงานทำความสะอาด
  - แผนกอาหาร (Food Production) ประกอบด้วย หัวหน้าพ่อครัว พ่อครัวแต่ละงาน ผู้ช่วยพ่อครัวฝ่ายอาหาร พ่อครัวงานขนมหวาน ผู้ช่วยพ่อครัวขนมหวาน งานขนมปังงานเนื้อ

แผนกอาหารและเครื่องดื่ม (Food and Beverage Service) ประกอบด้วย
ผู้อำนวยการแผนกอาหารและเครื่องดื่ม ผู้จัดการ Outlet อาหารและเครื่องดื่ม
หัวหน้าพนักงานบริการ พนักงานผสมเครื่องดื่ม พนักงานบริการ

- สาขาการเดินทาง

ตัวแทนท่องเที่ยว (Travel Agencies) : ผู้จัดการทั่วไป ผู้ช่วยผู้จัดการทั่วไป
หัวหน้าผู้แนะนำการเดินทาง ผู้แนะนำการเดินทาง

บริษัททัวร์ (Tour Operation) : ผู้จัดการธุรกิจ ผู้จัดการฝ่ายขายและการตลาด
ผู้จัดการฝ่ายบัญชี ผู้จัดการฝ่ายตัว ผู้จัดการฝ่ายท่องเที่ยว

หน่วยงานกำกับดูแลวิชาชีพด้านการท่องเที่ยวของไทย ได้แก่ สภาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว
แห่งประเทศไทย

จากความคืบหน้าในการดำเนินการล่าสุดของการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรี พบว่า สมาชิก
ทุกประเทศได้มีการลงนามในข้อตกลงด้านความร่วมมือของการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีในอาเซียน
(MRAs) ทั้ง 8 สาขาอาชีพเรียบร้อยแล้วโดยผู้ที่จะสามารถทำการเคลื่อนย้ายได้จะต้องมีคุณสมบัติใน
สาขาวิชาชีพที่ได้ตกลงเป็นที่ยอมรับร่วมกันระหว่างประเทศสมาชิกแล้ว เช่น คุณสมบัติด้านการศึกษา
ประสบการณ์การทำงาน หรือมาตรฐานวิชาชีพ เป็นต้น ซึ่งจากทั้งหมด 8 สาขาอาชีพ คือ วิศวกร
นักสำรวจ สถาปนิก แพทย์ ทันตแพทย์ พยาบาล นักบัญชี และนักบริการการท่องเที่ยว สาขาวิศวกร
เป็นสาขาที่มีความคืบหน้ามากที่สุด โดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการประสานงานด้านวิศวกรรมวิชาชีพ
อาเซียน เพื่อมีหน้าที่หลักในการควบคุมดูแลการดำเนินงานตามข้อตกลงด้านการยอมรับร่วมของ
อาเซียนด้านวิศวกรรมบริการในระดับภูมิภาค และอำนวยความสะดวกในการจดทะเบียนเป็นวิศวกร
วิชาชีพอาเซียน ซึ่งวิศวกรถือเป็นวิชาชีพแรกที่มีการให้ขึ้นทะเบียนเป็นวิศวกรวิชาชีพอาเซียน แต่
อย่างไรก็ตาม พบว่า มีจำนวนผู้ขึ้นทะเบียนทั้งหมด 1,260 คน อินโดนีเซียมีจำนวนผู้ขึ้นทะเบียนมาก
ที่สุด คือ 486 คน ส่วนใหญ่นั้นมีเพียง 24 คนเท่านั้น นับว่าเป็นอัตราส่วนที่น้อยมาก

ตารางที่ 6.1 แสดงจำนวนวิศวกรที่ขึ้นทะเบียนเป็นวิศวกรวิชาชีพอาเซียน แต่ละประเทศ

ประเทศ	จำนวน
บรูไน	2
กัมพูชา	0
อินโดนีเซีย	486
ลาว	0
มาเลเซีย	207
เมียนมา	101
ฟิลิปปินส์	77
สิงคโปร์	229
ไทย	24
เวียดนาม	134
ทั้งหมด	1,260

ที่มา : http://www.aseanhai.net/ewt_news.php?nid=5159&filename=index เข้าถึงเมื่อ 29 มีนาคม 2559

นอกจากสาขาวิศวกรรมแล้ว สาขาการท่องเที่ยวที่นับได้ว่าเป็นสาขาที่มีจำนวนแรงงานมากที่สุดและเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมที่ทำรายได้เข้าประเทศมากที่สุด ได้มีการลงนามในข้อตกลงยอมรับร่วมกันด้านคุณสมบัติ และเสนอกรอบมาตรฐานการทำงานครอบคลุมทั้งหมด 32 ตำแหน่งทั้งด้านการโรงแรมและการท่องเที่ยวเรียบร้อยแล้ว โดยในระหว่างนี้อยู่ในช่วงของการทดลองระบบทะเบียนวิชาชีพเกือบเสร็จสมบูรณ์แล้วเช่นกัน ซึ่งจากความคืบหน้าของการเปิดเสรีด้านแรงงาน ถือเป็นทั้งโอกาสและความเสี่ยงของแรงงานไทย กล่าวคือ ในแง่ของจำนวนแรงงานไทยมีจำนวนมาก แต่ส่วนใหญ่ขาดทักษะ ดังนั้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ไทยไม่เสียเปรียบ เมื่อมีการเปิดเสรีอย่างเต็มรูปแบบ

1.3 ASEAN Communication Master Plan

นอกจากแผนการดำเนินการตามคุณลักษณะของการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่ระบุไว้ในพิมพ์เขียวแผนการจัดตั้งประชาคมอาเซียน (AEC Blueprint) แล้ว สารสำคัญของพิมพ์เขียวนั้นยังได้ระบุถึงแนวทางการดำเนินงานตามแผนงานไว้ด้วย โดยการปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าวนี้ประกอบด้วย การจัดตั้งกลไกสำหรับการดำเนินงานในด้านต่างๆ การวิจัยและสนับสนุนการเสริมสร้างขีดความสามารถโดยอาศัยทรัพยากรที่เหมาะสม การทบทวนแผนการจัดตั้งอย่างสม่ำเสมอ และการ

ดำเนินการสื่อสารตามแผนงานให้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย ทั้งนี้ อาเซียนได้จัดทำแผนแม่บทสำหรับการสื่อสารไว้เฉพาะด้าน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

องค์ประกอบของแผนแม่บทการสื่อสารการเปิดประชาคมอาเซียน (ASEAN Communication Master Plan) (ASEAN Secretariat, 2014) ประกอบด้วย

1.3.1 Vision

วิสัยทัศน์ของประชาคมอาเซียน ไม่ใช่แค่การสร้างความร่วมมือทางการเมือง การบูรณาการทางเศรษฐกิจ หรือการสร้างควมรับผิดชอบต่อสังคมร่วมกันเท่านั้น หากแต่ยังรวมถึงการให้ประชาชนเป็นศูนย์กลางของประชาคม และการดำเนินการภายใต้กรอบของกฎหมาย ซึ่งอาเซียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของประชาชนอาเซียน โดยการสร้างความเข้าใจที่ชัดเจนให้กับประชาชนว่าเขาเป็นส่วนหนึ่งที่มีความหมายต่อการบูรณาการของภูมิภาค และประโยชน์ของการรวมตัวในครั้งนี้ จะก่อให้เกิดการแบ่งปัน การสร้างโอกาสที่เท่าเทียมกันทางธุรกิจ และส่งผลกระทบต่อการเติบโตของประชาคมและประชาชนต่อไป ทั้งนี้อาเซียนได้ขยายความร่วมมือ ผ่านการเชื่อมโยงโครงสร้างพื้นฐาน สถาบันและประชาชน ให้ครอบคลุมทุกด้านที่เกี่ยวข้อง ด้วยการใช้อรรถาธิบายในลักษณะเดียวกัน คือ “อาเซียน ประชาคมแห่งโอกาส” (ASEAN: A Community of Opportunities) ซึ่งความหมายของข้อความหลักนี้ ต้องการสื่อถึงความเป็นศูนย์กลางของประชาชนและความรู้สึกของการเป็นประชาคมร่วมกันทั้งในปัจจุบันและอนาคต

1.3.2 Audiences

การสื่อสารกับประชาชนในประเทศสมาชิกอาเซียน จะต้องคำนึงความหลากหลายของภาษา วัฒนธรรม ระดับของความรู้และความเข้าใจที่แตกต่างกัน โดยกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการสื่อสารนั้นสามารถแบ่งออกเป็นกลุ่มได้ ดังนี้

1. กลุ่มสาธารณชน : กลุ่มนี้ถือเป็นกลุ่มเป้าหมายกลุ่มใหญ่ที่สุด ครอบคลุมทั้งประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเมือง และเขตชนบท
2. กลุ่มเด็กและสตรี : ในที่นี้ไม่ได้ความเฉพาะปัจเจกบุคคลเท่านั้น แต่ยังรวมถึงองค์กรที่เกี่ยวข้องกับเด็ก สตรีและการศึกษาด้วย
3. กลุ่มเยาวชน : คือ กลุ่มนักเรียน นักศึกษา หรือผู้ที่จะเป็นผู้นำอาเซียนต่อไปอนาคต
4. กลุ่มรัฐบาล : หมายรวมถึง หน่วยงาน และสถาบันของรัฐทั้งหมดที่เกี่ยวข้อง
5. กลุ่มนักธุรกิจ : ในที่นี้ หมายถึง ธุรกิจท้องถิ่น ธุรกิจข้ามชาติ ธุรกิจขนาดย่อมและขนาดกลาง สภาธุรกิจอาเซียนและสมาคมการค้า
6. กลุ่มภาคประชาสังคม
7. กลุ่มผู้มีอิทธิพลหลัก : หมายถึง กลุ่มสถาบันการศึกษา กลุ่ม Think Tanks และกลุ่มองค์กรระหว่างประเทศ

8. กลุ่มสื่อ : สื่อท้องถิ่น สื่อมวลชน สื่อระดับภูมิภาค สื่อระหว่างประเทศ สื่อแบบดั้งเดิม และสื่อออนไลน์

นอกจากการแบ่งกลุ่มเป้าหมายในการสื่อสารแล้วสำนักเลขาธิการอาเซียน ยังได้ทำการสำรวจ และรวบรวมประโยชน์ที่กลุ่มเป้าหมายควรรู้และช่องทางการสื่อสารที่เหมาะสมในการสื่อสาร ซึ่งสามารถแบ่งออกได้ตามกลุ่มเป้าหมาย นั่นคือ

ตารางที่ 6.2 แสดงประเภทกลุ่มเป้าหมาย ประโยชน์ที่ควรรู้ และช่องทางการสื่อสารตามแผนแม่บทการสื่อสารการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

กลุ่มเป้าหมาย	ตัวอย่างประโยชน์ที่ควรรู้	ช่องทางการสื่อสาร
กลุ่มสาธารณชน	<ul style="list-style-type: none"> - การรวมกลุ่มเป็นประชาคมอาเซียน จะช่วยสร้างโอกาสในการทำงานได้มากขึ้น โดยประชาชนสามารถที่จะไปทำงานในประเทศสมาชิกได้ - การพัฒนาของประชาคมอาเซียน เป็นความสำเร็จของการบูรณาการองค์การในระดับภูมิภาค - ประชาชนสามารถเดินทางไปยังประเทศสมาชิกได้ง่ายยิ่งขึ้น - ความก้าวหน้าของการบูรณาการจะทำให้ประชาชนได้รับการบริการทางการเงินที่ขึ้น 	<p>กลุ่มสาธารณชนในเขตชุมชน</p> <ul style="list-style-type: none"> - การบอกต่อ - วิทยู - โทรทัศน์ - กิจกรรมสัญจร - Community Events <p>กลุ่มสาธารณชนในเขตเมือง</p> <ul style="list-style-type: none"> - โทรทัศน์ - สื่อสิ่งพิมพ์ - สื่อออนไลน์ - กิจกรรมสัญจร - Display ASEAN (ธงอาเซียน)
กลุ่มเด็กและสตรี	<ul style="list-style-type: none"> - ประชาคมอาเซียนได้ตระหนักและให้การสนับสนุนสิทธิเด็กและสตรี ในฐานะที่เป็นสิทธิขั้นพื้นฐาน - ต่อด้านการกระทำความรุนแรงต่อเด็กและสตรี 	<ul style="list-style-type: none"> - วิทยู - โทรทัศน์ - กิจกรรมสัญจร - Community Events - การประชุม/บรรยาย หัวข้อที่เกี่ยวข้องกับ

		ครอบครัว เด็กและสตรีในอาเซียน
กลุ่มเยาวชน	<ul style="list-style-type: none"> - ประชาคมอาเซียนเป็นมิติใหม่ที่นำเสนอใจสำหรับโอกาสทางการศึกษาและการจ้างงาน - เยาวชน คือ ส่วนหนึ่งที่จะเป็นกำลังสำคัญในการบูรณาการประชาคมต่อไป - การแลกเปลี่ยนทางการศึกษา เป็นการสร้างโอกาสให้เยาวชนมากขึ้น - ประชาคมอาเซียน จะนำมาซึ่งโอกาสในการทำงานที่มากกว่าและดีกว่า 	<ul style="list-style-type: none"> - หลักสูตรการศึกษา - การประชุม/บรรยาย หัวข้อที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาและการจ้างงาน - สื่อออนไลน์ - โทรศัพท์มือถือ - กิจกรรมสัญจร
กลุ่มรัฐบาล	<ul style="list-style-type: none"> - ความแข็งแกร่งของสถาบันทางการเงิน และตลาดทุนจะช่วยให้เศรษฐกิจในอาเซียนเติบโต - การพัฒนาของประเทศ จะทำให้อาเซียนเป็นภูมิภาคที่เข้มแข็งมากขึ้น และสามารถแข่งขันกับประชาคมโลกได้ - การเชื่อมโยงระหว่างสมาชิกอาเซียน จะเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่เสริมความเข้มแข็ง - การใช้วีซ่าภายในร่วมกัน และใช้นโยบายการเปิดน่านฟ้า จะช่วยให้มีนักท่องเที่ยวหลังไหลเข้ามาในภูมิภาคมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อรายได้ที่มากขึ้นเช่นกัน 	<ul style="list-style-type: none"> - การประชุมระดับรัฐบาล - โฆษก - การติดต่อสื่อสารทางตรง(Direct Contacts) - การนำเสนอข้อมูลผ่านคู่มือ หรือ Powerpoint Presentation - การประชาสัมพันธ์ของภาครัฐ

<p>กลุ่มธุรกิจ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - บริษัทต่างๆในอาเซียน จะมีโอกาสขยายธุรกิจไปยังภูมิภาคได้ง่ายขึ้น - มีความเป็นไปได้ในการสร้างเครือข่ายทางธุรกิจและการใช้ข้อมูลร่วมกันมากขึ้น - การลดกำแพงภาษี และการใช้โครงสร้างข้อบังคับรูปแบบเดียวกัน เป็นปัจจัยหนึ่งที่จะช่วยดึงดูดบริษัทต่างๆให้มาลงทุน - ข้อดีของอาเซียน คือ การมีจำนวนแรงงานฝีมือที่มาก - อาเซียนเป็นตลาดขนาดใหญ่ที่มีผู้บริโภคกว่า 625 ล้านคน 	<ul style="list-style-type: none"> - การสัมมนา - การประชุมบรรยายเฉพาะภาคส่วน - การสื่อสารผ่านสื่อออนไลน์ - โฆษก - โฆษณา - อีเมล - บุคคลที่สาม - กรณีศึกษา - นิตยสารบนเที่ยวบิน (Inflight magazines)
<p>กลุ่มภาคประชาสังคม</p>	<ul style="list-style-type: none"> - การจัดการทรัพยากรในช่วงเกิดวิกฤติสามารถทำได้ง่าย - บุคลากรและสถาบันทางการศึกษาสามารถทำงานได้ทั่วอาเซียน - สุขภาพและสิ่งแวดล้อม คือนโยบายใหม่ที่อาเซียนให้ความสำคัญ - การบูรณาการทางการเงิน จะช่วยให้สมาชิกอาเซียนเข้าถึงข้อมูลที่สำคัญได้มากขึ้น 	<ul style="list-style-type: none"> - การติดต่อสื่อสารทางตรง - การสัมมนา - บุคคลที่สาม - สื่อในกลุ่มเป้าหมาย - สื่อออนไลน์ - การจัดปฐมนิเทศแรงงานก่อนที่จะไปทำงานในต่างประเทศ

กลุ่มผู้มีอิทธิพลหลัก	<ul style="list-style-type: none"> - ประชาคมอาเซียนให้ความสำคัญกับการพัฒนาของภูมิภาคบนเวทีเศรษฐกิจโลก - สันติภาพ และเสถียรภาพ เป็นสิ่งที่อาเซียนตระหนักถึงความสำคัญ 	<ul style="list-style-type: none"> - การสัมมนา - อีเมล - โฆษก - การบรรยายหัวข้อพิเศษ - บทความ - รายการโทรทัศน์
กลุ่มสื่อ	<ul style="list-style-type: none"> - ประชาคมอาเซียน คือ สิ่งที่ดีสำหรับประชาชนอาเซียนทุกคน - พลเมืองอาเซียนทั้งหมดจะมีโอกาสในการทำงานที่มากขึ้น และรายได้ที่มากขึ้นเช่นกัน 	<ul style="list-style-type: none"> - การติดต่อสื่อสารทางตรง - การสัมภาษณ์ - บุคคลที่สาม - โฆษก

1.3.3 Messages

ข้อความหลักที่ใช้ในการสื่อสารสำหรับสมาชิกอาเซียนทั้งหมด คือ อาเซียน ประชาคมแห่งโอกาส (ASEAN: A Community of Opportunities) โดยในการประยุกต์ใช้นั้น ให้ประเทศสมาชิกคำนึงบริบทที่แตกต่างกัน ทั้งทางด้านภาษา กลุ่มเป้าหมาย และความต้องการ ซึ่งนอกจากข้อความหลักที่จะใช้เป็นกรอบในการสื่อสารแล้ว การเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ยังสามารถใช้ข้อความต่อไปนี้ได้เช่นกัน

- ประชาคมอาเซียนจะสร้างโอกาสในการทำงานที่มากกว่า
- อาเซียน คือ บ้านของนักลงทุน
- อาเซียน จะมอบบุคลากรที่ดีที่สุด และการสนับสนุนที่ดีที่สุดสำหรับธุรกิจของคุณ
- อาเซียน เป็นภูมิภาคที่มีการบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลกอย่างเต็มศักยภาพ
- ความแข็งแกร่งทางการเงินในภูมิภาค จะช่วยสนับสนุนการบูรณาการทางการค้าและลดช่องว่างของการพัฒนา และการบูรณาการทางการเงิน จะช่วยสนับสนุนการเติบโตทางเศรษฐกิจ ศักยภาพทางการออมและการลงทุน รวมทั้งการรวมกลุ่มทางการเงินด้วยเช่นกัน

1.3.4 Strategy

การวัดประสิทธิผลของข้อความที่ใช้ในการสื่อสาร อาเซียนจำเป็นต้องทำการสื่อสารให้สอดคล้องกับแนวคิดที่ว่า “อาเซียน ประชาคมแห่งโอกาส” อีกทั้งความถี่ในการสื่อสารก็ต้องเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายที่มีขนาดและจำนวนแตกต่างกันไป ซึ่งกลยุทธ์ที่สำนักงานเลขาธิการอาเซียนได้กำหนดไว้ คือ การใช้สื่อออนไลน์ในการสื่อสารให้มากขึ้น เทียบเท่ากับการใช้สื่อแบบดั้งเดิม เพื่อสื่อสารกับกลุ่มเป้าหมายทั้งที่เป็นสมาชิกของประชาคมและไม่ได้เป็น ทั้งนี้สิ่งที่พึงระวัง คือ การเกิดพื้นที่ทับซ้อนในการสื่อสารระหว่างสื่อออนไลน์ และสื่อดั้งเดิม โดยสารที่จะใช้ในการนำเสนอ นั้น จะเน้นไปที่โอกาสหรือประโยชน์ของการรวมตัวเป็นประชาคมที่เป็นรูปธรรมและสามารถพิสูจน์ได้ทั้งในระดับบุคคลและองค์กร

จากการสำรวจ และสถิติการใช้อินเทอร์เน็ตของโลก สามารถนำมาใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนกลยุทธ์ได้ กล่าวคือ กลยุทธ์การใช้ Word of mouth การใช้สื่อที่เป็นการแสดง ละคร หรือกิจกรรมปัญหาถามตอบ สามารถใช้ได้ดีในถิ่นชนบท การสัมมนา จะเหมาะสมกับภาคธุรกิจ ส่วนการเลือกใช้อื่นๆ นั้นขึ้นอยู่กับกลุ่มเป้าหมายที่ประเทศสมาชิกต้องการเข้าถึง

ตารางที่ 6.3 แสดงตัวอย่างสื่อแต่ละประเภทที่ได้รับความนิยมในประเทศสมาชิกอาเซียน

Technique	Brunei Darussalam	Cambodia	Indonesia	Lao PDR	Malaysia	Myanmar	Philippines	Singapore	Thailand	Viet Nam
TV	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Radio		✓			✓	✓	✓			✓
Newspaper	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Magazine			✓					✓		
Internet	✓		✓		✓		✓	✓	✓	✓
Email			✓							

จากตารางดังกล่าว จะเห็นได้ว่า สื่อโทรทัศน์และหนังสือพิมพ์ เป็นสื่อหลักที่ได้รับความนิยมและประชาชนในทุกๆ ประเทศมีความสามารถในการเข้าถึงสื่อทั้งสองประเภทอย่างทั่วถึง รองลงมาเป็นอินเทอร์เน็ต ปัจจุบันพบว่า อัตราการขยายตัวการใช้อินเทอร์เน็ตมีเพิ่มมากขึ้น โดยในปี 2014 สถิติผู้ใช้อินเทอร์เน็ตของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีมากกว่า 195 ล้านคน และมีแนวโน้มว่าจะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ดังนั้นสำนักงานเลขาธิการอาเซียน จึงวางแผนกลยุทธ์การสื่อสารระหว่างปี 2014 – 2017 ผ่านสามช่องทางหลักที่ได้กล่าวมา

1.3.5 Tactics

กลวิธีที่นำมาใช้ตอบสนองกลยุทธ์ในที่นี้ แบ่งออกตามประเภทของสื่อ ได้แก่

- สื่อโทรทัศน์: สำนักงานเลขาธิการอาเซียนได้จัดทำรายการโทรทัศน์ ASEAN Spotlight เพื่อเผยแพร่ในประเทศสมาชิกภายในปี 2015 ออกอากาศรายสัปดาห์และจัดทำวิดีโอ มีลักษณะเป็นซีรีส์สั้นๆ เพื่อสื่อถึงความก้าวหน้าของอาเซียนในการเชื่อมโยงโครงสร้างพื้นฐาน สถาบัน และประชาชน
- สื่อออนไลน์: ก่อนหน้านี้อาเซียนได้มีการจัดทำเว็บไซต์อย่างเป็นทางการมาก่อนแล้ว แต่ปัญหาที่พบ คือ เนื้อหาที่นำมาใช้ในสื่อไม่สอดคล้อง และไม่ทันสมัย ดังนั้นกลวิธีที่จะนำมาปรับปรุงการทำงานดังกล่าว คือ การปรับเนื้อหาให้มีความทันสมัยเสมอ และเพิ่มภาษาท้องถิ่น เพื่อเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่เป็นสมาชิกให้มากขึ้น อีกทั้งนำสื่อสังคมออนไลน์มาใช้ร่วมด้วย เช่น Facebook Twitter และ YouTube เป็นต้น เพื่อสร้างความเกี่ยวพันกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วน
- สื่อสิ่งพิมพ์: จัดทำ Fact Sheet และโบรชัวร์ เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับประชาคมอาเซียนทั้ง 3 เสา

1.3.6 Timeline

ระยะเวลาการของแผนการสื่อสารการเปิดประชาคมอาเซียน แบ่งออกเป็น 2 ระยะ ได้แก่ ระยะแรก ช่วงปี 2014 – 2015 และระยะที่สองช่วงปี 2016-2017 โดยการดำเนินกิจกรรมในแต่ละระยะนั้น จะใช้กิจกรรมเดียวกัน แต่อาจต่างรูปแบบ วัตถุประสงค์ ข้อความ หรือความเข้มข้น อาจแตกต่างกันไปตามช่วงเวลา

1.3.7 Monitoring and Evaluating

การวัดและติดตามการประเมินผล ควรมีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทราบถึงประสิทธิผลของข้อความที่ใช้ในการสื่อสาร และผลจากการสื่อสารที่กลุ่มเป้าหมายได้รับ ซึ่งเกณฑ์ในการประเมินนั้น สามารถใช้ร่วมกันได้หลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นการวัดการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย คุณภาพของข้อความที่ใช้สื่อ ปริมาณหัวข้อข่าวในสื่อออนไลน์และออฟไลน์ การสำรวจในท้องถิ่น การติดตามผลผลิตและผลลัพธ์ของกิจกรรมต่างๆ เป็นต้น ทั้งนี้ในการสำรวจปี 2016 สิ่งที่สามารถนำมาต่อยอดจากปี 2012 ได้ คือ *การสำรวจการเปลี่ยนแปลงการรับรู้และความรู้สึกร่วมกันของการเป็นประชาคมอาเซียนของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย*

แบบสอบถาม

เรื่อง “การสื่อสารและความรู้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของ
แรงงานฝีมือที่มีการไหลเวียนอย่างเสรี”

คำชี้แจง : กรุณาทำเครื่องหมาย ลงในคำตอบที่ท่านเลือก

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ 1.ชาย 2. หญิง
2. อายุ .....ปี
3. การศึกษา 1. ปริญญาตรี
 2. ปริญญาโท
 3. ปริญญาเอก
4. อาชีพ 1. วิศวกร
 2. สถาปนิก
 3. บุคลากรทางการแพทย์¹
 4. นักบริการการท่องเที่ยว²

¹ บุคลากรทางการแพทย์ ได้แก่ แพทย์ ทันตแพทย์ และพยาบาล

² นักบริการการท่องเที่ยว ได้แก่ ผู้จัดการฝ่ายต้อนรับ ผู้ควบคุมดูแลฝ่ายต้อนรับ พนักงานต้อนรับ พนักงานรับโทรศัพท์ พนักงานยกกระเป๋าผู้จัดการแผนกแม่บ้าน ผู้จัดการฝ่ายซักรีด ผู้ควบคุมดูแลห้องพัก พนักงานซักรีด พนักงานดูแลห้องพัก พนักงานทำความสะอาดหัวหน้าพ่อครัว พ่อครัวแต่ละงาน ผู้ช่วยพ่อครัวฝ่ายอาหาร พ่อครัวงาน ขนมหวาน ผู้ช่วยพ่อครัวขนมหวาน งานขนมปัง งานเนื้อ ผู้อำนวยการแผนกอาหารและเครื่องดื่ม ผู้จัดการ Outlet อาหารและ เครื่องดื่ม หัวหน้าพนักงานบริการ พนักงานผสมเครื่องดื่ม พนักงานบริการ ผู้จัดการทั่วไป Travel Agencies ผู้ช่วยผู้จัดการทั่วไป Travel Agencies หัวหน้าผู้แนะนำการเดินทาง Travel Agencies ผู้แนะนำการเดินทาง Travel Agencies ผู้จัดการธุรกิจบริษัททัวร์ ผู้จัดการฝ่ายขายและการตลาดบริษัททัวร์ ผู้จัดการฝ่ายบัญชีบริษัททัวร์ ผู้จัดการฝ่ายตัวบริษัททัวร์ ผู้จัดการฝ่ายท่องเที่ยวบริษัททัวร์

5. ระดับรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 1. น้อยกว่าหรือเท่ากับ 15,000 บาท
2. 15,001 – 25,000 บาท
3. 25,001 – 35,000 บาท
4. 35,001 บาท ขึ้นไป

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร

1. ช่องทางใดที่ท่านเลือกใช้ในการเปิดรับข่าวสารมากที่สุด
1. โทรทัศน์
2. วิทยุ
3. หนังสือพิมพ์
4. สื่อออนไลน์ (Social Media and Website)
5. กิจกรรม
6. อื่นๆ โปรดระบุ.....
2. ข่าวสารประเภทใดที่ท่านเลือกเปิดอ่าน ฟัง หรือดู มากที่สุด
1. ข่าวการเมือง
2. ข่าวกีฬา
3. ข่าวบันเทิง
4. ข่าววัฒนธรรม
5. ข่าวเศรษฐกิจ
6. ข่าวสังคม
7. อื่นๆ โปรดระบุ.....
3. ความถี่ในการเปิดอ่าน ฟัง หรือดู เพื่อรับข่าวสารเฉลี่ยกี่ครั้งต่อวัน
1. 0 – 5 ครั้งต่อวัน
2. 6 – 8 ครั้งต่อวัน
3. มากกว่า 8 ครั้งต่อวัน

4. ระยะเวลาที่ท่านใช้ในการเปิดรับข่าวสารเฉลี่ยครั้งละเท่าใด
1. น้อยกว่าหรือเท่ากับ1 ชั่วโมง
2. 1-3 ชั่วโมง
3. มากกว่า 3 ชั่วโมง
5. ช่วงเวลาใดที่ท่านเปิดรับข่าวสารผ่านสื่อมากที่สุด
1. 06:00 - 08:00 น.
2. 11:00 - 13:00 น.
3. 16:00 - 18:00 น.
4. 20:00 - 22:00
5. 00:00 - 02:00 น.
6. อื่นๆ โปรดระบุ.....
6. ท่านเคยได้รับข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนบ้างหรือไม่
1. เคย
2. ไม่เคย (ข้ามไปตอบตอนที่3)
7. ท่านได้ข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ผ่านช่องทางใดบ้าง (สามารถตอบได้มากกว่า 1ข้อ)
1. โทรทัศน์
2. วิทยุ
3. หนังสือพิมพ์
4. สื่อออนไลน์(Social Media and Website)
5. กิจกรรม
6. อื่นๆ โปรดระบุ.....

8. ท่านได้ข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนผ่านช่องทางใดมากที่สุด

1. โทรทัศน์
2. วิทยุ
3. หนังสือพิมพ์
4. สื่อออนไลน์(Social Media and Website)
5. กิจกรรม
6. อื่นๆ โปรดระบุ.....

9. วัตถุประสงค์ใดที่ทำให้ท่านเลือกเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

1. เพื่อต้องการรู้เหตุการณ์เท่าทันสถานการณ์
2. เพื่อเตรียมความพร้อม และสร้างความองค์ความรู้ ความคิดให้กับตนเองก่อนการเข้าสู่ประชาคมอย่างเป็นทางการ
3. เพื่อใช้พูดคุยสนทนา หรือบอกต่อกับผู้อื่น
4. เพื่อต้องการนำข้อมูลมาใช้เป็นคำแนะนำ หรือใช้ประกอบการตัดสินใจ
5. อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

ตอนที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ลงในคำตอบที่ท่านคิดว่าถูกต้อง

กรุณาทำเครื่องหมาย ลงในคำตอบที่ท่านคิดว่าไม่ถูกต้อง

ตอนที่ 3.1 คำถามเกี่ยวกับความสามารถในการจดจำข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ข้อที่ 1 อาเซียน (ASEAN) ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2510 ประกอบด้วยสมาชิก .....

รวม 10 ประเทศ

ข้อที่ 2 เลขธิการอาเซียนปัจจุบัน คือ ดร.สุรินทร์ พิศสุวรรณ จากประเทศไทย .....

ข้อที่ 3 คำขวัญประจำอาเซียน คือ หนึ่งวิสัยทัศน์ สองอัตลักษณ์ สามประชาคม .....

(One Vision, Two Identities, Three Communities)

ข้อที่ 4 สัญลักษณ์ประจำอาเซียนคือ รวงข้าวสีเหลือง จำนวน 10 รวมมัดรวมกันไว้ .....

ข้อที่ 5 ประชาคมอาเซียน ประกอบด้วย ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน .....

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน

ตอนที่ 3.2 คำถามเกี่ยวกับความสามารถในการแยกแยะข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

- ข้อที่ 6 ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เป็นองค์กรหนึ่งที่อยู่ในสมาคมประชาชาติแห่ง .....
 เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือ ASEAN
- ข้อที่ 7 เป้าหมายของการรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ภายในปี 2558 .....
 มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้อาเซียนเป็นสหภาพศุลกากรแบบเดียวกับสหภาพยุโรป
 (มีการใช้เงินสกุลเดียวกัน และใช้อัตราภาษีต่อประเทศนอกภูมิภาคเหมือนกัน)
- ข้อที่ 8 องค์กรประกอบที่สำคัญประการหนึ่งของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน คือ .....
 การมุ่งสู่การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน
- ข้อที่ 9 การเปิดเสรีทางด้านเศรษฐกิจ ประกอบด้วย การเปิดเสรีทางการค้า .....
 เสรีทางการบริการ เสรีทางด้านแรงงาน และเสรีทางการลงทุน
- ข้อที่ 10 การเปิดเสรีด้านแรงงาน ต้องเป็นแรงงานที่อยู่ภายใต้ข้อตกลงยอมรับร่วมกัน .....
 ในด้านคุณสมบัติสาขาวิชาชีพหลักเท่านั้น

ตอนที่ 3.3 คำถามเกี่ยวกับความสามารถในการอธิบายข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรี

- ข้อที่ 11 การเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรี สามารถใช้ได้กับบุคคลที่ประกอบอาชีพ .....
 ทั้ง 8 สาขาอาชีพได้แก่ วิศวกร นักสำรวจ สถาปนิก แพทย์ทันตแพทย์
 พยาบาล นักบัญชี และนักบริการการท่องเที่ยว
- ข้อที่ 12 เงื่อนไขในการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรี บุคคลที่จะทำการเคลื่อนย้ายได้ .....
 ต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเพียงอย่างเดียวก็สามารถไปทำงาน
 ยังประเทศสมาชิกได้ทันที
- ข้อที่ 13 การเปิดเสรีด้านแรงงาน จะทำให้แรงงานมีจำนวนมากจนล้นตลาด .....
 เนื่องจากปัจจุบันแรงงานไทยยังมีอัตราการตกงานอยู่สูงมาก
- ข้อที่ 14 การเปิดเสรีด้านแรงงาน จะทำให้คนไทยถูกแย่งงานจากต่างชาติ .....
 เนื่องจากแรงงานต่างชาติมีความสามารถมากกว่า และค่าแรงถูกกว่า
- ข้อที่ 15 ข้อได้เปรียบของแรงงานไทย คือ การทำงานที่อาศัยความละเอียดและ .....
 ความคิดสร้างสรรค์สูง

ตอนที่ 3.4 คำถามเกี่ยวกับความสามารถในการประยุกต์ใช้ข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเพื่อเตรียมความพร้อมในการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรี

ข้อที่	คำถาม	ระดับการประยุกต์ความรู้เพื่อเตรียมความพร้อม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	ท่านมองว่าอาเซียนเป็น”ประชาคมแห่งโอกาส” เป็นความสำเร็จของภูมิภาคในการบูรณาการ					
2	ท่านมองเห็นถึงข้อดีของการรวมกลุ่มเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งจะทำให้อาเซียนเป็นตลาดขนาดใหญ่ที่มีผู้บริโภคกว่า 625 ล้านคน ส่งผลไทยสามารถทำการค้าหรือส่งออกได้มากยิ่งขึ้น					
3	ท่านมองว่าข้อดีของการเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกันของอาเซียน จะทำให้ท่านได้ประโยชน์ในการซื้อสินค้าหรือบริการที่ถูกลง และปราศจากภาษี					
4	ท่านทราบว่า การเปิดเสรีด้านแรงงานฝีมือ เป็นเป้าหมายหนึ่งของการเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกันของอาเซียน ซึ่งท่านจะได้รับประโยชน์โดยตรง					
5	ท่านมองว่าการเปิดเสรีด้านแรงงานเป็นโอกาสมากกว่าความเสี่ยงหรืออุปสรรคในการทำงานของท่าน					
6	ท่านทราบว่า เมื่อเกิดการรวมกลุ่มเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนแล้ว ท่านสามารถเดินทางไปทำงานยังประเทศต่างๆ ในภูมิภาคได้					

7	ท่านทราบว่า หากท่านต้องการเดินทางไปทำงานยังประเทศสมาชิก ท่านต้องเตรียมความพร้อมอย่างไรบ้าง เช่น การจดทะเบียนผู้ประกอบการวิชาชีพของอาเซียน หรือ การรับรองมาตรฐานวิชาชีพ เป็นต้น					
8	ท่านได้เตรียมความพร้อมด้านความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เพื่อรองรับการเคลื่อนย้ายแรงงานในภูมิภาค					
9	ท่านได้เตรียมความพร้อมด้านคุณสมบัติวิชาชีพ การพัฒนาตนเองและทักษะฝีมือเพื่อรองรับการแข่งขันของแรงงานในภูมิภาค					
10	ท่านตระหนักถึงการพัฒนาด้านภาษาอังกฤษอย่างมาก เพราะภาษาอังกฤษเป็นภาษาราชการที่ใช้ในอาเซียน และเป็นจุดอ่อนของแรงงานฝีมือไทย					

ขอขอบคุณทุกท่านที่สละเวลาในการตอบแบบสอบถาม

CHULALONGKORN UNIVERSITY

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวรติกร ภาณุไพบูลย์ เกิดวันที่ 7 พฤศจิกายน 2533 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สาขาการระหว่างประเทศ ปีการศึกษา 2555 และ ได้ทำงานในตำแหน่ง เจ้าหน้าที่ทรัพยากรบุคคล – ธุรกิจเพลง ที่บริษัท จีเอ็มเอ็ม แกรมมี่ จำกัด (มหาชน) เป็นเวลา 2 ปี ก่อนเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการสื่อสารแบบบูรณาการ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และปัจจุบันทำงานตำแหน่ง HR Communication ที่โรงพยาบาลกรุงเทพ

